శ్రీరస్తు

సద్గురుచరణకమలసేవాతత్పరుండును
శ్రీరామమంత్రోపాసనాపరుండును
వేదాంతకవితావిచిత్రరచనావిశారదుండు నగు
పరశురామపంతులరామమూర్తికవిచే
రచియింపఁబడిన

శుకచరిత్రము

ఇది

ఆత్రేయగోత్రపయఃపారావారరాకాసుధాకరులగు
పప్పు॥ వేంకటశాస్త్రులవారిచే
లేఖకప్రమాదాదిజనితదోషరాహిత్యంబుగా
పరిష్కరింపఁబడి

ఈ గ్రంథము గౌనర్మెంటువారి చట్టప్రకారము
రిజిష్టర్ చేయబడియున్నది-

శ్రీరస్తు

శ్రీహయగ్రీవాయనమః

శ్రీసీతారామచంద్రగురుపరబ్రహ్మణేనమః

శుకచరిత్రము

ప్రథమాశ్వాసము

శ్రీమన్నిర్మలబోధసత్త్వమయదృక్శ్రీతోఁగతిప్రాపిత। భ్రామధ్యోన్నత
నూత్నరత్నయుతహారోద్యద్గ్రభాస్వత్పరం। ధామాకారకళావధానసమ
రసాత్మావ్యక్తరూపోర్ధ్వచి। ద్వ్యోమానందుఁడుమాధవుండుగృపమమ్మున్బ్రోవు
చుండుంగతన్ ॥ ఉ॥ శైలమునందుఁదృప్తియును పై బెను బాపయు నాదలన్క
ళా। శాలియుగంగయుంగలిగిసంతతమంగవసంవిదాత్ముఁడై। కాలునిగెల్చి
కాయజునిగాల్చిపురత్రయమూడ్చియాజగ। జ్జాలమడంచిశంభుఁడగుసామి
మముంగరుణించుగావుతన్ ॥ చ॥ సరసిరుహాసనస్థుఁడయిసద్గురుఁడన్యకటా
క్షవీక్షణ। స్ఫురకతనాగమాంతపరిపూర్తినిజెందిసదాప్రపంచవి। స్తరప
రికల్పనంబెసగసత్యగతిస్థితహంసవాహుఁడై। స్థిరతరచంద్రతేజుఁడగుదేవుఁడు
నాదెసనుండుగావుతన్ ॥ క॥ పరమాత్మానుభవపద। పరవశమునదివ్య
సౌఖ్యపదమొందిజరా। మరణములులేనిపదమున్। గురుదేవుండతనిమ
దినిగోరిభజింతున్ ॥ చ॥ శివధర్మంబుహరించుపుణ్యజనులన్శిక్షింపనీక్షిం
చిదా। శివధర్మంబుహరించిభూమితనయంజేపట్టునిన్నాసుఖా। శివధర్మజ్ఞ
వినాశివా శివశివాంచింత్యాంఘ్రివందమున్నదా। శివధర్మజ్ఞులెరుంగరట్టిమదభీష్టే

శుభ్రదివ్యోత్సవ ॥ * మ ॥ గిరికన్యావృషభేంద్రవాహనులు లక్ష్మీపక్షిరా
డ్వాహనుల్వాగ్వాణీసతి హంసవాహనులు దక్షాస్వాహా హవిర్వాహనుల్ సురి
శచ్యైరావణవాహనుల్ మొదలుగా సర్వాంబుజంగల్గుసుం ॥ దరులున్ హారుహా
శెల్లదామము సప్తతారాయులగ్నోత్సవ ॥ * మ ॥ అమృతస్త్రీలు లనావనీజనజ
వామాంగంబునంటనిచ్చె వే ॥ కమరుత్సూనుడు ముందరన్ వెనక వేడ్కన్ బాల్య జ్ఞ
సౌమిత్రిప్రార్థ్యములన్ త్రైజనవిశ్వస్త్రైకజమహాశత్రుఘ్నులున్ గొల్వహృ
త్కమలాంతఃపురపేరి మెప్పుపరమాత్మా రాములన్ గొల్చెదన్ * క ॥ భువన
పతికిసుతయగుచును ॥ భువనపతిని బెండ్లియాడి భువనజస్వాహా యై ॥ భువనజ
నకారిగాంచిన ॥ భువనజనని మమ్ము గరుణ బ్రోపించుతగన్ * మ ॥ సగమై
నస్వాసియై పజ్జోడకన శేషప్రాణులన్ పిమ్మవా ॥ సగమాద్యమ్మిహారించి తద్ధ
నదోపప్రాప్తి జేసస్సి వా ॥ సగమైనన్ బోడగాంచ రుద్రునకు వాంఛంత్యర్థన్
మెప్పూనిదా ॥ సగమై నిల్చెగట్టుపట్టుమదభీష్టావాప్తి జేయుంగృపన్ * మ ॥
తమవాక్ప్రష్టిసనాతనంబు భువనకళ్యాంతంగమత్వంబు సత్యనివాసత్వము ధా
త్రికళత్వము సహంసారోహణత్వంబు భూ ॥ తనియంత్రన్త్వము గల్గ జేయుచు ప
రాత్పాత్రైకవ్యాత్పానదిం ॥ తన మొందింపుచు బ్రోచు భారతియు మద్వా
క్సిద్ధి జేయుం గృపన్ * సీ ॥ అమృతరాశిదర్శి యమృతపాన మొసంగె తృప్తినొం
దనట్టిదేవసతికి ॥ మధురమైన తనదయాధరామృత మొసంగి ॥ తృప్తి జేసినట్టి దేవి
గొలుతు * సీ ॥ చారుచామీకరాధారమంజీరంబు నమలాంఘ్రియుగం బెరుగా
మలరమోదగా ॥ కమనీయమణిపూరఘంటికాధ్వానములు పాదాధిష్ఠానసక్తికి దెజరి
ల్లి ॥ నతులితవ్యూహాతవజ్రకీలితహారంబు రస్థలియందు వ్రేలు ॥ కలితవిశు
ద్ధముక్తాఫలసంయుక్తమంగళసూత్రంబు మలయుచుండ ॥ తెలివిగమహాద్వాదశ
హేమతిలకమమర ॥ రాజితసహస్రదళశిరోరత్నమమర ॥ ఘనతరకళామదన
హంసగమనపరమ ॥ ముక్తిశాలినమ్ము బ్రోవుగాత * శా ॥ ఆదిత్యాత్మజ
వర్త్మజాత్మభవుడై యాదిత్యుని న్మ్రింగిడా ॥ నాదిత్యాత్మజమంత్రి యైమరిత
డీయస్నేహ మొందించిన ॥ యాద్యాదిత్యాత్మజు గొల్చెదత్పుదతి దైవంబుగా

నా దేశమునం దాదిత్యాత్మజరాజవర్గ్యహయునికి శౌర్యధీశునకుఁ గా జెప్పెదన్ ❋ ఉ॥
వినుగవోయి వాదు వనులెల్లహరించెడి వాదు మందులే । న్నేనియు మెచ్చి వా
డెలుక నెక్కెడు వాడొకపాటి వాడు పెం । న్నిడిలకంటి జన్నిడము ప్రేలెడు బొజ్జ
గలుంగు గుజ్జువాఁ । డే నొనరించు కావ్యమున కెప్పుడ విఘ్నము జేయుఁగావుతన్ ❋
మ॥ అవనిం బొల్చినసమస్తలోకహితకావ్యశ్రేణి గీర్వాణవాక్య విశేషాకృతి గార
వించియశము లైకొన్న వాల్మీకిన । త్యవతీనందన కాళిదాసభవభూత్యాఖ్యా
ర్యులకా మాఘుభారవులకా బాణమయూరచోరకవులకా బ్రాధీనాంతు నత్రాం
తముఁ ❋ ఉ॥ ఇమ్మహిలోన సంస్కృతము లెల్లజనంబు లెఱుంగనట్టి సాధ్యమ్ము
లుగా మిగాం దియవియన్నియు నాంధ్రము గా రచించి పుణ్యాత్ములచే ప్రసిద్ధుల
గు నన్నయభట్టులు తిక్కనార్యులన్ । బమ్మెరపోతరాజులను భాస్కరులన్ మ
దిలో దలంచెదన్ ❋ చ॥ ప్రకటితశబ్దభావములు పద్యముఖమ్ములు నగూర్చి
లోకరంజకముగ జెప్పు కావ్యమదసా మజవాహకు తైనయట్టియా । సుకవిస్తా
పాలవీరులకు చూడనొకింత భయంబు గల్గునే । కుకవిజనప్రకాశిత విఘోష
ములు జేసి నిండ సోకినన్ ❋ వ॥ అని యివ్విధంబున ❋ క॥ విషధరశయనుని నతి
గొని విషధరభూషణుని బొగడి విషరుహభవునిన్ । విషధరగమనుని బేర్కొని
విషధరసభ తనవి భక్తి వినుతించి యుటన్ ❋ క॥ మారమణికి గొల్చినతతము । మా
రమణికి మ్రొక్కి వాగ్రమణికిన్ భాలో । మీరమణికి కేల్మోడ్చి గిరిచితు । మారమణి
కుమారికి నినుతమృతి గొంటిన్ ❋ వ॥ తదనంతరంబున నగపీశ్వరగ కేశ్వ
రకవీశ్వరులకా బురస్కరించి సుకవీశ్వరులం దిరస్కరించి యేన
సంసారసంసారవిస్తారతిరస్కారవిచారపారీణులకు శ్రోతవ్యంబును తచ్ఛ్రో
త వ్యానంతరితాత్యంత పాంతులకు మంతవ్యంబును తన్మంతవ్యాభ్యసనవ
సనసన్నాసనులకు నిదిధ్యాసితవ్యంబును ముక్తిసేవ్యంబునగు నెక్కటి వ్యకా
వ్యంబు కర్తవ్యంబని యూహించి యొక్కనాడేకాంతప్రదేశంబున సుఖాసీ
నుండనై సద్గురుకరుణాకటాక్ష పితృకారుణ్యగృహీత నిర్నిద్రాతముద్ర
... దము ... వలోకనంబు సేయుచున్నయవసరంబునా ❋

సీ॥నీలాంబుదద్యుతుల్ నెనయుదేహమువాడు గురుతర మోహనచూళముంగురు
లవాడు। విద్యుల్లతాప్రభ క్రేళియుపచింపు వాడు తారకాహార రత్నములవా
డు। లోయజమిత్రకాంతులకిరీటమువాడు। చోగయు నెవెన్నె చంపకనివా
డు। నయనతానలద్యోతులలరు తేజమువాడు పటుహిరణ్మయదీప్తి కటకమువా
డు। ప్రణవమంజీరములవాడు ప్రకటనుండు। హంసబిందువు వాడు సుక్షీరాబ్ధిజా
త్మ। రాముడస్మత్సరోజ్ఞాంతరమునందు నిలిచి। కంటికెనిమింటకెనిలా [illegible] బడి
యే ॥ వ॥ ఇట్లు కానంబడిమహియ్యాచరితోచిత ప్రణతులు [illegible] సాదరాస
గీకరించి। రంగదుత్తుంగకరుణాతరంగిణీతరంగసంగతాంతరంగుండై నిస్వకీయా
పరోక్షకటాక్షవీక్షణంబులనిరీక్షించి నవరత్నఖచిత కాంచనమకుటాకలిత
జ్ఞానముద్రాశోభిత హస్తంబున ఓంకారలక్ష్యభూతప్రత్యగాత్ముండవైన నీవునుకారల
క్ష్యభూతపరమాత్ముండనైన నేను నకారలక్ష్యభూతపరమాత్ముండనైన నే
నహంకారలక్ష్యభూతప్రత్యగాత్ముండవైన నీవనియుస్వస్వరూపార్థంబైన హం
సమంత్రార్థంబను పరమరహస్యంబవశ్యంబుగా నుపదేశించి యుద్వైతభేద
దృష్టినన్నవలోకించినపుడు సర్వరూపసిద్ధింబొందెదవు సందియంబు లేదు మ
రియునువివిధవేదవేదాంతశాస్త్రజ్ఞాన విజ్ఞానంబును నవ్విజ్ఞానవిదితలీలావ
నిజహృదయపద్మాధిష్ఠిత దేవకీసూనుండును నాదేవకీసూను సందర్శితద్వి
గ్విజప్రసూనంబును నగుసత్యవతీసూనుండురచియించినపంచమవేదమనం
బ్రఖ్యాతంబగుభారతంబుననితాంతశాంతస్వాంతోపశాంతిపర్వంబగు శాం
తిపర్వంబునందు తత్త్వబోధంబును భీష్మబోధితంబును ధర్మజబోధ్యంబ
బునునకలసుకవిజననికరప్రకటితతత్త్వచరితంబగు శుకచరితంబుగలుగుసది
సంతతపరూపంబుగా పునరయ్యర్థంబువిస్తరించి యొక్క బంధుర బంధాక్ర
తానుబంధప్రబంధంబు ప్రబంధంబుగారచించి మదర్పితంబుగా జేసి కృతకృ
త్యంబువడయుమనిమదీయాచార్యతుర్యాశ్రమాచార్యవర్యాజ్ఞాపనంబుగా నా
జ్ఞాపించితిరోహితుండయ్యె। నంతట మేల్కని యత్యంతానంత సంతోషాంతః
కరణుండనై॥ .... ❋

ఉ॥ భారతపంచమస్వరము భారము బూనిరచించినట్టియా। భారతమందు శాంతి
యను పర్వమునం దభిదీపమా రుచే। భారతచోద్యమై ధరణిఁ జెల్లు శ్రీశుకస
చ్చరిత్ర మున్ రఘునాయకాంకితము జేయఁగఁ గంటివి పూర్వకృతంబునన్ ॥ వ॥
జనితలంచుచును ప్పొంగి యేతత్ప్రమాణక వితానానుకారణంబులయిన
గురుపరంపరావతారంబులభివర్ణించెద ॥ సీ॥ అజుఁడీతఁడనఁ జెచ్చునబ్జాతము
నాభియందుఁ బుట్టించకమున్నెయుండె నేని। యచ్యుతుండితఁడనియనవచ్చు
ధరనవతారవిఖ్యాతులుమైదాల్ప దేని। యభవుఁడీతఁడనియనఁ జెల్లుఁ బతిక
మారాప్తిసంసృతిబంధమందఁడేని। మాయాపియీతఁడనిమన్నింపవచ్చు సద్భా
వంబుమాయశేష్టుఁడయ్యె నేని। యని యనుపేటెంచఁదగు ననయ్యజాచ్యుతాభ। వ
త్వముఖులు మీరఁ దామైక్యంబు బెడద। దనరె ముని బ్రహ్మవిద్యానిధాన రాజ।
రాజయోగవిమలబ్రాహ్మణుఁడు యోగివరుఁడు ॥ వ॥ ఆయత్రినందనునిపద। తోయజము
లుగొల్చిచిత్తతోయజమున। తోయజనయనుఁ దన్నవముగ। ద్రోయజనార్దన
నగురుండు లోలితంగనియెన్ ॥ సీ॥ పరసతీసంగలాభము నొందనెవ్వాఁడుర
తులచే నాల్గోపరతులచేత। నక్రూరముఖులకానాట్యము దీర్చెనెవ్వాఁడువరము
చేఁ ద్రష్టావివరములచేత। విబుధలబ్ధామృతసిద్ధిఁ బాపెనెవ్వాఁడుబలము చేనుపదే
శబలముచేత। నాసురప్రకృతులనణఁగించెనెవ్వాఁడు జయము చేనింద్రియజయ
ముచేత। ప్రకటధర్మముఖ్యపాలకుండెవ్వాఁడు। హితము చేపరోపహితము చే
త। నతఁడు తొల్లి శ్రీజనార్దనుండనన్ రాజ। నార్దనాహ్వయార్యుఁడలరెధర
ణి ॥ గీ॥ అజనార్దనాహ్వయార్యపాదపద్మరాజ। యాజనార్దనాత్ముఁడగుచు
నోజ। నాజనార్దనాత్ముఁడంగరాజిల్లెన్। కోజనార్దనాఖ్యగురుఁడు పుడమి ॥
సీ॥ పథమ్యతత్త్వప్రబోధప్రబంధంబు బంధంబు దెగటార్చు పామరులకు। నేవు
ణ్యనిరతానురూపవాత్సల్యంబు వాత్సల్యమొనరించు ధనికులకును। యేనిత్య
నిర్గుణాత్మానుసంధానంబు ధ్యానమైనిలుచు తత్త్వజ్ఞులకును। యేతజ్ఞహారిక్ష
తాభీష్టసేవావృత్తి సేవానువృత్తులశిష్యుదెలుపు। సేయనఘుఁడేకమేవాద్వితీ
యమనెడి। మాశ్రుభాషలతానెఱుఁగుట పేరరసితెలుపు। నాతఁడేకో గురుస్వామి

డై నగవలసె। జగతిసజ్జనవరులకాచార్యుడగుచు* క॥ ఏకో గురునాథునిమది
నేకాగ్రతగొని భజించి హితశిష్యుండై। లోకప్రఖ్యాతయశము। నైకొనినర
హరిగురుండుకడురంజిల్లెన్* సీ॥ ఎవ్వనియవతారమెసగినంత నెవిభక్తాచలా
నందదాయకమునయ్యె। నెవ్వని కారుణ్యమేపారియున్నంతసుమనోజనా
ళ్యయుశుభమొసంగె। నెవ్వనియనురూపమీక్షింపజాతరూపాత్యుగ్రజౌద్ధతు
లడగుబట్టె। నెవ్వనివిజ్ఞానమెపుడునైకొన్నంత ప్రహ్లాదహృదయసంభ్రమమెు
నెర్చె। నట్టిమి నెవ్వనినామంబు బూనినంత। పాపభూతవికారములప్పనిచని
రా। నతడు నరహరియననరహరిగురుండు। మెరసెమునులోకగురువులమేటియను
గుచు * క॥ నరహరిగురుకరుణానుభవ। పరిహారణమునొందిలత్యైభవనమునం
డుకా। పరనారిగూడివెలసెన। గురునాగోరామనామకోవిదుడంతన్* సీ॥ తన
భక్తియుసుగొనితనభక్తియదియెంతయనినారదుడుజగడటనమొంద। తనవి
రాగముగాంచితనవిరాగంబెంతయనిశుకయోగిదేహంబుమరువ। తనబోధ
నెరింగితనబోధనంబెంతయనిభీష్ముడుజితేంద్రియత్వమొంద। తనయుపర
తిగాంచితనయుపరతియెంతయనిశంకరుడుపగమైక్యశింప। తనదుపదవిజూ
చి తనదుపదవియెంత। యనుచుమోక్షలక్ష్మియాశ్రయింప। నలరెనాత్మారా
ముడనగనాగోరామ। గురువరుండుత్రివిధగుణహరుండు * క॥ ఆనాగోరామ
గురు। స్వానుభవముతత్కటాక్షసంప్రాప్తప్ర। జ్ఞానఘనుడగుచుగాంచెను।
కోనేరుగురుండుభక్తికొరతయులేకన్* సీ॥ ఈశ్వరత్వములేనియింద్రత్వమ
దియెంత చెడనన్నిదినెడిశుచిత్వమెంత। సర్వంబుగూర్చెటిసహవర్తియను
చెంతనల్లానుపుణ్యజనత్వమెంత। వారిబాలించుభువనపతిత్వంబెంత స్థిరత లే
నినవాగతిత్వమెంత। ధనవాంఛకడనికృతార్థత్వమదియెంత వనితబూనిన
యభయత్వమెంత। యనుచువాసియించిదానవియన్నిసాధ్య। ముఖ్యవహి
యించిదియెల్లదిక్కులను పెక్కు। నేరుపులుమీరవెలసెకోనేరుగురుడు। సంత
తాత్మావలోకనప్వాంతుడగుచు* క॥ కోనేరుగురునిసుముఖుని। గానేరుపుమీ
రగొలచిగౌరవమునత। స్వానుభవముగైకొనితను। దానెమహాదేవగురుడు

ధరలోనలరెజ ✻ సీ॥ తన కాయమున నిహాయనన పొందనీకుండ నాయక విధానుస
కృతి సేయగదలి డాయ। తన వాక్కు శిరి మెచ్చున యుక్తి దోర స్వతంత్రపేర్పు చేకగవిని
క్కఁబెట్టినడు గ। నమానసమానముని ధ్యాన విజ్ఞాన మనుమాన మును గాను
కనిశమూన। తనరూపమంలోపమని రూపమువి లేపమపరాపరాటోపమను చూచు
దోషు వసుధవిలసి ల్లెనిట్లుంగ వాఙ్మనోభి। జాకృతయుతోడ మరదేవాగ్రదేవ॥
వాసుదేవ మహాదేవ వైభవాది। దేవుడని వేడుకొన మహాదేవగురుడు ✻ గీ॥ అ
మ్మహాదేవగురుడు కరుణావలోకి। తాత్మహృదయాంబురుహమహితాత్మగాను॥
మూర్తి శ్రీజానకీరామమూర్తిలింగ। మూర్తిగురుడొప్పు మద్గురుమూర్తి యగుచు
చు ✻ సీ॥ ఆత్మభూతుడు గాని యాత్మభూతుడు గాడు నగమాంతార్థసంయు
తదోష। పురుషోత్తముడు గాని పురుషోత్తముడు గాడు సజ్జనామ్రగహారణపెం
రయ। మృత్యుంజయుడు గాని మృత్యుంజయుడు గాడు సర్వప్రపంచోపశమన
మకుర। నమృతసిద్ధుడు గాని యమృతసిద్ధుడు గాడు ఘనరసనిధిసమంధనముకన
ర। నమచదావ్యతిరేకాన్వయప్రసిద్ధి। నలరిప్రవ్యక్తముగ నజుండచ్యుతుండు। నవ
భవుడమరేంద్రుడై యొప్పె నవనితడె। లింగమూర్తి యనాగురులింగమూ
ర్తి ✻ గీ॥ అమ్మహాలింగమూర్తి లింగాంబికాకు। మారుడ తదీయ సేవానుయుజ
పరిశు। రామపంతులకులకంజరాజికర్య। మాకృతిని బోల్చు రామనామకుడ నై
న ✻ సీ॥ మత్తేభగామిని మత్తకోకిలవాణి ఘనచంపకాఘ్రాణి కందవేణి। కలిత
శార్దూలనఖాంచితోజ్జ్వలహారలిప్తసుగంధమాలిన్యదూర॥ పితరళ మాలినీవ్ర
తానురూపవిభవలయగ్రాహ్యానుభవకలాప। యుత్పలనయనదివ్యాన్నతప్ర
గ్ధరశీలనాభ్యమ సరసీనగీత। రమణసత్కారి రాజవిరాజితాఖ్య। యైనమత్కావి
తావనితావలోకనప్రవణికీర్తనార్థమైయాశ్రయింప। కుందుదు రెపండితాలు
ధాత్రిమండలమున ✻ చ॥ ఎడనెడలౌకికంబులున నేకవివేకమరైక వాక్యముత్
నడలనిరూపకార్థములు పాతిరయాంతినయద్వయార్థమే। ర్పడనివిర క్తియుంజా
రమభక్తియుము క్తియులోన్తుతెల్లైడజ। తడబడకుండునాడుకవితావనితాజవా
తాశయంబులజ ✻ వ॥ అట్లగుటం జేసి॥

—— * షష్ఠ్యంతములు * ——

క॥ ఆశాగాదిఁ దుంబురు । హాశాంతాధిష్ఠితాత్మహంసార్హునకున్ । బోధాయుత మే
ధాహిత । బోధాయుతసహితదురితబాధోద్ధతికిన్ ॥ * క॥ అంబరవాతూలాన
ల । శంబరభూజాతభూతసంహాతమహో । బింబప్రతిబింబద్యుతి । డంబవిదూ
రునకు సుఖజలధిపూరునకున్ ॥ * క॥ కంజనయనునకు వినుతధ । నంజయునకు దను
జఘనఘనంజయునకు శ్రీ । రంజన నకరంజనునకు । భంజనునకు సంశ్రితప్రభంజన
మునకున్ ॥ * క॥ నిరుపాధికనిహతాధిక । నిరవధికసమాధిలబ్ధనిజసౌఖ్యమహా ।
శరధికి నుతశరధికి దా । శరధికి నఘకాననాస్త్రశరధికి నుధికిన్ ॥ * క॥ నిస్త్రైగు
ణ్యకరశ్రుతి । శాస్త్రవిదాధ్యునకు దుదశాసనపురల । క్ష్మీస్త్రీహృద్యస్త్రీకృ
తస్త్రీస్త్రీహృత్తత్త్వధర్మశాస్త్రాధ్యునకున్ ॥ * క॥ బంధురగుణసింధువునకు ।
బంధురణదురంధరప్రబంధునకుదశ । కంధరకంధరకంధర । గంధవహునకం
గహితసుగంధునకున్ ॥ * వ॥ అంకితంబుగా నాయొనరింపంబూనిన శుకచరిత్రంబను
మహాప్రబంధంబునకు కథానిబంధనం బెట్టిదనిన॥............................ *

క॥ శ్రీరోగజ్ఞానపరి । జ్ఞేయుని విజితేంద్రియుని యజేయుని మునిరా । డ్గే
యుని గాంగేయుని కాం । తేయాగ్రణి యడిగె తద్విధేయాత్మకుఁడై ॥ * గీ॥ అనఘ
యిమ్మహీనలవిజ్ఞానలఘుల కున్ । పారసంసారసాగరోత్తారకమున । కెద్ది సాధన
మపవర్గ మెట్టిదెవ్వ । డెట్లు బొందు నెఱింగింపు మిద్ధచరిత ॥ * చ॥ అనవుడు భీష్ముఁ డి
ట్లను జనాధిపసాధిపయోధి దాటు మే । లనుభవమద్గతీవదిరహస్య మవశ్య మదృ
శ్యమైన నీ । మనమున బూని యున్నయనుమానము మానము నానివింటి వా । ము
నువు గవిన్న వింతు నదియంత యొకింతకొఱంత సేయకన్ ॥ * వ॥ అని యొక్కింత
విచారవంతుండై శాంతనవుండు పరమపవిత్రంబగు శుకచరిత్రంబనం నొక్కపర
మేతిహాసంబు చిక్కులాసంబయి విలసిల్లు నందు నీవడిగినవి యెల్లనుల్లంబుల్లసి
ల్లరంజిల్లు నదియును వినతంబుగా జెప్పెదం దప్పక వినుమని యిట్లనియె *
క॥ శ్రీపురహారవరతరుణుల । కాపురమా కాపురములగల కలిములకున్ । దాపుర
మా దాపురముల । మీపురముల కెక్కువెన్న మిథిలాపురమున్ ॥

క॥ సరసీరుహభవపురికిని । పురహరసఖపురికి శక్రుపురికిన్ సాటౌ । ధరిపురి శక్యంచయప్పురి । పురుషార్థచతుష్టయములఁ బొఁగడొందెన్ నృపా ॥ వ॥ అదియెట్లంటేని ॥ సీ॥ ధర్మంబుమాత్ర మొసంగఁ జేయఁగ నెకొంటిసని బ్రహ్మపురమునకలక దనరు । అర్థంబుమాత్ర మేయనుసరింపంగంటిననియలకకు నెవమారడింప । కామంబుమాత్ర మేగావింపగాఁగంటినని యమరావతికదురుగుదుర । ముక్తిమాత్ర మొసంగుయుక్తిఁ జేకొంటిననివిష్ణుపురికిఁ బ్రియంబు దోప । కలితధర్మార్థకామమోక్షములుదన్ను । సంశ్రయించిన వారికి సంతతంబు । గలుగఁ జేయుచునను తెంపుకలిమి నొప్పు । పూశ్శిరోమణియైనయప్పురవరంబు ॥ క॥ శివతిపురసతియన ద్విజపతిసోదరియనగ నార్యపరజననియనా । యతిముదమున వశికతవిభుసుతయనయప్పురినిశ్రీయు సొంపుదలిర్చున్ ॥ ఉ॥ భూసురలోకభోగముల పూజ్యములస్థిరముల్ శరీరము । ల్యాసురసానలానిలనభోమయముల్ తదతీతుడాత్మయం । భూసురతిర్యగాదికవిభుండని తెల్పఁ బ్రశ్రుతుల్ పఠింపుచున్ । భూసురులుందురప్పురిని భూపతిమాతికి సిగ్గు దెల్పుచున్ ॥ క॥ విప్రవరులు తపములం ప్రథి । విప్రవరులు రుచులనలర విప్రవరులు వా । గ్విప్రవరులు నిగమములకు । విప్రవరులు సద్గురుతవిధులఁ గణింపన్ ॥ క॥ నిర్మలమతి నిల్పోచిత । కర్మంబులొనర్చియవి యుకర్మసాక్షికిన్ । ధర్మిసమర్పించెడిబలు । కర్మఠులత్యద్భుతముగఁ గలరప్పీటన్ ॥ సీ॥ కూటపదపలత్రికూటస్థలంబల వాటుగా నొకయజ్ఞవాటి జేసి । యాచార్యతత్సమానాన్యవర్యుల నెల్లరుత్విగ్జనంబుగా రూఢిపరచి । స్వవశేంద్రియప్రాణసన్మనంబుల సృఙ్ముఖాదిసాధనములుగాఁ దలంచి । దశవిధమండలాంతరపరంజ్యోతిరూపకమహాజ్ఞానాగ్ని ప్రబలఁ జూచి । ప్రణవమంత్రోక్తముగను లోభాదిపశుమయాహుతులు వాసనావిషయేంధనంబు । సమితితో వేల్చి తన్నివ్యసౌఖ్యసోమ । భాజులప్పీటఁగలసోమయాజులెపుడు ॥ చ॥ గురులఘువర్ణముల్ దనుగుణ్యగతుల్ నియమంబులున్ గ్రియా । చరణములున్ స్వధర్మములుసాధ్యయో । గ్రహావాసగూపవై । ఖరులుతదీయలక్ష్యముల గాంచి నసుదిన్ సవిలక్షణంబుగా । నెరిగినపండితోత్తముల నెన్నవశంబె తెలుపనప్పురిన్ ॥ చ॥ పదములు పె

కృతి—కూర్చి పసపద్యములుగా విరచించి లోకులకా। ముద మొదయింప జేయుసు
కవు లెందర నర్థముల గూడనందులో॥ నదనావృష్టిఁ జేయనొక్క సైనపదంబు నె
కుంగరించుమదా। విదితము సేయ ముందుడు కవీశ్వరు లెప్పరిలోన గాన గా॥ సీ॥
విష్ణుపదాదసంభవ మునిశ్రేష్ఠ మట్లగు గానఁ జూడనా। విష్ణుపదంబున మిన్న నవితే
శము చేకురుదాన గల్గునా। విష్ణుపదంబు చందమున పవిత్ర మహోభవలింగసంగమై।
విష్ణుపదంబటంచు నలవిటఁ జరింతురు విష్ణుభక్తులుగా॥ ఉ॥ అంగమునందు లిం
గమాను లింగమునంగమునందు నేకమా। సంగతిచేత్రిలింగగత షట్క—మలో
న్నతపట్స్థలస్థవ। లింగములన్ పడతు రవిలీనములొందఁ దర్దృష్టిచి। లింగమ
యంబు సర్వమని లీల భజింతురు శైవులెప్పరిగా॥ గీ॥ సుఖము నైగురు యూక్తార్క—
సూనచంద్ర। తారకాబలము న్న తస్థానమందు। శుభగతులు గూడి యుండుట
జూచి చెప్ప। నేర్తు రిప్పట జ్యోతిష్కులార్తులకును॥ మ॥ తనుతత్త్వంబొక నాడి
శోధగనిశాత్రాపంబు తత్పూర్వభా। వనిబోధంబగు కాలమూటమున భాస్వత్పూ
ర్ణచంద్రోదయం। బునపద్యంబగునట్లుగాగయికోనం బోకార్చు సౌఖ్యంబుగా।
సనితల్ప్రిధ్విపహించి యొప్పదురు వైద్యశ్రేష్ఠులప్పుడున॥ క॥ రాజుల యశ
మున భార్గవ। రాజుల జయమున ధృస్థిరబలంబుల రా॥ రాజుల నగ రాజులమృగ।
రాజుల వెక్కించపరచటి రాజులుకి నుకా॥ గీ॥ పగవారి జగతులే నొ్న। జగడం
బున నపహరించి చల్లని దృష్టిగా॥ దగకువలయు పరిపాలన। మగపడ జేయుదురు
రాజులప్పరిలోనగా॥ సీ॥ స్థిరతరంబుగ తుర్యాసింహాసనం బొప్ప ప్రజ్ఞాది మంత్రు
లువశిభజింపః శమముఖగుణవృద్ధిసభ్యాలింపుద యుంపకరణాదిదేవలేఖకులు
మెలగ॥ ప్రాణాది చతురంగబలములు గడియంగ జ్ఞానేంద్రియారాధ్యపట సమితిగా
లువ। వాగాదికరణ సేవకులు సేవింపంగ తనుతలోదరులు పృత్యాసులస లుప
సంతతము పాటిమయత బాహ్యాంతరస్థ। నిఖిలవిషయ ప్రపంచంబు నేర్పు మె
రసి। తీర్పు చుండుదురప్పటదిట్టలైన। రాచకోమరుల గమిభర్మ రాజతనయ॥
క॥ వితరణము జేసి వసుమడు॥ రతరుణీపతి పేదతనము దప్పింపడ పెంపా। ప్రతిభన।
ములినటు మాయం॥ దలిరెయముమున చోల్కజూతురప్పరివైశ్యుల్॥ ఆధ్యాత్మి

జనస్తుత్యము॥ హార్యాణి పగోష్ఠిరవగశాహ్యాహ్వికుల్లై। జూదార్యాహ్నివృలతారా ప
టి॥ హార్యాహ్ని శరసాన్నహాపులకృరిలోవన్॥ * క॥ విక్రయులకు లోనగు క్రయక్ర్య। క్రి
యలను దూవి ఘనులు దెగనిచ్చుమహా॥ విక్రియధనములకన్నాయు। విక్రియ పె
ట్టుదురు వైశ్యవృద్ధులువీటన్ * సీ॥ కంచువామరద్దు॥ హాలంబు మోహకాంచు
భూమియందు వీర్యగానియో। స్థలంబు దున్ని విత్తు విత్తి దంతిశంటపైరులున్। ఫ
లింపజేసినాడెయందు బల్కు చుట్టుజూతురా। హాలిందలంబివోష్ఠనేల్పాట
ఫ్గు బిడ్డలప్పురిన్ * సీ॥ పరిశుద్ధమైనట్టి ఫాలంబు నలితే యవనీతలంబు గాసను వ
వరిది। ప్రీతుడై పవమానవృషభ నిబద్ధహ్యాప్త ధనసీరమునను ముద్యారు దున్ని। జీవబీ
జములల్కి సీతాంశుకిరణోద్గర సము లచే నంకురము లబెంచి। సాత్త్విక రూపాన
సంధాన ధాన్యకుల్యాలియుంపనూరాను తేర్పాటు జేసి॥ ఇమ్ముమథవింపంగ రహో
గ్యంబులంట పడుగు॥ వారలకు బంచి పెట్టుచువారు తారు। నమథవింపుచుమను
చుండ్రుసాహ్యరంపు॥ కాపువాండ్రను లెక్కింపగలమె మనము॥ * కం॥ హరిముఖభు
జోరుపదభవ। పురుషులశతులగుటనిరికిభువికోడండ్లై। గరిగొన పతివ్రత
లని। పురిచాతుర్వర్ణ్యపతులజాగడంబనియే * సీ॥ భార్గవుడాగ్రహప్రబలుడందు
రుగాని దశరథాత్మజు విద్వదనిపినాడె। దశరథాత్మజుడాజి చతురుడందురుగా
నియింద్రజు నెదుటుపోరాడినాడె। యింద్రజుండటశౌర్యసాంద్రుడందురుగాని
హరిబాని గోల్లలనడపినాడె। హరిపరాక్రమవంతుడని చెప్పుదురుగాని విధిదప్ప
రిపు మొనల్చిరిచ్చినాడె। ఘనపరాక్రమాతిచతురులవీట। బుత్తుమోహట్టిత
త్తుమోహాపాడి చివత్తు। మోహమునచుపంతమాడుచు మొగులుమట్టినార్పుచపీ్వ
టఘటులుందురరసి చూడ * ఉ॥ ఘోరభవాబ్ధియన్ఫరిఘకోటలు ధాతువులే
డునెండినెహా। దారథ కూలవంబులు సదా బహు మాయల నొప్పుయానవ।
ద్వారపురంబు వీటిగోని తన్పరివారమడంచియుండుడా। భూరిసుఖాధిపత్యము
లబొందుదురప్పురి పాటుబంటులుత్ * ఉ॥ కాయవనంబునన్ ధనువుగాభృకు
టింగురిజేసినారిగా। వాయువుగాచ్చిరూపులను వాడిశరంబుల బూవిపట్ను
షిన్। వాయనిదృష్టిపూటుగోని మానసముఖ్యమృగంబులన్నషో। పాయువము

గావర్థించు న్మృగయారతులుండుదురప్పురంబునన్ * చ॥ శరపతులన్ గురించి
నిజభవ్యమ మోహనరూపవైభవ । స్ఫురణలసొంపులత్యుపడజూపి విశాస్త్మల
జేసి గోనమందిరములయందుమాన్యములతెంపుదలిర్పఁగ గూడి దేహమున్ । బ్రరవ
రమింపజేసెడిక్రమంబుల నెప్పుడురప్పురిన్ వెలుఁగ * శా॥ మతిగురిగొను నెళవు
లపరాపతిసంగతి గొనిక ళారసజ్ఞులయి మహా । రతులన్నుపరఃఖలన్నమారతులన్
దేలుదురునప్పురంబునసరసుల్ ॥ * సీ॥ చెలువొప్పనమృతంబు-చిలుకపలుకుఁ
లుపల్కియాసబుట్టింపరుయాతుల్లకైన । తళతుళిలె వెడుకండ్లబెళుకుజూపులునిల్పి
బ్రమదెత్తురువిరక్తిపరులకైన । నలసుహృద్గగనమధ్యవిలాసమునుజూపి
మోహమంకింతురుమునులకైన । క్రమముదప్పకహంసగమనంబులలరించి వేడ
జేతురు యోగవిదులకైన । పటువమోహనరూపంబుప్రకటకరచి । పదముగొ
నజేయుదురుతత్త్వవరులకైన । యేమిజెప్పుదునచ్చోటనెనసియున్న । జవ్వనపు
వారకామినీచతురతలును * సీ॥ తరలాక్షికో సహస్రదళసుమంబిదిసుమీయి
ది మనోగురునకుహితముగాదె । సుదతికో ద్విదళప్రసూనంబుయిదిసుమీ
యిదిపరపురుషునకింపుగాదె । తరుణికో షోడశదళపుష్పమిదిసుమీ యిది
ప్రాణనాథునకిచ్చుగాదె । పొలతి ద్వాదశదళపుష్పంబుయిదిసుమీ యి
దిమారవైర్యిపైనిడగరాదె । యిదిదశదళంబుమరుతండ్రికియ్యదగునె ॥ యి
దియునష్టదళముజునకునిష్టమగునె । యిదిచతుర్దళమీవెపిష్ఫ్నేశ్వరునకు । నను
చువరియింతురలరులనలరుబోండ్లు * శా॥ రతోన్నిన్మిత్రసూత్నభర్మాయ
హర్మ్యప్రాకారద్యామిభృ । న్మత్త్వైశేణులగాంచితత్కథితవాక్ప్రౌఢిన్ దద
గ బ్రాజసంపత్తున్లద్దలపోసితత్పరిచరత్తారాసతుల్స్ఫురిసా । పత్తిన్ శంకల
నొందిరోయనపురిన్ భాసిల్లుహర్మ్యంబులున్ * శా॥ సురతటినీతటచరవర
సురవిటనటజూచిచక్రశాలధరధరా । ధరములివియనుచుభ్రమపడ । వెరసె
నయవ్వీటజొద్దు మేడలగములున్ * ఉ॥ గోపురహేమకుంభములు
కోటిలవేల్పులమేటిశెంపులు । స్థాపితసౌధవీధులవతాకలధాకలుదాకుచుం
డనా । శౌవనిపూర్తిచేగ్రహనిశాకరభాకరభాకరాంబరా । టోపముమ

చిమించెనువృథోన్నతితన్మహిమేమి జెప్పెదన్ * క॥ ఆపురివృషభంబులు
తఱుచు । యాపురములమీద నెక్కు-చెఱాథలతలలన్ । జూపట్టెడుశశిగతినా।
త్యాపతులని తెల్పెననగ నలరుచునుండున్ * క॥ వారణములపారంబని।
వారణగతి దేవతటిని వాసాబ్జవనీ। వారణకర దారుణతను। ధారణములమీరు
చుండుతత్పరిఖానన్ * గీ॥ అప్పురితురంగమంబులస్త్రాద్రి జేర । నోది
వంభేలనడలేని రాజగాక । ననుచు నెడనెడ హేషలననుకరించి । వెలయ
రవిరథహయములవెక్కి-రించు * క॥ పరిఘటితాఘటితారివి ।పరిఘటన
గలుగకుండపరివేష్టితమై।పరిఘఘటించెను దానికి। పరిఘనరసనిధియనం
గపట్టణమునకున్ * క॥ ఆరాజధానికధిపతి। యైరాజ్యంబేలుచును మహా
మతిజనక। క్ష్మా రాజవర్యుడార్శే। యారాజ్యంబాక్రమించి యొప్పుచునుం
డున్ * సీ॥ సతిసుమారాద్రిసంపారియైభువిసంపారియైమీరు।సంపారి
యితడు। పురుషార్థచతుష్కభోగియైపుడమినభోగియైతులదూగుభోగియి
తడు। ప్రకటసామ్రాజ్యప్రపంచుడై ధరనప్రపంచుడై మించుప్రపంచుడితడు।
కడుప్రజాపాలనకర్తయైధరనకర్తయైవర్తిల్లుకర్తయితడు। విదితచిత్స్వరూప
విజ్ఞానియైయవిజ్ఞానయట్లదనరుజ్ఞానియీతడు। దనుచుబొగడనొప్పెనఖిలాగ
మాంతార్థ।వర్తిజనకచక్రవర్తియనఘు॥ ... ... *
సీ॥ సకలప్రపంచ ప్రసక్తియందును రజోజనకుడౌటను జగజ్జనకుడండ్రు।
రాజ్యపోషణకార్యరతియందు సాత్త్విక జనకుడౌటకుమారజనకుడండ్రు।
శాత్రవవిజయకాంక్షలయందు తామసజనకుడౌటకు మారజన
కుడండ్రు। వేదవేదాంతార్థవిద్యలశుద్ధవృజ్జనకుడౌటకుభక్తజనకుడండ్రు ధా
త్రిభృద్గురువిద్వత్ప్రధానసఖ్యమిత్రబుధబంధుభృత్యపవిత్రపుత్ర। పౌత్రమిత్ర
కళత్రాన్యప్రభాతృమాతృ।జనకులకుబిల్వపేరటజనకుడండ్రు * క॥ ఆజనకుం
డిహపరసుఖ। యోజకుడైయుండి యాత్మయోగప్రజ్ఞా।రాజీవాప్తుంజేకొని
రాజర్షియనంగపుడమి రాజిల్లెన్నృపా॥ * వ॥ మరియానృపసకలసామ్రాజ్య
విభవుండు సార్వభౌమార్థికబుద్ధిసంభవుండును నగుజనకవిభుండొక్కనాడు

స్వీయస్వాత్మామాత్రమాత్రభావితామితప్రపంచనియంత్రులైనస్వతంత్రుల
మంత్రులును సంతతసత్వాంతరితాభిప్రాయోపహితంబు సన్నిహితం
బు జేసెడిహితులును పరంపరాప్రాప్తసర్వశాస్త్రమోచిత సమాచారంబులా
చారంబుల రోహితంబులు సేయుపురోహితులును నిత్యనైమిత్తికాదికర్మం
బులు కర్మకర్తృకల్పించెడి నేర్పులనుష్ఠించెడి విప్రగరిష్ఠులును బాహ్యప్రపం
చంబుదీర్చుచు నంతరంబున చిన్మాత్రప్రపంచంబులం తేజరిల్లు భూవల్లభు
లును పరమార్థంబులగు పదార్థంబులు స్వార్థంబులుగాన గ్రహించి మించి
నజాతిస్వచ్ఛయంబులును నిరంతరాత్మాలోకనవ్యవసాయంబుల నవాతి
శయంబులుగా సంభవింప తత్ఫలంబులనుభవించుచు విజృంభించుచర
జాసంభవులును దుర్గమంబగునపవర్గదుర్గంబు పోటుబుచ్చి మెచ్చులన్ప్రకటుల
సద్బలులును సజహృదయజనితకృత్యంబులెరింగి సాహిత్యంబు జేసెడి భృ
త్యులు సంగోలుపగోలుపుకూటంబున సుజ్ఞానవాసనల దైర్ఘ్యయాజ్ఞవల్క్యాది
శతగురుగోష్ఠింబ్రౌఢబుద్ధు చుచువారలతో నిట్లనియె * క॥ సంతానంబులకు
తృప్తి। సంతతి నము మోక్షులచ్చి జలజాతాక్షి। సంతానమంద్యబుధులా। సంతా
నముగల్గు వేరపెపంగుడిమాకున్ * చ॥ అనవుడుసద్గురుప్రవరులన్ని తెరం
గుచుతత్వసంగతుల్। బనుపడ బోధ సేయనవిభావమునందలగూడదన్న నా। జ
నకనృపాలశేఖరుడుసంశయముం న్విడిముక్తికన్యకా। గని మొదుసాధనం బొక
ట్టిగానక గోరుచునుండు నత్తరిన్ * గీ॥స్వహృదయాబ్జదృష్టసర్వాత్మకుం
డును। సంతతాత్మసుఖమానస్కుండు। బ్రహ్మవిత్సుఖుండు పంచశిఖుండున। జ
ను నమ్ముఖమునసంశ్రయించి * క॥జననాథుని బోధింపుచు। నోనరుగురూత్త
ములుగడునిరుత్తరులై గన్గొమచుండపంచశిఖుడి। ట్లనునమ్మిధిలాధిపునకున
ఖిలము ఖుడమచున్ * క ॥ జనవరసమాధియనిమెడు। ఘనసపవనము సేయుము
క్తికన్యాంధన్యం। గని మొదవిపుడది దైకొన। ననుమానముజ్ఞచివిశ్చయాత్మ
డవగుచున్ * చ॥అనవుడు భూవరుండతిశయంబుప్రియంబునయంబు నెమ్మ
దిన్ బనుపడతత్ప్రతుక్రియకుపక్రమముగ్రమ మొప్పనమ్మహా। ఘనునియు

నుగ్రహంబునను గాంచి వహించి గురించి ప్రజ్ఞతో । నెనసి రచించె భవ్యులకును నె
ల్లెడ బుల్లముల్లుల్లసిల్లగా ॥ వ॥ అదియట్లుండేని ॥ సీ॥ దేహంబు నెత్తయజ్ఞశా
లాంబుగా జేసి సుస్థిరామల చిత్తస్థలమున ॥ పరిపూర్ణతత్త్వాగ్ని ప్రజ్వలితము
జేసి యందులో హంసమంత్రానుసరణి । ప్రాణాదిదశ వాయుపశువుల వధ
యొనరించి యింద్రియేంధనముల నెలమి గూర్చి యంతస్సహర్ద్వ్యయాజ్యధారల
తోడ వివిధదృశ్యాహుతుల్ వ్రేల్చి శర్వ్యాసవన మొనరించి తద్దేవసంగతాత్మ ॥ సౌ
ఖ్యపరమాత్మ తాన్నంబు సంగ్రహించి । సద్గురువరానుమతిని ప్రజ్ఞాంగనామణి
భవముగావించి మించె భూపాలుడంత ॥ గీ॥ ఆసమాధిఘనాస్తము భావ్యనా
న్న । మనుభవము నొందినృపతి ప్రజ్ఞాబ్జనేత్రి । తనదు సద్భావనోదరాంతర
మునందు । ముక్తి కామిని తేజమింపుగ వహించె ॥ కావున ॥ సీ॥ సత్కర్మచర
ణాంబుజాతంబు లేపారఘనతరోపాస్త జంఘలు దనర । కలుషవ్రజ
కరభోరువులు మీర భావశుద్ధి నితంబ భరములమర । కర్మపరిత్యాగ గగనమ
ధ్యంబొప్ప తాత్త్విక వాననోదరము మెరయ । గురువివేక స్తనకుంభ ములొరయ
జిల్లవైరాగ్యకర పల్లవములు వెలయ । శమదమోపరతి తితిక్షాశ్రద్ధలుసగ ॥ భా
స్వత్కృకర్ణ నాసలై యలరనిటల మురుసమాధానముముక్తులో త్రశాంగ॥
మైదొరయ గర్భిణీ చిహ్నలతివ కొదవె ॥ అదియట్లుండేని ॥ సీ॥ దేహాత్మమ
త యుఖ తేజంబు వెలిగాగ వెలది మోమున తెల్వి నెల్ల వయ్యె । ప్రాణాత్మచిత్తుల
భావంబు నలుపొందనాతి చూచుకములు నలుపునొందె । కరణాత్మకుల పట్టు
గాలి ధూమము దోప నికి యూరుల ధూమకళలు వొచె । నానాత్మలయ్యష్టి
హానవృద్ధియుగంద విమలాంగి యుదరంబు వృద్ధిబొందె । మతిమయాత్మలత
త్త్వలుమంటుగలయ । సతికిగడు మంటి రుచులను సంభవించె । నేగు జెప్పెడు
ప్రజ్ఞాంగనామణికిని । యుదర మానము ముక్తి సతివృద్ధి నొందుచుండ ॥ సీ॥ కులనా
గకడుపులో నమృతాంగనవసింప మాయావధూమణిమహిమలడగె । సతిగర్భ
మున ముక్తి సతివృద్ధిబొందంగ నజ్ఞాన సతివృద్ధుల కుగుబట్టె । భామినీయుదరస్థ
పరకాంత మెదలనావరణ సుందరి యొడవదల మెదలె । కలికి కుక్షిని మోక్షకన్య

లాతఁడు విహరింపవితేఁ పతన్వంగి వెడలఁదలఁచె। నెలఁత బోఁజ్ఞతోఁన నిర్వాణవనిత కు। నెలలు నిండఁ గనాతని ఖిలఃభర్తమాదిశక్తు లెల్లఁ బ్రాయంబులఁగు చుంజూ। పట్టవర్యెప్పృథివీపాలచంద్ర ✳ క॥ ఈరీతి గర్భిణీరమ। ణీరీతులొనర్చి నెలలు నిగుడిన ప్రజ్ఞా। నారీతిలకము శ్రేయోనారీతిలకమును గనియె నయము। లిప్పెఁ ✳ సీ॥ ముదమున నుప్పొంగె మునిమనోవనధులు కలవాక్యముల వేద ఘనములుఱిమె। శిష్యతారకలతో శిష్టాంబరముమించె దీనదృగ్దిశ లెందు తెలివినొందె॥ వసుధసదర్వసనావాయు వులీలెంచె నూరిహృక్సతపరంజ్యోతివెలిఁగె। యోగిసరసట్పయోజముల్వికసించె నప్రవాహీనుల ఱ్యాగస్త్రనదులు। సుగుణఫలపుష్పముల నొప్పె సుజనవనము। లవనిపావని యైప్రీతినతిశయిల్లె। తన్మయతనొందె జంతుసంతతులు బోదలు। రమణ ప్రజ్ఞా రమణి మోక్షరమణిగనఁగ ✳ గీ॥ తనదు కడుపున నిర్వాణతరుణి ధరణి। సంభవించుట బోడగాంచి జనకపతిన్। యైన ప్రజ్ఞావధూటియభ్యాసవృత్తి। పెంపొ ర్పదొడంగ సంప్రీతితోడ ✳ సీ॥ తతశుద్ధసత్వ ప్రధానస్వరూపిణి నజ్ఞాననిరసనత్వాభ్రవేణి। ననుపమ ప్రత్యక్పరాత్మైక్యముఖిని ముముక్షుజనాశ్రయామోదసఖిని। విమలతత్వజ్ఞాన విజ్ఞాననేత్రిని ప్రజ్ఞావధూమణి ప్రభవపుత్రి। నహమాత్మ యను పల్కులలరు మంజుల వాణి నసమవైరాగ్యబోధాబ్జపాణి। సుపరమోరస్థసచ్చిత్సుఖోపయుఁగలి। నమితసుఖవాస కుశలిని నాత్మహంస। గమనసమ్మతాంగ ననుబోడగాంచి కాంచి॥ జనకనరపాలుఁడాత్మ నుత్సాహమొందె ✳ క॥ ఆనందాంబుధి నాత్మ। స్నానం బొనరించి నృపతి సత్పురుషులకున్। దానంబులు గా తను హృత్ప్రాణంబులొసంగె నర్థపటలముతోడన్ ✳ వ॥ మఱియు యోగబోధవధూతిలకంబు లేతెంచి ముక్తికన్యకం గైకొని చిద్రసంబను తైలంబున నభ్యంగనంబు గావించి నందసమ ద్రోదకంబుల స్నానంబు గావించి శమదమాది సుగుణంబులం దగిన దక్కినయుపచారంబు లొనర్చి తురీయాంతఃపురంబున హంసతూలికాతల్పంబున యోగనిద్రం జెందింపం జోకొట్టుచు నిట్లనిరి॥ ✳

క॥ జోజో చిన్మయరూపిణి । జోజో జీవేశ్వరైక్యసుఖభాగ్యకరీ। జోజో ము
మతుజననిధి । జోజో నిర్వాణతరుణి జోజో సుగుణీ * వ॥ అనియువ్విధం
బునం జోలబాడుచు సుఖంబున సముఖంబునం బ్రోవుచుండిరంత * గీ॥
కమచుకరపదములుగదలింపుచును నిద్ర । గొనుచునగుచు మేలుకొనుచుత
న్న । గన్నవారికమృతకాంత సంతసమిచ్చు । ప్రీతినసుదినంబు పెంపువ
డసి * వ॥ మరియును॥... ... ... *
సీ॥ వినువారలనుగూడి వినుచుండు నెరిగెను। సోకువారలగూడి సోకు నెరిగె।
కనువారలనుగూడి కనుట నెరింగెను కుడుచువారలగూడి కుడుచు నెరిగె।
పలుకువారలగూడి పలుకుట నెరిగెను నడచువారలగూడి నడచు నెరిగె।
నగువారలనుగూడి నగుచుండు నెరిగెను మురియువారలగూడి మురియు నెరి
గె। తలచువారలగూడుచు తలచు నెరిగె। నాడువారలగూడుచు నాడు నె
రిగె। పాడువారలగూడుచో పాడు నెరిగె। నమృతకామిని శైశవమందు మె
రసి * క॥ ఈరీతి విహారణంబధి। కారులకభ్యాసదశను గలుగుటనిటు చే।
కూరెను బ్రహ్మకాంతా। కారితదివ్యస్థితియమృతకామినియగుటన్ * *
క॥ ఆరూఢజ్ఞానంబను। పారస్యప్రయత్నావనంబు నతికొద వెనుత। త్వారూఢులు
తత్సంగతి। సారస్యప్రయత్నావనంబొనంగెడు గతులన్ * చ॥ అనుదినవ
ర్ధనైనదనపొందము చందమునందజూచియున్। జనకుని భాగ్యమాననిపోసం
ప్రసంగముసంఘటింపవ। జ్జనులెవ్వగూరు యౌవనపువంపదసొంపుదలిర్చ

తన్వంగికిం బగినవరుం డెవ్వండని విచారింపుచున్న యెడ సాధనచతుష్టయసం పత్సంపన్నయోగియగు శుకయోగి యరుగుదెంచిన నతనికిం గల్యాణపూర్వకంబుగానొసంగెనని విని ధర్మనందనుం డిట్లనియె ॥ చ ॥ శుకుడు నెవ్వ డెవ్వనికి సూనుడు యెవ్వతె తల్లియే గతిన్ । ప్రకటము నొంది భూవరుని పాలికి నేగి గురించి ముక్తికన్యకనతఁ డెట్లొసంగె ముదముం దుచు దానివరించె నే క్రియన్ । సుకవిజనప్రగేయ వినచోద్యములిన్ని యెరుంగ జెప్పవే ॥
వ ॥ అనియడుగుటయును ॥ ... ... ✻

✻ ఆశ్వాసాంతము ✻

క ॥ ఏకస్వరూపవిరతా । నేకాహంకారమానసేంద్రియతాపా । యేకాగ్రహృదయవిలితా । త్మైకత్వజ్ఞాననిశ్చయాబోధకలాపా ॥ ... ✻

ఉ ॥ అంగజసన్నిభాంగ విజితాంగజగీతగుణప్రసంగని । స్సంగమునోద్విభృంగ రిపుసంగరనిర్గతభంగ సుప్తసా । రంగదయాంతరంగ యుతరంగదపాంతరరంగ బాహుజ్వ । ప్తాంగద సంతతప్రణమితాంగద శ్రీరఘురాజపుంగవా ॥ ... ... ✻

పంచచామరము ॥ సనాతనప్రతాపతాపసాహ్వహృత్ప్రదీపకా । వనావిలోలలోలనాలవాలకాంతిజాలక । జ్జనావన ప్రధానదానసంభ్రమాన జానకీ । మనోహరహారహారమారకోటిసుందరా ॥ ... ... ✻

త్రై

మాలినీవృత్తము

జ శమదభదేహా చారులీలాసమూహా । జలజసదృశనేత్రా సాధుహృత్పద్మశరిపుర । జలధిసమగభీరా శైలసంకాశధీరా । జలరుహహితకీర్తిః జానకీచిట్లనిని ॥ తీర్ణ ॥ ... ... ✻

గద్యము.

ఇతి శ్రీమద్గురులింగమూర్తి చరణకమల సేవా విధేయ
తద్గురుకటాక్ష వీక్షణాసంగ్రహాపలక్షిత శ్రీరామమంత్రో
పాసనాప్రకార జ్ఞానధారేయ తన్మంత్రాధిష్ఠానదేవతాతత్త్వా
నుసంధాన లక్షణభాగధేయ వేదాంత కవితా విచిత్ర విజ్ఞేయ
బ్రహ్మవిద్యాజ్ఞాన గేయ పరశురామపంతుల రామమూర్తినామ
ధేయ ప్రణీతంబయిన శుకచరితంబను వేదాంతగ్రంథంబునందు
ప్రథమాశ్వాసము ॥ ... ... ❋

శుకచరిత్రమునందలి

ప్రథమాశ్వాసము

ముగిసెను.

శ్రీరస్తు

శ్రీ హయగ్రీవాయనమః

శ్రీ సీతారామచంద్ర గురుపరబ్రహ్మణేనమః

శుకచరిత్రము

ద్వితీయాశ్వాసము.

క॥ శ్రీసీతాకుచకుంభవి। భాసితవిమలాంగరాగపంకిలగాత్రా।
వాసవవినుతచరిత్రా। దాసమనఃకమలమిత్రదశరథపుత్రా ॥

గీ॥ అవధరింపుము పాండుపుత్రాగ్రజునకు। నాపగాపుత్రుడిటనియానతిచ్చె। నగములకు నెల్లనుత్తమనగముపుణ్య। నగము వంగలదొక్క మేరునగము ధరణి ॥ క॥ అన్నగము ధృతస్థలస్థిత। పన్నగమూర్ధస్థలోపపన్న ధ్రువసం। పన్నగము మధ్యజగదుత్పన్నగమై యొప్పు సత్ప్రపన్నతమగుచున్ ॥ క॥ నయమైవసుమయమై యుతిశయమై శ్రీహరిహరాంబుజాననభువనా। శ్రయమై సంభృతధాత్రీవలయమై నగమమరకులనిలయమై యలరున్ ॥ సీ॥ హరిహరాంభోజాసనాశ్రయభువనశృంగారంబులగు శృంగములు మెరయ। సురసిద్ధచారణాసురవిహారాదిసుందరములై కనకకంధరములమర। గరుడగంధర్వోరగాదివిలాసస్థలంబులై గండశైలంబులలర। నుగ్రతాపసమునీంద్రోత్తమాశ్రమబంధురములై మహాగంహ్వరములుదనర। చారుచారణతరుణీసంచారపూరితోన్నతోద్యానవనసంకులోపయుక్త। ఘనతరోపత్యకాధిత్యకాప్రదేశములవెలయ

నొప్పు నమ్మేరుభూధరంబు * ఉ॥ అన్నగరాజరాజితగుహాంతరదివ్యనిశాంత
నావస । త్కిన్నరకామినీమధురగీతనినాదరసోదయోల్లస । త్పన్నగభూషణాం
చితము భావకథాశ్రవణోత్సవప్రౌఢిటి । తత్పన్నగకన్యకానిలయభాగ్యవశస్థితి నొ
ప్పు నెల్లెడన్ * పంచచామరము॥ సరోజచక్ర మీన శృంగజాతులంగడల్చిపా
ల్వ్యరోజలోచనాలకోపమానసిద్ధి గెలి సేయున । ప్సరోవధూమణివిహారసంకు
లంబులైన పె । న్సరోవరంబులుం గలింగి శైలమొప్పు నెప్పుడున్ * చ॥ చ
టులతపోత్రశౌర్య జనసంశ్రితసంపద నొప్పు నెప్పుడ । క్కటకశిలాతటద్విరదఖం
డితనిర్ఝరనిమ్నగాంతర । స్ఫుటజలజాతజాలయు నపుష్పఫలచ్ఛదగుచ్ఛగుల్మ
ని । ష్కుటవిటపివ్రజస్థమృగకూటవిశాలము మేరుశైలమున్ * క॥ అమ్మేరుశై
లస్థం స్థిత కమ్మేరుశరీర ములుమహాత్ములుభవముల్ జమ్మేరుమంత్రసిద్ధులు
నమ్మేరు ఫలించునయ్యనారతమరయన్ * సీ॥ అంబరయానావలంబనం
బునకౌషధంబుల్ధరించుదిగంబరులును । యనిలాంబుపర్ణంబులనుభవింపుచు
నుగ్రతపముగావించెడితాపసులును । వరుసప్రాణాపానవాయుసంగతుల
హంసజపంబులొందెటిజాపకులును । యణిమాదిసిద్ధులకలమంత్రలయహఠ
యోగములన్సాధించుయోగివరులు । నమృతపదవి నొందనాత్మానుసంధాన
దశలనొడలుమరచుతత్త్వవేత్త । లాధరాధరంబునాధారముగనుంట । లేమి
జెప్పుదోమహితలేంద్ర * సీ॥ పూర్వకుంభిని యందు బురుహూతలోకం
బునాగ్నేయధారుణినగ్నిలోక । మలరగక్షిణధరనంతకలోకంబునై ఋ
తిభువినిబుణ్యజనలోక । మనురపశ్చిమధాత్రినప్పతిలోకంబు వాయవ్యధరణి
నివాయులోక । ముత్తరమేదినిమిత్రునిలోకమీశాన్యవసుమతనీశలో
కమలనధోదేశములనతలాదిలోక । ములును మధ్యమభూలోకమును త । దూ
ర్ధ్వ భూములభువాదిలోకముల్పొదలుచుండ । జగతినొప్పారు నమ్మేరుశైల
మనఘ * వ॥ మరియు నమ్మేరుపర్వత ప్రభావంబవాఙ్మానసగోచరంబది
యట్లనిన ననంతకల్యాణగుణపరిపూర్ణుండగు పరమేశ్వరుండంతటం బ్రకాశిం
పుచుండ నతనియందనాద్యనిర్వచనీయాజ్ఞానరూపంబైన ప్రకృతితత్త్వంబు

ఆ ప్రకృతితత్త్వమధ్యమంబున మహత్తత్త్వంబును మహత్తత్త్వమధ్యంబున న
హంకారంబును అహంకారమధ్యంబున నాకాశంబును ఆకాశమధ్యమంబు
న మారుతంబును మారుతమధ్యంబున ననలంబును అనలమధ్యంబున జలం
బును జలమధ్యంబున నవనీతలంబును అవనీతలమధ్యంబున సురాలయంబగు
శ్రీశైలమై యుండు। నా సురాలయంబాలవాలంబుగా ననంతకోటి। బ్రహ్మాండం
బులును నవబ్రహ్మలును ఏకాదశరుద్రులును ద్వాదశాదిత్యులును చతుర్ద
శమనువులును అష్టవసువులును పురందరాదిబృందారకసందోహంబులును
సూర్యచంద్రనక్షత్రగ్రహతారకానివహంబులును సముద్రంబులును కులాచ
లంబులును నదీనదహ్రదంబులును వనంబులును నానాచరాచరంబులును
మొదలగు సమస్తప్రపంచంబు నిముడించియుండు నందొక్క ప్రదేశంబున *
కదంబముల శైలనుపా। వనమై హారిసీలగళశివాలిక్రీడా। వనమై తపసిజటిలజీ
వమై యొక కణికారవన మొప్పునప్పా * సీ॥ ఒకచోట పారిజాతకుజాత
సంఘాత మొకచోట జాతిశేఫాలికావితాన। మొకచోట నింబజంబూడంబరకదంబ
మొకచోట కరకచంపకసమూహ। మొకచోట చూతకంటకిఫలద్రుమబృంద
మొకచోట వటకురంటకనికాయ। మొకచోట నారికేళక్రముకసందోహ మొక
చోట కురవకవకుళనికర। మొక్కచో చంద్రబాణాశోకయుక్తకోవి। దారమాలూ
రఖర్జూరతరుచయంబు। కణికారాకృతి నియమము గలిగియుంట। నవ్వనము క
ణికారాహ్వయమున వెలసె * వ॥ అట్లగుటం జేసి * లయగ్రాహి॥ మూరు
కొమ్ము తెక్కి పోలుపోరుటలసొక్కి మధుపూరముల జిక్కి ఫలసాకముల మె
క్కుచు॥ శారికల జేరుచు మరాళికల బెరుకొని దూరముల నుల్లసిలు కీరముల నెల్లన్।
జీగుచును పెంపుడుమయూరకముల గుంపు తమయూరులకు బంపుచు నొయారి
విహరింపన్। గోరి చనుచుంచుమగవారలగయాళులు విహారముల నవ్వనము భో
గీకొని యుండన్ * క॥ సాలంబుల బెనగొని యొడు। వేలాదోలికల దూగనే
వేడు సురనారికేళుల వెన్నతప్పని। పొలాటమున్నైశైవల మొఱపరికింపంగన్ * వ॥

వెండియు ✽ సీ॥ ఒకచోట నిశ్రేయసోపాయకథనంబు లొకచోట మహా[illegible]
యుక్తజపంబు। లొకచో నంతనిగమాంతసూక్ష్మాంతరవిచారము। లొకచో [illegible]
రిమోగాసుహాద। లొకచోటఘోరఘనతారకోద్ధారపరివారమొకచో వంకలనోకటిక
రోద్భ్రమయంబు। లొకదండమునిమండలోద్దండచరితంబు లొకచో గ్రావనాదప్రతా
న్వంబులమరప్పితమిత విచనమపినరవిచయి। మునిహనుమ[illegible]
త్యా। కరుప మాహాత్మ్యతసౌభాగ్యనిలయసరణి। గానె నొప్పారుచున్నప్పుడుకానన
బు ✽ వ॥ అట్లు గావునా ✽ సీ॥ పదహంసదహామ చిలుకలు [illegible] బ్రహ్మ
హామని బల్కు పావురములు। సర్వ మాత్మయటంచు [illegible] రొదసేయు [illegible]
లమద్వయమనియాడులు ద్రోయి। యదయమానాత్మా బ్రహ్మ యనికోవెలలు గూ
యునో [illegible] తియని శేకులుచ్చరించు। హరిరేవజగమని హరిణములు [illegible]
హంసోహమని హంసలాలపించు। వృక్షములు తాస్థిరత్వత్తి [illegible]
శ్వాసగసప్రవృత్తి మొనవధులు వెలయు। నేమి చెప్ప [illegible] నయిన [illegible]
లములైన ముని జనాశ్రమములందు ✽ క॥ ముని జనులయాశ్రమముల [illegible] నబుధు
తత్వంపు వాక్యసరమ్ములు [illegible] నిశుకజారికలీగతి। వినుపింపగ నేర్చె [illegible]
విధియట్లుగుటను ✽ ఉ॥ క్రొన్నవ గూడు కోవెలలకూకలు [illegible] లాడునాట
లుంకవ్వలబల్కు కీరముల తాలిమి [illegible] కిం చినంని [illegible]
మ నింపెడు తత్వమును [illegible]। నవ్వనభూమి జేరిన [illegible]
రు గాక [illegible] ✽ వ॥ నరియు [illegible] హింతాళ [illegible]
లరసాలసాలతీమాల [illegible] లక్ష్మ [illegible] లూర ఖర్జూర [illegible]
వారఘనసారపూగపున్నాగ సింధుకబంధూకతింత్రిణీకతిలకకుంకుమ [illegible]
చంపకమదనమన్మథ [illegible] కింశుక [illegible] పాకదళి [illegible] ఫలలక్షి [illegible]
రునికరభరితంబులు [illegible] రునికరభరితంబులగు [illegible]
శలాటుఫలమాలంబులు మెసంగికుమనాశరనికేత [illegible] పోషి
చెడివేడుకలంగ్రీడించు నేడియల [illegible] లకు [illegible] లుగానబల్కు శుకశారికా
కులంబులకు నెలవులు నిలుపు [illegible] కాపృథ్వి [illegible]

ముకొని యెల్లెడలం గరకకరవీరకురువకకురంటక శేవంతి వకుళవంజుల హింజు
లజాతిజాతంబుల ఖాశిఖ్లునికుంజపుంజంబులును నికుంజపుంజంబుల రంజిల్లు
కుసుమంబుల రసంబులాస్వాదించి మదించి ఝుంకరణంబుల వనచరజనశ్రవ
ణంబుల కలంకరణంబు సేయు భృంగంబుల తెరంగున ముంగురులు మెరుంగు
లొసంగ హిమకరకిరణప్రసరణంబుల పెంపున నింపుదయింపు నచ్చంపు పచ్చిక
జొంపంబు లెచ్చరికల నెచ్చు లెచ్చుటచ్చపలవిడి భుజియించి సంచరించు హరి
ణంబుల వడవు నెరయించెడు నయనంబులు మెరయ నానావిధప్రసూన వా
సనావితానంబుల నూనంబుగా పూనిన పరిమళంబుల నింపు నయింపు సంపెం
గ కుసుమంబుల సొంపు ఘటింపు నాసాపుటంబు ప్రకటింప సలలితరసాలసా
లకిసలయఖాదనంబున ననుమోదించు కోకిలాలాపంబుల నిరూపించెడు మధు
రాలాపంబులు దీపింప । ననవరతానోన్యసంగతంబులగు చక్రంబుల నతిక్ర
మించెడు మంబుల కుచంబులు విక్రమింప నిజకరాఘాతంబుల నశ్వత్థకపిత్థబి
ల్వప్రముఖ కుటపి విటపంబులు విరిచి తత్ఫలపటలంబుల నుభవింపుచు మదించిక
రేణుతండంబుల వెంబడించి బడి యొడ నేడంబడలికలకొడంబడి మడుగుల విడుదు
లంగ సవులుగుడుచు మృగంబులు తడబడ నురిశెడు ద్విరదంబుల కదుపుల జిదు
రుమం గదలు సింగంపు కొదమలన పహసించెడు మధ్యంబసియాడ సురవరసరో
వరసంజాతజాతరూపసరోజాతజాతంబుల నారోహించి తదిమోన్యోత్తుంగత
రంగంబులం దూగు రాజహంసంబుల వనంబుల తెరంగున నంగమకింపుచు జగ
న్మోహనాకారంబు నంబ్రత్యక్షంబైన సాక్షాద్వనదేవతావనితాతిలకంబు నిజ
కరకంజాతాగ్రంబుల వీణె వాయింపుచు బాండు మేఘరంజనీనాదంబాకణించి
చి మేఘనాదంబులను విభ్రమంబుల నటించు మయూరంబుల భయంబులకు వె
రచి పరతెంచి సంశ్రయించు నానావిధ ఫణిఫణామణిగణప్రభావిభవంబుల శో
భిల్లు చందనతరువాసనాపూరితప్రదేశంబులు గలిగి గాలవశాండిల్యకౌశిక
సంయూతంబై తపోవనంబు తెరంగున పురంధ్రదరతరు విలసితంబై సురలోకంబు
చందంబున పున్నాగపూగసంయోగంబై భోగవతీపురంబు చొప్పున హరిపి-

లాసభాసురంబై వైకుంఠనగరంబుచాడ్పున నీలకంఠపరిశోభితంబై కైలా
సపట్టణంబుపగిదిం బ్రకాశింపుచుండు నంతా ✻ క॥ ఆకర్ణికారవనమహీ। మా
కర్ణానమొందిశంభుఁడంబికతోఁ గ్రీ। డాకర్ణమతింజను వేడ్క।నాకీర్ణంబైన వ
నాంతమందు వసించెన్ ✻ సీ॥ సహకారఫలసారవహకారణవిహారబహుకీర
వచనారవహితపుష్పము। మందారసుమనోమరందానుపానసానందభావిధీన
మిళిందరవము। కరసాలతవపల్లవరసానుభోగప్రియరసాలయుపవనప్రియాలప
నము।మనసాభిశైలిక్రమదనాధనాళికవదనాస్తవల్మీకిసపసనయుతము। సహకార
హెయ్యాస్త్రిస్తహితపావపహానవహిత।చందనాగరుకర్పూరజనితధూప। పాన
నాభాసమానప్రసవానదేశభాసురములగుమధుమాసవాసరములు ✻ ఉ॥ ఆమ్మ
ధుమాసవాసరములందు సదాశివుడుత్సహించిపా। లమ్మునపావకాక్షుముగళ
మ్మునతీక్ష్ణహాలాహలమ్ముదే। హమ్మునభస్మము న్శిరము నందుసుధాకరుడుజ్
జటాకిలా। పమ్మునగంగపాణికపాలముశూలమువెల్గుచుండగన్ ✻ సీ॥
చనువుమీరగహిమాచల రాజతనయ వామార్ధదేహమ్ముఁ దలరుచుండ।
సహజభక్తియుగ్రవిపణ్ముఖగజముఖాదిమహోగ్రప్రమథగణాధిపులుగొలువ। స
తతసంతోష సహితతై బ్రాహ్మ్యానుపమాత్రకలుసంస్తుతింపవ। సాలో
క్యసారూప్యసామీప్యయుక్తులై వెలయుసద్భక్తులువెంబడింప। సకిలబు
షిగణంబులం దండపినుతింప । చంద్రశేఖరుండు చంద్రకోటి। వఱలుఁడ
గుచునందివాహనారూఢుడై । వచ్చెకర్ణికారవనమున
కును ✻ క॥ హరుఁడిట్లుదెంచి వనంబునందు హ
ర్షమెలర్పన్।గిరులందరులంఝరులం।దరువులవిహారణముసలుప దలచెన
రంతా ✻ ఉ॥ ఒక్కెడవృక్షముల్గనుచు నొక్కెడపక్షులలక్ష్యపెట్టుచు
నొక్కొక్కెడమంజరుల్గొనుచునొక్కెడకంజముకంపుమూరుచు। నొక్కెడసీ
డవెన్నుచును నొక్కెడనాడుచుబాడుచున్నదు । నొక్కచునార్యతోసరస
సూక్తులదేల్చుచశంభుఁడిట్లనున్ ✻ సీ॥ వనితశిఖ్యలతబోవనితలంపలరసీవ

ఒత్తపోవ్రతులుండువనతుల్లివియా। క్రొమ్మెరుంగుకొమ్మ కొమ్మమూపువులివి
గొమ్మనివాళ్ళులుభ్రూగొమ్మలివియా। కలికినిత్యంబునాకలికిభక్షింపుటకలికినిం
పుదయించుకలికలివియా। వెలదియల్లిచటదీవులదగ్గిరిపూయుకోవెలది రంబుగ
జెరుకుడుదులివియా। నెలతవలపుదెలుపునెలతళుక్కులకులుక్కు। నెలతంతనూ
జోరువెళవులివియా। మగువమరుమదగులమగలదోబాగలుచు॥ మగువలరసి
నిలుచుమరుగులివియా ※ సీ॥ కలకంఠికంటివేకలకంఠియొకతియాకలకంఠ
ములకూతకులకునిందు। గజయానకాంచితేగజయానయొకతియాగజయా
నములనడల్గలుపునిందు। పూబోడిజూచితేపూబోడియొకతియాపూబో
డిములబాపిబోవునిందు। యలనాగయరసితేయలనాగయొక్కతియాయ్య
లనాగగొనిపూగియాడునింపు। ముదితతెలియుమిందుముదితపోవంతులే।
ముదితజాలిలేకమఱచుచుందు। రనుచునచటిరీతులందంపదెలిపిన। హరు
నికార్యంబట్టులనిపొనగుచు ※ క॥ అమ్మగువలుమీశత్రుని। యమ్మలపోటు
లకువెరచియనిశమమీపా। డమ్ములమరుగునజేరగ। నమ్మకొయున్నారలిచ
టనానాగతులు ※ మ॥ లలనాయీవనభూమి శ్లైలపుడువాలాయంబుగా
నప్పరో। లలనారత్నములేగియీకుసురులపాలంగల్గు శేవంతికా। లలనాతీరర
పాలజాలములనేలాడోలలం గేళిలీ। లలనాటల్గొనియాముచుండుదురుబా
లాకంటివేయిచ్చటన్ ※ క॥ ఆరమణులుమీవైరుని। నారీమణులతనికోల
నాటులవెతలు। న్నీరలుగనుగొనిభ్రాంతని। వారించెవరనుచు జేరవచ్చెదరథ
వా ※ క॥ శుకవాణివినవెయీకిం। శుకవాసినులగుచుపలుకుచున్నర సెడి
యూ। శుకవాణులకంటెనోకిం। చుకవాసిగలుంగునీదునూత్నలువిన్నన్ ※ క॥
తమదోకకుతమ్మురిపులని। తమువేదుకొనంగదలచితమచెలిననిని। త్యముచె
లిమిజేసిసుకములు। తమవలెబలుకంగనేర్పితధ్యంబరయన్ ※ క॥ అలివేణి
జూచితివేయీ। య్యాలివేణికిసమతదెలుపునమవడువునని। య్యలరులతేనియ
సొల్లులుమా। నలరులతేనియ్యాకుంనవటగనుగొన్నన్ ※ చ॥ అనవినియార్త

బుంటులకు నచ్చెరువొందబ నేమితక్కున్నాగా। కొనివిలునారి జేయుజుతువ్వుగోల
లవానికరాతివంచమిా। సుమధనుమంది వేడతమకుఁ సరిగావివరించుమనాదు
కొ।హ్వ ధరియింపనిచ్చుటకు బోవిరులివళ్లాకేన నన్నుడియ్యాకుతేల్ * క॥ హారిమ
ధ్యాయి మారందల।హారిమధ్యజరించు తేటులలరంజనుయ్యా॥ హారిమధ్యముకత
శిమనో। హారిమధ్యము నీకుదోకనింపనుపుషాముపవె * క॥ హారవినుమిదిహత్యం
బే।హారినదృశముమవ్యమగుచుక్రతనదుమాలో ॥ నరిభావము బాపుటకై।గురు
తుగనియమింపరతికిగురు డైయుంటఁ * క॥ వెలదీనీగిళమిాక్కో।వెలదీరి
చే నేతలంపవివరింపగనీ।వెలదీవులనీపిరుదులు॥ వెలిదెలిపెనేయూరున్న దెలు
వు వేడుకలలరఁ * మ॥ తమకావారముకై నపల్లవములస్త్రక్రీశై తెంచు
మిా।సమశత్యండనివింనవింపబికమిచ్చుందీగ్చైనాకంత మునఁ। తమయుంపుఁ న్వ
హరించుజవ్వనుల మెత్తంజూచుమిావై రిచం॥ దమదెబ్బంని దెమన్మితంబము
లకందంబుల్ దగన్దీవులుగా * క॥ వలపులనీకనుగవకలు। వలపవెవికనింప
నేమి కారణముబలా॥ వలగొనితమతలగలచలు॥వలదోరవెరవమమ దెలియవ
లదెన గేంద్రా * క॥ పూబోడిమొగమునాతల। పూబోడిమినొప్పుగదవె
పొలుపుగమిాకా।పూబోడిమిగలుగగనా॥ పూబోడిమి మొగముగలుగబో
లదెనాకుఁ * క॥చక్రములమించు నీదుకు॥చక్రములు తెలియ చెలియన
ఖియానీదో॥గ్వక్రమముపక్రమించుటకా॥ క్రమముగలుంగను న్ననఖిమతమగు
నే * క॥ వనితావనితాపలికి॥న్వనితావనితాకేములయవాయుపుతేయు।వని
తాపులతావులుదా। కొనిదారొక్కనితాకమునల గూడగవచ్చెఁ * ఉ॥
అమ్మలయానిలుంకునిటలాతుభవత్స్వరిపంథిబంపనాయమ్మల నేవబోయిభ
వదాగమునమ్మిటజూచిభీతిచి॥ తమ్ముననెంద వేడనిరి తాపులుకొన్నివహించివిని
కుని॥ క్షమ్మగనొప్పగించిమరుసంగతి దెల్పుటశేషవాడసఁ * వ॥ అనియివ్వి
ధంబునంబార్వతీపరమేశ్వరులన్యోన్యసరసనల్లాపయిలు।గిలుకొల్పుచుం
గ్రీడించి యొక్కపరమైకాంతంబగు చంద్రకాంతవేదికాతలంబున సుఖాసీను

లై ప్రమథమాతృగణంబులుం గొలువ నుండు సమయంబునను ॥ సీ॥ నీలజీమూ
తసన్నిభదివ్యవర్ణుం డుమవిమలభస్మాంచితవిగ్రహుండు। మహనీయరుద్రా
క్షమాలికాభరణుండు సముత్కృష్ణకృష్ణాజినాంబరుండు। నవతామ్రరుచిర
మానజటాకలాపుండు నిగమాగమవిభాగనిపుణుండు। లలితకాంచనకమం
డలదండధారుండు ఘనపురాణగ్రంథకల్పకుండు। సకలదివిజమునినుతచరణుండు
మునిజనవరుడు భరతవంశవర్ధనుండు। సద్గుణాగ్రణియగు సాత్యవతేయుడ
త్యంతహర్షయుక్తి నరుగుదెంచె ॥ గీ॥ యిట్లరుగుదెంచి యవ్వ్యాసముని హితవ్రతు
ర్బు। నవ్వనసమీపభూమి యందాత్మజార్థి। భావమున శివుఁ బార్వతీపతిని గు
రించి। ఘోరతపమాచరింపంగ గోరెనపుడు ॥ సీ॥ పద్మాసనస్థుఁడై పాణిపంకజ
ములు నూరుమూలముల పైనుండ జేర్చి। కాయమధ్యము నెమ్ము గళము శిరంబ
వక్రములుగా నిలిపి నేత్రములు మూసి। యంతర్బహిర్విషయంబులవలఁ బ్రా
ణములతో సకలేంద్రియముల మలిపి। మఱి గూర్చుకదిని నెమ్మది జేర్చి నెమ్మిగ స
హమున నందొడగించియహము నాత్మ। యందులయము జేసియాత్మను బరశివు
నందు గలపి పరశివైక్యసౌఖ్యరతుల దగిలియప్పరాశరతనయుండు। తనయు
గోరియుగ్రతపమొనర్చె ॥ క॥ అజ్ఞానులాసకులై। త్వజ్ఞానతపమునను
తులవడయగనిటులా। స్వజ్ఞానులు నిర్గుణత। త్వజ్ఞానతపమున సుతుల వడయు
టలరుదె ॥ క॥ ఆతపమును సీతలపవ। నాతపములకోర్చి కృశభ్రమాదిగగల
నా। నాతపములాచరించుచు। మోతపసులమానసములకద్భుతమొనగెన్ ॥
సీ॥ వివిధలోకంబుల వెలిగించురేరేని వెలిగించురుచిమేను వెలయుచుండ।
కామినీరమణుల గాల్పు పూవిలుకాని గాల్పు మిక్కిలిచూపు గలుగుచుండ। శి
వధర్మమాల నెల్ల జెరుచు సర్వ్యత్తుల జెరుచు శూలంబు చేజలగుచుండ। భక్తసం
ఘంబుల బాలించు క్రమమునపాలించు వృషభదివారు చుండ। నంబరంబు కెచం
ఖులైయలరు దిక్కు। లంబరంబు వెలయ హృదంబరంబు। నంబరంబైప
రాశరనందనునకు। సాంబమూర్తియ యెదుట సాక్షాత్కరించె ॥ క॥ ఈరీ

తినప్రసంనపురారాతిన్నిజూచినకానియతిభక్తిపుర। సాకారముగాపాంగనమ।
సాకారముగాంచిబుట్లుసంస్తుతి జేసెః * దండకము ॥ శ్రీపార్వతీహృత్స
రోజాతభృంగా। విభాస్వ స్వ త్రిప్రభాశోభితాంగా । జటాపేటికా
సంభృతా గంగా। కృపాంపూరితాపాంగయుక్తాంతరంగా।। కురంగాంక
బింబార్ధకీటోత్తమాంగా స్వఫాలాగ్నినేత్రస్ఫురద్విస్ఫులింగా హతానంగవే
దాంతతత్త్వప్రసంగా స్వతత్త్వజ్ఞసంగా సదాపీతసంగా రసవ్యంగా మహా
పాతకవ్రాతభంగాపిభంగాసనాస్త్రప్రణాశంకరాశంకరాశంభులింగా శివా
వామదేవా మహాదేవ యుష్మత్ప్రభావంబు వాఙ్మానసప్రాప్యమెట్లన్న నీవా
దిలోనిర్గుణబ్రహ్మ రూపుండవై యుండి నీయందనార్యంబవాచ్యాత్మకంబైయన
న్యంబుగా వ్యోమరజస్తమలందోచు త్రైలోక్యగర్భాంతినాగోపితంబైన మూ
లప్రధానంబు త్రైగుణ్యమై యుంటసత్త్వప్రధానా ప్రధానాకృతిం జెల్లుమా
యా మహాజ్ఞానయుగ్మంబునందభ్రకుంభాంబు బింబగ్రహాధీనుచందంబునం
బింబభూతుండవై కారణోపాధికత్వంబునన్సృష్టిసౌఖ్యంబు చేకూరసర్వేశ్వ
రప్రాజ్ఞనామంబులందెల్విసృష్టిచ్ఛనవ్యాయనీక్షింపనంబుట్టి యాకాశవా
తాగ్నివార్భూములందున్న యాయా రజస్సత్త్వభాగోద్భవజ్ఞానకర్మేంద్రియ
ప్రాణబుద్ధ్యాదిసంయుక్తమై యొప్పుసూక్ష్మద్వయాంగాభిమానంబునన్స్వ
ప్నరాజ్యప్రపంచంబు సృంపసూత్రాత్మకప్రాతిభాసాభిధానంబులుంగల్గి
తత్తామసాంశంబులై పెద్దునెండొంటనింగూడి స్థౌల్యంబులై యొప్పుపంచీకృ
తాభ్రాదిభూతంబులన్ స్థూలకాయుద్భవప్రాప్తికండంబునందుండుపదా
ల్గులోకంబులున్ పిండజాండోద్భవస్వేదజోద్భిజ్య భూతాత్మకగ్రామసం
ఘంబులుం తత్ప్రభోగ్యోప యుక్తాన్నపానంబులుం కుంభగేహాదినానాప
దార్థంబులున్ సృష్టిగావించి తద్దేహతాదాత్మ్యభావంబుచే పెక్కుజాగ్రత్ప్ర
పంచంబు వర్తింపుచుండన్విరాట్పూరుష వ్యావహారాఖ్యలన్ మీరిమీరుండు
టల్గాంచి తత్త్వజ్ఞులా మూలతత్త్వస్వరూపుండ వంచున్ స్మరింగొందదాకారణో

పాపశేషంజేసి వంచుక మరికొందఱాత్మ దేహస్థమాత్రాశ్రితమై యుండవం
చుఁ మరికొందఱా స్థూలవిశ్వాత్మకత్వంబు ... పాదంబు లాకాశ
మున్నాభి చంద్రార్కులక్షులు శిరంబ్రహ్మస్వర్గము వక్త్రంబు ప్రాణంబు
లు ఋతువులు వాయువు ఋతుల్కారణ్యంబులు తీవ్ర రోమాళి శైలంబులస్థూల దుల్కాదు
లురఃస్థలముల్లోకముల్లా విరాజిల్లువై రాజసాత్ముండవంచు మరికొందఱా
త్రిమూర్తిపతి వైశ్వానరాది స్వరూపుండవంచు స్మరింగొందఱ
న్నాదికోశాత్మకాత్ముండవంచుఁ మిమ్ముంగొల్చి యుపాదిత్యనానాత్వక్షేత్రో
పాధిభేదంబునఁ వచ్చు జీవేశ్వరత్వంబులం గాక యాథార్థ్యదృష్టిన్విచారిం
చి తత్త్వస్వరూపుండవొక్కండవే యెన్నన దెట్టచే తాపత్రిసంసారతాపత్రయాత
ప్తులైనట్టి ముముక్షువులు గురులోడనిత్యవస్తుసాధించి వైరాగ్యముఁ బొం
ది శాంత్యాదులార్జించి మోక్షంబు గాంక్షించి సుజ్ఞానవిజ్ఞానసంపన్నులైనట్టి
యాచార్యులం జేరి శ్రవణాంగభావాత్మశిక్షావశత్యంతసద్భక్తిగా వించి త
త్కృపాకారుణ్యసంప్రాప్తవేదాంతశాస్త్రంబు లెల్లం విచారించి యా తత్త్వ
మస్యాది వాక్యార్థముల్గాంచి యేకాంతదేశంబునందొంటి పద్మాసనాసీనులై
నిక్కఁ గూర్చుండి స్వగ్రీవమూర్ధాంగమధ్యంబులుం జక్కఁగా నిల్పి దేహేం
ద్రియప్రాణబుద్ధ్యాదులన్ మీరి కామాదులం దూరి యంతర్ముఖంబైన చిద్వృ
త్తి మార్గంబున న్మేఘముఖంబు పూరంబులం ద్రోయు నాదిత్యుఁడొక్కండె యా
న్నట్లుగా యుష్మదస్మత్పదార్థేశజీవస్వరూపద్వయోపాధ్యవస్థాదులం
ద్రోచి ప్రత్యక్పరాత్మైక్యభావంబుగా స్వస్వరూపానుసంధానముం జేయు
చున్నుండి ప్రారబ్ధనాశంబునం జేంద్రియప్రాణధీచిత్తదేహాదులా యామహా
హాత్తు భూతాంతరికాదిభూతంబులం గూడ నీరంధ్రనిర్వాణ ద్వానిర్ముక్తశ్శబ్దని
ష్పదబుద్ధ పరోక్షాత్మకంబైన యామ్నత్పదంబొందుచుండంగ మిమ్మెన్న నే
నెంతవాడన్న నాథంగటాక్షింపవే విశ్వనాథాగతోపాధిబాధా చిదానంద
బోధా నిషేధీకృతక్రోధకామాది యూథా నమస్తే నమస్తే నమః ॥ పంచచా

మరము॥ నమశ్శివాయ శంకరాయ నాగకంకణాయ తే। నమో భవానిదేహార్ధ
వపుషాయ పాపనాశనాయ తే॥ నమో రమాకుమారమారకారణాయ కారణాయతే॥ న
మోహారాజ్యశిష్యచిద్ఘనాయతే. మోనమః * వ॥ అనిపలికియునిట్లని మ॥*
స్రగ్ధర॥ దాతాయ యత్సాక్షి తాంఘ్రిద్వయ ప్రణతగణాన్ వృత్తశుత్ తత్త్వరోసృష్టి
తానం తేషు పక్షిర్ధ్వజనిత సహాయ ప్రదేకయుక్తా సగతా। సప్రాణ్యగ్రేశః రాత్రి
వనవృశచిదానందసందోహ పూర్ణా। సాతా త్వత్తోషరో తాషు యాసుఖి సపాత్ర
ప్రసారకం జగత్రయసా *క॥ ఏకాత్మ రస్వరూపము। నేకాక్షర వాచ్యవాచ కేశ్వ
రప్రత్యక్చైతన్యస్వభావము। నేకాక్షరసాక్షియయు మే శగిరిశా * క॥
ద్వైతావిశిష్టా। ద్వైతవచో గణవిజ్ఞాతత్త్వము। ద్వైత
ధ్యాత్మకయ। ద్వైతాత్యంతాపగోచరత్వాత్మ్యతా * భుజంగప్రయాతము॥
త్రివేద త్రిమార్గ త్రిదేవ త్రిమోహా। త్రిశక్తి త్రయేశ త్రిదేశ త్రికాల। త్రిమూర్తి త్రి
శక్తి త్రిభేదా త్రిసత్య। త్రివర్గ త్రిముక్త్యాద్యతీతా త్రినేత్రా * పృథ్వీవృత్త
ము॥ చతుర్ముఖముఖామరాస్వదపదాంబుజాతద్వయా। చతుర్భుజహరిస్తుతా
గమకుంచ్ఛటాసజ్జటా। చతుర్నిగమగోచరాచరాచరాకారకా। చతు
ర్యుగపరంపరాకయాకరాధరాధీశ్వరా * సుగంధివృత్తము॥ పంచభూతాత్మ
కార్యతత్త్వపంచవింశతిస్ఫురత్ప్రపంచకోశలక్షణప్రపంచవనిష్ప్రహేతుకా
చవిభ్రమస్ఫూర్తిజీవభావపావజీవనా। పంచవక్త్రఫాలనేత్ర పంచబాణసంహరా॥
పంచచామరము॥ షడూర్మికారికాశిక షడ్వికారవిముక్త। షడబ్జ
షడ్దర్శనసాలోక్యగోచరా। షడస్రస్థలాంతరస్థషడ్గుణైకవైభవా॥
షడంగలింగకర్మవేద్యషణ్ముఖాదినాయకా *స్రగ్ధరా॥ సప్తావస్థాక్రమాదు
ప్రదిశవిమలస్వస్వరూపైకవేద్యా। సప్తార్చిర్ద్వాదశాత్మాజలరుహరిపు ఖానా
ప్రవస్వప్రకాశా। సప్తాజ్ఞానావనీసంతయకరపలసత్స ప్తవిజ్ఞానభూభృత్సప్త
స్తోత్రగమ్యాత్మ యపరమయపాత్పరబ్రహ్మరూపా *క॥ అష్టప్రకృతి
విలక్షణ॥ యష్టపురాష్టమదపాశహరణా ప్రైశ్వర్యాష్టాంగయోగధారా॥

యష్టవసుప్రణుతచరణాయతికులభరణా ✻ క॥ నవవస్తుకవికల్పితనవసం
స్మృతిరక్షాక్యనవవిధివినుతా। నవనాటసిద్ధసేవిత। నవమూర్త్యాశ్రితపట్టణా
ధిపనాథా ✻ క॥ దశగోళకనాడీచర। దశనవమకోగ్రసంస్థితసద్ధిజ్ఞా
తిశస్త్రాకబిందుకశరవ। దశమండలయుక్తహంసభాస్వాత్మా ✻ క॥ దశరూప
స్తుతమేకా। దశభవమయద్వారశాస్త్రధామామూర్త్యా। దశవాసనవినాశచ
తుర్దశలోకాధీశపంచదశయోగజ్ఞా ✻ క॥ ప్రకటితషోడశసత్తుకళానవదశ
కాభిధానసంఖ్యాదికళా। త్మకసూక్ష్మతనుపిలకేణ। గుణకలంకానంతమయామ
హాదేవశివా ✻ గీ॥ ధృత్యమానిత్యచుక వింశతితమహృదయ। దీప్తగాత్రచ
తుర్వింశతిప్రయుక్త। పంచవింశతిసంఖ్యాత్మభావవిగ్రహ। షాడ్వ్యగామేయ
షడ్వింశకావ్యయాత్మ ✻ పృథ్వీవృత్తము॥ సహస్రదళసంభవేక్షణసము
ద్భవోల్లస। త్సహస్రదళనేత్రపోషణవర్ధమానస్ఫూ। సహస్రదళజాండసం
చయలయావధానాలయా। సహస్రదళచక్రశశిస్వగకళానిధానాశ్రయా ✻
మాలినీవృత్తము॥ శంకరసత్కృపాకింకరభక్తవశంకరదుష్కృతసంకరనా। శంకర
కనిత్యభయంకరమత్యనంశకరదైన్యలయంకరదే। హాంకితశస్త్రభుజాంకిత
సర్పగళాంకితనైత్యవృషాధిపప। ర్యంకచరాహరిణాంకకరామకరాంకహా
రానిటలాంకభరా ✻ గీ॥ జయమహానుభావజయశ్రీమహాదేవ। జయజ
గన్నివాసజయవిలాస। జయపరాత్పరాఖ్యజయవిశ్వతోముఖ। జయపురా
ణపురుషజయమహేశ ✻ క॥ అనియిట్లు పెక్కువిధముల। వినుతించుమదిలో
నబోదలవినుతులొనర్ప। న్వినిపురహరుడు పరాశర। తనయునకిట్లనియెకరుణ
దళుకొత్తంగన్ ✻ క॥ అనఘగవలశినయభీష్టం। బడుగుమొసంగెదమునీంద్ర
యనిపేంబళివుం। డడుగపరాశరసుతుడి। ట్లడిగెచుసంప్రమమున మనమునంది
గుడింపన్ ✻ క॥ అనలననునావియన్మరు। దలజతేలాభవీర్యదామాత్మా
యతపో। ధనుడమతచింతనుండగు। తనయుండుగలుంగవరముదయసేయగ
దే ✻ గీ॥ అనినట్లకాకయనిభవానీపతి। బిలికిచనియెతనదుభవనమునకు

సప్తపాథోధమంబున భిషక్త్వాష్ట్రీ:లరిస్వష్ఠలము నకరుగుదెంచె * చ॥
అటనతఁడగ్నికాశ్యప రుద్రాయోపగౌరికలంప దైవసం। ఘటనమ దెట్టిదో యర
ణిగైకొని వేడ్క మథింపఁ జండము౦। డటఁ పుడమూపెనంబరపథంబున దివ్య
విమానవాధిప।ర్యటనకువచ్చు వేల్పు వెలయాలు ఘృతాచి రసోచితంబుగన్ *
క॥ ఆచలరోచి ఘృతాచిని। జూచి మహామహిమ యొదను సూచింపఁ డురుం। డేచిన
వలపున మునితతి। యూచితదనురూపవశ్యానోత్సవపరుఁడై * మ॥ అపురాయీ
జపరాలి యాతావనము వయ్యారంబు శృంగారవై। భవమున్ సంకర వెందుగాన
మవనింబాటింపశాస్త్రంకాలం।దివియిందుం డెడు దేవకాసతులయందే కల్ల
గావిందుమి।ట్లవిస్తృంచుకుజూచినందుకిపుడత్యాశ్చర్యమైతోచెడున్ ।* సీ॥
ఆపువ్వుబోణికొప్పు పైశ్యంబు కన్నులు బొమలధరము దరంబు సుగళంబు। చెవు
లు చెక్కులు ముక్కు చేతులు పాలిండ్లు గౌను త్రివళులు బుమూగారు నాభి ।పిరు
దులూరువులు మోకాళ్ళు మీగాళ్ళు గోరులంఘ్రులు పదిగోరి చూడ। మొగు
లు మరాజు తమ్ములు చాపములు ద్రుమసంబాముత్యముల శంఖంబు శ్రీలు। ము
కురములు చంపకము తూండ్లు మొగ్గలాకు। నమతరంగంబు లహిరాజు నరసి సైక।
తములు కరభంబు లుడుకాహళములు కచ్ఛ। పములు చక్కిలిగుల్లె రభళితలం
ప * వ॥ అనిమారియును * చ॥ ... ... *
యువతి ముఖేందుఁడు న్వెలుగుచుండగ నే మొకానవ్వువెన్నెల। ల్గవయుచుగా
యునానయన కైరవము ల్వికసించుచు యారవ్వనా। ర్ణవమెగబొంగు నాభినలినా
కరగమ్యవళిత్రయమూర్చు లం। దవిలియురోజసంకుచితతామరసంబులు నిక్కు
చుండెడున్ * చ॥ వెలది మొగంబుతో సమత వెన్నెలదుప్పని కౌతస్మ ఖంబుత
న్గలయఁగజూచి మైకలకగల్గుటనత్సదృశంబు గామిచే। దలపడియాతఁడింబున
ఁ దక్కసిలాసితపక్షముక్తుఁడై। నెల నెలకుంకళల్లోపలనించుచుడింపుచు
నుండుచంద్రుడున్ * సీ॥ సఖియ యముంగురులకు సరివచ్చుగాబోలు పిసికి మే
ఘంబులు విరియకున్న। కలికి కన్నులకీడుగావచ్చుగాబోలు॥ కమలంబు లెప్పు
డొక్కరణి నున్న। నతివబొమ్మల పామ్యనను వచ్చుగా బోలు శింగిణి సింజ్ఞె

క్కెదరవున్న । కాంత చెక్కుల చక్కఁగవచ్చుగాఁబోలు మకురంబు మెఱుఁ
గులు మాఱుకొనుచున్న । నబల చెవుల సాటి యగునుగాఁబోలుఁ శష్కులఖండయు
క్తిఁ గోరుచున్న । వనితనఖములఁబోలవచ్చుఁగాఁబోలుఁ వికలశంగతుల జెలఁగు
చున్న ॥ క॥ నెలఁ జేసరి మొగమునఁ దా । నెలఁ జేసరి నిరుతఁ గవు నెరిబంగరుఁగి
న్నెలఁ జేసరికుచములు చివ్వెలఁ జేసరిసమమునడుము నెలఁతకలంపన్ ॥ క॥ ల
తలెయ్యెడనుఁ బొడమకనవ । లతనుండి సతిభుజంబులకుఁ జాతిపడులే । లత లేకని
లుచఁ బద్మ । లత మేనకుసాటివచ్చు లలనామణికిన్ ॥ క॥ తరమా ధరమానిని
నెసుం । దరమా రయ మరునకైన దలంపఁగాఁ గో । దరమా సతియారుసరో । వర
మా యలనాఁగ నాభివరుసఁ గణింపన్ ॥ క॥ కుంభోకటీమాపుసు విరి । కుంభో
న్నత స్తనమెనఁ గుంభాగరమును । కుంభోబోల్పఁగ నెంతను । కుంభోయమాపత్తి
యయునెమ్ము కుంభై యుండన్ ॥ క॥ కెంపగును మోవివెలితటి కెంపునఁ దొక్కులను
బాగించుఁ గంబు । లింపెంగ మొగ్గనాసిక । సొంపుదయింపంగఁ జేయు సుదతీ
మణికిన్ ॥ సీ॥ యమునకైకసైకతంబు లునసింపవుగాని సతినితంబముఁ దుసాటివ
చ్చు । పోరకైతకవటులుబోదలుచుండవుగాని చెలియూరువులబోల జెప్పవ
చ్చు । యుల కౌశ ఖలుబొబ్బలిడకయుండవుగాని పొలతి జంఘంబులఁ బోల్ప
వచ్చుఁ । గమఠ ముఱ్ఱెటి దాఁగకచరింపవుగాని । సుదతి మీఁగాళ్లకుసాటివచ్చుఁ । ప
వలు రేచుక్కలు వనిజాపడవుగాని । తెరవకోనగోరులకు పోల్కె జెలువవచ్చు ।
లేజిగురు తెప్పుడొకఁదగిలేకుగాని । పడఁతిపాదములకుసరిపడఁగవచ్చు ॥ క॥
ఘాఘులకుసు ... రాపను । తూపులు బోనులతకుఁ బిండ్లుతొరవుపలుకు । తీపుల
యుచిబుకవలుకులు । తీపులు గావించు నా సతీమణికరయన్ ॥ వ- అట్టిగుటం
జేసి ॥ ఉ॥ ధారుణివిప్రపుంగవులు ధార్మికులైనఁగ మోక్షమార్గనిస్తారకతీవ
ర్ణ్యావస్థిమాలునవల్పుటదివ్యసుఖప్రదంబదే । తారకనాంచునైకొనుట ... పడినా
కము చేయుట్టిబ్బంది । దారకుఁ వారకామినులతాలిమి నొందుచుమంచురేకదా ॥
చ ॥ అమరవిలాసినీమణి తిమేయరమన్నరెపురారినై । నిత్యము వలపింపఁజే
యునిజహావవిలాసవిలాసరీతుల । న్నముదలఁజింపనిత్తుదరమారమాధవమా

సి వేడ్కనా। యాపరతిశ్రేణి నిష్ఠురమహాహవరక్షోనలు హారమొందరే ॥ వ॥ ఉపచూసి శ్వసించి యుస్సురనుచు తనయుంపు గాఢదుఃఖవ్యగ్రోగ్రపాటిల్ల యున త్తుఱుతుంచె ॥ ఉ॥ రత్నను వేము సించునమర్త్యకిని గాని మొగంబు చూడు చే। కొమ్మను నే మొఱయించుచను గుబ్బలు కమ్మగ నల్లు బ్రోగెం। దిమ్మన నే మొఱుంగ వెతలయ్యె చేతులు నాచు నెంతవో। హాయ్యగ నింగు కోయత నిక్కాబిడె పెవంబు హాస్యము చెందెదు ॥ వ॥ యిట్లు తనవలపు నిలుపవశము గాక న లపు గలుగుటుండె సీ। యమ్మ్యాలిప గతనివించింపం గలంచి ॥ ఉ॥ బంగరు రెక్కల తెస్తనాల భాసి సౌధములందునందిగల । శృంగ్రన మాల్ సుచూచున్న నఖము ను శెంపులు గుబ్బ వాక్కులం। దంగుగమ టలోక్క ములచ్చె రుప్పెం డెమరూపు నాల్పియు । య్యాంగన మొక్క రాజి బుకయుట్ల జగద్భుమునీంద్రు మాంగిటుల ॥ ఉ॥ అంగలన క్కుద్రుణరుడో సురకామిని గాన రామినక్కాం తనుసంగబాణములనారడిబొందుచున్నది మాకతి। కాంతుసుధాకరున్నల యాగంధవహుల పికకీరపట్ల నీ। పంతములం గుతించి పకునల పరుషోక్తులదూరి యుటునల ॥ క॥ మన్మథభావికామకనీ। మన్మథసము జెల్లుగానిమా బోటి। సుధీవన్మకను జెల్లు నెనవమన్మథమాన యుగవిబుధ మానినికత ॥ చ॥ కువలయబాణ బాణలకుగుందినదీ యవిసటు జేతివో। కుప్పవపు వసింనా డవనికోరి సురశరణంబు వేడము। కుప్పవనమజూజక్కదియుకంనగజే సెం వే మనందురో। కవలయమిత్రనేటికొనగూడ వెనీకరి మిత్రభావము ॥ క॥ వ ల రాజుబోలిన రికలు। వలరాజుమబోలి యమావచ్చెదవని। మలయానము నకుజను మో। మలయానిల మరపు వైరమతనులు గలదె ॥ క॥ పవనానముబో వుటకో। పవనాయాసముగగాన వనపడినా మో। పవనాలన మొందగత। క్వవ నారత మొకగిమింగపాములునిన్నుల ॥ గీ॥ కుము దబాణు బోలిన మదబాం ధవుబోలి। మలయపవనుబోలి మారొక్కనంగ। వలదుకరుణజూడవలయుమి రైననో। పికరవంబులారపికములారా ॥ ఉ॥ పారములుం గలింగిన రసాల ఫలంబులపానకంబులా। హారమునొందకావన విహారమునేయగవచ్చినమ్మ

సాం।పొరెడి ముద్దుపల్కులను నెయ్యారడిబెట్టెదరేమి చోద్యమో । కీరములార
మాపయిని కిన్కవలెంగుటె సేమిమీకగుక్ ✻ క ॥ పంజరసీమం గంబులు
కొంకక భుజియింపమించి సుంపుబుగోనెవివా । ఝంకరణంబుల నేటికి బింబ
ఱించెదరు నన్ను భృంగములారా ✻ క ॥ అని యుల్లసంబునందూరుచున
య్యమరభోగిన్యనురాగమున్నుండై యుండగుటుం జేసి ✻ ఉ॥ అంగన నూతిను
ద్దగొనియా శుకులు బోకలు పెక్క చేటుకై । కొంకుదోలంగ ద్రోచి చనుగుబ్బ
లుగ్రమ్ముచు మోవి నొక్కియూ ॥ లింగనమందిని విసదలించియు నంగురి చేళిన
ల్పి నట్లంగయితో పసంస్థలసమైయుబనణింయు దెవమానికొక్కయుక్ ✻ క ॥ ఆసను
యంబున మోహా । వ్యాసంగ ... దీక్షైర్యవశుడై వేద । వ్యాసమునీంద్రుడు
శిఖికా । ర్వ్యాసక్తిచు ధించెవరణిసవిశంకయునక్ ✻ చ ॥ హరసవకారణంబు
నను కాంగనయందలి మోహవృష్టి । ట్టరణిమథింపనంచు జనకాభసు బాకృతి
తో జనించెన । ద్భరసమయంబునన్ మావిరవాప్తి వెలుంగు మాయలా ... నాకృ
తిన్ సిరతర దివ్యతేజుడగు శ్రీ శుకయోగిమునీంద్రమూర్తిడై ✻॥ చ॥ హరిమ
దమందె సాంబశివుడారసి స్వబుజు ... స్నహించెని । గ్జరపతి మెచ్చి దేసమతి సం
భ్రమమొందె మునీంద్రసంఘము । ల్సురసెధరిత్రి రంజిలె సముద్రము సంబెంగెన
లోకగాదిభూ । చరములు మోది తెక్ శుకులు సాత్వనతేయునకుద్భవించగక్ ✻
క॥ కురిసెన్ బువ్వుల వానలు । మొరసెన్ సురభేరులమరముఖ్యులనటనల్ । వొర
సెన్ సిద్ధులపాటమి । మొరసెన్ గిన్నరులగానములు రంజిల్లెన్ ✻ క ॥ ఆకాల
మున నిజాకృతి । నాకంబుననుండి శ్రితపినాకిని గతదు । శ్యాకిని హంత డాకిని సం ।
డాకినిజను వెంచె మదిని డాకొను కడకన్ ✻ ... ✻
వ॥ అదియును శ్రీ మహావిష్ణుపదసంభూతయును నఖిలలోకఖ్యాతయు భీష్మమా
తయును త్రిలోకప్రవాహినియును సముద్రమోహినియు పతితజనపావని
యును పరమపావనియును నమధికమధుకర నికరోపహితాసిత కువలయ చి
కురయు పుండరీకవదనయును మీనలోచనయు ముకురసమస్తికాకపోలయును మా
క్తికరదనయు సౌగంధికాధరోష్ఠయు పద్మినీలతా బాహుకలితయును పారిజాత
హస్తయును సరోజకోరకస్తనియు తరంగవళియును సరోవరనాభియును నధిగతగగన

మత్స్యయుతో నారాధితనిశంబయును మహాళ్యోరుభాసితయు పూర్ణచంద్రాననయు
మహాగాఢగంభీరనాభియు నవరత్నహారయు బృందారకసుందరీసందోహపరివృత
యును గుణపుంజకలితయు మందస్మితముఖారవిందయునై జనుదెంచి యప్సరాశ్రేష్ఠ
మారునకు సంగళసత్నసంబు మొదలగు బాల్యోపచారంబు లొనరించి పోషిం
చెనంత * క॥ అరణిని నించుట వాతం । బరయంగా నారణేయుండు శుకరూపా।
కారనారిగతహృత్కున్ । పూని వీర్యద్భూతుడగుట శుకుడనబరగెన్ * క॥ శుకు
డంబరసంచారా । శుకుడు మునుకప్యాదృష్టిసమ్రసూనసహస్రాం । శుకుడను గుణ
వార్ధిసుధాం । శుకుడు దిగంశుకుడు నాగశ్ఖిలుచుండెన్ * వ॥ అట్లుగావున *
క॥ తను జాతయై యమ్మునీంద్రుని । తనయుని ముందట దివ్యతరమణికృష్ణా । జనము
నవరత్నఖచితమగు । కనకపుదండంబు బడియె గగనమువలనన్ * చ॥ కమలభ
వుండుపచ్చికెనకంబు కమండలు విచ్చె నింద్రుడు తా । నమరవరేణ్యులేగి ముదమందు
చు నెన్నడు మాయనట్టి । స్త్రములిడిరారు లుమ్మనలు ధాత్రిసురల్ జనుదెం
చి దీవన । క్రమముల వేదపాఠములు గైకొని రమ్మునివర్యసూతికిన్ * చ॥ అతిశ
యమునంది శూలిప్రమథాధిపులందరు గొల్చి రాగ మా । ర్వతిసహితంబుగా వృ
షభవాహనుడై చనుదెంచి బ్రహ్మయం । యతులయి దేవతల్పొగడుచుండగ వ
త్తనయున్ మహాత్ముడా । న్వితముగ వేదరీతి నుపనీతుని గానొనరించె వేడు
కన్ * క॥ పుట్టినమాత్రనె యమ్మునిపట్టికి నిగమములు పాలువడి తండ్రికి మున్ । వ
ట్టుబడె నెట్లు వట్లనె । పట్టుపడెన్ శుకునకు దానె ప్రాప్తములగుచున్ * వ॥ ఇట్లు జ
ననమాత్రప్రాపితవేదయుక్తుండయ్యు నయ్యారణేయుండు లోకాచారపరిపా
టి నవలంబించుటకై యుపాధ్యాయావరణంబు సేయందలంచి * క॥ గురు
వులగు జనుల నెల్లను । గురువులమరకోటుల మరకోటుల నెల్లన్ । గురుడు గురుండని
గురునిన్ । గురునిగ వరియించె శుకుడు గురుతరభక్తిన్ * శా॥ ఆదేవేంద్రగురుం
డు జెప్పనక్రమాధ్యాపంబునన్ వేదముల్ । వేదాంగంబులు వేదసంస్మృతులు త
ద్వేదోక్తకర్మంబులున్ । వేదాంతంబులు మున్నుగాగల మహావిద్యాళిశేషంబు
లు । న్వేదవ్యాససుతుండు వాజవెవేవేగన్ను సూత్రంబుగన్ * క॥ మరిగురుస

నిధినుండి యా। తరుచు గ్రంథచర్యాబంధు గగిలిన బాధ్ధి। హరవరులకు భోగాన॥ వ్యాకరణి పతుడు మంత్రాని వ్యాఖ్యలసిద్ధి ॥ * గీ॥ అంతనత డెట్టి కన్యాంత సంత్ర మనసి వెగా నిజాశ్రమమునను న్న। తండ్రి పాలికి జను డంచి దడ యున్నె పుడు। దయాచరణ క్రింగాన వంగిలి మెలగె * ఉ॥ ఆద్యోత నామ విహారముః నాడుచుమందు నీం ధ్యానముల। న్నె యస్య మెలవ్ప కూడు కొని వెన్నడినించుం శాస్త్రసింతన। స్వైయ్యకనాట పాటుటుం కొని లోకము తోడి బాడి కై। యయ్యెడవిం జరించు శుకునారసి యూని తండ్రి మూట్లన ॥ * ఉ॥ ఆటలు పాటలున్న లేగి యమ్మని మానముల కూడియుంచుట। ల్నేటు కుపవచ్చు నేన భల నీరజనేత్రుడా నన్నిన్నట్లు యూ। గాటలుపాటలున్న గియమ్మని మానుల గూడియుండుట। ల్నేటుకుఁచు నే భల నీరజనేత్రుడు మెచ్చగ వున ॥ * గీ॥ ఓకుమార యుల్లు వ్రాంకు మా రాపులు। ఓకుమారహాస్య దేకుంకు। కుమారమణు నినెగా వ్యంబె తెగుడగా।నీకు మారమణుల నెయ్యమేల * క॥ వచింపుచుము వేదంబులు। ప్రచురించుము కలశాస్త్రగణ తులు భక్తి।రచియించుము తిక్కయుకెదా। రుచియించుము సదివేఁ గూఢ యోనర్పక॥ * వ॥ అని పలికిన యప్పటనుండియు స్వాశరహిం డ వేకజన్మ సంసిద్ధుండైన కారణ పురుషుండు గావున సాధన చతుష్టయసంపన్నుండై జితకోప చేతంబున యోగ సాంఖ్య జ్ఞాన సంపన్నుడయ్యె రనినని యుత్తరం గెత్రెంగింపుమని కాంతే యూరాడాగాం గేయు నినదు గటయాన *

—— * ఆశ్వాసాంతము * ——

క॥ ద్వంద్వజగత్త్రాభాస। ద్వంద్వభావ ద్వావధరదుఃఖాది। ద్వంద్వవికారాపి యా। ద్వంద్వ హృదయు భాగధేయుదశరధతనయా॥ ... *

ఉ॥ అండజయానకుండలి శయానవిశేష కుశేశయాననా। ఖండల వంశ్యమానవరిఖండిత శత్రుకృతా. మానసా। ఖండకు ప్రధాన మునినిష్య వచోజపితభిక్షాన్న। కోదండని దానసంగ శగహూత రావణదానవాననా॥ *

పంచచామరము॥ ధరాధరాధరార్థాన తీసు ధారాధరామృతాంబు తత్పరంపరానరాప్రకృత్యభావనావినో। చరాచరాచరస్వరూప సంతతస్తుతార్యకా। సురాసురాసురాద్యసాధ్యసూక్ష్మసార్థభాసురా॥ ... *

మాలినీవృత్తము.

మధుమురపదభంగా మానినీహృత్పద్మభృంగా। మధుగమృదులభాషా మా
తాసంతవేషా। నిఖిలజనమనోరా నిత్య[illegible]ప్రపూరా। బుధనుతగుణ ధామా
భూమిజాప్రాణనాథా ॥ ... ... ❋

గద్యము.

ఇతి శ్రీసద్గురులింగమూర్తి చరణకమల సేవా విధేయ తద్గురుకటాక్ష వీక్షణానుగ్రహోపలక్షిత శ్రీగాయత్రీమంత్రోపాసనాప్రకార జ్ఞానధౌరేయ తన్మంత్రాధిష్ఠానదేవతాతత్త్వానుసంధాన లక్షణభాగధేయ వేదాంత కవితా విచిత్ర విధేయ బ్రహ్మవిద్వజ్జనగేయ పరశురామపంతుల రామమూర్తినామధేయ ప్రణీతంబయిన శుకచరిత్రంబను వేదాంతగ్రంథంబునందు ద్వితీయాశ్వాసము ॥ ... ... ❋

శుకచరిత్రమునందలి

ద్వితీయాశ్వాసము

ముగిసెను.

శ్రీరస్తు

శ్రీ హయగ్రీవాయ నమః

శ్రీ సీతారామచంద్ర గురుపరబ్రహ్మణే నమః

శుకచరిత్రము

తృతీయాశ్వాసము.

శ్రీమచ్ఛుభగుణగణమా। యామానుష దేహధరణ యాగోద్ధరణా।
హేమాభరణ సుజనహృ। త్సీమార్ణవసీతకిరణ సీతారమణా ॥

గీ॥ అవధరింపుము పాండుపుత్రాగ్రజునకు। నాపగాపుత్రుడిట్లనియెసతిచెప్పె। తండ్రి జెప్పినసద్బుద్ధిదలచి శుకుడు। బుద్ధిలోనిట్టులని తలపోయదొడగె॥ క॥ నిత్యంబగుపరమార్థము। నిత్యంబని తలచి తెలియనేరని మర్త్యుల్। నిత్యము గా నీప్రపంచము। నిత్యంబని కాంచి మమత నిలుపుదు రెపుడున్॥ ఉ॥ నిత్యమె దేహగేహములు నిత్యమె పత్నిసుతాదులర్థముల్। నిత్యమె వస్త్రయానములు నిత్యమె పల్లెలు పట్టణంబులు। నిత్యమె దేశకాలములు నిత్యమె రాజ్యవిభూతి లోకముల్। నిత్యమె భూతముల్ ప్రకృతి నిత్యమె వెస్సది యెంచి చూడగన్॥ వ॥ అదియుట్లుండేని॥ సీ॥ తనువు నిత్యంబని తలపోయ నదియును గర్భంబునం దొక్కకరణి నుండు। నుదయమొందిన యప్పుడొక చందమున నుండు బాల్యంబునం దొక్కపగిది నెలరు। కౌమారమున నొక్క కైవడి భాసిల్లు జవ్వనంబున నొక్క సరణి వెలయు। వార్థకంబున నొక్క వడువున విలసిల్లు మరణంబునం దొక్కమాడ్కి దనరు। నట్లు దనరుచున్న నది నిత్యమనదగు। నాదివిభుల భస్మముగ చూడనరు। గాన

బుద్బుదంబుగనతి స్థిరంబని త్యంబు నిశ్చయంబు దలచి చూడ॥ క॥ మందిరము
లు నిత్యంబని॥ డెందంబున దలప నవియు డిందుపడంగా। నందరు గానరె కను
గొ। న్నందుకవని సాక్షులు దలనవిగ్గిట్టుటయున్॥ ఉ॥ పత్నిసుతాదులెల్లప్పుడు
బాయక యుండుట నిత్యమంటిమా। పత్నిసుతాదులున్ పుడమి ప్రాణికి యో
గము నొందిరేని త। త్పత్నిసుతాది దేహములు పావకకీలల గాల్చి గృహ। ద్వా
త్తములతోడ తీరములయందు తపంబొనరింప జూడమే॥ గీ॥ ధనము నిత్యమని
న ధనము సంపాదించి। దాచువాడొకండు తదనుభవము। గాంచువాడొకం
డుగాక యెవ్వనిధనమెవ్వడనుభవించు నెంచి చూడ॥ గీ॥ వస్తువాహనములు
వచ్చునే కోరిన। వచ్చు వేళ తానె వచ్చు వదలి। పోవు తరిని తానె పోవు నింతియ
కాని। యవియు నిత్యమనుట బరయ కల్ల॥ ఉ॥ పల్లెలు పట్టణంబులొక పట్టున మి
క్కిలి నుల్లసిల్లు నా పల్లెలు పట్టణంబులొక పట్టున పాడగు నొక్క పట్టునన్।
పల్లెలు పట్టణంబులగు పట్టణముల్ జెడి పల్లెలౌటచే। పల్లెలు పట్టణంబులకు
బాల్పడి నిత్యత గల్గునె గతిన్॥ చ॥ ఒక తరి సస్యసంకలిత మొక్క
తరి న్నదధాన్యసంభృతం। బొకతరి గ్రామసార్థయుత మొక్కతరిన్ స్వనపద్వ
తోగ్రదం। బొకతరి తాపసోపహిత మొక్కతరిన్ మృగపక్షిపూరితం। బొకత
రి సర్వశూన్యమగుచుండుట దేశము నిత్యమెట్లగున్॥ గీ॥ అవని దినవారపక్ష
మాసాబ్దయుగము। లరుగ దినవారపక్షమాసాబ్దయుగము। లరుగు దెంచును
నశ్లైనన దియు రెండుగ। నిత్యములకు లేమికాలంబనిత్యమరయ॥ మ॥ బలహీనుండ
గువాని రాజ్యములు సంప్రాప్తానుసారంబునన్। బలవంతుండు గ్రహించును
త్కళిత సౌభాగ్యంబులొందున్ [illegible] బలవాచాపృథివీ యటన్న వచనప్రా
గల్భ్యమున్ సిద్ధమై। నిలువన్నింతియకాని రాజ్యములకున్ నిత్యత్వముల్ గల్గు
నే॥ క॥ రాజ్యములకు నిత్యత్వము। త్యాజ్యంబని జెప్ప ధరియు ధారుణి భూ
రాజ్య విభుత్వంబులకున్। త్యాజ్యము నిత్యత్వమను ముదలపంబనియే॥ క॥ లో
కములు నిత్యమనుచు వి। లోకింప మొదల్బవము గలుగుటకు దినా। లోకంబు

బులోకస్థులు । లోకేశులతోడ జెడి విలోపము నొందుఁ *క॥ భూతములు ప్ర
కృతియందు । దూ్భతములగు నెట్టులట్లు బొలయునమ్మ బ్ర । ఖ్యాతిగ శ్రుతు లెరు
గించుట । భూతములకుఁగల దెంత్యభూతత్వంబుఁ *గీ॥ ప్రకృతి నిత్యమనియెనపరి
కింపనది యాంపం। ధ్యాయు హూరుభంగి నప్ర పంక। జంబుకరణిశశవిషాణంబు భ్రా
తి। భావమగునుతత్వపరులయందు *గీ॥ ఇన్ని జెప్ప నేల నెంచి జూచిన భూత।
భౌతిక ప్రపంచవటలమెల్ల। నస్థిరంబనిత్యమని శ్రుతుల్ బలుకు నె ।ద్దలు వచింతు
రాత్మ నలపనిజము *అట్టుగావునా *క॥ పరమార్థము నిత్యంబ । ప్పరమార్థ
ము దెలియువారిబాయక నేనా। పరమార్థము తెలిసెద న। త్పరమానసవృత్తి తు
డనగుచు బహుయత్నములఁ *ఆ॥ అని యిష్వకంబున నిత్యానిత్య వివేక ప్రశ
స్తుం డై వెండియు శుకుండిహాముత్రార్థ ఫలభోగవిరాగోత్సాహంబున
నిట్లనియె *క॥ ప్రకటంబులగుచు భువి నైహికభోగంబుల నంగత్ర యీషణము
లు దైహికలోకసుఖములామ। ష్మిక భోగంబులుగదా ప్రసిద్ధి వహించుఁ *క॥
ఆం దైహికంబులనఘున। తంపలపథ నేషణంబు దారేషణము। పొందెడుపుత్రే
షణమని। యందరవని గాంతు సేయనవి సౌఖ్యములే *గీ॥ సౌధదిధనముగలు
గసుదతియు గలుగును। సుదతిగలిగె నేని సుతులు గలరు। సుతులు గలిగిరేని సు
గతి గల్గునటంచు। తొలుత ధనము నొందదలుపుచుండ్రు *క॥ ధనమార్జించుట
లార్జించినధనమిల దాచుకొనుట చింతలుడిగిత। ద్ధనము పరులపాల్సేయుం
ట। గనుగొననత్యంతదుఃఖకరమెట్లన్న *ఉ॥ మాయలమంత్రతంత్రములమం
త్రిపురోహిత భృత్య సేవక। న్యాయములన్ ప్రభుత్వముల నాటకవిద్యల వైద్యభా
షలఁ। కార్షికవృత్తులన్ దురితకర్మములన్ వ్యవహారకర్షకో। పాయములన్ ప
దార్థములపారము పార్జనసేయు మర్త్యుడుఁ ॥తరల॥ మధుకరంబుల నేకమై
సుమంబులం గల తేనియల్। యధికతం గొనితెచ్చిపెట్టిన యట్లు పెక్కువిధం
బులన్। యధమకృత్యములాచరించిదురాశనెమ్మది ద్రిప్పగా। యధనము కో
క్కకాను గూర్చి మహోష్ఠదార్థము నైగొనున్ *క॥ యీరీతిధనము నైకొని।
యేరికిగన రాకయుండ నేబుటక్కారమై। పారంబు లేనిచింతా। పారంగతుడగు

చుదుఃఖపడుభయపడుచుఁ * మ॥ తనకర్థంబు గలుంగునంచు విని యేతమ్ముల
మధిఁ గాంచరో। వనిత గారుడురో సుతుల్ జెరుతురో వైరు ల్ పగల్సేతురో। ఘనుల
ధీనంతురో రాజు మంత్రివరులఁ గాంక్షింతురో చోరులుం। గొనిపోనెంచురో
యట్లు మూషకాలో గుందించు తద్రక్షకై॥ గీ॥ ఇట్లు గుందికుందియే కాంతమున నెం
ద్వ॥ డెరుగకుండ తనకు మరపు రాక। గురుతుపడగ నొక్కగురి జేసి భూమినొ
క్క చోట దాచియ దియె జూచుచుండు * కావున * సీ॥ చెలిమంచి స్నేహ్ములు
సేయించుమనియన్న కొడుకులుద్యోగంబు కోరకునదుగ। చుట్టాలు పిందుబు
సౌఖ్య సూచన సేయ స్నేహితులాపద జెప్పి కోరె। అర్థులు సమయంబు లరసి
సేతురుటు సాక్ష్ర ప్రభువులు ర్బంధ పరచవడ। మంత్రులు గుప్తంగ తిజేసి యా
చించ చోరులు లోలోన చౌర్యవ సేయ। తను వువిడు కూగా నిధనమునొంద నొక్కి
త। చన్వు విడువడింక చచ్చిమీద। పడి పిశాచమగుచు వసించు పగాబోలు। యె
రుగరాదు దీని కెంతబలము * మ॥ తనవారల్ మరి తానె రుల్లుడుచు చుట్టంబు ద్రిప్పిం
చియాకూడబె। ట్టినవిత్తంబొకయించుకంత వ్రయ పెట్టివేళ లేతెంచినఁ దనలో
కా నెవ్వరి చూచి నింకమమత న్నద్వ్రక్రియానంతరం। బునవాడు ద్వాని బ్రతుకునో
బ్రతుకఁ డో బుద్ధి విచారించిన * గీ॥ కలవు తొట్టుతాను తనవారు గుడువక। ధరణి
నొక్కచోట దాచు ధనము। దైవగతియుదప్ప తస్కరుల్గాని మీది। దుఃఖజా
లము నకు తుదయు గలదె * కావున ॥ చ॥ తమకు ధనంబొసంగునని దల్చి ధ
నేచ్ఛ లజిక్క నద్దురా। త్తములగుచున్న స్వసర్గ ములు దప్పి దురాగ్రహ ధనజేరి పొం
దుభూ। రమణకు మారదారుణశరాసనశక్తి శరాగ్ని సగ్రయా। ర్ధమునకు
టూద్భవాంత్యఖిలధాత్రిపారత్ మృతిబొందజూడ వే * క॥ కావున విత్తంబిడు
ముజు। గా వింపుట కధికమైన కారణమని నే భావించి విత్తవాంఛలు। బోవిడి
చెదనాడు సొంతపుంజమూదోలగఁ * క॥ కారేరణ మైన మనసుఖ। సారంబని
యున్న సదుసంప్రాపితదు। స్సరల పోడుఖములకు। పొరంబున లేదుగా దిని
పరికింపంగఁ * ఉ॥ మూత్రవిలంబు వల్ల నొకమూత్రబిలంబున జొచ్చి వెండి
యుఁ। [illegible] తనుల క్రిమి మూరసర [illegible]। గా తముగ

ల్లి చెలఁ బ్రపంచిత గైకొని దుష్ప్రయత్నఁ బొందియాసక్తిమాత్రఁ బిలంబె యాశపడి మో
హము నొందెద రజ్ఞులేమనఁగ ॥ క॥ ఆరమణీసుఖమునకునా । గారము మెడఁగట్టు
కొనినవారు ముక్కు లైనిఁ । సారము లగువివిధవ్యా । పారముల జెరించి పెక్కుబా
ధలఁబడుచుండ్రు ॥ క॥ అధరమునంగలిమధు । రాధరరసములఁ బయోధరంబుల
రతికాఁ స్త్రీతాత్కరగృహసంగతులను । బాధరతులనిలుపుమనను పామరుఁడగు
చుఁ ॥ సీ॥ అధరోష్ఠమున సౌఖ్యము వచ్చుననందు మొనసి లాలా చ్ఛిష్టము
ల జనించు । కుచయుగంబున సుఖప్రచురమాననవనియలఘుమాంసగ్రంథుల
గుడనిక్కి । కామలాంస్త్రీ గేహసంగతిసౌఖ్యమనఁ దందు మూత్రరక్తములిమ్ము గ
స్రవించు । నన్యోన్యరతులయందగు సుఖంబననది యత్యల్పమాత్రమైయలరు
చుండు । గాన నెన్నంటఁ జూడఁ గామినీశరీరములయందు హేయవికారములు
న । గనిగియుండంగ వారిపై కాంక్షఁ జేసి । యొరసియుండెదువారల శేమిసుఖ
మ ॥ వ॥ తలలోపేనలు కండ్లలోనఁ బుసిదంతశ్రేణిలో తాపి । నులలో జీబిలి
నాసలో బడిశము నోటిలో కఫము ... లు । స్త్రీలమూత్రంబులు మేనిలో రుధిర
దుర్మాంసక్రిమిసమూహముఁ । స్త్రీలయందు హేయముగాన తింగనరు కామాంధుల్ల
జ మర్త్యులకు ॥ గీ॥ అట్టి హేయరూపమును విచారింపక । వెఱ్ఱిబట్టినట్లు వెలది
యందు । మనసు తగిలి మదిని మరనభూతమునొకి । జెప్పనట్లు హితవు జేయుచుండ్రు
ద్ర ॥ కాంభోజి ॥ సీ॥ కలికి యొక్కతె తనకు నలగన్పడకున్న గన్పట్టి ముచ్చట్లుడుప
కున్న । వలసినవస్తువుల్ వ్రక్కచ్చి తెమ్మన్న తేకున్న నలుకలు దెలుపుచున్న । జా
రబుద్ధులఁ జిక్కి స్వవశంబు గాకున్న స్వవశమైకూటమిజరుపకున్న । తనునలంకా
రంబుదిద్దుచుకొని యున్నవారి ప్రసవాలచేత నొచ్చియున్న । మఱియుఁ గొన్ని వి
పమమార్గముల్ గైకొన్న । తలవులోనవలపు గలిగియుండు । మదివిరాగమై
నఁ దుదలేని దుఃఖంబు । ప్రాప్తమొందు సుఖముఁ బడయఁ డెందు ॥ అట్లగుటం జేసి ॥
మ॥ అగసంహారుఁడ వంగసంగతి నహల్యం జెందిత ప్ప్రార్తృశా । పగతుం డైవగ
జెందె దేవేంద్రుఁడు బ్రహ్మ స్వాంగనాసక్తుఁడై । తగువాం దెన్నగ రావణుండవనిజా
తం దెచ్చి శ్రీరాముచే । దెగటార్పంబడెఁ గాన దుఃఖమయమీ స్త్రీసంగమాసక్తి

యుఁ * క॥ కావున దారాపేక్షలు। బోఁడిమి నవా దేహము పుణ్యుఁడటం చనఁగా
భావించెద తద్వాంఛా। భావుడనైయుండెద మస్వభావము లోడన్ * క॥ సుతవి
పుత్రేషణమైనను। పరమసుఖంబనితలంచఁబలువైయుందుఁ। పరిమితమగు తోవి
దుఃఖము। పరివృతమగుతనయుబద్ధపామరమతికిన్ * క॥ సుతుఁడొక్కరుండిదుఃఖ
ముధర। సుతుఁడు పుడిసిన దుఃఖమట్లు నడియక యున్నన్। సుతుఁడొదవుఁ బుడమి
తితో। సుతునకొకహానియుఁ గవగచు దన్నిలపించున్ * ఉ॥ హాని యొకింత గల్గిన
ప్రియాత్మజుఁడుద్భవమొందెనేని వా। తానలసేతభూతపవనాగ్నిమృగజ్వరము
గ్ధయాప్తినే। హానిగలుంగునోయని యహర్నిశముఁ బరడిల్లుచుందురం[illegible]
నియు తే। పెంపుగొనునవ్వ [illegible] చింతలనంగ వెట్టుగన్ * సీ॥ [illegible]
దగుపెంపుగొనకున్న తనక [illegible] బడకున్న గర్వాగ్నిగొ । దుష్టులు రాకున్న సుత
లు లేకున్న విడిబడిచను చున్నకునసకున్న। పో జగ్గకయున్న నొకమాట వినకు
న్న చదువులు శాస్త్రములు జడపకున్న। వశముగాకున్న వాహనా[illegible]ండకయు
న్న జారచోర క్రియలు లుపుచున్న । సబల్లుడై యున్న దుష్పత్యుడైనఁ దా॥
రోగజనుండైన దారిద్ర్యయుక్తుడైన। క్లిదంక్ర లక్షణంబు దలపవశమె। గాను
పుత్రేషణంబు దుఃఖంబె తలప * వ॥ అట్లుగావున * తరల॥ తనమనః ప్రియభా
మినీవశతన్ గుమారునిదండకా। వనికిబోవగనంపినంతట వానిబాసి కృశించుచు
న్। తనయు వాసన చేత రామునితండ్రి ప్రాణము బాయుడే। తనయ వాసనకంటె
నెదుఃఖము ధాత్రియందుగలుంగునే * క॥ జగతిన్ స్మృతులనపుత్రః। స్యగతి
ర్నాస్తియని జెప్పినంత నదుఃఖంబగపడజేసినదండ్రికి సుగతి యొసగుటను గాంగ
జేయుసుతుడనితలపన్ * మ॥ భువి నెవ్వారు జేయుకర్మమత డేభోగించుచు
నంచున్ స్మృతుల్। వివరించున్నదిగాక తండ్రులకున్ లేశేన తుల్యన్[illegible]
విశేషంబులనుందురంచు నొకజన్మంబొందరాకుండను। ఘ్యూవనేతండ్రికి నెన
త్తుండుగతిచేయూర్చెప్పిన్వాచారింపగన్ * గీ॥ గానశాస్త్ర శతులుగా వేటి [illegible]
లు। చేరి యు విపరీతసేయనేల। పుడమిలో దలంపపుత్రేషణంబులో । వి[illegible]
నాదె సుఖము బడయునెపుడు * వ॥ అనియుఇహలౌకికంబులత్యంత దైహికంబు

గుటనేహికంబులని విచారించి మరియు నేతత్సాధనంబులైన కృషివాణిజ్యసే
వాయాచనాదిలౌకికంబులు సుఖప్రదాయకంబులని వివేకించిన * క॥ కాయ
క్లేశంబధిక। వ్యయామము వాయుసీతవర్షాతపగ। వ్యాయాసంబన్యానవా
ఘాయంబై యుంట దుఃఖపదమే కృషియుఁ * క॥ వాణిజ్యంబనృతాద్యనుచ
య। భోజ్యము నిజవర్ణమునకపూజ్యముధర్మ। త్యాజ్యమ్మైనయొప్పేదువా।
ణిజ్యము బహుదుఃఖములకు నెలవై యుండుఁ * చ॥ కులము గుణంబు శీలము
నుగోత్రము పాత్రము పేరు పెంపుదో। ర్బలము ప్రతిష్ఠయుఁ యశము పౌరుష
మ్ముందగు సాంప్రదాయముఁ। దలపకసిగ్గు లేకమదితక్కువ లెక్కువలెన్నబో
వ శే। కుబ్జుని నైనగొల్చి మనగోరెడి సేవకవృత్తి సౌఖ్యమే * క॥ ఖిడియంబు
వలపు నెమ్మది। మడిబడ వినయంపు వాక్యముల దైన్యముజూ। పడ వేళలర
సియుంతరుల। నడిగెడు గడు యాచకత్వమగు దుఃఖంబుఁ * క॥ కావున కృష్యా
దికముల। గావింపుట లెన్నతరము గాని క్లేశం। బావిర్భవించు ననియా వి। గాకం
పనివాడు సుఖము గాంచు ధరిత్రిఁ * వ॥ యని యైహికంబులును। తత్సాధనం
బులైన కృషివాణిజ్యాది సాధకంబులును మహాదుఃఖప్రాభావికంబులని విలో
కించి మరియును * క॥ ఆముష్మికములైనం। గామించి భుజింపసౌఖ్యకరములట
న్నఁ। యాముష్మికంబులాసుర। కామిని భోగంబులంద్రు గాదె ధరిత్రిఁ * క॥
ఆలోకసత్యధరవా। నాలింగనరతి సుఖములనారసి చూడఁ। యీలోకసత్యధ
రవా। నాలింగనరతిసుఖములయట్ల వెలుంగుఁ ॥క॥ కాయంబుల నొందవు సుఖని।
కాయంబులు స్వర్గసుఖనికాయ్యములగుటఁ। హేయంబులధరాధి। ప్రాయం
బులు సంతతాశుభప్రాయంబుల్ * క॥ ఆలోకస్థులు మరియుఁ। నీలోకస్థులగ
తిన్న దేర్ష్యాద్యోషీ। చ్ఛాలోభమత్సరాదుల। ప్రేలుచు వర్తింతు రెపుడు ప్రేమ
లు లేకఁ * చ॥ ఒకనిపదంబొకండు గొను నొక్కని భార్యనొకండు గైకొను।
న్నొకనికొకండు దిట్టుకొను నొక్కనికొక్కడు వధసేయు నం। దొకడు కృశిం
చు సంతసిలు నొక్కడు నంచును జెప్పుచుండ దై। వికములు సౌఖ్యమంచనుభ
వింపగగోరెడివారి నేమనఁ * గీ॥ అట్లు దుఃఖీ రూపమైన వేదజ్ఞులె। టదంకం

బులవనినాచరించి। తత్సుఖంబులొందవలవదురననది। మోహవశతఁ గాకము
క్ష్యమగునె * చ॥ సవనమునస్వదుఃఖమది సల్పినసొంతముగా యథావిధం।
బవుటయు దుఃఖమైనమృతమందినమీఁదట దుస్సహాప్తిదా। నవుననివేదము
ద్దెలుపునట్లయినందుఁ దియానోకాదొకో। కవుటఁ గలింగెనేనియది యస్థిరమైన
ను దెంచుచూడఁగన్ * ఉ॥ కావున సవ్యసాచి కినికంసవిరోధిసకాములై త్రయీ
భావవిధుల్ క్రతుక్రియల బొల్పడి పుణ్యములందివానిచే। దైవికభోగసంపదలు
తా లిమితోఁ భుజియించితత్ఫలా। భావములొందగా మనుజభావమునొందు
దురంచుఁ జెప్పఁడే * గీ॥ అట్లుగావున బుధమునాముష్మికములకౌ। క్సాధనంబు
లైన సవనకర్మ। తతుల విడుచువాఁడె ధన్యుఁడట్లౌట తత్త్యాగంబువదిలి పరమ
గాంతు నేను * వ॥ అని యిహలౌకికాముష్మికభోగంబులయందనురాగంబు వి
రాగంబు నొందించి వెండియు శమదమోపరతితితిక్షాశ్రద్ధాసమాధానంబు
లుగలిగినవాఁడు సుఖియనితలంచి * క॥ వెలపలవిషయంబులలో। పలరాగా
దుల జరించు పటుమానసము। స్థలమలిపి శ్రవణమననా।దులనిలుపవలంచు శమ
మదోరకొనియుండున్ * క॥ విభ్రాంతిగ విషయంబుల। కభ్రమతఁ జరించునింద్రి
యములమలిపినే। నభ్రాంతం బాహ్యేంద్రియ। శ్రవణాదులవహించు దమమె
నరింతున్ * ఉ॥ కర్మమొనర్పఁ జన్మములు గల్గునొ నర్పమిదోపమాటచే। కర్మ
మొనర్పఁ డించుటయె కాయుపరత్యనుభూతియండ్రు బుధుల్। మర్మమెరింగి బుద్ధిన
భిమానము లేకన కర్మదృష్టిసత్కర్మమొనర్ప నోపరతిగాయని చెప్పుదురాత్మ
వేత్తలున్ * వ॥ అదియునుం గాక * క॥ చింతలకు విషయపట్టులకు। వంతలో వడి
నేగుబహువిధేంద్రియములక। త్యంతశ్రవణాదికమునిరంతరమలవరుచుట
యుపరతియండ్రు బుధుల్ * క॥ కావుననిం దేయుపరతి। సేవింపుచు నిత్యసుఖ
ము జెందెదనిమతిన్। భావింపగను పరతిపరి। ప్రవర లేదు సాధనంబులవలంగ
లవే * క॥ నిందించిన సంతతమును। నందించిన మేలుకీళ్లు నచ్చినదుఃఖం। బొంద
సుఖమొందని ప్రియ। మొందప్రియంబొందసమత నోర్పువహింతున్ * గీ॥ గు
రునియంచు గురుడు గుఱుతుగాఁ జెప్పిన। మంత్రమందు దభిమానిమైన। దైవమం

ము దైవతత్త్వంబు దెలిపెడి। శాస్త్రమందు శ్రద్ధజరుపుచుండు ✻ ఉ॥ ఏనెఱిఁగిన స
ద్రిష్ట్వరహ్యాదింద్రియబుద్ధులహర్నిశంబుఁ బూ। ర్వానుభవాభిలాషవిషయం
బుల శేచనువానిమళ్ళినా। నానిగమాంతశాస్త్రవచనశ్రవణాదులనిల్పుతత్స
మా। ధానమెమన్మనఃపరనిధానము గాఁగొని యభ్యసించెదన్ ✻ క॥ సాంఖ్యజ్ఞ
డదీశ ప్రత్యక్షీకరంబమితసుఖనిదానము సంసారదుఃఖభవహారము జన్మని। మో
క్ష ప్రసన్నమైన మోక్షము నపేక్షింతున్ ✻ వ॥ అని యిత్తెఱంగున నిత్యానిత్యపదా
ర్థవివేకియు నిహాముత్రార్థఫలభోగవిరాగియు శమాదిషట్కసంపత్సం
యోగియు ముముక్షుతాసంయోగియు నగు శుకయోగి తండ్రి పాలికిం జనుదెం
చి సాష్టాంగదండప్రణామంబులాచరించి కరకమలంబులు ముకుళించి సవిన
యంబుగా నిట్లనియె ✻ క॥ లోకంబున మోక్షమునక। నేకపథంబులుగలుంగు
నెయ్యదిగలదం। దేకపథంబొక్కటియది। చేకొన సులభముగ నాకు జెప్పవె
తండ్రీ ✻ వ॥ అనిన వేదవ్యాసుండిట్లనియె ✻ గీ॥ ఓకుమారపుడమి నెంకడుము
న్నైజ్జైనర్విడదుగ్గరానిగోప్యమడిగినాడవైన నీవు దీనికథ కొఱవడ్లొటి। నేర్పరిం
తు వినుము వివేకబుద్ధి ✻ క॥ అత్యయగురుకారుణ్యక। టాక్షోదయతత్త్వమసిమహా
వాక్యప్రాప్త్యైకాత్మజ్ఞానమె। మోక్షమునకు ముఖ్యమార్గము విలోకింపన్ ✻
గీ॥ అనిన శుకుడు [illegible]త్తి కాగమాంతజ్ఞానమగును ముఖ్యమార్గమై వెలుంగ। సద్గు
రూపదేశసంప్రాపితజ్ఞానమనఁ బని ముఖ్యమార్గమనగ నేల ✻ క॥ అనవేదవ్యా
సుండిట్లను ధారుణిలోఁ గననిగమాంతజ్ఞానంబు సద్గురుకారుణ్యంబున నే
ప్రాప్తము సిద్ధిఁబొందుచునుండున్ ✻ వ॥ కావున ✻ సీ॥ రాజముఖ్యుడు లేనిరా
జ్యంబు చాడ్పున ప్రభువరేణ్యుడు లేని పల్లెమాడ్కి। యభిమాని లేని గృహంబు
చందంబున పురుషుండు లేని పూబోణికరణి। తల్లిదండ్రులు లేని తనయునిపోల్కి
శిక్షాక్రమము లేని శిశువు రీతి। బలువుకావలి లేని పైరువంటల భాతి పరిపాల
కుడు లేని పశువు పగిది। యంబుగతి యా లేని యంకురంబులభంగి। దేహి లేని రిత్త
దేహమట్లు గురువు లేని విద్య మూఢదెవ్వరికైన। విశికినైన దైవవిభునకైన ✻ చ॥
గురుఁడు గలింగి విద్య సమకూడక యుండుట గాదనేటికా। సరసిజగర్భశక్రసుర

చారణకిన్నరసిద్ధసాధ్యకింపురుషఖగోరగామరరిపుప్రముఖుల్ సశరీరులై ది
విఁ ।మురయుచునల్పసౌఖ్యములను స్తుతులుగాక వసింపజాలరు మే ॥ *
క॥ కావున గురుకరుణావి।ర్భావాత్మజ్ఞాన మేశుభంబగునిర్వా।ణావాప్తి కే
మార్గము।నావుడు శుకుఁడిట్టులనియె నయముదలిర్పన్ * క॥ గురువుల నెట్టి
వారలు।గురువుల నేత్రోవ నెట్లు గొలిచెదరెట్లున్ । గురువులుపదేశమిత్తురు।
గురిపడ నన్నియును నెరుగఁగోరెద జెపుమా * వ॥ అనిన సత్యవతీసూనుండిట్ల
నియె * సీ॥ ధరలోన శిష్యవిత్తాపహారులు వేదశాస్త్రవేదులు పలాచారరతు
లు। కామరాగాదిసంకల్పసిద్ధులు దురహంకారదంభదర్పాదియుతులు। బహు
వేషభాషాప్రభావసంపన్నులాచార్యులనేకులుసంశ్రయింప। తలతురింతియె
కానిదలపోయ శిష్యహృత్తాపహారులు బ్రహ్మతత్త్వవిదులు। గతకులాచారులప
హృతకామరాగముఖులహంకారదంభప్రముఖవిదూర। భావనలవేషభాషా
ప్రభావులగుచు। నొరయుచుండెడు గురుఁడతిదుర్లభుండు * వ॥ అట్లగుటం జేసి
గురుశబ్దార్థంబు వినుము ॥ ... ... *
గీ॥ పటు గుకారము నెడు ప్రథమవర్ణము ప్రకృత్యాదిగుణసమాశ్రయము రుకా
రము ద్వితీయవర్ణము బ్రహ్మమట్లౌట।గురుఁడనంగ త్రిగుణపారుండు *
గీ॥ ఆద్యమగు గుకారమంధకారము తేజ।సంజ్ఞ గురుకారమట్లుగాన । గురుఁడ
నంగ శిష్యగురుతరాజ్ఞానాంధకారనాశకప్రకాశుడనఘ * వ॥ అట్లగుటం జే
సి గురుస్వరూపం బెఱింగించెద నాకర్ణింపుము * సీ॥ మూలప్రకృతి మూలవా
లంబు సుఖదుఃఖములు బీజములు గుణంబు లతిసువేళ్లు। పురుషార్థములు రసం
బులు నింద్రియములు మారులూర్పులుస్వభావంబులోనభావ। ములు పోట్ప్రో
కృతులు పురువైన శాఖలు నేటిరంధ్రంబులు కోటరములు। ప్రాణంబులాకు
లు విషయంబులిగుళ్లు రాగాదులు కురుచకొమ్మ। లెలమిఁ గ్రియలెల్ల విరులు జీ
వేశులందు పక్షులు గల్గు సంసారవృక్షమెక్కి। నరకకూపంబులో బడు నరు
ని నెవ్వఁడుద్ధరించునువాఁడె గురూత్తముండు * సీ॥ ఘనతమంబని మోహతమతం
బు విహారింపఁ తలతరజంబనెడుసస్యంబు మొలగ। మహితరోమంబజముఖరంబు

ఘోరిమ్ముంతపవరకామమనెడు శైవలము గప్పు। మదమత్సరము లనుమండూకము
లు జేరపాపలుకోగములనుబుగ్గలాడగ। వెసులోభము నియెడు ఫేనంబు చేలా
తవినరి మోహంబను వేలమలర। జన్మమృత్యువులను భంగములు నెప్పు। దుఃఖ
మనుజలవాహిని దోలగతుండ। భవజలధిలోన మునిగి నేడిపింపినెవ్వ డరసిందరి
జేర్చువాడెస ద్గురువకుండు * సీ॥ గురుమంత్రనిష్ఠానుకూలుడు గానై శిష్యుగు
రుమంత్రనిష్ఠానుకూలు జేయు। వివిధవేదాంతార్థవిదుడు గానై శిష్యువివిధ
వేదాంతార్థవిదుని జేయు। సగుణసాక్షాత్కారశాలి గానై శిష్యు సగుణసా
క్షాత్కారశాలి జేయు। బ్రహ్మానుసంధానపరుడు గానై శిష్యు బ్రహ్మానుసంధా
నపరుని జేయు। ననుపమాత్మసుఖదవిజ్ఞానంది శిష్యు। ననుపమాత్మ తపదవికి
నంపునెవ్వ। డతడె భక్తహితార్థమై యవతరించి। నట్టి సద్గురువరుడని యూర
యావలయు * గీ॥ శాంతమవ్యక్తమజరంబు శాశ్వతంబ। తర్కవేద్యము నిర్గుణం బసం
బు చైతన్యభాజము। నాదబిందుకలాతీతమాదిమూల। మగుపరబ్రహ్మమయుడె
వ్యక్తడె గురుడు * శా॥ నానాబుద్ధ్యరిక్తుడభ్రభువనానంద ప్రదుండేకవి
ద్యానిష్ఠుండగుణుండు కేవలుడు భావాతీతుడద్వైతి బ్ర। హ్మానందుండమలుం
డు తత్త్వమసి ముఖ్యార్థుండు నిత్యుండు వి। జ్ఞానాంగుండచలాత్ముడెవ్వడతడా
చార్యుండు సేవింపగన్ * క॥ ఏపదము ఖండమండల। రూపకమును చరాచరవ్యా
పాత్రిజగ। ద్వ్యాపకమగుభువి నెవ్వం। డాపదమెరిగించునాతడాచార్యుడౌ
నగున్ * క॥ సరసీరుహసంభవుడా। పురుషోత్తముడ భికాపిభుండఖిలజగ। త్పు
రిపూర్ణబ్రహ్మంబే। పురుషుండైయుండువాడెపో గురుడరయన్ * క॥ ఎవ్వ
నియనుగ్రహంబున। నివ్వటిలు ముముక్షుమయుడనేనిక నాయాదిచ్ఛ్వయముకల్పి
తమని। నవ్వుచుపనిసి యుంచు గురుడనంబడునతనిన్ * క॥ అజ్ఞానాంధునికన్ను
లు। విజ్ఞానాంజనశలాకవిప్పించునయే। సుజ్ఞానియుతడు గురుడని। ప్రాజ్ఞులుపా
దిసంతతమ్ము ప్రణుతింతు రిలన్ * క॥ శివహరిరుద్రేశనగా। శివు లెవ్వని కుక్షి
లోనచెలువొందుచుగా। నివసించియుండు దురుయూ॥ ప్రవిమలు జ్ఞానకు గ్యూడ
నుచు భావింపదగున్ * క॥ ఆకాశతుల్యమైన్నో। యాకాశజ్యోతిర్మ నిరం

కాశంబై। యాకాశసాక్షియైనది। యాకాశంబెవ్వఁడతఁడే మాచార్యుఁడగు ✻
గీ॥ ప్రశ్న మెదుట లేకదృష్టియు నాలంబనంబు లేక మానసంబాకింత। యాలసత్వ
యు లేకననిలంబుని ల్చునే సత్త్వమునకతం బెసద్గురుండు ✻ గీ॥ ఇన్ని చెప్ప నే
లయేమనుండవని। బ్రహ్మాత్మవెఱిఁగి బ్రహ్మతత్వ। మందునిష్ఠగలిగియది శి
ష్యముఖమున। బోధసేయువాఁడె పోగురుండు ✻ వ॥ వెండియు వివిధ వేదాంత
శాస్త్రజ్ఞుండును శిష్యానుగ్రహప్రకారాభిజ్ఞుండును శిష్టాచారసంపన్నుండును
పరమేశ్వరానుగ్రహప్రసన్నుండును కామరాగాద్యనేకచిత్తవికారరహితుం
డును శమదమాదిగుణసహితుండును అహంకారమమకారరాహిత్యుండును
నిష్ప్రపంచసాహిత్యుండును దూరవిచారశీలుండును దూరీకృతదుష్టశీలుండు
ను దేహేంద్రియాద్యుపాధిబుద్ధియుక్తుండు సునిరంతరవిరక్తుండును యదృ
చ్ఛాలాభసంతుష్టుండును సకలభూతదయావిశిష్టుండును వేదోక్తకర్మానుష్ఠా
నగరిష్ఠుండును ఈశ్వరోపాసనానిష్ఠుండును యోగారూఢుండును తత్వజ్ఞాన
బోధ్యుండును సుఖసాధ్యుండును పరమశాంతుండును సజ్జనవల్లభుండును
భక్తసులభుండునైనయతఁడాచార్యుండగు నట్టియాచార్యత్వంబు బ్రాహ్మణుం
డు త్రముండగుటనతనియందే సిద్ధించియుండు వినుము ✻ శ్లో॥ భూతగ్రామము
లోనముఖ్యులు జరోద్భూతుల్ నరుల్వారిలో। చాతుర్వర్ణ్యము ముఖ్యులం
దు ద్విజులీప్సస్త్రిస్థులౌ వారిలో। శ్రోత్రియ్యేకమిరులందు బ్రాహ్మణులు సర్వా
గ్రేసరుల్ప్రోక్తులా। నాతి బ్రాహ్మణ తంచుబచ్ఛెడి ప్రపతినవ్యయుంబు సిద్ధిం
పగు ✻ గీ॥ హరిముఖోర్వుల గుటశాస్త్రాగమప్ర। మోదవాతులౌటన స్మృతము
ఖ్యములౌట। నాత్మకు దు లౌట బ్రాహ్మణులఖిలవర్ణ। ములకు నాచార్యులని
శాస్త్రములువచించు ✻ వ॥ అట్లగుటంజేసి వర్ణంబులలోనుత్తముండయిన
బ్రాహ్మణుండు బ్రహ్మక్షత్రియవైశ్యశూద్రులకును మధ్యముండయిన క్షత్రి
యుండు క్షత్రియవైశ్యశూద్రులకును అధముండగు వైశ్యుండు వైశ్యశూద్రు
లకును ఆచార్యుండగు వలయు నధముండయిన శూద్రుండెవ్వరికాచా
ర్యుండు గారాదన్న నిషంబెనేకత్వంబు ...చ్చు మఱియు నాశ్రమంబులలోన

న్యాసులు సన్న్యాసవానప్రస్థగృహస్థబ్రహ్మచారులకును వానప్రస్థులువానప్ర
స్థగృహస్థబ్రహ్మచారులకును గృహస్థులు గృహస్థబ్రహ్మచారులకును బ్రహ్మచా
రులు బ్రహ్మచారులకు నాచార్యులుం గావలయు నింతియకాని యధికవర్ణా
శ్రమస్థులకు న్యూనవర్ణాశ్రమస్థులాచార్యులుంగా రావలయునైన శ్రేష్ఠులకు నిష్ఠలం
గూర్చి నమస్కారాదులొనరింపంగూడదని తెరంగున నమస్కారార్హత్వసహా
త్వంబు సిద్ధించునింక సర్వమహాంసాశ్రమం బఖిలవర్ణాశ్రమంబులవారికి నా
చార్యుండుగావచ్చు నయ్యాశ్రమంబవధూతాశ్రమంబగుట బ్రహ్మోపదేశక
గోచరుండగుచుండునని శాస్త్రప్రకారంబిదియె ప్రపంచానుకూలంబి యక ప
రమార్థంబున వర్ణాశ్రమంబులు పరిత్యజించి యథేచ్ఛాచార విహారశీలుం
డగు నవిరక్తుననుభవయోగజ్ఞానసంపన్నుండగుననఁ మహానుభావుండెవ్వడేని
యాచార్యుండుగావచ్చుగావున॥ ... ... *

శ్లో॥ గురుతత్త్వంబునకంటెను। పరమొక్కటి వేఱలేదు పరికింపంగా। గురుమూ
ర్తికంటె నధికుం। డరయంగను వేఱలేడటంచు హరుండు విధించెన్ *వ॥ అట్లగుటం
జేసి లోకంబున నొకానొకపురుషుండు సుమహోదహనదహిత గృహవిహారార్తి
క్లేశమైన దారపుత్రాదుల సంకటించుటకరుగుదెంచి తదియ్యానలదగ్ధశరీ
రుండైనారి నిత్యజించి దిక్కీతలజలపాతనంబునకు బోవు గృహస్థుచందంబున తా
పత్రయానల సంతప్తమానసుండై వైరాగ్యంబున సద్గురునిం జేరి తనమనంబు
నా*క॥ తాపత్రయమహానలం। తాపమున ననాదినుండి తప్తుడనగుచు నా। తాప
ము బాపము బాపెడు। ప్రాపెవ్వండతని శ్రీగురుబ్రహ్మతిమొనర్తు ॥ .... *

క॥ సకలచరాచరభూతా। త్మకముచిదానందమయమూర్తి త్రైలోక్యవ్యా। పక
మగు పదమెవ్వనిచే బో। ధకు డెవ్వండతని శ్రీగురుదండమొనర్తు *గీ॥ శిష్య
సంచారణవిశేష కార్య। వినయామైదివ్యమంగళవిగ్రహమున। నవతరించినయ
చ్యుతానందు జేస। మధుకాడగ్గురవు కేనమస్కరింతు *గీ॥ మద్గురుండు జగ
చ్ఛేష జగద్గురుండు। మత్పతియు నేక లోకసమూజపతియు। హాత్ముడయ్యచరా
చిభూతాత్ముడగుచు। నలయునెవ్వండతని శ్రీనమస్కరింతు *గీ॥ ఘన చిదా

నందనానందకరుఁ బ్రసన్ను। జ్ఞానరూపునదాత సుజ్ఞానయుక్తు। యోగిరాట్టు
త్త్వదుర్భవరోగవైద్యు। సద్గురుస్వామి నెన్నినమస్కరింతు॥ వ॥ అని యిట్లు స్తో
త్రించి॥ క॥ కరపదజానుయుగంబుల। శిరమున వచనమున కనుల చేతోగతులన్॥
ఉరమున ప్రణుతి యొనర్చుట। లరయఁగ సాష్టాంగనతి యని చెప్పఁబడున్॥
వ॥ అట్లగుటం జేసి యిట్లు సాష్టాంగదండప్రణామంబు లొనరించి సద్గు
రువ సన్నిధానంబున ద్వాదశవత్సరంబులు నివసించి సేవింపుచుండవలయు నది య
ట్లు॥ గీ॥ గురుఁడు విష్ణుఁడయిన గురిశేషుఁడును బ్రహ్మ। వేరియగు వసిష్ఠు విభుఁడు
శ్రుడగుచు। కరుణఁ జూడకున్న గాపాడఁ డీశుఁడు। బ్రహ్మముఖ్యులైన గాదె
చూరమగుట॥ అట్లుగావున॥ క॥ ఆచార్యుఁ డొప్పకుండెడి। ఆచారము
లొందరాదు అన్యమతములాలోచించి యొగ్గి స్వగతప్రాచుర్యము నొప్పరా
దు భక్తునకలుకన్॥ క॥ దూషింపరాదు గురులు। దూషింపఁగ వినఁగరాదు
దోషంబులను ద్వేషింపరాదు ఎడబడి। భాషింపఁగరాదు గురుని భక్తుఁడైనవా
డున్॥ మ॥ నరమాత్రుండని జూడరాదు కుమతిన్ వైచ్యుఁడని గారాదు సం। శాస్త్ర
కార్యంబులు సేయరాదు మదిలో గర్వింపఁగారాదు దు। ష్కారము లెంచి బలికిం
పరాదతని యాజ్ఞల్ మీరఁగా రాదు మత్సరముల్ బట్టఁగరాదు సద్గురుఁడు నైశ్వ
ర్యభ్రష్టుఁడై యుండినన్॥ ఉ॥ నేరము లుండ వేసి కడు నింద యొనర్పఁగరాదు లావ
హింపరాదు కారములు తాననేకింత యుపకారము సేయఁగరాదు వంచనన్। గౌరవమా
ర్గ్రవల్లులకెల్ల వారలు బల్కరాదు కన్నెని। స్వైరము సేయరాదు భువి సద్గురు
నాథుని పైని శిష్యకున్॥ సీ॥ గురుఁ డేగుదెంచిన గూర్చుండఁగారాదు గూర్చుం
డ నయడబాసి యుండరాదు। పనులాజ్ఞ జేసిన పరిహరింపఁగరాదు సేయవద్దని
పనుల్ సేయరాదు। బోధింపవిడనాడి పోరాదు బోధింపఁబడకున్న నిష్ఠురింప
పరాదు। దయ ననుగ్రహమివ్వ తడవు సేయఁగరాదు తనవైపు తర్కింపఁగరాదు।
ఒంటిశయ్యాసనంబున నుండరాదు। స్నానభోజనములు మానుపసలుపరాదు।
వినయభయభక్తులెడలోనరింపరాదు। గురుని సేవించు పరమభక్తునకు వత్స॥
గీ॥ గురుఁడు సాక్షాద్దైవపరతత్త్వము సుగాంతి। నాశ్రయించిన నరుఁడు మోక్షమొందు

నిను ముక్తియు నింగిమావె రాజరులు। బ్రహ్మఋషులు మోక్షపదవిగను
టు* ఉ॥ ఎచ్చటసద్గురుండు వసియించి సుఖంబున వెల్గుచుండు దా। నచ్చట కా
శిగంగయు ప్రయాగ గయాదులు విశ్వనాయకుం। డచ్చట వారిజాక్ష పరసుల
చ్చట నేయమునా సరస్వతుల్। అచ్చట సర్వతీర్థములు నచ్చట దేవతలొప్పు
చుండెడున్॥ అట్లుగావున* క॥ గురుపదములు సేవింపుము। గురువాక్యము
నమ్ముకొనుము గురుమతిగొనుచున్। గురుమంత్రము జపియింపుము। గురుసన్ని
ధినుండవలయు గురుభక్తుండున్* క॥ అజ్ఞానమూలనాశన। ముజ్జననమరణక
ర్మహరణంబగునా। త్మజ్ఞాన గురుపదాంబువు। లాజ్ఞానార్థమయి గ్రోలనర్హము వై
యుండున్* గీ॥ గురుపదాంబుజంబు గొని యభిషేకంబు జేసి సజ్జలంబు శిర
మునందు జల్లుకొనుచు గ్రోలుసద్భక్త ఖిలతీర్థములు గ్రుంకు ఫలము తా నెపొం
దు* క॥ గురుపదసందర్శనమును। గురుపదజలపానమును గురుపదపూజ
న్గురుపదవినతులు త్రిజగ। ద్గురుపదసంప్రాప్తియగును గురుభక్తునకున్* సీ॥ ఆ
చార్యపాదపద్మార్చనంబె జగదాచార్య పాద పద్మార్చనంబు। దేశికమం
త్రోపదేశమే వైకుంఠ దేశికమంత్రోపదేశికంబు। గురుసుప్రసాదానుకూలనం
బే బ్రహ్మ గురుసుప్రసాదానుకూలనంబు। సద్గురునామసంస్మరణంబె బుధహృ
ల్లసద్గురునామసంస్మరణతతియు। గురుసమాతత్త్వభావనాపరత దేవ। గురుత
మాతత్త్వభావనాపరతయగుట। గురుతరంబైన మోక్షంబుకొదువవదు నె। గు
రువరుని జేరియున్న భక్తునికిదల* వ॥ అట్లగుటం జేసి గురుశుశ్రూషా చరణం
బావశ్యకంబు వినుము* క॥ శుశ్రూషయనచతుర్విధ। శుశ్రూషలు గలవు స్థాన
శుశ్రూషతనూ। శుశ్రూష భావరూపక। శుశ్రూష నిరంతరాత్మ శుశ్రూషయన
న్* అందు* గీ॥ స్థాన శుశ్రూషయని జాచార్యవరుల। కున్న గృహములు
క్షేత్రంబులు వనంబు। లాదిగాగల్గిన వియ్యెన్ననవరతము। బ్రోది సేయుచు వ
రయుచు బ్రోవుటొప్పు* క॥ తనుశుశ్రూషయనం గురు। తనువునకిష్టంబుగాను
తగినటుపృం। గన మాతిథ్యము మొదలుగ। గలయుపచారములొనర్పగను గా
వుటొప్పు* గీ॥ భావశుశ్రూషయన నిజభావమునను। తల్లి యనుచు దండ్రి యను

జాతదైవ మీడు । గడయు నాచార్యవరులని విడువ కెపుడు । గోరి భావించుట
యునొప్పు కుటిలంబు డిగి* గీ॥ అన్నశుకయోగి యానవినుమరసి గురువు। లేక గోరి
నమదిలోన నెఱిగి భక్తి। దనరన వియల్లనుడుగక మును వెతెచ్చి। వారికను కూల
మొందింపవలయు టొప్పు* యని చెప్పి మరియు నిట్లనియె * క ॥ కలకొద్దినమ
ర్పింపగ। వలయును గురుడిచ్ఛయించు సుపులెల్లన్ । జలమున్న కొద్దిగురున
కు। సలుపంగావలయు సేవసద్భక్తింబున్ * క ॥ పలుమాటలేల గురునకు। దల
చిన దేహార్థ ప్రాణ తరుణీతనయా। దుల నెల్లసమర్పింగ। వలయును గురుభ
క్తైన వానికి భక్తిన్ * క॥ వినినం గురుమాహాత్మ్యమె । వినవలెకన్నొనిన గురునిప
గ్రహమే క। న్నొవలె మేన్ ధరించి। నగురుపదధూళి మేన్ ధరియింపదగున్ ॥
గీ॥ అనుభవించిన గురుని మహాప్రసాద। మనుభవింపగవలయును మూర్కొనిన గు
రుని। పూజ జేసిన నిర్మాల్యపుంపతతులు । మూర్కొనగవలయు నెవ్వదినంద
ములోడ* ... ... *

క ॥ పఠియించిన గురుమంత్రమె । పఠియింపగవలయు పెక్కువరుస
లనెపుడున్। రచియించిన గురుసేవను। రచియింపగవలయు పగలురాత్రులు భ
క్తిన్ * గీ॥ నడువ గురు ప్రదక్షిణంబుగా నడువంగ। వలయు తలపగురుని వాక్య
ములుదలంపవలయు నిశ్చయించు సద్గురుడెపు। శ్వేశుడంచు నిశ్చయింపవలయు॥
క॥ స్నానము సంధ్యయు జపమును। ధ్యానము దానంబు దేవతార్చనమాత్మ। జ్ఞా
నము మోక్షము మొదలగు। నానిఖిలంబెల్ల గురుడె యనికనవలయున్ * క॥ గు
రు భార్యను గురుపుత్రులు। గురుసుతలం గురుని సఖుల గురుబాంధవులన్ । గురు
వుల జూచిన యట్లనె। గురుభావము జూడవలయు గురుతరభక్తిన్ * వ॥ ఇవ్విధం
బున గురుశుశ్రూషలాచరించు పరమభక్తునకు సద్గురుండాత్మజ్ఞానంబు పదే
శించుదాననే మోక్షంబు వడయునట్లుగావున సద్గురూపదేశపూర్వ జ్ఞానంబె
మోక్షమునకు ముఖ్యసాధనంబని చెప్పిన మునీంద్రునకు నమ్మునికుమారచం
ద్రుండిట్లనియె * క॥ కర్మమువలన నె మోక్షం। బర్మిలి సిద్ధించుననుచు నాగమవే
త్తల్ । మార్మి నెఱిగింపగని। ష్కర్మజ్ఞానమది యేల కావలె చెపుమా * వ ॥ అనిన

పాత్యవలెనుండిట్లనిన* గీ॥ అజ్ఞానమునశియింపక। ప్రజ్ఞానంబొకటి తనదు
ప్రాపించదయ్యా। ప్రజ్ఞానము లేకున్నను। ప్రజ్ఞాకరము ముక్తి జెందబడదు ధరి
త్రిన* గీ॥ కర్మమజ్ఞాననాశని గాదు మరియు। జ్ఞానికభివృద్ధి జేయుచు దగిలియుం
డు నంధకారంబున నణవక నంధకార। మునకు నభివృద్ధి జేయు మబ్బులను బోలి*
గీ॥ అని శుకుడు కర్మమజ్ఞానమును నెంచి। సార్థము నుచేర్వ జాలకున్న। నరున
కెట్లు కర్మమునైన హి సంసిద్ధి। యనుచు జెప్పె గృష్ణుడానతిస్మ * క॥ అనవుడు కృ
ష్ణుడె వ్యాసా। యనుడు శుకుకర్మైక దేశమవని న్యోక్షం। బునకది యొక గ్రమసాధ
న। మనవినబడు దానికథ నా విదితమ్ముట్లనిన * క॥ శుక వినుము వనీతలమున। సక
లాగమనిగమశాస్త్ర సముదయములతో। కృవైదిక కర్మములని। ప్రకటమ్ముగ నై
యుండు రెండు భాగములగుచున్* గీ॥ అందులోనగమైన కృష్యాదికర్మములు
గదా లౌకికములవి మొదలు జీవ। నంబునకు నెల్లబలు సాధనంబులగుచు। నుండు
మోక్షంబు దాన నెట్లొందగలుగు* గీ॥ కడమనగము వైదికంబది నిత్యనై। మి
త్తికముల నాగ మేలు కామ్య। మనగ కను నిషిద్ధమనగ ప్రాయశ్చిత్తమనగ నైదు
తెరగులయ్యెనందు* క॥ జ్యోతిష్టోమము మొదలుగ। కౌతుకముగ జేయు కామ్య
కర్మంబుల చే। నే తెంచు సుస్వర్గాదిక। మే తెరగున దాన మోక్షమిల సిద్ధించున్*
క॥ మరి బ్రహ్మహత్య మొదలుగ। కర మొనరించెడి నిషిద్ధకర్మంబులు దు। స్తరరౌ
రవాదినరకా। కరములు నవి యెట్లు పరమగతి చేకూర్చున్* గీ॥ ప్రత్యవాయ
ములను బాపు ప్రాయశ్చిత్త। కర్మ మమర జేసి కర్మకర్త। నఖిలకర్మములను నధికారి
గావించు। గాన దానను గతి గలుగు నెట్లు॥ ... ...*
గీ॥ అట్టి వేదవెరగు లైదియు వ్వ వైదిక। కర్మములను మూడు కడకు బట్టి। నిలిచెని
ట్టుకొందు వనిత్యనైమిత్తిక। కర్మములును రెండు గలవు వినుము* గీ॥ స్నానసం
ధ్యాజపహోమోపాసనామరార్చనాతిథిసమర్చనస్మరణములు నిత్యకర్మములు నావె
నైమిత్తికంబులై। కర్మములు హవ్యకవ్యాదికంబుల నఘ* గీ॥ నియతవిధులని
ట్టి నిత్యనైమిత్తిక। కర్మ తతులు ముక్తికరములనిన। సాత్వికములు రాజసములు
తామసములతో। ననగ నవియు త్రివిధమయ్యెనందు* ... ... *

కామ్యపరతంత్ర మహాకర్మములు సేయుచు రెండుజన్మమారణసుఖదుః। ఖములం బొందించుట మోక్షమునకు సాధనములుగావు ఫలరహితముగ ✱ గీ॥ కర్మము త్రికరణంబులు గలసి చేసిన తత్త్వగుణక వైనకర్మకోటిచిత్త। శుద్ధిపూర్వకముగ సుగతికి గ్రమసాధనంబటంచు నాగమంబు దెలుపు ✱ వ॥ ఈదిరెట్లనిన నిట్లు త్రికరణపూర్వకంబుగా నొనర్చిన సాత్త్వికకర్మంబువలన చిత్తశుద్ధియును చిత్తశుద్ధివలన ననిత్యానిత్యవస్తువివేకంబును నిత్యానిత్యవస్తువివేకంబువలన నిహాముత్రార్థఫలభోగవిరాగంబును ఇహాముత్రార్థఫలభోగవిరాగంబువలన శమాదిషట్కసంపత్తియును శమాదిషట్కసంపత్తివలన ముముక్షుత్వంబును ముముక్షుత్వంబువలన శ్రవణంబును శ్రవణంబువలన మననంబును మననంబువలన నిదిధ్యాసనంబును నిదిధ్యాసనంబువలన నాత్మజ్ఞానంబు నాత్మజ్ఞానంబువలన మోక్షంబును కర్మైకదేశంబిట్లు క్రమసాధనంబదియగుచుంగాక ✱ ఉ॥ చేసిన కర్మమెల్లజడ జేసి మదిన్ఫలబుద్ధిలేక లో। చేసిన వాక్తనూమనములక్ష్మీపరమేశ్వరార్పితంబుగా। జేసిన మోక్షదంబని వచింతురు సజ్జనులైనట్లుగా। జేసిన చిత్తశుద్ధికవిశేషకరంబగుగాని ముఖ్యమే ✱ క॥ కావున నాత్మజ్ఞానము। కైవల్యప్రాప్తికేక కారణమనుచున్। యావిప్రవరా నిజమిది। దానిని తత్త్వము మరల దగనిట్లనియెన్ ✱ క॥ జలపూర్వోత్తమపోసన। వలన నెక్కుడదనుచు వేదవాక్యములెలన్। దెలుపగ నాత్మజ్ఞానం। బలవడ జేయుననను నేమి యానతియావే ✱ వ॥ అనిన నమ్మునివరుండిట్లనియె ✱ క॥ ధరణి నుపాసనకర్మము। కరణిద్ధలచిన క్రమాధికారము నమరు। పరిశుద్ధికి కారణమ్మని। యరసియుపాసింతురెవ్వరదినుదినంకన్ ✱ క॥ మొదలధికారి యుపాసనరు। తదయి దెవ్వైదైవమనిరుగ్రమగుదైవములన్। మదినమ్మి భక్తియుక్తులు। గదిసియుపాసించుచుండుకొరికోదలిపెన్॥ గీ॥ అట్టి క్షుద్రదేవతానుగ్రహంబును। గలిగి కొంత సమధికారి యగుచు। పొలుపుదలిసి మరియుపురవైష్ణవములనుపా। సించుచుండు నంత దెంపు మెరసి ✱ ఉ॥ ఆపుర దైవసన్నిధి తద చూడ్కి నెకింతదృఢాధికారితామై। ... పరమేశుభావ్యా ... త్తారవిహూచక లోపహృచ్ఛిల ... మైనవిగ్రహ నిరూపణమొంది తదీయా

శక్తియే ప్రాపని నమ్మి యెల్లప్పుడు నుపాసన సేయుచునుండు నంతట ✻ గీ॥ ఇట్టి
లో.. మృచ్ఛిలాత్మక విగ్రహ । వ్యక్తి విగ్రహంబు నడసినంత । తదధికారి యను
గుచు తదపరారాధనముల । జేగడు యుపాస్తి సేయుచుండు ✻ క॥ ఆయపరాదేశ్వ
రకరుణాయత్తమతి యగుచునంతనధికారము పెం । పై యొప్ప హరిహరాదుల ।
నే జడలయుపాస్తి సేయ నెంచ వహించుచు ✻ చ॥ హరవిరించి విష్ణుమూర్తుల
కటాక్షముచే నధికారి యైనదా । పురుషుఁడు నుపాస్తి సేయు నది పూనిన యంత
మహాధికారమే । పరమహిరణ్యగర్భుని నుపాసన సేయునదాని చేయదిగ ।
యరవధికారమొంది పరమేశు నుపాసన సేయునంతట ✻ క॥ పరమేశ్వరప్ర
పాద స్ఫురణమున మహాధికారపూర్ణుండై తత్పరమబ్రహ్మోపాసన । పరుడ
గున దిపరమమోక్షపదమై యొప్పు ✻ వ॥ అట్లుగావున ✻ క॥ ఈరీతి నుపాస
నమధికారికిఁ జిత్తశుద్ధికరమగును । సాకారవశంబున ముక్తికి । కారణమను
గాని ముఖ్య కారణమగునే ✻ వ॥ అదియునుంగాక వెండియు నయ్యుపాసన బా
హ్యాభ్యంతరంబుల రెండు తెరంగులై యున్నది యెట్లనినం బురుషుండు మొద
లు కృతస్నానుండై సంధ్యావందనం బాచరించి దేవర్షి పితృతర్పణంబులొన
రించి గురుమంత్రంబు జపియించి యౌపాసనంబు జేసి చేలాజినకుశోత్తరంబుగా
పద్మాసనంబున గూర్చుండి తనకెదురుగా దివ్యమంగళ విగ్రహంబు నిలిపి దనపు
రోభాగంబున కలశంబిడి వామభాగంబున గంధపుష్పాదుల నుంచి దక్షిణభా
గంబున నర్ఘ్య పాద్యమధుపర్కాచమన ప్రదాన యోగ్యంబులగు చతుష్పా
త్రంబుల నునిచి మధ్యభాగంబున నొక్క మహాపాత్రంబున సాలగ్రామ శిలాధి
కంబు నుంచి ప్రతిష్ఠించి ఘంటానినాదపూర్వకంబుగా సంకల్పించి నిజహృదంబు
కమలకర్ణికామధ్యంబున బ్రకాశించు జీవకళారూపంబు నా శిలాప్రతిమా
దుల యందావాహనంబు జేసి పురుషసూక్తప్రకారంబున నర్ఘ్యపాద్యాదు
లొసంగి యభిషేకంబు జేసి దివ్యవస్త్రాభరణభూషితుం గావించి గంధపుష్పా
క్షతలం బూజించి ధూపదీపనైవేద్యతాంబూల నీరాజనాది వివిధో
పచారంబులొనరించి ప్రదక్షిణనమస్కార స్తోత్ర నృత్యగీత వాద్యాది విశేషం
బులనకలోత్సవంబులు సలిపి యాత్మారోపణంబు సేయుచు నుపాసింపుట బా

ధ్యానోపాసనక్రమం బెట్టిదనిన నాంతరంబున హృదయపుండరీకమధ్యంబున నాది
వ్యమంగళవిగ్రహంబును ధ్యానంబు జేసి మానసోపవృత్తిచేత పూర్వోక్తల
క్షణలక్షితంబుగా నర్ఘ్యపాద్యాదివిధిక్రమంబున స్నానంబు చేయించి పీ
తాంబరంబు లవరించి మణిఖచితకనకమంజీరకటిసూత్రాంగుళీయకకటకశ్రే
యూరహారకుండలకిరీటాదినానావిధభూషణంబుల లంకరించి తక్కిన యుప
చారంబులన్నియు యథాక్రమంబునం జేసి నిరీక్షింపుచు జయమహానుభావ జ
య పుండరీకాక్ష జయ విశ్వతోముఖ జయ పురాణపురుష యని స్తుతియింపుచు
నుపాసింపుట యాంతరోపాసనాక్రమం బిట్టిబాహ్యాభ్యంతరోపాసనలు చి
త్తశుద్ధిపూర్వకంబుగా నాత్మజ్ఞానంబునకు సాధనంబులుగాని మోక్షంబునకు
ముఖ్యసాధనంబులు గావని జెప్పిన వేదవ్యాసునకు వైయాసి యిట్లనియె ✻ క॥
కలియుగమున సంస్మరణము। వలననె మోక్షంబు వడయవచ్చునటంచు। ద్దలు
జెప్పుదు రది యొక। టలవడి ంజాల దేవ రామృతరశ్మికిన్ ✻ క॥ అనిమరియు
రణిసుతుం డి।ట్లను సంస్మరణమున ముక్తి యలవడకున్నన్। మును బేర్కొ నిస్స్మృ
తులేక। దినిస్మరణాన్ముక్తి యని విధించెను చెప్పుమా ✻ వ॥ అనిన యమ్మునిసత్త
ముండు స్మరణంబు నామస్మరణంబు రూపస్మరణంబు స్వరూపస్మరణంబు నన
మూడు దెరంగులై యుండు నవి వేర్వేర వివరించెద నాకర్ణింపుము ✻ క॥
రామహరికృష్ణకేశవ। దామోదరవాసుదేవధరణీశ్వరరం। ధామ యని సంస్మ
రించుట। నామస్మరణమని గడు వినంబడు స్మృతులన్ ✻ క॥ హృదయాంబుజమ
ధ్యంబున। విదితంబై యొప్పు నగుణవిగ్రహమును నె। మ్మది సంస్మరించి చూచుట।
నది రూపస్మరణమని చింతురు బుధులున్ ✻ గీ॥ అజుడ వ్యయుం డనజ్ఞానధీము
న।శ్చుతు రాదితను విలక్షణుండ। నతురుండ పరుడ నిస్మరించు స్వరూప।స్మరణ
మటంచు బలుకు శ్రుతులు ✻ వ॥ ఇట్లు జెప్పంబడిన త్రివిధస్మరణంబులలో నామ
రూపస్మరణంబులు చిత్తశుద్ధికారణంబులు తక్కిన స్వరూపస్మరణం బాత్మజ్ఞానం
బగుట మోక్షంబునకు ముఖ్యసాధనంబని చెప్పగ బాదరాయణునకు బ్బాద
రాయణి యిట్లనియె ✻ క॥ యోగము మోక్షప్రదమని। యోగులు జెప్పుదురు

దాసనుహృతమహీమా। యోగమునొందు టెట్లు। యోగ్యగతిఁ దెలియంగవల
సియున్నది సెప్పుమా ॥ వ॥ అనిన శుకరాజేంద్రుఁ డిట్లని చెప్పె ॥ క॥ యోగము చే
తోమలినవి। యోగము నొందింపఁగ నగు మోక్షము హేమ। భోగింపఁగా
నిది శ్రీ। యోగతికిది హేతువగుట యొప్పకృత్యము ॥ వ॥ ఇది యెట్టిదన
యోగంబభ్యాసయోగంబు జ్ఞానయోగంబు ద్వివిధంబై యొప్పు నందభ్యా
సయోగంబు యమనియమాసన ప్రాణాయామ ప్రత్యాహార ధ్యాన ధారణస
మాధులని యెడి యష్టాంగంబుల విలసిల్లు తత్ప్రకారం బెఱింగించెద క్రమంబున వి
నుమని యిట్లనియె ॥ గీ॥ యమము హింస యొనంగ సత్యంబు నంగ। నాస్తే
యమన బ్రహ్మచర్యమనగ। కనరనపరిగ్రహంబన రాజ్ఞి నైదు। దెరఁగులై యుం
డు భేదము లెఱిఁగి తెలియుమానీ ॥ క॥ సవనవ్యతిరిక్తములు। సర్వవ్యర్థప్రజీవహింసల
లవశ సేయంగ వలెఁ డిసడవడి విడుచుట। లవనినహింస యని బుధులందురు సు
మతీ ॥ గీ॥ యిట్లు హింసావ్రతస్థితి నెసగుమునిని। సన్నిధిని సంచరించెడు సకలసత్త్వ
ము। గోమృగవ్యాఘ్రముఖజంతుకోటు లెనసి। యుండు నన్యోన్యవైరంబులుడిగి
వత్స ॥ క॥ సత్యవ్యతిరిక్తములగు। తీర్థపుబ్రాహ్మణాధిక్షేపంకర। యథార్థము
సత్యములౌ డెడి। వ్యర్థపుపింకెద లేమియగు సత్యంబు ॥ గీ॥ యిట్లు సత్య
వ్రతంబున నెసనినమున్న। పరమపుణ్యంబు ఫలుకక ఫలించెనని। తృణము మేరు
పు మేరు వృత్తృణము గాఁగ। కొకువ లేమి యనఁ దనికిఁ దొఁకు నవదు నె ॥ క॥ పరుల
ధనము యామారిన। తరిగను గొనియపహరింపదలఁప కన డెలో। మఱియు కలో
కము గన్న। ట్లరయుటల స్తేయమందు రార్యులు పుడమిన్ ॥ క॥ నిక్షేపము లుం
డ ప్రత్యక్షము గా గానుపింపననశము చేనం। దీక్షింపకుండు నిట్లు। య్యాక్షీణా
స్తేయసిద్ధి యొలవడు ఘనుడున్ ॥ ... ... *
సీ॥ సతులున్న చోటికి జని విలోకించుట సతుల పై సోకెడి జాడగనుట। సతులతో
జతగూడి సఖ్యంబు సేయుట సతుల పన్నాకల కెచ్చుటకు వచ్చుట। సతులతో నొంట
రి సమ గోష్ఠి సేయుట సతుల గూడి కోరికల నడలకుంటు। సతులు వశ్యంబగు సా
ధనస్థితి యుంట సతుల తో రతి క్రేళి సల్పు ప్రచ్చుంట। ఇవ్వి మైథునంబులని చెప్పబడు

గా। స్త్రీమైథునజాలంబునఁ క్తిఁ బరిహరించియుంట బ్రహ్మచర్యంబని। యాంప
రాద్యవస్థ లఘుచరిత॥ ... ... *

గీ॥ బ్రహ్మచర్యనిష్ఠుఁ బూనిన మానవుండు। ఖాదివిధజన్మాంతరలరుగుఁ దెంచి। తమ్ము
గూడి సంతులతనివిభాంతు టంచు। వేడుకొని వారిజూడకుండు * గీ॥ దాన
పూర్వకంబుగా నెవ్వరేమైన। నొసఁగ సంగ్రహించకునికి పత్త్య్రు। తముఁగ శిష్యు
లొసఁగు ద్రవ్యంబు గొనకుటయా। సంఘుతదపరిగ్రహంబు వత్స॥ ... *

ఉ॥ ఈపరిగ్రహవ్రతము నెందివహించ నపుణ్యు జేరియా। లోయ ఖగర్భ
సూక్ష్ములలితా తోసాతిజేసిప్రీతితో। మీయపరిగ్రహంబుతికి మెచ్చితిమిం
కమదీయ్య లోకని। కభోగముల్ రమ్ము నివేడినజూడకుండెదః॥
వ॥ అట్లు యాపుంబునుయామంబు వడసినప్రకారంబెరుంగించి వెండియు నియ
మంబు వినుమని యిట్లనియె॥ గీ॥ నశౌచంబు తపము స్వాధ్యాయమాత్మతో
షణంబి ప్రాచుర్యతోడని సుమ। మైదు దెరగుల విలసిల్లు నందు శౌచ।
మరయ బాహ్యాభ్యంతరద్వయము వినుము * క॥ మృజ్జలములవిధి స్నా
ని। మజ్జనమున బాహ్యమింతయు పరాగాదుల్। మృజ్జలముగాని చిజ్జల। మజ్జన
మాంతరమటంచుఁ దిగనఁ గొనుమి * క॥ తపమనకృచ్ఛ్రాదులచే। వపువును
శోషింపఁజేయ వలచుట మరియుఁ। తపము మితహారంబుల। నిపుణత మదమ
త్సరము లనిరసించుటయుఁ * గీ॥ మరియు స్వాధ్యాయమూలమంత్రపఠ
న। మది విచారింపవాచికమానసములు। వనియు మానసికంబనియనఘ మూ
డు। తెరగునైయుండు తెలిపెద తెలియ వినుము * క॥ ఒరులు వినఁ గొనుట వాచిక
మొరులు వినకయుండఁ గొనుటయును పాంశువన। రశమున గొనిన దిపం।
స్మరియించుట మానసికము స్వాధ్యాయము * గీ॥ అందువాచికజపమునకధి
కతరము। పాంశుజపమయ్యు పాంశుజపమునకధికతరము మానసికజపము గు
డు నికధికతరము లేదని తెలియుము మోక్షకర్మనిరత * క॥ ఏవేళ నేమి గలిగిన। నావే
శకునదిరొ వాలు నిమదిమోదం। చార్చవింపుచుండుట। సూ వేసంతోష
దాంకృష్ణుని పశ్చాత్కిరణంబులక్షి పకరణంబులుంగాగ ప్రాణం

బులుపచారభటులుగాఁగ। గంగాప్రముఖనాడికలు జలంబులుగాఁగ షట్కమ
లములు పుష్పములుగాఁగ। జఠరాగ్ని హోత్రముజ్జ్వలధూపముంగాఁగ పటు
దీపకళలు దీపంబులుగాఁగ। నంది నందంబు నైవేద్యముంగాఁగ రవిశశి జ్యో
తులారతులుగాఁగ। నంగదేవాలయమున సహస్రకమల। పీఠమున శాంతి జన
కజోపేడగుచు। జలగుపఁగ త్మారాముని రింపుచుంట। తత్త్వవిదులీశ్వర
ప్రణిధానమందు*వ॥ ఇదిసాధనప్రారంభింకనాసనంబులు చతురుత్తరా
శీత్యాసనంబులుగలవందు స్వస్తికాసన గోముఖాసన పద్మాసన వీరాసన సిం
హాసన మయూరాసన కుక్కుటాసన భద్రాసన కూర్మాసన సిద్ధాసనం
బులను దశవిధాసనంబులు ముఖ్యంబులవి యట్లనిన నాకర్ణింపుము*గీ॥ కొర
లెత రెండుపిక్కలతొడలనడుమ। నుభయపాదంబులను నిచి కాయ।
మున్నతము జేసి నిక్కి కూర్చుండవలయు। స్వస్తికాసనమనబడు జగతిలోన*
గీ॥ వామదక్షిణపృష్ఠపార్శ్వములయందు। నలరుచున్నట్టి యంఘ్రులనం
గుళములు। గూడనిడియున్న నదియును గోముఖాసనంబన బడు యోగిజనంబు
మెచ్చ॥గీ॥ యెడమతొడమీదకుడికాలు యెడమకాలు। కుడితొడమీదనుంచి తత్స్ప
దాంగుష్ఠములను। పశ్చిమవిధి గ్రహించిన జెట్టి యురము। నందు చుబుకంబు ని
డుట పద్మాసనంబు*క॥ ఒకయూరువునందొకపద। మొకపదమున నొక్క
యూరువుని శరీరం। బొకచక్కి నిలువనది యో। శుకవీరాసనమటంచు జూ
డంబడియెఁ*గీ॥ వరుసనంఘ్రుల ధరోరు పార్శ్వములగుల్ఫ। యుగము సవ్యా
పసవ్యమై యుండనిడి భుజంగుళంబులు మోకాళ్ల జూపి నిక్క। వైవివృత్తా
స్యుడగుట సింహాసనంబు*క॥ ఉరతలములు భువినిడి। కూర్పరయుగమున నా
భి గూడ ఘటించినమునం బరవీధిని నత్తుఁగతి। కొరయుచునుంటయె గా మ
యూరాసనము*గీ॥ కోరి పద్మాసనంబున గూడబెట్టి। నట్టిజానూరుమధ్య
ములందుకరము। లునిచి భువిమోపి తనువు మిన్నొరయ నిలుప। కుక్కుటాసన
మనబడు గుణగణాఢ్య*గీ॥ ఘనతనంఘ్రి ధ్వజపార్శ్వయుగ్మమున ధాయ।
రెండుగుల్ఫంబులు నిచియూ రెండు పార్శ్వ। చరణములచేత పీడించి చలన

పిరపి। తాత్మ డైయుంటలిదియె భద్రాసనంబు॥గీ॥ కటికాలోత్తరగుల్ఫ ము
ల్బంట గూర్చి। గూదశూలవశగానోనగూడనశ్వ।.సిం బంధించినిశ్చలత స్వ
త్తి। నుండఘూర్మాసనంబననొప్పుసుమతీ॥ గీ॥ యూని వామ్యశ్వలంబున మో
క్షీవొక్క। పాదమూలంబు మేఢ్రంబుపైనినొక్క పదముపుటిబుంచిభూ మిమ
ధ్యపదముజూడ।నవనిపిద్ధాసనంబనియండురనఘు॥వ॥ ఇట్లు వివరించి చెప్పిన
దశవిధాసనంబులలో సిద్ధపద్మభద్రాసనంబులు ఉత్తమంబులు వీనిలో సిద్ధప
ద్మాసనంబులక్యుత్తమంబులందుసిద్ధాసనంబు గృహస్థులకు తక్కుంగు పద్మ
ద్మాసనంబుగృహస్థాశ్రమానుసారులకును యోగ్యంబని జెప్పుదురట్లుగుటం జే
సిలోకంబున యోగాభ్యాసత్పరుండైనపురుషుండమశకవ్యాఘ్రపశుపతిప్ప్మగ
సర్పవృశ్చికపాతుకమశకాదిజంతుసంచారవిరహితంబును నిర్జనంబునైనదిశం
బును వితతంబును వివిక్తంబును సుఘటంబును సమంబునగనునొక్క యే
కాంతప్రదేశంబునకు శాజినచేలనిర్మితంబయిన సుఖాసనంబునఘూర్వోక్తల
క్షణలక్షితాసనంబులలో నొక్క యభీష్టాసనంబున సుఖంబుండి
యనంబులకాలిపి యోగాభ్యాసంబు సేయందగు నిదియాసనక్రమంబింక
ప్రాణాయామంబు ప్రాకృతంబును వైకృతంబును కేవలకుంభకంబునని త్రివి
ధంబగు నందు ప్రాకృతంబుమంత్రయోగంబు వైకృతంబుల యుయోగం
బు కేవలకుంభకంబుహఠయోగంబగుటనిట్లు ప్రకారంబు తెలియుండెప్పెదనాక
ర్ణింపుము॥గీ॥ అనిశమున్ స్వభావమున తమైనట్టి రేచకప్రకారకుంభకక్ర
మము చేత। హంసమిరువదియొక్కవేలారుకునూరులు। గాజపించుట మంత్ర
యోగంబువస్సు॥సీ॥ సంతతాభ్యస్తరేచకపూరకత్రయునికోర్ధ్వగ్రహా
రంబుచేత। ప్రాణంబునందున పానంబపానంబునందు ప్రాణంబు హార్ష్నిశం
బు। లయముగానుంచుటలయయోగపు నెరవు ఠిమునాభ్యాసమ్మెరి
బూని। మూలంబు భేదించిమూలబంధోర్ధ్వ బంధులంకర బంధపూర్వ।
కముగ రేచకపూరకగతుల డిగి। ప్రాణముననుంచు రేయుబగలు నొక్క।
పగిదికుంభించి సుస్థిరభావుడగుచు। నలరుచుండుటహఠయోగమలఘుచరిత॥

*వ॥ యిట్లు ప్రథమంబునఁ బ్రాణాయామం బభ్యసింపవలయు వెండియుఁ బ్రత్యాహా
రంబు వినుమని యిట్లనియె *గీ॥ కూర్మ మవయవములఁ గుదియించు గతిని | య
ముఁడు సకలేంద్రియములు మరలిచి | యాత్మ యందు నిలుపుట ప్రత్యాహార | మని
వచింతు రార్యులు మహాత్మ *॥ ఇది యునుం గాక *క॥ ఫలలమును జూపి డేగ
ల | నలవరిచిన యట్టు లింద్రియమ్ములఁ బలచి | తక్కిన పలు బాధ జూపి మలపుట | యిల
ప్రత్యాహారము నివచింతురు ఘనులు *వ॥ ఈ ప్రత్యాహార లక్షణ మెరింగించి
వెండియు ధ్యానంబు సగుణ నిర్గుణ భేదంబున ద్వివిధంబు నదియట్లని చెప్పెద
వినుమని యిట్లని యె *క॥ మాసనకమలము నందును | శ్రీ రామ గుణనిమూర్తిఁ
చింతింపు చలో | ధ్యానము సీతా సగుణ | ధ్యానం బనియండ్రు సుజనులు మల
వివేకా *సీ॥ కమలాసనస్థుఁడై కాయంబు నిక్కించి కరము లూరులఁ జేర్చి కనులు
మూసి | దేహేంద్రియ ప్రాణధీ మనాదికమెల్ల దృశ్యమే గాను తద్దృక్కు నేను |
దృశ్యమే గాను తద్దృక్కు నేననువృత్తి దృశ్యంబుగాఁ దద్దృక్కు నేన | యని విజా
తి ప్రత్యయ వృత్తిగా సజాతి ప్రత్యయ ప్రవృత్తి గావించి | నాత్మ నానై వయం
చాకనయ్యశేష దృశ్యదృగ్వృత్తులను నిషేధించుకొనుచు | ననిశ మాత్మావలో
కనమొనరించుచుంట | నిర్గుణ ధ్యానమనఁ జెల్లు నిర్మలాత్మ *వ॥ ఇట్లు ధ్యాన ప్రకారం
బింక ధారణాక్రమంబు వినుమని యిట్లనియె * సీ॥ ఆధారమణి పూరకాబ్జాత ము
ఖ్య చక్రాంతస్థలంబులయందె కాని | జీవప్రవర్తన వ్యాప్తి తావద్దలాంభోజమ
ధ్యంబునందె కాని | భ్రూమధ్య దృష్టిశోభిత హృత్సరోదీప్త బిందునాసికాశిల
యందె కాని | యా ప్రాంత రేచకాద్యాది ప్రయోగ పయుక్తాత్మ మంత్రార్థంబునం
దె కాని | భానుకోటి ప్రభాభాసమాన | మగు సహస్రారకమలంబునందె కాని |
ప్రబలమగు చిత్తమరికట్టఁబడుచునుంట | ధారణాయోగమునఁ బడు సర్వనిరత *
వ॥ ఇది ధారణానంతరంబింక సమాధి సవికల్పకంబును నిర్వికల్పకంబును నద్వ
యంబువ్యాపకము సవికల్పంబు బహిరంతర్గత దృశ్యశబ్దంబుల ననుసరించి చతుర్వి
ధంబగు నిర్వికల్పంబు బాహ్యాభ్యంతరంబుల ననుసరించి ద్వివిధంబగు నట్లగుటం
జేసి తత్క్రమంబును క్రమంబునఁ జెప్పెద నాకర్ణింపుము॥ ... ... *

గీ॥ మొదటగానుపించునెల్లెడఁ దా భాస । కళలుతనకు వేరు గావటు
చు । దెలియుతెలివినెపుడు దెలియుట బాహ్యదృ । శ్యానువిద్ధయనగనల
రువత్స ✳ క॥ అంతరమగుద్విదళంబున । వింతగఁజూపడెడుకళల వీక్షింపు
చుచా । సంతసమందుచునుండుట । లంతర్దృశ్యానువిద్ధయనబడుసుమతీ ✳
గీ॥ బాహ్యమున వెక్కుగా వినబడెడిశబ్ద । తతుల తెలిసి తెలివియే తాన
టంచు । దెలిసియానందరసమున దేలుచుంట । బాహ్యశబ్దానువిద్ధనా బ
డుమహాత్మ ✳ క॥ అంతర్హృదయనభంబున । సంతసపడ మోయు ప్రణ
వశబ్దంబులనా । ద్యంతము విను తను దెలియుట । లాంతరశబ్దానువిద్ధయన
బడువత్స॥ ... ... ✳
గీ॥ బాహ్యదృశ్యశబ్దపటలంబుగనునాత్మ । గనుట బాహ్యనిర్వికల్పమౌం
త । రస్థదృశ్యశబ్దరాశిగన్గొనునాత్మ । గనుటలోనినిర్వికల్పమనఘ ✳ వ॥
యిదిసమాధిప్రకారంబు మరియును ✳ క॥ యమనియమాదులచేనిట్ల
మరెడియభ్యాసయోగమది గొనచిత్తం । బమలంబగునణిమాద్య । ష్టను
శిద్ధులుగలుగును వివిధంబెట్లనినన్ ✳ క॥ వినుమణిమయనంగమహిమ । యు
నగరిమయున్నాగలఘిమయునప్రాప్తియునం । గనుప్రాకామ్యేశత్వము । ల
నగవశిత్వమునశిద్ధులష్టవిధంబుల్ ॥ ... ... ✳
వ॥ అదియెట్లంటేని ✳ సీ॥ అణుజంతువులయందు నణువై చరించుట లణి
మాహ్వయైశ్వర్యమలఘుచరిత । యబ్జజాండాది మహన్మహుండై యుంట
మహిమాఖ్యభూతినిర్మలవిచార । బ్రహ్మాండమునకంటె భారమై యుండుటగ
రిమాఖ్యసంపత్తికలుషదూర । యమరాద్రి సదృశుడై సూక్ష్మగతినుంట
లఘిమావిభూతిసల్లలితహృదయ । వాంఛితార్థావలంబనా వాప్తిప్రా
ప్తి । గగనగమనాదిసిద్ధిప్రాకామ్యశక్తి । శశిముఖినియామకత్వమీశ
త్వమఖిల । జీవవశ్యప్రవృత్తి వశిత్వమనఘ॥ ... ... ✳
వ॥ యిట్లభ్యాసయోగంబువలన నణిమాది సిద్ధులు సిద్ధించు నింతియె

కాని మోక్షంబు గలుగనేర దదియునుం గాక మోక్ష సాధనంబయిన జ్ఞానంబునకు విఘ్నబాహుళ్యంబు సంపాదించుగావున నిది యభ్యాసయోగ ప్రకారంబు వెండియు జ్ఞానయోగంబున నాత్మజ్ఞానం బదియే రాజయోగంబని చెప్పె ననినవిని యివ్విధం బెవ్విధంబున నెరుంగించె నెరుంగింపవే యని ధర్మనందనుండు శంతననందను నడుగుటయును॥ ... ... ※

—— ※ఆశ్వాసాంతము-※ ——

క॥ త్రిపుటీసమూహవిలక్షణ। త్రిపదసమాహృతబలిప్రతిష్ఠితభువనా। త్రిపదాధికపదవితరణ। త్రిపురాంతకచాపహరణ త్రిగుణోత్తరణా॥ ... ... ※

స్రగ్విణీవృత్తము॥ త్రివిగ్రహావిలక్షణా త్రిదశలోకసంరక్షణా। త్రివర్ణమయరూపకా త్రిభువనాంతరవ్యాపకా। త్రివేదపదసంచగా త్రికరణక్రియాగోచరా। త్రివృత్త్యవిషయాశయా త్రిమతవాగభేదాశ్రయా॥ ... ... ※

ఉ॥ కైటభనామదైత్యబలగర్వదవాగ్ని కృపీటభర్తహృత్కూటనిజాంఘ్రిపద్మనతకోటిద కోటిలలాటపట్టిరా। ఘోటమహోహవోర్వ్యజిత ఘోరనిశాట ధనుక్రియానిరా। ఘాటమణిప్రభాపటలకాంతకిరీటవిదేహజాధిపా॥ ... ... ※

మాలినీవృత్తము.

కథితనిగమసూత్రాకల్పితాజాండచిత్రా। ప్రథననిహతదైత్యాప్రాభృతానందచైత్యా। ప్రథమచరమవర్జా భజితతారాతిగజా। పృథుశరణనిమిత్తప్రీతవైదేహిచిత్తా॥ ... ※

గద్యము.

ఇతి శ్రీమద్గురులింగమూర్తి చరణ కమల సేవాపిధేయ తద్గురుకటాక్ష వీక్షణాసగ్రహోపలక్షిత శ్రీరామమంత్రోపాసనాప్రకార జ్ఞానధారేయ తన్మంత్రాధిష్ఠానదేవతా తత్వానుసంధాన లక్షణ భాగధేయ వేదాంతకవితా విచిత్ర విజ్ఞేయ బ్రహ్మవిద్వజ్జనగేయ పరశురామపంతుల రామమూర్తి నామధేయ ప్రణీతంబయిన శుకచరితంబను వేదాంతగ్రంథంబునందు తృతీయాశ్వాసము ॥ ... ... ※

—※—

శుకచరిత్రమునందలి

తృతీయాశ్వాసము

ముగిసెను.

—

శ్రీరస్తు.

శ్రీహయగ్రీవాయనమః.

శ్రీసీతారామచంద్రగురుపరబ్రహ్మణేనమః.

శుకచరిత్రము.

చతుర్థాశ్వాసము.

శ్రీమదయోధ్యాపట్టణ। ధామసహస్రాయుతోష్ణధామసమపరం।
ధామయశోనిర్జితహిమ। ధామాసుగుణాభిరామదశరథరామా ॥

సీ॥ అవధరింపుము పాండుపుత్రాగ్రజునకు। నాపగాపుత్రుడీట్లని యానతిచ్చె। నట్లుముని రాజయోగమాత్మానుభవము। గానుచు జెప్పిన విని శుకుడని యెనిట్లు॥ క॥ మునివర యాత్మజ్ఞానం।బనునదియే రాజయోగమదియు ముక్తికి సా।ధనమని జెప్పితిరది। నను వుగ తత్క్రియ తెలియనానతియీవే॥ వ॥ అనిన యవ్వ్యాసమునీంద్రుండిట్లనియె॥ ఉ॥ యోగిజనాశ్రితానిలని యోగము సాధకలక్ష్యలక్షణో। ద్యోగము దేహతత్త్వ విని యోగము సంతతముక్తికామినీ। భోగము నిత్యసత్త్వగుణ పూగము దృష్టపరాత్మజీవనం। యోగము నొందజేయు భవయోగవియోగము రాజయోగముల్॥ క॥ ఈరాజయోగమార్గం। బేరసికులెరుంగ రెరిగిరేని నిరూఢసం।సారభయము డిగి పరత।త్త్వాగాధనిముక్తులగుదురపు డేతలంపన్॥ క॥ యాగంబునకంటెను సుశ్రుతి। భాగంబునకంటె భక్తిభావనకంటెన్। యోగంబునకంటెను ఘన। యోగంబీపరమరాజయోగము వత్సా॥ క॥ ఘనమురహస్యంబుత్తమ।మనుభవమై యొప్పుమరియు నయోగ్యా

గంబుగా । నీను తారకమన సాంఖ్యం । బనన మనస్కమన త్రివిధ మహాయోగధరి
త్రిగా ॥ క॥ తారకముచిత్తచలనవి। దారకమాసాంఖ్యమాత్మతత్త్వవిచారా। ధా
రకమమనస్కము శుక। కారకమై యొప్పుసత్పథకారకము ననుచున్॥ వ॥ అట్లగు
టం జేసి మొదలు తారకయోగంబుపదేశించెద తదుద్దేశచిత్తుండవై యాక
ర్ణింపుము॥ క॥ తారకము భవాంభోనిధి। తారకమరివర్గపద్విదారక మఘ
సం। హారకము తత్త్వసారా। ధారకము మనోవిశుద్ధికారక మరయన్॥ క॥ తా
రక మెరుగని వినయా। స్వారికి గతిలేదు గాన సద్గురుకృపచే। తారక మెరుంగుచి
త్తం। స్వారికి సులభము గముక్తిసౌఖ్యము గలుగున్॥ క॥ వినుమా తారకయో
గం। బను నపరఖేచరి యన నంగభూచరియనగా। ఘనమధ్యమయనషణ్ముఖి
యన శాంభవియనగ ముద్రలైదుగలుంగున్॥ వ॥ అవి యెట్లంటేని॥ సీ॥ చతురు
పుల్విష్ట్వి విచ్చుక నైన ఫాలదేశము గనుంగొనుట ఖేచరి కుమార। కన్నులు గదలిం
పక నాసికాగ్రదర్శనము సైకొనుట భూచరి కుమారా। యరగంటిచూపుల
నాగ్రాణమధ్యంబుల క్ష్యవెట్టుట మధ్యలక్ష్యమనఘ। కర్ణచతుష్ఠాన్సి క
లుమూసి భ్రూమధ్యమున చూపులిడుట షణ్ముఖి బుధేంద్ర। లోనలక్ష్యంబు వె
లిని విలోలదృష్టి। గలమనోనిలకరణవికారయుక్తి। నాదబిందుకళానుభవాది
భూగ। యగు నదియె శాంభవీదృష్టి యరసి తనయ॥ గీ॥ అందు పూర్వోక్తల
క్ష్యత్రయంబు కళల। మాత్ర మెరుగించు టక్కున ముహితలక్ష్య। యోగము వర
నాదబిందుకళలోన నతులనా। దెలుపు షణ్ముఖియందతి సులభ మనఘ॥ క॥ షణ్ము
ఖి వికచాంభోరుహ। షణ్ముఖికర విజితకర్మ చక్షుస్ఛ్రాణ్సా। షణ్ముఖిగత రాగా
ద్యరి। షణ్ముఖి యనగా ప్పుయోగి పన్న తముడు చుమీ॥ వ॥ అట్లగుటం జేసి తత్ప్ర
కారంబు వినుము॥ క॥ శ్రీగురులబ్ధిమ్ముద్రా। ఘణితిశ్వ్రుతియుక్తగము మూయ
ప్రాణము ప్రేమ కాగా। చిణియానుచు మొదలు నటచిణి। ఢిణియన చున్ ప్రే
యుహృత్కరయచ్ఛీమనుదయమై॥ ... ... *

సీ॥ ఆకు పువ్వులనాత్మనర్చించి దేహిగోమిందిమున్ ఘంటవాయించె
నగ। కాన్నాద్యసురజంయుకాంక్షియై యాత్మ చక్రిమనోదరంబు పూరించె నన

గీ॥ పూ వెంట్రుకను తంత్రి బూని విస్తృత బ్రహ్మరంధ్ర వల్లకి మీటుచుండె ననఘు॥
తతమనః పవనములు లాలింపగా నాత్మ పాడుచుపరసతి యాడె ననగ। కరణవ
ర్తను లనుగాయకుహ్వ వ్యయువర్గ హస్తముల సుషుమ్న యానె డుమరళి। బూ
ని చిన్మరారి పూరించె ననమనో। వీణ ప్రణవరవము వెలయుచుండు॥ క॥ అరి
వర్గంబు లనడి పెను। మరి పెంపున నాత్మనృపతి మొనచూపిన సంగరమున నాజై
రణా పటహము ఘో। మొరయుచు చిరవంగ ప్రణవము నినాదించున్॥ క॥ మాయాసతి
నాడింపగ। కాయజనసుదీప్త ప్రభుఘనఘటాహ్వానయ। జ్ఞేయతురీయ్యవృ
దంగము। వాయించె ననఁ బ్రణవరవము ఘూర్ణిల్లున్॥ క॥ నిటలాభ్రమున
దృగంబుద। పటలము పూరింపఁ జిత్ప్రభా లైరమ్యసుఖో। త్కటవృష్టి గురియ
మెరిమిన। ప్రణవదశారవము మహాద్భుతమెసగున్॥ వ॥ ఇట్లు చిటీనాదంబును
చిణీ ఝిణీనాదంబును శంఖనాదంబును వీణానాదంబును తాళనాదంబును వే
ణునాదంబును భేరినాదంబును మృదంగనాదంబును మేఘనాదంబును నను దశవి
ధనాదంబులనవలోకింపవలయు మరియును॥ క॥ నాదము గతసంసారవిషాద
ము సంగతమనఃప్రసాద ముపరమా। మోదము చిన్మయతత్త్వా। భేదంబని తెలు
పు నిట్లు పెక్కు శ్రుతులున్॥ ... ... *

వ॥ అనియు నాదస్వరూపం బెఱింగించి వెండియు చిత్స్వరూపంబు నిరూపిం
చెద వినుమని యిట్లని వౌ॥ క॥ ఆచార్యోక్తి నిమీలితలోచనులై ద్వాదశ
లోకింతు న। గ్రోచరమగు బహువిధ। ద్రోచిపరంపరలు చిత్స్వరూపంబగు
చున్॥ సీ॥ తొలుత హృదయనభమున దోచుచూచిన చూపు। లగు చుక్కనుల వెం
టనరుగ నది మా। మనము గానదాని మధ్యదేశమునందు। గగనపంచకంబు గా
నుపించు॥ ॥ అది యెట్లంటేని॥ సీ॥ వలయు నిర్మలము శేవమనాకారమైకడుగు
ణవిరహితాకాశనలరు। నిబిడనిస్ఫురతరనీరంధ్రగాఢాంధకారమై తగు పరా
కాశమమర। ప్రజ్వాలికాజ్వాలాత్ప్రళయబడవానలాకారంబగుచు మహాకా
శమొప్పు। విచిత్రామితవితతవిద్యుతిసంభృతంబునై తత్వనభంబు దనరు।
ఖండమార్తాండమండలశతసహస్ర। కాంతిశోభితమై సూర్యగగనమొప్పు। న

నగయిట్లు హృదభ్రంబునందు దోచు। గగనకంపకము సకళ్ళ మెరుపించు॥ వ॥
అట్లగుటం జేసి॥ సీ॥ తోయదసంపోవ దూరవైతగుశరం ...ల శుభ్రాన్త
శీతలమనంగ। స్థిరసుహాసమధ్య రాత్రిసమావృతంబగుచు ప్రగాఢ ధ్వాంతబంధు
రమనంగ। సతతవర్షాకాలసంపులంబగువారి స్రుతనీలజీమూత బృందమనగ। వ
ర్యస్తమోవినాశకరంబయి చలించు సౌదామినీలతా సంఘమనగ। ఘనసవ్యగ్ర
హాసప్తర్షిగణముతోడ। నిత్యము వెలుంగు తారక నివహమనగ। సంచమాంత
రమునను గన్పడు వియత్తు। మహేశ్వ యోగ క్షరదటిస్ఫృక్షమండపములు॥ సీ॥ తరుణ
భాకీంద్ర కాంతానుధ్యాటనస్ఫురితదావానల జ్యోతియనగ। మహిత మా
ధవమానమధ్యాహ్న కాలదీపితలోక బాంధవబింబమనగ। సకలరాకా నిశా
సముదయసంపూర్ణ షోడశకళాశాలి మండలమనంగ। వాజ్యహుతోత్రవాహ
జ్వాలస్ఫూర్తిప్రకాశితాధ్వరవహ్నిరాశియనగ । కలితసంతప్తహేమనిభాన్య
కాంతిపుంజ మనని జాకృతిపంచన భోంతరంబు। నందు గనుపట్టు విజ్యోతిరభి
హితహి। మాంశుదహనహిరణ్యయమండలములు॥ వ॥ ఇవ్విధంబున పంచా
కాశమధ్యంబున మండితంబులగు వియన్మండలతమోమండల మేఘమండల
విద్యున్మండలతారామండల జ్యోతిర్మండల సూర్యమండల చంద్రమండల వ
హ్నిమండల హిరణ్మయమండలంబులను దశవిధమండలంబులనవలోకింప వల
యు వెండియు॥ గీ॥ అట్టినాదచిత్కళావలోకనము హృన్ని। వనచలనముడిగి తే
దిలపడక। గలుగదది యాబిందుచలనంబు వోయక। పటుతర ప్రభావము
డిగి॥ చ॥ అది యమహంసతత్త్వము నిరంతరము౯ గనజాలకుండిన౯ పదిలము
గాదు శౌల్యగతి బాయదు గావున తన్నిమిత్తమై। వదలక హంసతత్త్వము నవశ్య
ము గావివరింతు దాని౯। స్పదనగు బిందువట్లగుటబాల్పడియున్నది యేర్ప తెం
పెద౯॥ క॥ బిందువునిర్గతచిద్రస। బిందువు స్రవిత దేహదూష్య తత్క్షరజో
బిందువు హితాధన సుఖరస। బిందువునై యొప్పుబంధభీకరమగుచు౯॥ వ॥ ఇది
యెట్లంటేని॥ సీ॥ పితృమాతృభుక్తాన్న పిష్టాంతరేతోరుధిరజన్యమాత్రమై దేహ
ములరు। నాదేహమున సుషుమ్న దిద్వాక్ప్రతిసహస్రనాడులు పడలకుండు। నా

నాడీకాసుషిరాంతరంబులలోన బ్రాణాదివాయువుల్ బలసియుండు। నా
నావాయువులగూడియఖిలేంద్రియంబులగలసి వెమ్మనములో వెలినిదియగు। న
మ్మనోగ్రస్థయైబుద్ధియతిశయిల్లు। నదియెబింబువనంబడునందుదోచు। కళ
లాజీవుండుదానిలోఁగలసియుతడు। మెలగుతనువాయుహృదయ సమేతుడ
గుచు॥ వ॥ అదిమఱియునుండొల్లియాదిమధ్యాంతశూన్యంబును ఆకాశ్యం
బును స్వజాతియ్యవిజాతియ్యస్వగతభేదరహితంబును యోగిజనమనో
హితంబును అపరిచ్ఛేద్యంబును అవిచ్ఛేద్యంబునునాదబిందుకళాతీతంబును
అనాఖ్యాతంబును దేహేంద్రియప్రాణమనోబుద్ధివ్యతిరిక్తంబును అపరిత్యక్తం
బును అన్యవస్థాగమ్యంబును అగమ్యంబును చిదాకాశసంకాశంబును స్వప్ర
కాశంబును సత్యజ్ఞానానంతస్వరూపంబును పరమహంసార్థరూపంబును న
గు నాక్కపరంజ్యోతిస్స్వరూపంబు ప్రకాశింపుచుండు ఆపరంజ్యోతి స్వరూ
పంబునందాకాశంబునందోచుచిత్రఛాయలబోలిప గాశక్తియుదయించెనా
పరాశక్తియందాచిత్రచ్ఛాయలంబోలు శైలకుంజరనరాది రూపంబులవం
డంబులమహదాకాశవాయ్వగ్నిజలభూములనుమహాభూతంబు లుదయించె
నమ్మహాభూతంబులవలననండంబుజన్మించెనయ్యండంబు బ్రహ్మాండపిండాం
డంబులనుశరీరద్వయంబయ్యెనందు బ్రహ్మాండశరీరంబు పృథివీనభంబులను
పాదశిరంబులునుతన్మధ్యంబునుమధ్యంబును మేరువను బ్రహ్మదండియును ప
రాశక్తియను కుండలినియును మహదాదిభూతచక్రంబులనుచక్రంబులునుద
క్షిణోత్తరాయణంబులు నుయిడాపింగళాహ్వయనాడీద్వయంబును సుఖ
పదంబనుసుషుమ్నయునదులనునరంబులును శైలంబులను శల్యంబులును
జగత్ప్రాణంబులన ప్రాణంబులును అవధులనుయుదరంబులును వహ్నియు
నక్షత్రంబులునదిక్కులను శ్రుతులును శోణ్యస్కములనుచక్షువులును జీమూ
తంబులను చికురంబులును కాలంబులను చేలంబులును తరులతాస్తోమం
బులను రోమంబులనుంగలిగి యీశ్వరహంసకుపాధియయ్యెవెండియుం పిం
డాండశరీరంబుపిత్రుమాతృభుక్తాన్నసంభూతరక్తశుక్లబిందుజనితంబై త్వ

జ్ఞాననిరుక్తరక్తమేదోమజ్జాస్థిస్నాయుసంయుతంబై యుండుటం జేసియాశరీరం
బునందు మహదాకాశవాయ్వగ్నిజలభూసంభూతంబులగు నాజ్ఞావిశుద్ధానా
హతస్వాధిష్ఠానమణిపూరాధారచక్రంబులును నాచక్రంబులకాధారంబై గు
దంబు మొదలుకొని నాసికాగ్రంబుతుదగా పృష్ఠభాగంబున కుండలినీనామ
శక్తియుక్తయగు బ్రహ్మదండియును తదంతర్వర్తి సుషుమ్నయును సు
షుమ్నయుభయపార్శ్వవర్తులగు యిడాపింగళలును నవి మొదలుగాత్రిసార్ధా
ధక్రస్మృతలైన ద్విసప్తతిసహస్రనాడులును తత్సుషిరంబులలో విహరించు
దశవిధప్రాణంబులును తచ్చాంచల్యంబునం జలింపుచుండు చక్రనాడీకాగ్రం
బులకు నిశ్రోత్ర త్వక్చక్షుర్జిహ్వా ఘ్రాణంబులను యింద్రియకమలంబులు వి
కసింపుచుండు గావునా॥ సీ॥ అవనిసంభవమైన యాధారనాడ్యగ్రకలితమై
ఘ్రాణపంకజమొదవరు। సహితాంబుభవమైన మణిపూరనాడ్యగ్రరుచిరమై
రసనాంబురుహము మెరయు। తేజోద్భవమున స్వాధిష్ఠాననాడ్యగ్రలలితమై
లోచనజలజములరు। నలవాయుజంబాయు నాహతనాడ్యగ్రసంస్థమైత్వక్సర
సంబు వెలయు। సురపథోద్భూతమైన విశుద్ధనాడి। కాగ్రశోభితమై శ్రవణాబ్జము
మరు। నలమహత్తత్త్వసముదయమైన ద్విదళ। నాడికాగ్రస్థిమనోనలిన మొ
ప్పు॥ వ॥ యివ్విధంబున వొప్పుచున్న యింద్రియకమలంబులలో మనఃకమలం
బునకు సంకల్పవికల్పంబులను ద్విదళంబులును శ్రోత్రకమలంబునకును కాదా
దిస్వరాంతంబులగు శబ్దంబులను షోడశదళంబులును త్వగింద్రియకమలంబు
నకు సీతంబును ఉష్ణంబును సీతమిశ్రోష్ణంబును ఉష్ణమిశ్రసీతంబును మృ
దువును కఠినంబును స్పర్శలుచలాచల్ప భేదంబున ద్వాదశంబగుట ద్వాద
శదళంబులును నేత్రకమలంబునకు శ్వేతంబును కృష్ణంబును పీతంబును హ
రితంబును రక్తంబును శబలంబును స్థూలంబును సూక్ష్మంబును హ్రస్వంబు
ను దీర్ఘంబును నైన రూపంబులను దశదళంబులును రసనేంద్రియకమలం
బునకు కషాయంబును మధురంబును లవణంబును కటువును తిక్తంబును

ఆమ్లంబున౯ లవణరసంబులను షడ్రసంబులును ఘ్రాణకమలంబునకు సుగంధం
బును దుర్గంధంబును సుగంధమిశ్రదుర్గంధంబును దుర్గంధమిశ్రసుగంధంబును
నను చతుర్విధంబులు గలిగియుండు నిట్లు గల్గిన నింద్రియమనోబ్జదళంబున
కగ్రంబున కర్తృత్వభోక్తృత్వాదిధర్మవిశిష్టయైన బుద్ధి విలసిల్లునది యెబింబు
వంబను నీబింబువు జీవహంసకు పొత్తుగాఁగుటం జేసి యాయాదళంబుల
యందు గ్రీడించుచుండు గావున॥ శా॥ పిండాజాండములైన నెమ్మనమె
సూక్ష్మబిందుస్వరూపంబునా । దండన్నైక్కడి యాత్మబింబమెక శౌతండోపత్రదళం
బులా । రెండన్యోన్యము గూడుచో మెలగ ప్రవేశించు ప్రాణాటవో । స్వంతా
రావమె నాదమంచు దెలుపుఁ దద్యోగశాస్త్రంబులు౯ ॥ క॥ ఆనాడీపవనేం
ద్రియముల్ మానసబుద్ధులకు హంసమయబిందుకళా । ధ్యానములకతీతంబగుని । దా
నంబైయొక్క పరమతత్త్వము వెలుగు౯ ॥ సీ॥ ఆపరమాత్మతత్త్వప్రకాశకళ తో
డ నన్యోన్యతాదాత్మ్యమందియుమత । బెనగొనిధీయుయుబిందువు ముక్కున్న దానై
న పిండాండమధ్యండ గూడి । భేదంబు చేకలో భేదంబు దోపజీవేశ్వరహంసలనే
శ్వరించె । గాన వారిరువురు కల్పితులై సేవ్యసేవకవృత్తులఁ జెలఁగుచుండు । దంతు
నీశహంసుఁడఖిలభూతములఁబు । ట్టించి పెంపద్రుంపఁ బెంపు మెఱసి । యగుణుఁడు
ఉపసగుణుఁడై యజహరిహరా । కృతులబూని తద్వికృతులఁ జెందు ॥ ఉ॥ ఆ
రయు జీవహంసుఁ దత్త్వగాదులు కోటులుగా గనానన । ద్వారపురంబులోపలని
వాసమునొందినృపుండనా నహం । కారుడు మంత్రిగాగ మమకారుడు మిత్రుడు
గాగ యానసుల్ । మారుతముల్ భటుల్ కరణమండలి గానొనఁ గూర్చి పెచ్చు
చు౯ ॥ క॥ ప్రపయనిమెరుగకననిశము । విషయసుఖగుణగణములకు వివశుం
డగుచు౯ । విషతుల్యములై యొప్పెడు । విషయానందములననుభవింపుచు
నుండు౯ ॥ చ॥ మరియును దుర్భవాంబునిధిమధ్యనివాసతనూసరోవరాంత
రగతచక్రకందజనితాధికనాడిబిసాంతదీప్తహృ । త్కరణకజాతవాసయయి
తత్సుఖదుఃఖతరంగడోలికల్ । దొరగయగ జీవహంస వడిదూగుచు మోదిలు
చుండు నెప్పుడు౯ ॥ గీ॥ అనఘయీరీతి జీవేశహంసలకును । బిందుచాంచల్య

ము నగ్రత్తై భేదవృత్తి। గా ననీ భేదవృత్తులకడకుఁ బోయ। పరమహంసోత్కృష్టత్వం
బు బడయవచ్చు ✻ గీ॥ పరమహంసతత్త్వపథము గైకొన్నజీవి। వేశ్వరైక్యపదవి
యొనగుబిందు। చలనముడుగుబిందుచలనంబు వాయుమునోని లేంద్రియంబుల
డగిపోవు ✻ వ॥ ఇట్లగుటం జేసి పరమహంసార్థం బెఱింగించెద నాకర్ణింపు
ము ✻ క॥ హంసంబనువుల మెలఁగున। హంసస్సోహమ ను పరమహంసము భవమ్।
ధ్వంసమువికట్పురసీరుహ। హంసము విలి లేఁబజీవహంసంబగుచుఁ ✻ వ॥ అ
ట్లగుటం జేసి ✻ గీ॥ హృదయసంగతపవమాను డెప్పుడు ద్వాద। శాంగుళంబుల
మేర నాసాబిలముల। సరణిదప్పకలోనికిజనుట పూర। కంబు వెలికిజనుట రేచ
కంబు వత్స ✻ గీ॥ ఇట్లు వాయువులోవెలి కెంతకాన। నరుగు డెంచుననంతలో
నర్ధకాల। ముచటలయమగునదియె బాహ్యాంతరములఁ। నైనకుంభకమనబడు
నట్లుగాన ✻ సీ॥ ఈజ్ఞానాసీనుడై మేన నిక్కించి సద్గురుముద్రనిశ్చలతఁబూ
ని। స్వనుకరాంగుష్ఠతర్జన్యనామికల చేకర్ణచక్షుర్నాసికలునుమూసి।
భ్రూమధ్యమునచూపునిల్పియంతహృద్గగనంబులో నాదకళలుగాంచి।
నాసాబిలముల ననారతంబు మెలంగు ప్రాణవృత్తుల నయేర్పాటు జేసి। పూర
కమున హాకారంబు భోరుకొలిపి। కుంభకంబున బిందువుగూడఁ బరచి। రేచకమ్ము
నసకారంబుజూచి హంస। యునెడియక్షరముల రెంటినరయవలయు ✻ వ॥ అ
ట్లగుటం జేసి నయ్యక్షరంబులకర్థంబు దెలియుండగు నెఱింగించెద నాకర్ణిం
పుము ✻ చ॥ తనువు తదీయచక్రములు తత్థితనాడులు తద్గతప్రభంజనములు
తచ్చలత్కరణజాలము తత్సుము పేతమానసం। బును తదుదగ్రసన్నిహితబుద్ధి
యునిన్నియు గూడి బిందువౌ। నననది పిండసార్థవ్వాండ ముతై విలశిల్లుచుం
డుటఁ ✻ క॥ పిండాండాధిష్ఠానము। పిండాండాండప్రదీప్తబింబంబును పిం।
డాండము గూడిన జీవుడ। తం డుహకారాక్షరార్థతత్త్వండరయ ✻ క॥
బ్రహ్మాండప్రతిబింబము। బ్రహ్మాండాతీతచిత్పరబ్రహ్మంబౌ। బ్రహ్మాండమెనసినక
బల। బ్రహ్మంబు సకారవర్ణపరుడత డరయఁ ✻ వ॥ ఇత్తెరంగున హకారసకా
రార్థస్వరూపులగు నజీవేశ్వరులకు విరుద్ధధర్మకంబులగు న వాచ్యార్థం

బులతో లక్ష్యార్థంబుల నైక్యంబు సంఘటింపకుండ గావున వాచ్యార్థముల
లక్ష్యార్థంబుల వివేచింపవలయును విమోక్షంబేని ✻ మ॥ తనువుం జక్రములుం
నరంబులును వాతంబింద్రియంబుల్ మనంబు బుద్ధ్యాత్మక బిందునం వికళా
స్ఫూర్తుల్ దీయానిలంబున లుఙ్ తన్మయహంసమాధికసము స్తంబైన పిండాం
డమో । యనఘా జీవహకారవర్ణగత వాచ్యార్థంబు శోధింపగ ✻ సీ॥
బ్రహ్మరంధ్రమున నేర్పడి మోయు ప్రణవనాదంపు సొంపెవ్వ డాలింపుచుం
డు। భ్రూమధ్యమున హృన్నభోవీథి వెల్గు చిత్కళల నెవ్వడు బోడగాంచుచుం
డు। నంగనాద్యఖిలేంద్రియముల మోగ్రధీరూపములగు బిందువెవ్వనివంటకుండు। న
నిలప్పూరక రేచకాది సంగతి నెవ్వహంస మేననిపెవ్వడలరుచుండు। నలఘు
నాదకళా బిందుహంసగతుల। వింటిబోడగంటి నంటకయుంటి నంచరు। చుంటి న
నువృత్తి నంటకే జ్యోతియలరు। నదిహంకారార్థస్థలక్ష్యార్థమనఘ ✻ గీ॥
గీ॥ తగు హకార సకార మధ్యస్థమగుచు। నలరు బిందువు నయ్యుభయార్థరస్థ।
మైన వాచ్యార్థరహిత మానస్థిగాను। గలుగు లక్ష్యార్థములకు నైక్యంబు
తెలుపు ✻ సీ॥ అనుపమంబైన ప్రత్యగ్జ్యోతియగు నేను సురుచిరంబగు పరంజ్యో
తినగుదు। సురుచిరంబగు పరంజ్యోతియే యనుపమంబయిన ప్రత్యగ్జ్యోతినైన నే
న। యనుచు నీవిధమున నా యహంకార సకారవర్ణములపై గలుగు నుభ
యు। వాచ్యార్థముల నెల్లవదలుచో నుభయలక్ష్యార్థంబులకు నైక్యముం డుకొ
నుట। పరమహంస తత్త్వపరమైన యర్థంబు। పరమహంసలకును పరమము
తము। సట్టిగాన సూవె యాసపవాహమ। హంసయనెడు వాక్యమర్మ
జంబు ✻ వ॥ యివ్విధంబున దేశికోపదేశపూర్వకంబుగా నుద్దేశించి యు
భయ దేశకాల పరోక్షవిశేషంబుల నిషేధించి యుభయలక్ష్యభూతుండైన స
పురుషుండొక్కండని యెఱుంగుచందంబున హకార సకారంబులకు వాచ్యా
ర్థంబులయిన పిండబ్రహ్మాండంబుల నిరాకరించి లక్ష్యార్థంబులయిన ప్రత్యక్ప
రంజ్యోతుల నైక్యంబు దెలియుట జీవేశ్వరహంసైక్యం బిదియే పరమహంసా
ర్థాఖ్యాపంబిదియే యనన్యావస్థయని చెప్పంబడు నట్టియనన్యావస్థయందు

త్రయ్యగభిన్నపరంజ్యోతిస్స్వరూపంబనుసంధానంబుసేయుపరమపురుషుండు
ప్రణవస్వరూపుండగునాకర్ణింపుము ✻ సీ॥ అమలంబగునాదమకార । రముబిం
దువుకారమూపరమకళయెమకార । రముమూడెనసిన నోంకార । రపటంచున
చింతురాత్మజ్ఞసిద్ధులువత్స ✻ గీ॥ క్రమములో దనకారతత్త్వమునుకార । తత్త్వ
మునసయ్యుకారతత్త్వముమకార । తత్త్వమునన న్మకారతత్త్వంబుప్రణవ । తత్త్వ
మునఁగూర్ప ప్రణవతత్త్వంబువెలుఁగు ✻ గీ॥ అట్లుగాననఖిలవర్ణాత్మయు
రూపమైనవాచ్యరూపమడఁగి । పరమతత్త్వమైనప్రణవస్వరూపమే । ననియెఱిం
గిమోక్షమందుమనుజుఁడు ✻ క॥ యిదితారకయోగంబిక । పదిలముగాసాంఖ్య
యోగపద్ధతి వెరిగింతుఁ । పదపడి తారకయోగము । మదినైకొనజాలువిమలమ
తికిదలంపఁ ✻ క॥ యోగంబన నెయ్యదిసం । యోగంబగునది యొసాంఖ్యయో
గంబునసం । యోగంబగుశాస్త్రంబులు । యోగముసాంఖ్యమును రెండునొ
కటనుచుంటఁ ✻ గీ॥ సాంఖ్యమనఁ దనుతత్త్వసంఖ్యాక్రమంబెల్ల సాధ్యమగుటదీని
సాంఖ్యమండ్రు । సుగతిదానవడమహాత్మ్యమటంచు । విశదపఱతుదానివినుము
మారా ✻ క॥ నానాజగములుబోధమునఁ । నానాజగములు బోవుతుది నాధా
రంబై । తేజోమయమై । క్రియా । గాజంబై యేకతత్త్వబీజమువెలుఁ ✻ వ॥
ఆదిమధ్యము ✻ క॥ యేకమనేకమునంటా । లోకములోకమునతాన్యలోకము
పరమ । శ్లోకముశోకమునందని । న్నాకమునాకముసుబుద్ధినాదంబయ్యెఁ ✻ క॥ ఆ
నాదము నాదంబై । హీనాభానాదిహీనమఖిలజగము నా । దానప్రధానమునకు
నిదానంబై యొప్పు తదభిధానంబగుచుఁ ✻ క॥ పరమై నిజరూపస్థ । వ మైత్రి
తివచనగణవిసర్గమైనిగతా । పరముగతాపరము హరా । పరమైయదినిఖిలవస్తుపర
మైయలరుఁ ✻ క॥ కరమైజగత్సంస్కృతిసం । కరమైయానంపరగనిః మైప్రజ్ఞా ।
కరమైవిన్యయజ్ఞ్యాదముదు । మ్కరమైయతివిమలమతిసుకరమైయుండుఁ ✻
క॥ పరముపరకపరమపరకు । పరముజగదుపరమునాస్తిపతత్త్వమితః । పంచమను
మురుశాస్త్రార్థయ । పరమగుపరమార్థమదియొకరికింపంగఁ ✻ క॥ చరణుచర
మగుచున్నగ్గో । చరముగుదృశ్యంబుసహిత నసాక్షియునై ఖే । చరభూచరపనచరజ

లుచుంద్ధీచరచర సదయెుచర్చింపంగ౯ * సీ॥ ఒక్కటివిడి రెంటికోర్చిమూడిం
టినిడించి నాల్గింటిసాధించి యైదింటి మరలించి యారింటి బరిమార్చి
యేడింటు నెలవులోనిముడబోవ నెనమండ్రుసతులతో నెడబాసి తొమ్మిదివాకి
ళుదీపికా వాహ్యములను । దిశదివెలయ జూపడునీ జీవఘుమున దొయింక్రికంబవు
మేడనొప్పచున్న । చావుంగావు తేనిపతిని కౌంగిట జేర్చి । మొదలుతుదయు లే
నిమోదమంది । తల్లదూగునునులదోరలకు వేరుగా । కున్న యదిదె బ్రహ్మవెూ
కుమార * గీ॥ అది యొకటి రెండుమూడునా నైదునారు । నేడు నెన్మిది తొమ్మి
దియును పదేను । సంఖ్యలగణింపబడు తత్వసంఘములకు । నవలవెలుగొందు నేక
తత్వాత్మ దగుచు * గీ॥ యేకతత్వమనగ నేకమేవాద్వయ । మనెడి వేదశ్రుత
మదియు నిఖిల । తత్వములకు మూలతత్వంబు దానికి । తత్వమితరమదియు దప్ప
లేదు * వ॥ అట్లు ఘటంజేసి యాతత్వం బేకతత్వాది దశతత్వాంతంబులకు
తత్వంబులకతీతంబని చెప్పబడు నందు నేకతత్వాతీతతత్వం బెట్లనిన నాకర్ణిం
పుము * క॥ ఆయేకతత్వము వనా । మాయమతత్వంబు దోచె నదియేకమనా
నాయేకాదిదశాంతః । స్థాయక తత్వములలో ప్రధానంబది యు౯ * క॥ యేకం
బజమసితాదిగు । ణైకాత్మకమనగబడియెనా మ్నాయమజా । మేకామని పలుకు
టునది । గాకనవలవెలుగు దానిగను గొనవలయు౯ * వ॥ మరియు నయ్యేకతత్వా
తీతుండగు పరమాత్ముండు ద్వంద్వతత్వాతీతుండని చెప్పంబడునదియెట్లనినా *
క॥ అప్రకృతితత్వమతిస । ద్వ్యప్రకృతని మాయయనగ తామసగుణరూ । పప్రకృ
తినవిద్యయనం । గప్రకటము నొందె ద్వంద్వగతిచే కూర౯ * క॥ మాయావిద్య
లయందున । మాయావిద్యాత్ము డొకడు మాదవు గొనిన । మాయావిద్యోపా
ధికు । డై యీశ్వరజీవులిరువు లై రితలంప౯ * వ॥ కావునా॥ ... *
క॥ ఆప్రకృతిద్వందమునకు । నాప్రకృతిద్వందయు తచిదాభాసులకు౯ । దాప్ర
త్యక్షవిలక్షణు । డైప్రత్యగత్మిన్నడలరు గనికనుమనఘు ॥ వ॥ మరియు నాద్వంద
ద్వతత్వంబుల నేకంబులుగల వవియెట్లనినా ॥ క॥ కరణములు పదియునంతః
కరణంబులు మూడు ప్రాణగణము ప్రకృతియు । బరమసూక్ష్మభూతములతో । యి

రువఁదినాల్గర్యోనయు నెన్నికతోడన్॥ క॥ అవిద్యాకామ్యకర్మంబులు। నవియా
తురాశురములవియెనఁగ రాపరలున్। నవిదోషత్రయ ప్రాజ్ఞులు। న। ...నా
త్మాత్ములందు రార్యులుధాత్రిన్॥ కావున॥ క॥ యూర్ధ్వంస్వాత్త్వాపంగశి। చే
ద్వంద్వజగంబులక్ష్యచితమై యుండున్। యూర్ధ్వం స్వాత్త్వపంగతి। కర్ధ్వంద్వా
త్మ యందు సాక్షియానికి నపుడు యున్॥ వ॥ అని చెప్పి మరియు నప్పరమాత్మ యందు త
త్త్వత్రయము విలక్షణముండని చెప్పంబడునదియెట్లని సవినయము॥ క॥ జీవేశ్వరులకును
మాయా। యావిద్యలు మొదలి కారణాంగములనియు। నారయ తత్త్వము చేవా
నావయవాత్మకతనుగ్వ సంబైనిలిచెన్॥ క॥ భూతంజసవ్యాలికసం। భూతేము
లగు కరణ పవన బుద్ధి మనస్సం। ఘాతము సూక్ష్మాంగము తత। ద్భూతతమో మూర్ఖ
తమర్త్యపురుతనువందున్॥ క॥ ధీంద్రియములైదువాగా। దీంద్రియములు పంచము
లు పదియుహృదయమనీషా। దీంద్రియములు నాల్గిటితో। సాంద్రాసవపవము
లునవదశకము గణింపన్॥ క॥ తనుతనువదియ గునదియును। తనుతను ప్రాణ గతి
యుదాని తాదాత్మ్యము చే। తనుతనువా మెలగెడి జే। తనుతమగా గమనుమా
త్మ్యతనరహితుని గన్॥ క॥ ఆగాత్రముల నవస్థా। భోగంబులు మూడుగల స్త్రీ
బుద్ధి గణింపన్। జాగరము నగా స్వప్నము। నాగసుషుప్తి నన మూడు నామము
లొప్పన్॥ గీ॥ సకలబాహ్యార్థభోగంబు జాగరంబు। నాంతరార్థానుభోగ ప్ర
వర్తనము భవము॥ స్వప్నమైయుభయప్రపంచ ప్రవృత్తి। సుషుప్తి జీవాత్మ యుండ
ను స్వాతుడరయ॥ గీ॥ ఆయవస్థలమూడింటి నాశ్రయించి। యాలయుజీవులను
వ్వరంవరయజాగ। తమున విశ్వాహ్వయుడు స్వప్నమున తైజ। సాహ్వయుడును
సుప్తియందె ప్రాజ్ఞాఖ్యుడుండు॥ గీ॥ అందు విలసిల్లె వ్యాపహారి। మనుచిదా
భాసుడైతె జసుడు నుస్వప్న। కల్పిత ప్రాతిభాసికాఖ్యులను ప్రాజ్ఞ। తావకడవ
చ్ఛిన్న పారమార్థికులనంగ॥ క॥ ఆత్రిశయుశరీరములకు। నాత్రితయావస్థలకుత
నభిమానాభా। స త్రితయము నకువేరగు। మాత్రము సర్వప్రయత్నమాత్మ జూడగ
వలయున్॥ క॥ సృష్టిక్రమమిదిమరియును। దృష్టిక్రమము నను జేసె మహితావ
స్థా। విష్టత్రయ మున కనుశిష్టుం డు నగ లక్ష్మణము గణింపవగున్॥ ఆది నో

ట్టించెను॥ సీ॥ తలపవ్యష్టిస్థూలతనువులన్నియుఁగూడి కడుసమష్టిస్థూల కాయ
మయ్యె। తనువ్యష్టిసూక్ష్మగాత్రములన్నియుఁ జేరి యదిమహాసమష్టిసూక్ష్మాంగ
మయ్యె। వ్యష్టికారణవిగ్రహమ్ములన్నియుఁగూడి యదిసమష్టికారణదేహమయ్యె।
నావ్యష్టిజాగరణాద్యవస్థాసంతతి సమష్టిజాగ్రదాదికములుగాఁగ। నాసమష్టిశరీ
రత్రయమునఁ దాన। వ్యష్ట్యవస్థాత్రయంబులమరఁగ యారెండు। వైరిముక్త్వరుఁడగువి
రాట్టనహిరణ్య। గర్భుఁడనఁ నీశ్వరుండనఁ గాకమూఁడు॥ క॥ నానాయాంశ విరా
ట్టువైశ్వానరాత్మ। డనఁగ వైరాజనుండనఁ నకగర్భు। డామహాప్రాజ్ఞ నామ
త్రాత్ములనఁగ నీశ। ఉండ రేశుఁడవచ్చిన్నుండనఁగ దనరు॥ గీ॥ ఆసమష్టిశరీరత్రయ
మునకాన। మత్త్యవస్థాత్రయమ్మునకమ్మహాత్ములు। రాజ్యపురుష ప్రాజ్ఞగర్భ
శ్వరముగ। కవలవెలుఁగొందుఁ బరమాత్ముఁడని యెఱుంగు॥ వ॥ మఱియు నా ప్రత్య
క్పరమాత్ములకైక్యంబు దెలుపుపదత్రయంబునఁ బడియొక్కటిగలుంగు నది
యట్లని సనాకర్ణింపుము॥ క॥ పదములలోపల శేఖర। పదము లుమూఁడలరుఁ శ్రు
తులపరికింపఁగఁ త్వం। పదమనఁ దత్పద మసి యనఁ। బదమటఁ దిదెలియుము క్రైపద
ముఘటించుకా॥ గీ॥ అందుత్వంపదమునకర్థంబు జీవుఁడు। నలఘుతత్పద
మునకర్థమీశుఁ। డాద్వయార్థములకు నైక్యంతసమర్థమై। క్యంబుసేయసిపదము
నకర్థరయము॥ క॥ అర్థంబిపదములకి। ట్లర్థింపవిరోధమొసఁగవునవినుమికవా।
చ్యార్థములయైక్యంబసి। యర్థద్వయుఁ బురుసందుననయట్లనిరా॥ గీ॥ వ్యష్టివ్య
వస్థాశరీరజీవత్రయంబు। లగునుత్వంపదమునకు వాచ్యార్థమగురయా। వ్యష్ట్యవ
స్థాశరీరజీవాతిరిక్తు। డగుమత్వంపదము నకులక్ష్యార్థమవఘా॥ క॥ కావున వా
చ్యార్థములుమఱి। లావునకడ ద్రోచితెలిసి లక్ష్యార్థముతా। నైవెలుఁగు ప్రత్యగా
త్మని। భావింపఁగవలయుఁ చిత్స్వభావుండగుచున్॥ గీ॥ యింతదనజడదుఃఖాత్మ
కతను హృదయ। సతిపతాదియుతప్రపంచాతిరిక్తు। డగుచుసచ్చిత్సుఖాత్మకుఁడం
తరాత్ముఁ। డక్రురుఁడుసాక్షిమాటస్థుఁడనఁగ దనరు॥ సీ॥ తగుదారపుత్రపబాంధవా
ద్యనూలనుయాయపవ్రాజ్యమిచ్చయిుంపడితడు। నధ్యాత్మకాదిభూతాధిదైవ
ములను తాపత్రయమునకైవగుపడితను। వరుసభూతములుభావివర్తమానముల

ను కాలత్రయాతీతుఁ డనఁబడితడు। కలిత వాఙ్మానసకాయంబులని యొడిగెడిత్రయంబుతోఁ గలయఁడితడు। సకలదుష్కృత సుకృత మిశ్రంబుల నెడి। యాలఘుకర్మత్రయంబునకందడితఁడు। శాస్త్ర గృహలోకవాసనల నెడి వాసనాత్రయమునకలవడడితండు॥ సీ॥ ఆ ప్రణయ వాక్య శ్రావ్య సుభగంబులను ప్రమాణత్రయాగ్రా హ్యమానుఁడితఁడు। పరవైరాగ్య జ్ఞానభక్తుల నెడి సాధనత్రయసిద్ధిసాధ్యుఁడితఁడు। సహజకర్మభ్రాంతిజన్యంబుల నెడి తాదాత్మ్యత్రయాసంగ్రహాత్ముఁడితఁడు। సంశయ విపర్యయాసంభవములను భావనత్రయ దూరభావ్యుఁడితఁడు। ఘనత రారబ్ధసంచితాగాముల నెడి। భూరికర్మత్రయంబున బొందఁడితఁడు। నెపుడని చ్ఛాపరేచ్ఛానిజేచ్ఛలనఁగ। నెల్లప్రారబ్ధములమూఁటి నెందఁడితఁడు॥ సీ॥ ఆ నయన శ్రోత్ర శ్రుతి ధ్వనులును స్పర్శ స్పర్శనస్వర్ణ లును ద్రష్టృ ద్రష్టన దృశ్యములును భోక్తృ రసనారుచులును హ్రాణ ఘ్రాణ గంధములు వక్తృ వాగ్వచనములును। కర్తృకర క్రియల్గంతృ పాదకరణయానములు సుఖయితృ స్థానిసుఖము। లు విసర్జయితృ పాయువిసర్గములు మంతృ హృదయ బోధలును చేతయితృ చిత్త। ధారణలు బోధయితృ మేధా వినిశ్చయములహంకర్తృ హంకృత్యహంక్రియలును। నాదిగాఁగల త్రిపుటులు నంటకిన తీతుఁడా ప్రత్యగాత్ముఁడో ధీరహృదయ॥ సీ॥ గుణములు మూఁడని గణుతింపబడు సత్వగుణరజోగుణ తమోగుణములనఁగ। నాగుణకలితంబులైన యహంకృతిబుద్ధి కర్తృభక్తి జ్ఞానకర్తృతృప్తి। శ్రద్ధా విరక్తి దీక్షాతపస్సుఖ ధృతులలను విశ్రయాహంకృతులకు। త్రివిధబుద్ధులకును త్రివిధకర్తలకును త్రివిధభక్తులకును త్రివిధవృత్తి। త్రివిధబోధత్రికర్మ త్రితృప్తులకును। త్రివిధశ్రద్ధా త్రివిధవిరక్తి త్రిదీక్షలకును। త్రివిధ తపో నిష్ఠలకును త్రిసుఖములకు త్రిధృతులకితఁడాదిమూలమనఘ॥ సీ॥ సతతమూలోద్యాజాలాంధకారములను బంధత్రితయ వినిర్బంధుఁడితఁడు। మానితాంతర్బహిర్గ్రహ్య తత్త్వములను లక్ష్యత్రయముఁ గలుగఁ జేసితడు। చంద్రాగ్నిసూర్యాత్రభాస్కరమండలములను ఖండత్రయమధ్యగతుఁడితఁడు। ప్రకటరేచకపూరక కుంభకములను పవనత్రయమునకు పాత్రుఁడితఁడు। స్వర్ణదీయమునాసర

తులకూట । మనుము ఇడా పింగళా సుషుమ్నాఖ్యనాడి । త్రికూటమును సంప్రప్ర
కాశమొందు । నాదబిందుకళాత్రయానందుడితడు ※ గీ ॥ తత్పదమ్ము త్రితత్త్వావ
స్థాభిమాను । లక్షణతత్పదమునకుపాచ్యార్థమరయ । నెలసమష్టిత్రితత్త్వావస్థా
భిమాన । సాక్షితత్పదమునకు లక్ష్యార్థమనఘ ※ ॥ అతడసత్యంబవిజ్ఞానమం
తిపుసంచు । నెంచబడు భూతకార్యప్రపంచమునకు । సాక్షిచైతన్యమాయుడు
విజ్ఞానఘనుడు । సంగరూపకుడు పరమాత్ముడలరు ※ సీ ॥ మొదలకారము కా
రము మకారమనియెడి వర్ణత్రితయలయావాసుడితడు । గురుతరాజ్ఞానమావ
రణంబుపై యుపమను మహాశక్తిత్రయాధ్యుడితడు । తగు నిమిత్తంబు పాదానం
బుతదుభయమను కారణత్రితయాధ్యుడితడు । ఆదిదేశకాలవస్తుకృతంబుల
నపరిచ్ఛేద్యత్రయాపరిచ్ఛేద్యుడితడు । గడు సజాతివిజాతిస్వగతములనగ । జె
నగు భేదత్రయమునకభేద్యుడితడు । తనరు సాత్త్విక రాజసతామసంబులను గు
ణత్రయరహితచిదాత్ముడితడు ※ సీ ॥ సంతతంబు ఋగ్యజుస్సామంబులనియెడి వే
దత్రయమునకవేద్యుడితడు । తగు స్వర్గమర్త్యపాతాళంబులనియెడి లోకత్ర
యాంతరాలోకుడితడు । జలజాసనాచ్యుతశంకరులన వెల్లు మూర్తిత్రయమ
నకు మూలమతడు । కృత్యంబగు త్రిగుణసూత్రంబుల నెపు ప్రస్థానత్రయమునకు
పాధ్యుడితడు । సలలితేచ్ఛాక్రియాజ్ఞానశక్తులనగ । నెసగు శక్తిత్రయమునకు
హేతువతడు । సారసాలోక్యసామీప్యసారూప్య । ములనగు త్రిముక్తిప్రా
ప్త్యముక్తియతడు ※ గీ ॥ ఉభయలక్ష్యములనిట్టులుంచ జూచి । యుభయ
దేశవయిక్యాలయుక్తపురుషు । నొకనిగా జూచి వడి నొక్కటిగాను । తెలిసి
భావింపవలయు శేషముననస ※ కావ్య ※ గీ ॥ ఘటశరావములను సతిగృహం
బులవీపి । కాశదీపములనుకడపవోచి । యంటి మింటిమంట నొంటిగా గనుడం
టి । వెరుగుమిటని తని వేకముగిన ※ క ॥ యిదియసి పదమునర్థగ । బిచినహూచా
ర్యోపదేశమిదినిగమార్గం । బిదిమొయద్ధామము గోప్యం । బిదిగను గోనా పాని
మాక్తినెరుగించుమను ※ వ ॥ యాతత్త్వత్రయవిచారంబెరుంగింపవెండియు
నాత్మంపతిక్వతత్త్వప్రయాస్యతిరిక్తంబని చెప్పంబడు నయ్యక్షంబెరుంగ టకెం

తత్త్వచతుష్టయస్వరూపవిచారంబుఁ దెలిపెదనాకర్ణింపుము *క॥ క్రమము
నతత్త్వచతుష్కమ్ము । లమరుచు లనుబంధసాధనాగమవర్ణా । శ్రమదేహావస్థా
మైత్రిముఖ । మనాదియోగము వ్యత్యధీనములగుచున్ *క॥ అందనుబంధచతుష్ట
యము । మందంశర్యాతములతదన్యయుతై । చెరొందనతత్త్వచతుష్టయము । సందోహా
క్రమముమది విచారింపఁగ *క॥ అనఘాయందనుబంధం । బనగానధికారివి
షయమనసంబంధం । బనగాప్రయోజనంబన । వననొందించుచతుర్విధంబులయె
ధరిత్రిన్ *వ॥ అందుసాధనచతుష్టయసంపన్నుండధికారి ఆగమచతుష్టయం
బువిషయంబువస్థాత్రయశరీరావస్థాంతఃకరణవైరాగ్యాదిచతుష్టయంబులు
వ్యష్టిసమష్టిభేదంబునద్వైతరూపంబులైనజీవేశ్వరోపాధులట్లగుటం జేసి
తదుభయోపాధిపరిత్యాగపూర్వకంబుగా బ్రహ్మాత్మైక్యానుభవంబుసంభ
వించుటసంబంధంబు కాలత్రయంబునందనుగమించుయుగచతుష్టయపరంప
రలకుంజడనిచతుర్విధముక్త్యతీతంబగునైవల్యంబు ప్రయోజనంబట్లుగావునత
త్త్వమంబనుక్రమంబు జెప్పెదనవధరింపుము *క॥ నిత్యంబాపరమార్థము । ని
త్యంబు ప్రపంచమనిగణించుటనిత్యానిత్యపదార్థవివేకము । సత్యముగానిది
యు మొదటిసాధనమరయన్ *గీ॥ ఇహసుఖంబులైనయీషణత్రయముల ।
పరములైనస్వర్గభవసుఖముల । నాసలేమియనునిష్కాముత్ర ఫలవిరాగము ద్వి
తీయసాధనముకుమారః *క॥ శమముదమంబుపరతియును । క్షమయును శ్ర
ద్ధయునునాస్తికమితసమాధా । నములో డగూడియున్నియు । శమాదిషట్కము
తృతీయసాధనమరయన్ *క॥ ఇతరఫలంబులగోరక । సతతము నిర్వాణపద
ముసాధించెదిబు । ద్ధ్యతిశయమును ముముక్షుత్వము । జరపననదియనుచతుర్థ
సాధనమరయన్ *క॥ ఈనాలుగుసాధనములు । బూనినయధికారి భక్తిబొ
దలసురులకున్ సాధనతమాభావాత్మా । ధీనచతుస్సేవలనుమకారవిముంచున్
క అగురుడను గ్రహించిన । నాగమములగలచతుర్మహావాక్యములర్థగమ
మునొందివిషయములగాదైక్యానియభ్యసింపుక్రమమదలిర్పన్ ॥గీ॥ మొదల
నాడిపురుషముఖవిన్నిర్గతప్రాణములజనించెవేదములునునాల్గు । నవియు

ఋగ్యజుస్సులనసామమననథర్వణముసంజ్ఞసిద్ధవడ నెపుడమి॥ ॥ అవతురా
గమములయందాచరితంబులు చతుర మహావాక్యములందాచరితార్థజ్ఞులు
వి। ద్వ్యాచరితార్థమునన్నైక్యమందుదురనఘ ✻ వ॥ అదియెట్లనిన ఋగ్వేదంబు
నం ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మ యనుమహావాక్యంబును యజుర్వేదంబున నహంబ్రహ్మా
స్మి యనుమహావాక్యంబును। సామవేదంబున తత్త్వమసి యనుమహావాక్యంబు
ను। అథర్వణవేదంబున నయమాత్మా బ్రహ్మ యనుమహావాక్యంబునుగ్గి అవలో
క్యంబులందు ప్రజ్ఞాన ప్రదాహంపదత్వంపద ఆత్మపదార్థంబులు జీవపదార్థం
బులు- బ్రహ్మపదతత్పదార్థంబులు- నీశ్వరపదార్థంబులు- జీవేశ్వరుల
కువాచ్యార్థనిషేధపూర్వకలక్ష్యార్థైక్యంబన్యసిపదార్థంబులట్లుగావు
నా ✻ సీ॥ వసుధామరాధీశవైశ్యశూద్రాఖ్యలనలరువర్ణచతుష్టయము మరి
యహరి। యల బ్రహ్మచర్యగృహస్థవానప్రస్థయతులాశ్రమచతుష్టయముమహా
త్మ। రహిస్థాలసూక్ష్మకారణమహాకారణాంగములు దేహచతుష్టయము ద్వి
జేంద్ర। సుకరజాగ్రత్స్వప్నసుషుప్తితురీయములు చలదవస్థాచతుష్టయము మనుజ
న। యలఘు విశ్వమహో బుద్ధ్యహంకృతులును। సలలితాంతఃకరణచతుష్ట
యాముధీర। వెరయ మైత్రీకృపాముదోపేక్షలవని। నలరుమైత్ర్యాదికచతుష్ట
యము బుధేంద్ర ✻ ॥ యీవర్ణాదిచతుష్టయంబులు సమష్టివ్యష్టి భేదం
బున ద్వైవిధ్యంబున నీశజీవులకు నత్యంతాశ్రయోపాధులై। యాదేశంబ
యిలోచు గాపుననదియ్యావేశమున్నతుల। వ్యావృత్తినద్యభ్రాణోయి పెందు నుత
ద్రైక్యావాప్తిసంబంధమై ✻ ॥ యావిధమున జీవేశ్వర। భావంబులు విడచి
యైక్యపదమొందినవా। దేవేశులనశియింపని। కైవల్యముస్వప్రయోజ కము
గాజెంచుక ✻ అదియెట్లంటేని ✻ సీ॥ మహితభూతమువర్తమానంబు భావి నా
య లపదుకాలత్రయంబునందు। బహుదివ్యదినవాత్రపక్షమాసవత్సరా
ద్యాదిరూపకాలక్రమమున। వెరలివచ్చుచుపోవుకృతయుగత్రేతాయుగద్వా
పరకలియుగంబులనగ। జలగెడుయుగచతుష్టయపరంపరలకు లోపమొందక
సుసాలోక్యముక్తి। సామీప్యముక్తి సారూప్యముక్తి సా। యుజ్యముక్తులన

గనొప్పు। న్నాబ్రహ్మముస్థుఁ దనువాదిమూలమై యుండునదై వ్యక్తమందు నిలచు।
వాడుఘనుడు ✻ గీ॥ నరియుము క్తఘనులమన్నింపనాత్మ వి। దుండునాత్మవిద్వ
రుండునాత్మ। విద్వరీయుడాత్మవిద్వరిష్ఠుండన। నలువురై ప్రసిద్ధులనఘచరిత ✻
గీ॥ అందునాత్మవిదుడు నాగమోక్తక్రమా। చారకర్మతతులు సలిపి గురుని। సదుప
దేశమంది సంసారమున నుండి। స్వస్వరూపమగ్న శాంతినొందు ✻ గీ॥ ఆత్మవిద్వ
రుండు మనసఖిలక్రియలవిధి। సన్యసించి గురుని సముఖమొంది। శ్రుతివిచారయుక్తి
శోధించి చిద్యా। ధ్యానమున శాంతిపదమునొందు ✻ గీ॥ ఆత్మవిద్వరీయుడ
ఖిలంబు విడచి శ్రుతి। యుక్తగుణములమరయుక్తి దనర। మధ్యమధ్యనొకలు మర
చి మేల్కొనచుచి। న్మాత్ర మొందు శాంతిమగ్నుడగుచు ✻ గీ॥ ఆత్మవిద్వరిష్ఠు
డఖిలంబు తానుతా। నఖిలమగుచు స్ఫురితైనయట్లొ। కింత మేల్కొలే నెంతొ
గుణాతీతు। డనగ బ్రహ్మరూపుడై వెలుంగు ✻ క॥ యానలు గురికి విరక్తులు।
జ్ఞానములుపరతులు చిత్తశాంతులు సుఖముల్। న్యూనాధికముల నుండురు।
జ్ఞానిను గతియొకటి బోధకారణమగుటన్ ✻ వ॥ అని చతుర్విధతత్వస్వరూప
విచారంబెరుంగించి। వెండియు నాత్మస్వరూప విచార ప్రకటంబు శేయుకొర
కు పంచవింశతితత్వ స్వరూపవిచారంబెరుంగించెద వినుమది యెట్లనిన జ్ఞానేంద్రి
యంబులును కర్మేంద్రియంబులును ప్రాణంబులును భూతంబులును ప్రళ
యంబులును యివి యొక్కొక్కటి యుతత్వపంచకంబై విలశిల్లు నందు ✻
క॥ ధీంద్రియ పంచకమగు శ్రో। త్రేంద్రియము ... త్వగింద్రియా
... । నేత్రేంద్రియ జిహ్వేంద్రియమా। ఘ్రాణేంద్రియముల సంప్రసిద్ధి
కెక్కనువక్కుసరా ॥ క॥ వాక్పాణియు పాదగుద। మోహనులు కర్మేంద్రియం
బు లొక పంచకమా। ప్రాణవ్యానోదానా। పానసమానములు ప్రాణపంచ
కము వెల్గున్ ✻ క॥ రవమును స్పర్శము రూపము। చవి తావియు ధీకరణవిషయము
లు నైదున్। ప్రవచన రవనాగమనము। ... విసర్గము లైదు కర్మకరణ క్రియలున్ ✻
క॥ కరణంబులు విషయంబులు। కరణంబులు క్రియలు తానుకర్తైనను యా। కర
ణంబుల క్రియలనిరా। కరణంబొనరింప తానకర్తై యుండున్ ॥ ఇదియట్లుం

జేనిజ్ఞానేంద్రియములుశబ్దముల్వినుచుండ నెన్నింటి దెలియుచుండెడిలోని తెల్వి
నేను। తనువృత్తి రితపులగనుచుండనిన్నింటి దెలియుచుండెడిలోని తెల్వి నే
ను। ..క్కులురూపముల్గనుచుండనిన్నింటి దెలియుచుండెడిలోని తెలివి నే
ను। రసనవ్రసనములమానగంగనిన్నింటి దెలియుచుండెడిలోని తెలివి నేను।
ఘ్రాణనాసికలాపివాసింపుచుండ। దెలియుచుండెడినాలోని తెలివి నేను। హృ
దయమింద్రియములతోడనెనసియుండ। దెలియుచుండెడియాలోని తెలివి
నేను * సీ॥ వాక్కులువాక్యముల్వాక్రువ్వవాని తత్క్రియలగాంచెడి ని
ష్క్రియుడ నేను। కరములుకర్మముల్గావింపవాని తత్క్రియలగాంచెడి విని
ష్క్రియుడ నేను। చరణంబులటనలజరుపంగవాని తత్క్రియలగాంచెడి వి
నిష్క్రియుడ నేను। గుదముమలవిసర్గముల్గొనుచుండవాని తత్క్రియలగాంచె
డి నిష్క్రియుడ నేను। గుహ్యమవ్యాంతసుఖము గైకొనగవాని। తత్క్రియ
లగాంచునిష్క్రియాత్మకుడ నేను। ఇట్టుమనస్సింద్రియవిషయవసములను
వే। లుంగజేయుచిదాత్మ నెరుంగవలయు * క ॥ ప్రాణంబులు తమతమసం
స్థానంబులనుండి నైజధర్మంబులకై। యానంబులొందగనగొను। తానంబు
లనబ్జజట్లదగులకయుండుః *గీ ॥ అన్నమయమును సమీరమయమును మనోమ
యంబు విజ్ఞానమయము సౌఖ్యమయమనుచు। పంచకోశంబులవిశ్వరూప మహా
సకోశటి। ప్రైనొకటిగన్వగొనగ నేర్పడకయుండు * క ॥ కోశములీగతిక్రిమి
కృత। కోశంబులభాలిగప్పుకొనియాత్మ నిసం। కోశము నడించుటత। తోకో
శములకుతనకువేరుగురుతెరుగదగుః * ఆదియెట్లంటేని... ... *

సీ ॥ అన్నజసంభవంబన్నమయంబిదిగాను నేపీనిని గాంచువాడ। ప్రా
ణవాక్ప్రభృతులుప్రాణమయంబిదిగాను నేపీనినిగాంచువాడ। శ్రవణాది
యుతమానసముమనోమయమిదిగాను నే వీనిని గాంచువాడ। జ్ఞానేంద్రి
యములుప్రజ్ఞయుబుద్ధిమయమిది గాను నేవీనినిగాంచువాడ। మానితజ్ఞాన
మానందమయమునిదియు। గాను నేనువవీన్నిని గాంచువాడ। ననివిచారించి
కోశములనగదనకు। కోశములువేరనుచుగనగొనగవలయు * క॥ పుష్క

రగంధవహానలు। పుష్కరధరలయ్యేపంచభూతము లంచున్ । పుష్కరపవిత్ర
శుచి ప్రతతి। పుష్కరములనుండుచంద మునవేనుందున్ ॥ క ॥ అనియుచును
గాకా ॥ గీ ॥ పుష్కరముస్వకార్యములయందు తానంటి । యంటకను విభు
త్వమందినట్లు । పుష్కరాదిపంచభూతంబులంటకుండ । యంటకేయవిభుడ
నైవరింతు ॥ క ॥ ప్రళయము లైదగునిర్య । ప్రళయము నైమిత్తిక ప్రళయము
దినాంత। ప్రళయము మహాప్రళయ మహా। ప్రళయములక్రమమునతోడ ప్రాకృత
ములగుట్ల ॥ అదియట్లంటేనీ ॥ గీ ॥ నిమిషమతో నిమిషాలరసనాయమును యుగ
పదియునైనిమిదికాష్ఠలు వ్వదివాలనవియు। కళయువియునన్ని నైనను కాలము
ద్వాద। శంబవిమా హూర్తమువియు త్రింశతిదినంబు ॥ క ॥ జనమానంబగాపడి
యా। దినమానముజాగ్రదాదికృత్యంబగునాశి శనమానంకమయంబును। గ
నమానిత్యప్రళయముగా దానిశు కా ॥ క ॥ సరిమానదినకృత్యజ్ఞను। మరమా
నదినంబుతత్క్రియంబునవగువ। స్వరములు ద్వాదశదశశత। చతుగవతుర్యు
గములరుగునవిక్రమమొప్పత్రె ॥ గీ ॥ ఆదిమహాయుగమునమ్మహాయుగంబె
యువనిడెబ్బదియొక్కటియైనికొక్క। మనువుభుజనుపదినలుపురుమనువులరు
గ। నజునకహామాతపనునిశయగుకలంప ॥ క ॥ ఆయజుని దినములోనమ
హాయుగములునునపులిందుస్రులమనులుధరణీ। నాయకులుజముటునదివా। లా
యము నైమిత్తికప్రళయమునబడిరోక ॥ క ॥ ఆనిశియొందునజుంపమహాపు
త్రంజెందునపుడిలాదులులప్పడ। నానాప్రపంచముడుగుట। ధైనందినవిల
యమంస్పృదానికుమారా ॥ సీ ॥ ఆదివారపత్తానుసరణశతాబ్దంబులుజవ
విధిప్రళయమొందు। నాసమయంబునవసమలోవనుడుగ్రస్తృష్టి చిచ్చురేక
న్ను దెరచిచూచు। కమలబాంధవుడ్ణకరములద్వాదశాకృతులుకైకొనిమ
హోద్యోతులవెలుగు। తదుభయస్ఫూర్తులనుదయించినమానుడుసకలలోక
ములుభస్మంబుసేయు। సప్త మారుతములువొక్కపరంణశీంచు । వెడలినవ
మేఘములు మహావృష్టిగురియు। నణువమలేదుగల నివరేకొణవంబు। నై
మహీమండలంబెల్లనాక్రమించు ॥ ఉ ॥ అప్పుహీనాజలంబులయంబునా

జలమగ్నియందులీనమగునగ్నిగాడ్పునఁ బవనుండు గాలి వశింపఁ జేయుచుండు రీతి మ
వసంహారణంబగుమానసంబునం దమ్మదినాశ మొందఁగా మనోవిజిగీఁ డెంద మ
హత్తునందొగిన్ ॥గీ॥ ఆమహాతత్త్వమవ్యక్తమందడంగు । నది శాంతమ్మాత్మ
సత్యవిద్యాశ్రితప్రతిభ । ధ్యాననామాదివివిధశబ్దములఁబలుక । బడియెనా
యంతయగుజనశ్రుతియు మనఘ ॥క॥ ఆనారాయణబాచార్యకృపాముఖోక్తి
మునగలుగు ప్రత్యగ్బ్రహ్మైక్యానుభూత కాలమునందు విరామంబగు నసమా ప్ర
శయమనవలెన్ ॥క॥ ఈపంచప్రళయంబుల । ప్రాకృతంబిక దృశ్యమెల్ల సంపం
చత్వంబున్ । దాకొంచత్వము నొందక నాపరమాత్మ యుండు వానిం దయచుమెం
దున్ ॥పునః॥ చ॥ వెలిగలపంచభూతములు విశ్వము తద్గత జీవకోటులు
న్విలయము నొందులోనగల గ్రహాధిహృదయేంద్రియానిలంబులున్ । తదీయధ
ర్మయుమ ల్విలయంబగుచుండు జూచు నే । విలయము నొందకంతటను వెల్గు
చునుండు నటంచు గాంచుమా ॥క॥ అనియాట్లు తత్త్వపంచక । మునుతగభ్రాంత్య
తెలిపెము నకొరికుఱియా । ఘనజీవతత్త్వములకు । ననిశము వేరగుచుండు
నదివినుమింకన్ ॥గీ॥ అనఘ త్వఙ్మాంసరుధిరమజ్జాస్థినరము । లగుటపట్కో
శకంబులును విమలస్థూల దేహనిష్ఠంబు లాత్మవిదేహిగాన । నాత్మతద్వ్యతి
రిక్తుఁ డెయలరుచుండు ॥క॥ తమిన్నస్తిత్వము జాతత్వము । వివదిన ర్ధమానత
యుపరిణామత్వమ్ । క్షీణత్వము నాశిత్వము నం షడ్భావవికృతితతిఁ బరింపన్
కం॥ యీషడ్భావవికారము । లీషడ్భావములుగావనీహాత్మ సకం । చీవణము
లేమియాపన । నీషడ్భావాతిరిక్తుఁడం దలంపన్ ॥క॥ క్రమముగ కామంబును
క్రోధము లోభము మోహము మదమత్సరము । లన్మమకారివైరిషడ్వర్గము
లౌగాదిదిమ నొవికారంబగుటన్ ॥గీ॥ శోకమోహములును । క్షుత్పిపా
సలుజన్మ । మరణములును గూడి మహాపదూర్మ్యులనిగణించబడియె విమసకి పా
ణా గ । గతములగుట హాత్మ గాదునిజము ॥క॥ అజ్జంబులారు నాధా । రాజ్యము
మణిపూరకాబ్జహృత్స్వాధిష్ఠా । నాజ్ఞంబవాహతవిశు । ద్ధాజ్జములాజ్ఞాబ్జనగన
ను క్రమమొప్పన్ ॥గీ॥ ప్రీతికనరక్తపీతపాండుర మేచకపుణిపిఞ్ఛాపట్క

మహాగుణరీతుల। నిభముఖాజహరిగిరీంద్రజేనపరాత్మ। లధిపషట్కమూడ
దబ్జములకు ॥ అషట్కగాలంబులకును। గూఢవర్ణకాంబులకుత్రదధిపతుల
గునా। యూఢదైవంబులకవల। శోభించుపరాత్ముడ వ్వ శేషజ్ఞ శ్రీ ॥ గీ॥ సాం
ఖ్య యోగశైవశాక్తత్రయీవైష్ణ। వంబులనెడిమతంబులవున। భేద్యమా
నవస్తు భేదరూపుడుగాక। యద్వితీయుడాత్ముడై యొరుంగ ॥ గీ॥ అనఘయు
జనయుజనాద్యయనాద్యాగ। కప్రధానతన్మహాప్రలిగ్గహాంబలనప్రసిద్ధ
మగుకర్మషట్కంబు।నకునసాధ్యుడాత్ముడనియొరుంగ ॥ అవియెయుంగాక॥
క॥ ఈనుల్లౌకికమునునిత్యంబును నైమిత్తికముకామ్యములునునిషిద్ధంబును ప్రా
యశ్చిత్తంబును। నను షట్కర్మములన్నాత్ముడలపడకుండుట ॥ వ॥ కవితాధా
రముఖాబ్జత్వ లషట్కంబాన్మ భక్తాదిగ। స్థలతత్త్వంబుల షట్కమున్నేలి
తాచారాదిలింగాఖ్యములు। గల తత్త్వంబుల షట్కము నుమహి
తాకారాదిమంత్రాక్షరంబులషట్కంబులగూర్చి శైవులు శివుండ్రజంతు
రంతర్గతిఁ ॥ గీ॥ ఇలననిట్టుల వడగొనువూ। జలపూజింపంగబడక సన్మయు
డాప। జ్ఞజస్థలలింగాక్షరములకన్యుండగుచువాని మొదలనెలుంగుట ॥ గీ॥
సరిసుపక్ర మోపసంహ్వాతులనగ। భ్యాసమనగ పూర్వమనగ ఫలము। నాగనర్ధ
వాదమనను పపత్తియు। సంగవడ్విధములలింగములున ॥ గీ॥ అందుపక్రము
మున దత్తునందునఖిల।మమరగాంచుటతమపసంహారమనంగ। నఖిలమును
చిన్మయుంబనియరయుటోప్ప।ననఘయీ రెంటినొకలింగమనియొరుంగు ॥ క॥
చిన్మయమీవనితెలిపెడి। యున్మన్యనభవమునగురినియుపదేశముచే। [illegible]న
యమేననియొడిపెల। స్మృతియభ్యాసమునువిచారింపంగ ॥ గీ॥ యపపన్న
మాణమొనరంగలతనా। వృత్తిదనరుమభయవృత్తులనుని। రాకరించితత్పరం
బుల శైక్యంబుగనుటయుదియపూర్వమలఘుచరిత ॥ క॥ ప్రారబ్ధముగలయొడమి
ధ్యారూపముదృశ్యమనుచు గలచిబుధుండా। ప్రారబ్ధముజనజగమే। పారగచి
న్మాత్రుడగుటఫలముమహాత్మా ॥ సీ॥ వినగనేవస్తువు విన్నందుచేవినబ
డనివస్తువువినబడుచుచుండు। కనగనేవస్తువుకన్నందుచేకనబడనివస్తువు కను
పడుచునుండు। కలుగనేవస్తువుకల్గినందునకల్గబడనివస్తువుకల్గబడుచు

[illegible]ందు । తాఁ బనేకవస్తువులఁ బిసికలపఁ గఁబడని వస్తువుదలబడుచునుండు । తోలు
తనే [illegible] వెలిగి ంపుచు నెరుంగ । బడని వస్తువా యొరుగంగబడుచునుం [illegible] । నది
[illegible] తెలిసినాఁడు [illegible] సుమూ । [illegible] వాక్యనంబ ఘనవాలహృదయా ॥ సీ॥
కనకలోహమృచ్ఛాది [illegible] ంబులనుఁ పిడాభరణాది కుంభాదికములు । కనకలో
హమృచ్ఛాదికారణం [illegible] కుమ వే [illegible] వాచ్యంబులై స్ఫటికిని । కనకలోహమృ
[illegible] ంబులకు వేరులుగాని నెరుంగు తెలివి భాతి । నాత్మకార్యంబునై
[illegible] వంచి భూతభౌతికాకార ప్రపంచమెల్ల । నాత్మకం బెవ్వరై యాకృతి
[illegible] చు । న [illegible] భవింపఁబడిన యుస్ఫటికి । వెలయ నాత్మకం బెవ్వరు గాదని గాం
చు తెలి సదుపవ త్రిధీరహృదయ ॥ అనిపద్వైతలింగంబుల । దనరెడు శ్రు
[illegible] వాక [illegible] కులా ఎక్యంబుగ । గని బ్రహ్మో భిన్నుఁడనే । నని తెలియఁగవలయు
[illegible] త్మ ద [illegible] చుఁగ ॥ అని చెప్పి స్తుతతి [illegible] యము । లనగలవవి దెలియు నాత్మ
[illegible] ంబె [illegible] మదిత్పుభసంపద । లనుభవ మొందించు మరియు నవి
[illegible] ష్టి [illegible] ॥ వ॥ ఆ రసపకంబును ధాతుసప్తకంబును జివ్హాసప్తకంబును
[illegible] త నపకంబును అజ్ఞానభూమి సప్తకంబును విజ్ఞానభూమికాసప్తకంబు
ను [illegible] ం లప [illegible] మంబున నెరుంగించెదన వధరింపుము ॥ గీ॥ మహాదహం
కార [illegible] ంచ [illegible] ప్ర [illegible] । [illegible] పసప్తకంబిది యంపరించె । వరుసనాత్మన
[illegible] హా [illegible] సు । [illegible] వ్యాప్తితో గలయావలఁగా ॥... ... ॥
గీ॥ చర్మరక్త మాంసశల్య మేదస్సా యు । మజ్జ నగ జెల్లు మహిత ధాతు । సప్త
కంబునిది యుశారీరమగుటఁగా । దాత్మ [illegible] ద్వాలకు ణాతు [illegible] ॥ గీ॥ వరుసన
జ్ఞానమనసగనావరణయు [illegible] । మసగ [illegible] నవరో త్తావతో [illegible] । మ [illegible] లసగ
శో [illegible] మరిస భూ [illegible] । య్యానదనరు నేడవ ప్రలోయాలఘుచరిత ॥ వ॥ అది
యొక [illegible] ంబునం దేటపడ జెప్పెనాకర్ణింపు ॥ సీ॥ పృథివిలో పది
మండి [illegible] ధికము [illegible] మనాకి [illegible] ని [illegible] దాటి । వ [illegible] మంది గణుతికి
[illegible] కింప [illegible] లనిలో [illegible] గనిత స్మిమరచిద [illegible] । దేవిచరాపపవన [illegible] ంగ
గనాకయా [illegible] దెంచి కట్లుడని యొరుక [illegible] యు [illegible] గింప మని [illegible]

[illegible] దెన్నిలోకమ్ములందు గురుపీకు దోష్యవీవు। దశ నాడుపటంచు దెలుప [illegible] దశ
ము నెరిగి। సుఖము వారించి పరమసంతో [illegible] మొందిన [illegible] చున్నట్టి [illegible] ని
యుండపవస్థ। లేముగలదట్టు సాత్మ్యనందెడు వల [illegible] ॥ [illegible] ౦ [illegible] ॥ త్రా
ను దశ [illegible] డ [illegible] శ [illegible] ను [illegible] । [illegible] చు [illegible] ల్పబుడ [illegible] । స
తాన యతూ్య తను గ [illegible] । [illegible] రా [illegible] లు [illegible] ॥ గీ॥
దశ [illegible] జేడి లేముదరికేం [illegible] బడసని। ప [illegible] । [illegible] లేము
దెలియగానంగ [illegible] డ [illegible] । గనుటయానెర [illegible] యుగం [illegible] ॥ గీ॥ [illegible] ంము లేముద
శ [illegible] డన్నట్లనుమియును। [illegible] ర [illegible] గలుగ దాత్మ డగుట । [illegible] రముబడుదశ
ము డన్నట్టుంగునభో। నావరణ [illegible] దో పదాత్ము కనుట ॥ క॥ [illegible] దుజ నెనని
రోదన। దశ నొందినయట్లు కర్తృత్వాద్యభి [illegible] నా। తిశయంబాత్మని జెందుట।
[illegible] శద [illegible] వి క్షేపణ నవి వేచింపంగ ॥ గీ॥ అరసినదశయు దుంట. [illegible] ప్తో క్తి నెరి
గిన। యట్టులాత్మయునికినార్యజనుల। శ్ క నెరుగుటయు పరో [illegible] బోధం [illegible] ।
దావర [illegible] నివృత్తినదియొనర్చు ॥ క॥ దశమునిగని గొనిదుఃఖము। [illegible] మించి
నకరణినాత్మ భావించియుహ। [illegible] శమాకర్తృత్వాదుల। వశ [illegible] ం [illegible] కి [illegible]
కవజ్ఞానమనఘ ॥ క ॥ త్మానైతినిదశముడనని। యానం [illegible] మునో ం [illegible] ద [illegible]
రినగతితా । దానైతినని చునిజ [illegible] । [illegible] నంద [illegible] నొం [illegible] సు [illegible]
[illegible] ॥ క ॥ అనిసప్తావస్థలని। [illegible] నుభవ [illegible] గనుండజా [illegible] ।
నజీవన్ముక్తుండగు। ఘనసనకైవల్యపదముగలు [illegible] రా ॥ [illegible]
యును ॥ శా ॥ చన్యల్ బేర్కొనిపల్కు నేకపగు [illegible] త [illegible] ధ [illegible]
న్యంబై పరమేశజీవపదచైతన్యంబులై [illegible] త్రచై। తన్యంబైనగుమాన [illegible] యా ఫ
లచైత న్యంబులై మీర భేదమ్యానాధికవృత్తిసప్తవిధచై తన్యంబులై యొప్ప
దుగ ॥ [illegible] యట్లం జేసి ॥ సీ ॥ సత్వరజస్తమోపహితమాయా [illegible] రహితంబయి
శుద్ధచైతన్యము [illegible] రు। [illegible] శుద్ధ సత్వప్రధానమాయానమేతంబయి యీశచైత
న్యమలరు। మలిన మోగుణ [illegible] ద్య [illegible] [illegible] గుణితంబయి జీవచైతన్య
మొప్పు। కలి [illegible] బాధ్య [illegible] మాత్మ [illegible] ంత [illegible] రణబింబితంబయి [illegible] త్ర చైతన్య

మొనరు। సలలితాంత కృతపునస్త్రీసహితమైప్ర। మూలచైతన్యసుజ్ఞాన మ
హితమైప్ర। మేయచైతన్యమూర్తి నిష్ఠ యరూప। మైపుహేఫలచైతన్య ఖ్యాతి
శయిల్లు ✻ క॥ యాబీజభేదవృత్తుల।వేర్వేరవిలసిల్లును త్రివిధచైతన్యా! కారయు
లకర బ్రహ్మ। కారము గాగాంచనా మనుసుడు మహాత్మా ✻ అని చెప్పి వెండి
యా ✻ గీ॥ ప్రబలుబీజజాగరము జాగరము మహా। జాగర బుధ రియు స్వప్న
జాగ। రంబు స్వప్న జాగర స్వప్న సుషుప్తు। జ్ఞాన భూములవి యిం
సప్తకంబు ✻ అవియట్లంటేని ✻ చ॥ అరయగ చిత్స్వరూపము సనాత్ముడు
డా మొదలింటి తేజమై। నిరుప మమైయనాద్యము నిర్మలమై పరమైన బ్రహ్మ
మై। పరిపసి యుండిన స్ఫురుగుభావనకాధిక బీజమోనరా। నురవరబీజ జాగర
ముసూవె ప్రబోధకుసూలమోయినన్ ✻ గీ॥ నాగ్రహంబు సాధనంబునావ
నితనా। తనువు పదవినాయనుచు వలుచు నిరుకగత్తు శేష మెసగ ప్రా
గ్భవాను। సరణి దోచుచుంట జాగరంబు ✻ క॥ ఇతడతడు నీవు నేనని। సత
తముగల యొరుకయది నిజన్మాంతరసం। తతులను గలుగుటలత్య। న్నని మ
హాజాగరం బనంబడు ధాత్రిన్ ✻ క॥ పవమ్మువితలి నేనని। నేవేళల తరుచు గాగ
నెనగక పిదప। న్భావించి తెలిసికనువాం। భావి షయజ్ఞప్తి స్వప్న జాగరమయ్యెన్
గీ॥ యండమాపులు జల మృగాను జచూచి। సునటశుక్తి వెండిగా గాంచి
భ్రమయు। పగిది బహువిధ దృశ్య భ్రమలపడుచు। సంచరింపుచు ఉండుట
స్వప్నమనఘ ✻ శా॥ ఈ యాకేలుచు నీప ధన ముబునీ యూయిల్లు నీ వస్త్ర
వుల్ । నీయాం కోళికసంఘటావలియు నీయాదృ గల్లనెం। తోయూ
హించితదీయ్య వైభవమెనన్ దోచంగ తత్స్వప్న హ్మ। త్కాలముండేము ద
మొంచుచుండుటలు గ్రత్స్వప్నాంద్రార్యులున్ ✻ ॥ జడభావము వడిబ
డనీ। పదవస్థలవిడిచి దుఃఖసంతతి దిగ్రో। బోధముకముండర నేతెం। జెడి స్వా
ప్యముగనుట సుషుప్తి సిద్ధము వత్సా ✻ గీ॥ యుట్టి ప్రజ్ఞాన భూమికవెనుగలిగి। నట్టి
మర్త్యుండు సుఖమొందదను చుబుధు। లెన్ని విజ్ఞాన భూముల నేటి నేసి
ద్ధ ఫ్ఫలత మొందుదురనియట్టులనినవినుమ ✻ గీ॥ శ్రీ మునశుభేచ్ఛయాది వా

రణయాగంగ। ప్రతనుమానసతత్వసంప్రాప్తియనగ । ప్రకటసంస క్తియుపదా
ర్థభావనయుతు। రియుగయునంగ బోధధరిత్రులేడు॥ ... ... *
అందు నెల మూఢుండనై వినయ। భావనలు మాని వైరాగ్యపదవినొంది।
యార్యసద్గోష్ఠి సద్భక్తి నాశ్రయించు। ననెడి పరమార్థ మొగు శుభేచ్ఛయనగ
బరగు* చ॥ గురువుల జేరి తత్సుకృత గోష్ఠియొనర్చి తదీయసత్కృపా। గరుడము
తత్వశాస్త్రముల పద్ధతి గాంచి తదాశయంబులా। దరచి తదంతరంబులవి భా
గము సేయుచు తత్పరాత్మగో। చరము విచారణ మొందుట విచారణ నావెనలంది
చూచినన్ * గీ॥ ఎలమియా రెండు భూముల నెనసి విషయ। ముల వలన నింద్రి
యంబుల మలిపి దిశ। గలిపి నిశ్చితమత్వంబు గలుగజేయు। మననసంపత్తి
యగు తనుమానసయు ను* గీ॥ అనిశమా మూడు భూముల నభ్యసించి। యనిశి
దేహేంద్రియాదుల నాత్మ యనుట। వదలి ప్రత్యగాత్మ తత్త్వానుభవము । పొ
ప మొందుట తత్వసంప్రాప్తి దలచ* క॥ ఈ నాలుగు భూమికలను। బూని
యుభయసంగ్రహిత బుద్ధి నఖిలభూ। తానీకస్థ బ్రహ్మా। జ్ఞానసుఖాసక్తి నుంట
సంసక్తి యగున్* గీ॥ అనఘ యీ యైదు భూములనాక్రమించి। సమత వాహ్యా
ర్థరహితుల త్యాగరూప। [illegible] లక్ష్యమొగు [illegible] ర్థ। భావ
నపదార్థభావనగా వినెంచు* శా॥ ఈ షడ్భూములనాక్రమించి మదిలోనై
[illegible] దీనచ్ఛేదము లేక నిర్వికల్పయమై యేకాంతమై పూర్ణమై
శేషాశేష విహీనమై వెలుగు నిశ్శేయంబు తానై నసం। తోషంబొందెడి [illegible]
[illegible] సంస్థితిన్* క॥ ఈ సప్తభూమికా సం। నాహ
లు జీవన్ముక్తి వశులౌదురు [illegible]। భ్యాసులు విదేహముక్తికి నాసింపుదురని
యుతుర్యగాతీతయగున్* క॥ అని యిట్టి సప్త తత్త్వము। [illegible] జెప్పి
యింకల త్యాగరము [illegible] చూడనష్ట తత్త్వము। లను వివరించెదను వినుము [illegible]
తత్త్వము తోడన్ * గీ॥ అంబరంబు పవనమగ్ని యంబు ధాత్రము జల। [illegible]
బుద్ధ్యహంకృతులును। యన్ని యెన్ని చూడనష్టప్రకృతులన। బడును తత్వశా
స్త్రసరణిలోయంద * గీ॥ ఈ ప్రకృతులెనిమిదియును [illegible]। రా ప్రకృతియు [illegible]

హితవగా ప్రకృతియగుచు । యహంకార మహత్తత్వముకు । బ్రాహ్మణోత్తమ డమ్య
దైవిః స్పికిం ॥ జ్ఞానకర్మేంద్రియములు కర్మేంద్రియములు ప్రా । ణాదులు
మనసాదులంబరాది । క్రియలు కర్మములను కామమజ్ఞానంబు । నెరసి సూక్ష్మపు
రములనగబరగు ॥ ఈపుర్యష్టకమనగను । దాపరమాత్మంమునంతయు విలసి
ల్లు నెడ । దీపింపచుండితత్త్వ । రూపములనెరుంగననిరయు గలగలయుదుక ॥
॥ జనన మరణంబు చలంబు । ధనము పరోపకారములును తపమును గార్హ్యం
బును ధ్యానము కూడిన । గను ప్రకారంబులవి యగు నాత్మయందున ॥ దయ
యు జగుప్సయు మోహము । యమును సంశయమును కులమును బలశీలములు । లన్ని
యు గూడనష్టపాశము । లయి వెలయును వానినాత్మ యంటకయుండును ॥ అ
ని చెప్పి మరియు నవవిధతత్త్వంబులనంగలవని వివినుము ॥ గీ॥ క్రమముతో భో
క్తృభోజ్యభోగములు మూడు । కర్తృకరణక్రియలు మూడుగలసి మూడు ।
జ్ఞాతృవిజ్ఞానజ్ఞేయములనంగ నొప్పు । నవవిధములై ససంసృతులవని వెలయు
ఆదియును గాక ॥ క॥ ఖాదులు వర్ణాదులు ప్రా । ణాదులు కర్మములు స్థూల మ
జ్ఞానమును । నాన్య గుణములు ప్రాణాదులు యు । ధ్యానము తెలిసిన విధంబుల గను సంసృ
తులగు ॥ క॥ ఈనవవిధసంసృతిగతి । నానవమని తెలిసి వానినానవముంగా ।
దానవమా నమొనర్చిన । జ్ఞానవలవెలుంగునను తనుగనవలయును ॥ గీ॥ వ
నజలములు పవమానములు నలమూక । సంబుకాలాత్మ దిక్జ్ఞానసంబు లనసి । నవవి
ద్రవ్యములు తదుద్భవములఖిలజగములాత్మ యందు ద్విభుంజగు తలంప ॥ గీ॥
వ్యక్తనకలాక్షులసి ధోద్వారసప్త కంబద్వారయుగముతో గణుతిసేయ
గానవద్వారములు వానికి లిఖితనవపు । గడునవద్వారపురమున ఘనత కెక్కు ॥
క॥ ఆపురమున కధిపతియె । దాపురుషుడు తత్త్వములదనియుచు నుండున్ ।
యాపురమున కాపురుషున । కాపురుషోత్తముడు నాటి యనికవలయు ॥
అని తెలిపి మరియు దశవిధతత్త్వంబులనంగలవవి యాకర్ణింపు ॥ సీ॥ ఘనత
నాగతములై కర్ణికాశతక్రతు దిక్కులై దశగోళకములు వెలయు । యా
దశవిధగోళకావాసులై దశపూషాదినాడ్యులు బొదలుచుండు । నాదశనాడిభి

లాంకారంబులలోన సకలవికారానిలములకు నివృత్తిగ। నాదశానిలములు క్తమై
దశేంద్రియములు మోగ్రమున నభీష్టము బాబింబమవముక చుంచు। కట్టిభీమునకు బింబు
వునంపు దోచు। నాత్మ కళదశ ధకళ లైనెలు గు। నాకళా ద్దులకో వ్రవై
తనగ్న్యా। న లరవముదశధ్వనులగు చుప్రమా ॥ కావ్య ॥ క॥ ఆదశ గోళక
ములకును। నాదశ డీద శేంద్రియానిలములకు। నాౕశకళలకు దశనా
దంబులకును విలక్షణాత్మ తను గుణ ॥ క॥ ఆ త్మను నైనికని। యూహా
కపిధాదిసకలవికారాంబులను। ఖ్యాయు క్తమై నతత్వని। యామా దక్రోధి
నిట్టిమునుడనృతుడగుణ ॥ క॥ ఇదినాంఖ్య గ ర్గం। బిదిమన న వరచి
తెలియు నెవ్వం డెఫుడా। సదమలతత్వజ్ఞుడగు। ననుపడిసమునస్క గోరా
గపడవిఘటించుణ ॥ క॥ అవ్యక్తాంశులస్య ముగాని। యున్నా తాత్త్వ
లైనక్షించిన ట్టాత్మవిషయం। దనాన స్క ముగైకొనిశా। క్యాననస్క డగుచు
కన్పించు చులుకంగ ॥ క॥ అమనస్క మనగ జ్ఞాల। కమకోరా హీన్యమతి
యూగోప్యంబతియా। క్తముసౌఖ్యము స్లి గా ।క్రమ నవవిధ లైయా
గావినుమింక ॥ క॥ మన మేశరీర ప్రాణమా।మనమింద్రియ యుక్తులహం
మహాదికవృత్తి। ల్మన నే మదరాగాదులు। మన మేవివిధార్థవిషయ హీ
ములు దలప ॥ గీ॥ ఇంక యేలబుద్ధి నెంచిచూడ నర్తు ల్య। కర్త కార్యరూపక
ప్రపంచ। నికర మెల్లమూ నసికమట్లుగావున। మనము గాని దొకటి మరియు లే
డ ॥ క॥ మనమంతఃకరణంబది। య నఘ మనశ్చిత్త బుద్ధ్యహంకృతులనవే
రొక్క నునందు బుద్ధ్యహంకృతు। లె సియొకట త్ర నము లెనసియొకట
గుణ ॥ గీ॥ కంకలోని బుద్ధ్యహంకారరూప । తగ్గర ముఖలా త
ద్వైలత। కాత్మబింబసహిత మైయు హాన్య నిమింప। కర్త రూప చుము త
నెప్ప ॥ గీ॥ కడన స్థాల గోళకాశ్రయజ్ఞానక। ర్మేంద్రియానిలముల నెనసి
యొకట। సలరుచిత్తహృ య ంతఃకరణమంద। కరణమయ్యె కి కరణ
మట్లు ॥ క॥ వెలిగల శబ్దాదులు। దులువచనాదులును తద్గతులు మదిలో
గలసంకల్ప వికల్పా। సుఖ దరాగాదు తెల్లతదిక ర్యము గుణ ॥ గీ॥ గానవి

ష్టిపెక్త్యకరణకార్యవ్రహ। ప్రమునదశ్ముప్రసంచకటలవెష్టి। మానసీకముదా
నిమతమిత్రినరాదు। యిటులనటులదితాయేమిజప్ప ✻ క॥ మానసమును పి
న్రమింగిన। గనపడవేమియానుచేయుకార్యము కెల్లన్ । మ మొక్కించుచు
మేల్లని। మనమితడతడనుచుగలను స్తము దోచున్ ✻ గీ॥మ సులయు మొ
దమునసులోచి త్రెంద్రి। యానిలములు భ్రమ్మ వానిలోన। తన వ్రజడను పదుమ
దానితోవివరించెమల్। సడలును ప్తిదీనినామృమునను ✻ గీ॥మ సుఖ…
నసేంద్రియమారుతములు। బోడను నవియును బోడమినజడగమాని। …వు
పుతానని విషయముల్ దగిలిచు మత। గాంచు దీనికెసా తీజాగరముపత్ర ✻ …॥
కావునబంధముక్తులకు కారణమౌ మనమంచు పెద్దలెం। తో వచియింతు గాక
మతతుత్వివరించుమనమాతె జూడత। ఖ్యాపవ బంధకంబుతదభావము ముక్తిగ
దోచుగానని। నైవిసికిల్లుమానసలయంబమనస్క… నిశ్చయింపగన్॥అట్ల
కటంజేసి ✻ గీ॥ అలయధిష్ఠానగగనరజ్జ్వర్క కిరణ। శుక్తి కాదారుపుల నెం
చిచూచె నేని। సడలియారోపితాసితసర్పలి। రూప్యమర్త్యులు దోచునే
రూఢముగను ✻ క॥ ఆరీతినధిష్ఠాన। కారము తానెడియెరుకగలిగినదృశ్యా
కారమునదోచునమును। కారాత్మకముగుచు నెదుటగానంబడునే ✻ క॥ని గి
కెషెద నివిరివికి। సంగముకలపోయు తేమచర్చింకగని। స్సంగుడగునకుమ
నిః స్సంగములేదించు యునుసంశయ వెల్లన్ ✻ క॥ మానసము విలయమొం
దిన। మానసవిక్రృతులునుము న్నెమడియును భుగలో। ఖానందుగ్రంకెనేనియా।
ఖానవితతియు తనివెంటబడిపోవుగదన్ ✻ క॥ ఆనదినము తాగలింగిన। పను
పడిమానసముగానబడునే తెలియన్ । దినకరుడుగలిగెనేనియు। ఘనతర
మా ఘాంధతమము గానంబడునే ✻ క॥ తావెలుగెవెలుగొందిన। భాసం
పంబడునెమనముశరికింశంగా। దావాగ్ని వెలిగెనేనిన్। పావనములు బాలి
యకున్నెయరణికముగా రా ✻ గీ॥ సమతను స్థితియందుజాగరస్వప్న రాశంచ
మెల్లనుపరమింపగినీ। త సుఖానుభవము దగిలియుండినతన। యుండెమాన
సములయంబునొంద ✻ చ॥ ఒకటియిగోష్ఠితోన్ గరుచు లెప్పుడుకేపిదె

కెన్నఁడైననిం । సకతాన సలోహితోఁ గ్నసుకాంచుల్లఁ జీకటిగానుపించునే । ప్రక
టితసత్య బోధసుఖభావుఁడవై విలసిల్లుసీకున్ । నేకరసుఁ స్వజ్ఞ భాసుఖము నాత్మ
కమైనమనంబు దోఁచునే ✻ క ॥ అనఘా విషయంబులు తన । వనిలంబులు దశ
విధేంద్రియంబులు చిత్తం । బునహంకారంబు నదే । మ్మనమిన్నియు మనమయ
దియు మనమై యుంటన్ ✻ క ॥ మన మేమియు గైకొన్నను । మనమై గైకొంటి
మని ప్రమోదము దోఁచున్ । మనసు వికారత నుండిన । మనము వికృతి వికృతిచేతతి
మానిన సించున్ ✻ క ॥ మనము గుణకరణాదులు । మనము విడలపోయ చుం
డుమ నమ్ము హరింపన్ । మనమనసున్న యాత్మల । మనుమనసము సంభా
వించు మనకుదలంపన్ ✻ సీ ॥ కాయంబుగాకున్కి గలిగి యుండుట పడ్వికార
భావంబులెక్కడివి మనకు । ప్రాణముల్గామియేర్పడి యుంట భావనకంపనాదిక
ములెక్కడివి మనకు । కరణముల్గామినిక్కంబౌట విషయసాంగత్యంబు గలు
గుటెక్కడిది మనకు । చిత్తంబుగాకున్కి సిద్ధమై యుండుట కామనా వాంఛ లె
క్కడివి మనకు । బుద్ధ్యహంకారములు గాము పొసగియుంట । కర్తృత్వ దృష్టి
మానమెక్కడివి మనకు । టంచు ప్రత్యగభిన్న స్వరూపాత్మ మయిన । సమరుహాన
వు మనంబు భావముకుమార ✻ క ॥ మనమాయనైన జగములు । మనమాయ
న దెలియనదియు మనమాయదిగా । మనమాయ మాయ మాయను । మనమా
మాయకు నుము నుపమాయం బాయన్ ✻ చ ॥ గురుకృపనిం దిద్రప్రజ్ఞ సమకూడ
నహంకృతి ధీకరుణ్యనక్క । ఁరణ తనూసమాజము నుగా ముత దన్యలమంచు
గాంచినా । కరణసమస్తభూతముల కాయములంగడద్రోచి తత్పరా । త్పర
త వెలింగిన నన్నకభావము నేన్న నమెంచి చూచినన్ ✻ శా ॥ ఖ్యాతంబుల్ బహి
రంతరార్థజాలములయంత్రసిత్స్వభావంబు । ప్రీతిత్వాం హస్తాయ రూపముల్ గత
విచారింపంగ నందాదిమ । త్రేతాకారము బ్రహ్మమంచ్యయోగమున ధీరూపము
ల్లోటన । ద్వైత బ్రహ్మము తా నద్వైతనుమ నద్వైతంబు లేకుండెడున్ ✻ అని
న శ్రీశుకులిట్లని రా ✻ క ॥ తనుభాగనుగొనఁగలదే । మనమని చెప్పి తరినాడు
మది దలపోయన్ । తనుభాగసుగొను తెలిపిరే । మనమున చుక్క దోఁచు నృ

_త్తిమత్తైయుంటగా * గీ॥ వృత్తిచిత్తులయాత్మ వై వెలయుచుండు। వృత్తిఫల
ముం కనోక్షవృత్తిగలుగు। నొకటినెడబాసియొకటిబొందుగాన। వృత్తి
లయమొందఫ మొందఫలయమొందు *॥ అనియాసంశయములువా। వ
నము బెంగొన్నవ యుమానీగ జను వైకొనజేయుపరము గొప్పం। బనుభవ
ముగ దెలియనానతియీవే *॥ అనవినిసత్యవతీనం। దనుడాతనిబుద్ధికశ్వ
లతకుప్రీతిగనం। బు దళుకొత్తంజూచిత। దనుభవమెరిగింతుదెలియ మని
యుట వొ *॥ తనుదాన జేయునెజడు। ఖనియగునెన్న నముదానిగదిష్టి
తెలి చిగ్న్ను జే తానగునిలవ। త్తనిగూడిపెలుంగజేయుతేజము భ్రంగె *
క॥ గగనంబివియె తెలుపునె। తగవంధ్యానుకుడునవ్విధంబున వాత్మం। డ
గు తానని యున్న తాత్మక। మగుమున మెరిగించు నేతదన్యంబగుచు * గీ॥ అన్న
నోవృత్తికింక తానాత్మసన్న। ధానమునన ంట సత్వప్రధానమగుట। గలిగిచి
త్ప్రభా రెండుగలసికర। పద్ధనెరింగివిష యానుభవము సేయు *॥ అవి
వయిజ్ఞష్యనుభవ। మావృత్తిఫలాప్తి యుగలికలవడుచుండు। శైవలతిమిర
గ్రపగ రావాప్తి యాదీపద్మ గ్వచుముంకగుగతి * అ॥ ఆదిమనం బెటానువి
వయాకృనొందునదానివెంబడి। పొదుగబోయి తన్న లమ్మాభావన జేసిక
దీయనాపు ఠూ। పొదులసెవ్వయించుభువింబవయుగ్మము గూర్ప బోవునా
సూదిపరంకపూగిచనసూత్రము నొక్కటి జే యుత్తైవడి * గీ॥ అట్లదీపము
నీక్షింపనన్యదీప। దృగ్వయము లేక నేయొక్క దృక్కు జూచి। నట్టులాత్మండు
తా వియరయువృత్తి। వలయునగముతే నెవృత్తిగలసి తెలియు * గీ॥ అయినదీప
మునీక్షింపనన్యదీప। మొకటి గైకొనరుచులు రెండొక్కటగును। నట్లునాత్మం
డు దాననియురయువృత్తి। వశఫలమేగనాత్మైక్యదశనుబొందు * గీ॥ అక్షితర
దీపరుచిదృక్కునకుగమించి స్థిరకేవప్రభనుగూడదృక్కునిలుచుట్లు ఫలము
మనోవృత్తినాగమించి। బ్రహ్మమువృత్తి బ్రహ్మరూపమున నిలుచు * అది
యునుంగా * క॥ అహమునగప్రత్యగాత్మ। కహామవగనహంకృతికి నియ
రంబంధ్త। స్వత మంత్యాహంలోగ్ర। స్వతహామునికూర్చితిసిద్ధమైక ను

త్రైః ॥ఆదియట్లుంజేసి॥గీ॥ పుడమిజలములూర్మిబుద్బుదఫేనంబులు| గుచు
పరిణమించెనట్లహమున్| కర్తమైనదహ్యహంకారమగుమాతృ| మాన మేయ
ములుక్రమంబులోడ॥గీ॥ జలగతద్రవమాధుర్యశైత్యములుత| దూర్మిబుద్బు
దఫేనసంయుతములైన| కరణినాత్మయ్యసచ్చిత్సుఖములుమాతృ| మాన మే
యానుగతములై కలయుచుండు॥వ॥ ఆదియట్లనినహంపదార్థజలంబు
ప్రమాతృతరంగంబగుటంజేసి-తదహంపదార్థజలగతంబులగుసచ్చిదానంద
ద్రవమాధుర్యశైత్యంబులుప్రమాతృతరంగానుగతంబులయె. నాప్రమాతృత
రంగంబుప్రమాణబుద్బుదంబగుప్రమేయఫేనంబగుటంజేసితత్ప్రమాణబు
ద్బుదానుగతంబులగుసచ్చిదానందద్రవమాధుర్యశైత్యంబులు ప్రమేయఫే
నానుగతంబులయ్యెనియన్వయక్రమంబింక వ్యతిరేకంబన-తత్ప్రమేయఫే
నంబునుతదనుగతసచ్చిదానందద్రవమాధుర్యశైత్యంబులున ప్రమాణబుద్బు
దంబుకునుతదనుగతసచ్చిదానందద్రవమాధుర్యశైత్యంబులకును-వ్యతిరిక్తం
బుగాలేవు- మరియు నా ప్రమాణబుద్బుదంబునుతదనుగతసచ్చిదానందద్రవ
మాధుర్యశైత్యంబును.ప్రమాతృతరంగంబునుతదనుగతసచ్చిదానందద్రవమా
ధుర్యశైత్యంబులకునువ్యతిరిక్తంబుగాలేవువెండియునాప్రమాతృతరంగంబు
నుతదనుగతసచ్చిదానందద్రవమాధుర్యశైత్యంబులునుఅహంపదార్థజలంబు
నకునుతదనుగతసచ్చిదానందద్రవమాధుర్యశైత్యంబులకునువ్యతిరిక్తంబులు
గావునహంపదలక్ష్యార్థజలంబునకుసచ్చిదానందద్రవమాధుర్యశైత్యంబు
లుస్వరూపభూతంబులట్లగుటంజేసిసాధనచతుష్టయసంపన్నుండగుమహాను
భావుండాచార్యానుగ్రహంబునంబ్రాప్తంబగుతత్త్వమసిమహావాక్యా
ర్థంబవలోకనంబుసేయుసమాధిసమయంబున.ప్రమేయంబైనశబ్దస్పర్శ
రూపరసగంధవచనాదానగమనవిసర్గానందసంకల్పాధ్యవసాయాభిమానా
వధారణాదిప్రపంచంబుదృశ్యంబగుచుండ-ప్రమాణంబైనస్థూలగోళకోప
హితజ్ఞానకర్మేంద్రియప్రాణపంచకమనశ్చిత్తాత్మకాంతఃకరణవృత్తివిశిష్ట
చైతన్యంబుదృశ్యంబగుచుండ-ప్రమాతృభూతంబైన-బుద్ధ్యహంకారాత్మకాం

తఃకరణవృత్తివిశేషవిశిష్టచైతన్యంబు దృగ్రూపంబగు నా ప్రమాతృభూతం
బుద్ధ్యహంకారాత్మకాంతఃకరణవృత్తివిశేషవిశిష్టచైతన్యంబు దృశ్యంబగుచు
ండె-ఇదవశిష్టంబగు ప్రత్యక్చైతన్యంబు దృగ్రూపంబది త్వంపదంబునకర్థంబ
ట్లగుటవలన- నాయహంపదంబునకు వాచ్యార్థంబైన శబ్దాదివిషయప్రపంచం
బు మొదలుగా దృగ్విషయంబైన దృశ్యంబంతయును నిషేధించి తదవశిష్టంబును-ల
క్ష్యార్థంబును- సచ్చిదానందస్వరూపంబును నైన ప్రత్యగాత్మచైతన్యంబు తాన
యౌ తదనంతరంబున బ్రహ్మపదంబునకు వాచ్యార్థంబైన సమస్తభూతబహి
రంతరప్రపంచంబును నిరాకరించి తదవశిష్టంబు-లక్ష్యార్థంబును సత్యజ్ఞానా
నంతస్వరూపంబును నైన మాత్ర చైతన్యంబులో నస్మి యను పదంబునకర్థం
బుగా నైక్యంబు నొందునిట్లుండు నతండు ప్రత్యగభిన్న బ్రహ్మచైతన్యప్రకాశ
మాత్రుండై యుండుటవలన నన్యంబు దృశ్యంబుగా వున కలిగి లేనివైన తోపుచు
ండు నట్లుండుటయు మనస్కుండగుట యిదియే యనుభవమహావాక్యార్థంబిదియే జీవ
న్ముక్తిగాని యుపదేశించె వెండియు నిట్లనియె*గీ॥ అమ్మహాత్ముండు దృగ్వృత్తి
నధిగమించి। యా పరబ్రహ్మచైతన్యమునఁ ప్రత్యగాత్మచైతన్యమైన తానైక్య
మొంద। మఱియుచుండును జీవన్ముక్తుఁడగుచు*వ॥ అనిన వైయాసి యిట్లని
యె*క॥ ఈరీతి వృత్త్యాకారాకారిత నడంచి బ్రహ్మమై యుండెడు వృత్తా[illegible]
ధునకు ప్రారబ్ధం। బెరీతిం గడపు దీని నెరిగింపుమికన్ * అనిన వేదవ్యాసుండిట్ల
నియె*క॥ ప్రారబ్ధము దృశ్యశరీరాధీనంబునది పరీక్షించినమి। థ్యారూప
మాత్మదృష్టిని। యారోపితమన్యదృష్టినాలోకింపన్*క॥ జగమునకన్యారో
పిత మగు గుంజాపుంజమున లమైకాల్పునె నట్లగపడు నన్యారోపిత। మగు ప్రా
రబ్ధంబు సత్యమగునే తెలియన్*క॥ ఆగామికంబు కర్తయనాగామియదృ
శ్యమైన తన వశమున వైదాగిన భూషణదూషణ। ములు తత్ప్రాప్యపాప
యుతులౌ దురిలన్*గీ॥ సంచితంబులెల్ల సాక్షాత్కృతాత్మతత్త్వ నలంబు
చేతద్భ నొందఁగా నతన్ని దాను గాంచు జీవన్ముక్తుఁడగు విదేహముక్తుఁడరణి
తనయ*క॥ ఇది సమనస్కుండు దీనికిఁ న్విదితంబుగ దెలియుమ దివ్యవికిప్రజ్ఞా।

పగనచునము క్తికామినిగనిముగములో వర్ణించ గౌరవమొప్పఁ ॥ ఆ
ని చెప్పిన నిశు శుక్లీటనునన ఘామము క్తినిగయిన నెట్టిదియే యనుపునన దివరి
యింతను వినుపింపు మదా నివిధము వినమనసయ్యెఁ ॥ అని యడిగిన నెరింగిం
చె ని ॥ నాప్పత్తాతం బంతయు నెరింగింప్రమనిధర్మ ఒవసిందాప గానందనున
డు దుట యాను - ... ... ॥

——— ॥ ఆశ్వాసాంతము ॥ ———

క॥ చతురాననసుతపదయుత చతురాగమవచనవిదితసారార్థజ్ఞా । చతు
రాశ్రాపకీ రితా చతురామితమహితగుణసహితచరితా ॥ ... ॥

ఉ॥ హాటకగర్భపద్మకరవాటసమర్పి వేదశాస్త్రబా । హాటశరైకలుంఠిత
విశ్వాటేరీటపిష్టశాసమూహాట వహ్నికూటకి రాసురమ ర్త్యఖగోరగా
హిభూగ్కటి ప్రత్రికానిచయ కీలితనాటకయంత్ర పేటికా ॥ ... ॥

భుజంగప్రయాత ॥ మహావాక్యవేద్య ప్రమాణానవద్యా । మహాయో
గిరాడ్ప్ర క్తమాయాతిరిక్తా । మహాదేవసం స్తుత్యమాహాత్మ్యనిత్యా । మహా
మంత్రమంత్రార్థమంత్రాధిపాత్మా ॥ ... ... ॥

మాలినీవృత్తము-

ఆఘువనదకీలీ హావసంపూర్ణశాలీ । లఘుపథజితమాయా । లక్ష్మీ
ద్వా ప్రదాయీ రఘువంశకలపారాజయోగస్వరూపా । సఘనసుగుణ
సాంద్రా జానకీ రామచంద్రా ॥ ... ... ॥

గద్యము-

ఇతి శ్రీమ ద్గురులింగమూర్తి చరణకమల సేవావిధేయ తద్గురుకటాక్ష వీక్షణాను గ్రహావలక్షిత శ్రీరామమంత్రోపాసనా ప్రకార జ్ఞానధారేయ తన్మంత్రాధిష్ఠాన దేవతాత్మానుసంధాన లక్షణభాగధేయ వేదాంత కవితా విచిత్ర విజ్ఞేయ బ్రహ్మవిద్వజ్జనగేయ పరశురామపంతుల రామమూర్తి నామధేయ ప్రణీతంబయిన శుకచరిత్రంబను వేదాంతగ్రంథంబునందు చతుర్థాశ్వాసము॥ ... ...

శుకచరిత్రమునందలి

చతుర్థాశ్వాసము

ముగిసెను-

శ్రీరస్తు.

శ్రీహయగ్రీవాయనమః.

శ్రీసీతారామచంద్రగురుపరబ్రహ్మణేనమః.

శుకచరిత్రము.

పంచమాశ్వాసము.

శ్రీవైదేహీవినుతక। శ్రీవైభవనిత్యశుభగలక్షణసచ్చి।
ద్భావైకగమ్యసాక్షా। చ్ఛ్రీవైకుంఠాభిరామసీతారామా ✻

అవధరింపుముపాండుపుత్త్రాగ్రజునకు। నావగాపుత్త్రుడిట్లనియానతిచ్చె। శ్రీశుకులుముక్తికన్యాస్థితియూదెలుప। జెప్పుమనివేడనిట్లనిజెప్పెవినుమా ✻ క॥ దేశములనెల్లనుత్తమ। దేశమునిజదేశికోపదేశముగానను। ద్దేశమ్ముగ ఘనులకుసిరి। దేశంబననొకవిదేహదేశంబలరున్ ✻ క॥ బుధులకుహరిభక్తులకువి। బుధలోకేచ్ఛలకునిలయభూతంబగుచున్। మిథిలాపురమందొప్పును। నధిప జనకక్షితీశుడప్పురమునతుల్ ✻ క॥ అతడాత్మవేదిగావున। మతియుతముగనింద్రియములమరలిచిప్రజ్ఞా। సతిగూడికాంచిపెందిన। సుతయనగాముక్తివనితజూపడుచుండున్ ✻ కావున ✻ క॥ జనకుంగనజనుమింటన్। జనకమహాపదయానమునను జనివేడిననా। జనకుడునీఘనశకునమో। జనతకలరితముక్తిసతినొసంగుముననీకున్ ✻ చ॥ అనవినియారశేయుమురయంబుననప్పురికేగియన్నృప। త్మునిగనితత్కుమారికనుముక్తివధూటినిజెందనట్టియా।

చనటవివేకమెటికని చింతయొనర్చుచునుండ దేవతా। మునిజను డెంపికాంచి
మది మోదము పొదుకొనంగ నిట్లనుఁ *క॥ నిను జూచిన సాటికెని। ఘనమౌగ
వెరొకత లంపుగలనని తోఁచు। నివ్వుపింపుమది యు జేకొన నువరిగించెదనని
శ్రీ మరణికుమారా *క॥ అని నారదుండు పలికిన। మనము నుప్పొంగి ధైర్య
మున్నుండైయా। తనిపాదకమలములకును। వినుతించి శుకుండు పలికె నయ
మొలోదరా *క॥ దేవా మీరఖిలజ్ఞులు। పావనులు మహాత్ములాత్మపరిత్యాని
దుల్లాపునపరసతియనగా। నేవిధమున నుండు దాని నెరిగింపుదయా *అనిన
నారదుండిట్లనియె *ఉ॥ మోక్షరమావరారనత్రిమూర్తి పధూటిని దాచి
శ్రీలా। లక్షణవిద్యమానశుభలాంఛనలాంఛిత భాసమానగ్రప। స్వక్షసుఖ
ప్రదానపరమార్థమయానన హంసయానయే। కాక్షరసావధానయనగ ల్డై
విదేహపురీంద్రపుత్రియె *సీ॥ సత్త్వగా పరిశుద్ధసత్త్వమాకృతిగాగ సిద్ధేతరప్రణ
వంబు శిరముగాగ। విమలశోధితబుద్ధివృత్తివక్త్రముగాగ శృతివచనశ్రవణముల్
శృతులుగాగ। నెగిబోధజ్ఞానములు నేత్రములుగాగ తగుమసంబుకంధర
ముగాగ। సచ్చిదాకృతులు రోజద్వయంబునుగాగ యోగసాంఖ్యములు బా
హువులుగాగ। శమదమములూరువులు తితిక్షాక్రియోపరతులు పిరుదులు
భక్తిశ్రద్ధలంఘ్రి। యుగళముగాగ ముక్తలతనులు బోణి। ముక్తిశుకనా
శరొప్పారు మునివరేణ్య *సీ॥ బంగారు పువ్వుదండగాదు గజ్జలు సింగారము
గనంఘ్రులసీమము। గట్టికెంపుల మొలకట్టుపట్టుచపచ్చ-పట్టుపుట్టపుకాంకులు
ట్రీండగ। సారంబు ధవళ విస్తారంబు గల హారహారంబులు రమున జేరిత్రవేల। సర
సంపునీలంపు సరులింపు బుట్టింపసవరింపకంఠభూషణము మెయ్య। మణిలలా
టికెత్రీమానుద్య్యముకునదనర। మెరిసహస్రద్యుతుల శిరోమణి వెలుంగ। తరు
ణుగా జెప్పచూపంగ తలపరాం। యదమునవొప్పు నిర్వాణసుందరాంగి*
క॥ ఆలలన బోలుపొలికె। కాలలనయె పాటిగాని యవనిస్థలియం। దేలలన
లేదు తత్పుభ। లీలలనార్యేంద్రులెన్న లేరు ధరిత్రిన్ *వ॥ ఆసుందరి సుందర
మౌ సంకాశింబిళ్లీ వారితాననంగుండయ్యెన్ - నాస తిసమ్ముఖము సుభాడనూచి

ద్విజాధీశుడమృతసూతియునయ్యె ॥ * గీ॥ చూపుడప్పకనాసతిజూచి జూచి।
యనిమిషత్వంబు నొందిరి సురులెల్ల। మరుకనుఱవకనాకాంత నెరిగిమె
రిగి। మొడలునురిచిరితత్వజ్ఞులోకుమార * గీ॥ అభవుడభవుడయ్యెనచ్యుతుం
డచ్యుతు। డయ్యెనజుడజుండునయ్యెపుడమి। నావధూటినెరిగినంత మాత్రనె
దాని। జెందుఫలము జెప్పనందనఘ * సీ॥ తనపేరువిన్నయంతనశ్రోత్రువ
తుల జెప్పుడుజూతుమనువాంఛబొడముచుండ। తనువిలోకించినంతనె చూప
రుల కెల్లతమిగూడియుండుటకుత్తరింప। తనుగూడికొన్నయంతనె యాత్మన
ఖులకుగడురమించె ... ంగ। తనతోరమించినంత నెరసజ్ఞులకు సం
పూర్తిగా సౌఖ్యము ప్రాప్తించుచుండ। తలపతనతోసుఖించెడి ధన్యులకును।
చావుపుట్టువులేనట్టి జాడదోప। నలరునామె క్రీకామిని యందుగలుగు। మే
లుసెఱింపసామాన్య మే కుమార * క॥ ఆకాంత కొందరుసిన। నేకాంతకు
లైనఘనులు నేకాలమున। దేకాంతంబునపలపడి। లోకాంతము నేయక
నుకలుంగదు పుడమిని * క॥ అసతిగైకొనినిజదా। రాసుతధనధాన్యగృహ
భరంబుల నెల్లన్। బాసితదీయకళారూ। పాసక్తిని నిలుతురార్యులైనధరి
త్రిని * సీ॥ దేహంబునైననుతెంపుచేతురుకొందరావధూరత్నంబునాశ్రయింప।
ప్రాణంబులకునైనబాసిపోదురుకొందరాసతీతిలకంబునలుముకొనగ। న
భిమానమున్నైననణచిపుత్తురుకొందరాభామినీస్నేహమును గమింపకుల।
గోత్రములనైనగూలద్రోతురుకొందరాసుందరీక్రీడలందవిహరించ। సకలభా
గ్యావహప్రపంచంబునైన। సడలుదురుకొందరాసతీసౌఖ్యమంద। నేమిజె
ప్పుదునమ్మాతృకామినీప। మాగమానందవిభవంబుమానిచంద్రా * క॥ స్నా
నముసంధ్యాయుజపమును। ధ్యానము దానంబుచేసతార్చనమును నీ। జ్ఞానము
మొదలగుసర్వం। బానెలతయెయనియొనర్తురార్తులుధాత్రిన్ * గీ॥ యో
గులైనకర్మయోగులైనను రాజ। యోగులై ... రాగులైన। నానుమోహ
రాంగియందనురాగంబు। లేనివారుపుడమిగానబడరు * ॥ జనకుండాసుం
దరికిని। జనకుండాతండుదానిసంగతిగనుచో। జనకుండదగిననాగసి। జన

కుండన వెవ్వరికి మెసంగకయుండుఁ॥ * క॥ అందుకు నఖిలాకారము నీ॥ యందేన
దియుంచుగాననరుగుము నీకా। సుందరి నొసంగునాతఁడు॥ సందేహము లేమ
మా న్యనయ్యనుతిలకా॥ అని నారదుండు చెప్పిన నారదేయుండును త్రికన్యకా
... ... రంబైనట్లు ... ఁనదియు భోగకామావేశంబు వొందివో
... త్రైమనంబునా ॥ * సీ॥ ఆపతియుక్కా తెలివికామురిపెంబున తానదు
ర్తికై యానవృత్తి కానవిమలాకృతి కాను గుణైకరాశికి యాసుఖభోగ
సంపదకునన్పురువందిత దేకచిత్తుఁడై। వ్యాసమునీంద్రవుత్రుఁడహాహా యవినా
శ్యానందంబుదక్కఁగ ॥ * సీ॥ వీనుల నేవార్తవినబడ్డనది పరకాంతశోభనవార్త
గాదలంచు। తనువున నేస్పర్శ దగిలిననదియు ముక్తికామినీసంస్పర్శగా గ్రహిం
చు। చూపుల నేరూపు చూపడ్డనదిమోక్షకమలాక్షి రూపంబుగా నెరుం
గు। రసన నేరుచియు నేర్పడనదివిర్వాణకన్యకాధరరుచిగా భుజించు॥ నాన
నె లాపి గొనబడు వాసిననదియు। నమృతసతి మేను తావిగా ననుమతించు॥ నవ
యమేమందు నతియందు శుకున। కెంత బ్రీతిగలుంగు మోయంత జే సె ॥ * వ॥
ఇట్లు ప్రేమాతిశయంబు నంబొంక్క చుతన్న రూపబోధంబునకు విరోధం
బులగు మోహ... బుద్ధికర్మేంద్రియ రాగా... యంబులని యొడి- కు
... కర-హ... పనసశుకపిక శారికా మధుకరంబులం దూరుచు నిట్లనియె॥ *
గీ॥ అనిశమఖిలమైనయువయావంబులనునిక్క। గల్గికన్నుమిన్నగా నరాని
గతినిబొంద జేయకను కారణంబేమి। మొనసి దేహసదన మోహమదన ॥ * క॥
ఓనెపుడె ట్లున్నాను పనిమింపుదు నట్లు వసింపనంను నీ। వే నిఖిలప్రపంచమును
వెన్నెలలో బడ వ్రేపిముంచవో। మానపచంద్రయానఁడ ఓ మానము మానక
యుంటివా కళా। హీనతవొంది శూన్యగతి జెందెదవంచు శపించుజ్జాడుమా ॥ *
గీ॥ చలనము మానలేని నన్నేల చలవి మొంచ। జే సేదపు సోకనీవిట్లు జేయుచుండు।
వనివొరంగి మొకాకొమ్మాగులనపరతము। పక్షిబంధి పుదురునిమ్న ప్రాంతపన
నా ॥ * గీ॥ దేహభూరుహములనెక్కి తిరిరివిషయ। ఫలరసంబులు గొని మెక్కి
బలముదక్కి। విహారణంబులనన్నేల వెతలబెట్టి। జూచెదరు ఘాండి కర్మేంద్రియ

శుకములార ॥క॥ రాగాదిపికములారా । మీగుణగణకోర్వ తేన మీతోనేపు
ట్టుగా॥ వేగించెడివారలకడ శేగు నాతోడి పోర నేయుగు మీకుక ॥గీ॥ పలుకుల
పసమెసగ కలపట్లనేమి । మెరుగ శేమంటిమనన్న నన్నిట్టివేతల। నొంచనొజ్జె సెద
కూరకయుండ లేక ॥ రెచ్చినాగాదికరణశారికములార ॥క॥ మీపలుగనపడ
గలుగును। కోరి శెగనపడమి వచ్చు క్రోధము గుటుక । నీ రెండు వెతల నేటికి । ప్రే
రేపించెదరు వికయభృంగములారా ॥వ॥ అనుచుం దూరిని రాకరింపుచు - వి
దేహపురాభిముఖంబున కంబ్రియాణోన్ముఖుండయ్యె నప్పుడు ॥సీ॥ సదసత్ప
దార్థవిచారణము శ్రేంద్రియంబులు తురంగములుగాపొసగగట్టి। యాహారవ్యా
ప్పారహితమనోవృత్తులు గట్టిపగ్గములుగా గదియబట్టి । శమదమాదిసద్గుణసం
యుక్తశిష్యులబుద్ధిసారథిగాగ వెంబడించి । ఘనముముక్తిత్వాధికారయోగా
ద్యాసితిదనరుశరీరరథంబు నెక్కి । యోగసాంఖ్యముఖాయుధయుక్తి నెరపు।
ప్రకటకరణాధిదేవతాభటులు వెంట । నడువశుకయోగి సంతతానంద భోగి
జనయోగిమోక్షరమావహన కుతుకచిత్తుండై త్వరంగున వరుసగ దెంచె ॥సీ॥ హే
టకాచలరాజమాదిగాగల పెక్కులగుపర్వతంబుల నధిగమించి । విమలభాగీ
రథీయమునాసరస్వతీ మొదలుగాగల మహానదులు దాటి । వరుసదప్పకవంగ
వంగకళింగాదిదేశములెల్లనతిక్రమించి । వారణాశిద్వారవతియున్నగావే
ద్కకనరారుపుణ్యతీర్థములుగడచి । మధ్యమధ్యగలుగుమహాద్రామంబు
లు । ననికిపట్టు సెయ్యునతమైన ద్వారగోష్ఠి నలువుచు జనదెంచె । హిం
దెగుకు భరతఖండమునకు ॥సీ॥ శ్రోతులనేయిచ్చటల్ శ్రుతమైన సదివినివి
నకయుండెడువాని సిద్ధమునోప । తనువున వేస్పర్శ దగిలినదిపోకపోకయుండె
డువానిసూటిదెలుప । కనుల నేద్రవ్యములను గద్దన నికనికనకయుండెడువాని
కరణి నెరప । జిహ్వ నేరుచులుభక్షితమైననని మెసంగియు మెసంగనివాని
యుదలిర్వ । నాస శేసురభిగానంబడునది గాని । గానకయుండు పాకియనపు
దనర । వచ్చుచుండెనిట్లు వచ్చి హెచ్చినకుండుతగవి దేహజనపదంబు సొచ్చె
గీ॥ అందుసకలజంతుబృందంబులనుజీవ । నంబుడనపునవనంబుగడచి । మే

లుగలుగఁ జేయు మిథిలాపురద్వార । దేశమున సుఖప్రవేశ మొందె ॥క॥ అచ్చ
టికావలివారలు । జెచ్చర వారింప శాంతిచే నుండిన వా । రచ్చెరువడి మంత్రి
కివా । కృచ్చిన నాతండు రాజగృహమున కనిపెఁ ॥క॥ ఆరాజగేహబాహ్య
ద్వారప్రతిహారులచటి వారించిన శాం । త్యాకారుఁడై యూరకుండెఁ । వారువె
రవి చెప్పిర వనివరునకు వేగఁ ॥క॥ [illegible]తగ తనాత్మపురో । హితుఁ బనిపిన నాత
డమ్మహితు నరసి సమా । హితుఁ డరణీతనయుఁ డనుచు వి । హితముగ నెరిగించె
నమ్మహీపతికి రయక్కఁ ॥చ॥ అతఁడు వారింగి నెమ్మది భయంబొనరించెడి భక్తి
నప్పురోహితబుధమంత్రిభృత్యభటులెంతయు వెంబడి నేగ నిరప్పూ । ర్ణతగల
పాత్రమస్తకమునం గొనిపోయి గురిం దియమ్మహా । మతిగని పాద్యమిచ్చి ప్రణా
మసత్కృతి గైకొని సంభ్రమంబునఁ ॥గీ॥ ఆమ్మహాత్ముని గొనివచ్చి యంతిపు
రము । కోటబోపలగలవొక్క మేటిగృహము । లోన హేమాసనమునఁ గనాసీ
నుగాను । జేసి కుసుమాక్షతల పూజఁ జేసి పిదప ॥గీ॥ ఆతిథ్యము మొదలగుపూ
జాతతులం గొనిపి వారిఁ గన్నిధిభృత్యా । వ్రాతంబుల సునిచియను । జ్ఞాతుండై ము
రయుచుం డెస్వగృహమునందుఁ ॥ఉ॥ అంతక ముని న్మైసాఖ్యధిపుఁ డాత్మత
నూజకుముక్తికి స్వక । త్యంతమయోగ్యమైనవరు నారసి చూడఁదలంచి భేదశా ।
స్త్రాంతరవాదిరాజులకసాధ్యము గా విచరించెనాగనా । ద్యంతవిహీనమా
ప్రకృతియంత్రము జూ[illegible] ష్వరిఁ ॥క॥ జగతిన జ్ఞానయంత్రము । దెగ
నెవ్వఁడు ద్రేయఁ నట్టిధృతికీవనితం । దగనిత్తు ననుచు నిగమా । ర్థగతిం దెలియ
గ స్వయంవరము సాటించెఁ ॥ఉ॥ ఆశుభవార్తఁ బీసులకు [illegible]మైవి బద్ధగో
తియై । చేర[illegible]లంగలుంగు మతధీరు [illegible]శాస్త్ర[illegible]చారులాంత్యని । శైశులు భేద
వాదిజగతీశ్వరులేగిన గారవించియా । వారికియుక్తవైతగు నివాసగృహం
బులసుంచ వేడుకఁ ॥వ॥ అంత నొక్కనాఁడమ్మహీపాలుండు కొలువుకూటం
బున బ్రహ్మవిద్వద్వరిష్ఠులును అగ్నిష్టోమాదికర్మనిష్ఠులును వేదశాస్త్రపురాణే
తిహాసాభిజ్ఞులును స్వస్వరూపజ్ఞులును నానాలంకారశాస్త్రవేత్తలును పర
మభాగవతభక్తులును హితపురోహితసామంతమంత్రిభృత్యప్రభృతులుంగా

లవ సుఖాసీనుండైయాత్మావలోకనంబు సేయుచు బాహ్యాంతరస్వస్థుండును
బాహ్యాంతరప్రచారకుండును - బాహ్యాంతరారాముండును - బాహ్యాంతరపరి
పూర్ణుండును నై ప్రకాశింపుచు ముక్తి న్యకాప్రవ నమోగ్యపురుషనిర్దే
శంబునకై నిరూపించిన మాయాయంత్రోచ్ఛేదనంబు చరింప - నాహాయాయా
మానులైజను డెంక్షిత్రక్షేత్రకయోగీశ్వరులును లోకాయతచార్వాకబౌద్ధమాధ్య
మికాంతరాళదిగంబరప్రాభాకరభాటసాంఖ్యయోగమతప్రముఖజీవవాది
ధురంధరులును ఈశ్వరహిరణ్యగర్భవిరాడ్బ్రహ్మవిష్ణురుద్రశక్రశుక్రార్క
శ్వరధ్యాననిష్ఠులును శాంతగాణాపత్యసౌరభైరవమైలారమారికాదిమతస్థు
లును విప్రక్షత్రియవైశ్యశూద్రగోగజతురగమృగవిహగాశ్వత్థవటకులనిబి
ల్వాముఖదేవతానైష్ఠికులును జలపాషాణమృద్దారువాశ్వకుద్దాలకాదిభక్తి
యుకులునుం బరివేష్టించి సభగాగూర్చుండ్న యవసరంబునా ॥ సీ ॥ తనయాయ
నిర్ముక్తిపటలింపనినంతమాత్రనే - లోకాయతులకుపరాకుదోప। తనచాయ
మేనుసోకినయంతమాత్రనే - చార్వాకులమేనురఝల్లుమనగ। తనరూపకళలు
గన్గొనినంతమాత్రనే - బవుద్ధులద్దపికిభయముగదుర। త-తాలిమికిరుచించి
నయంతమాత్రనే - మాధ్యమికులమాటమఱుగుపడగ। తనవిషయసౌఖ్యవాప
నదగిలినంత। మాత్రనణ్వాదివాదులమతములదుర। నమ్మృతసతిబోధసఖితో
డనరుగుదెంచె। మహితవాదిసభామధ్యమంబునకును ॥ గీ ॥ యిట్లరుగుదెంచిన
రకాంత నుల్లవాది। మండలివినంగతత్సభామధ్యమమున। నిలిచివైదేహాము
ఖివాక్యనియతిబోధ। వనితయడిగిసగలినిట్లులడిగెనపుడు ॥ క ॥ తమతమకులధ
ర్మంబులు। తమతమవిద్యామతములు తమనడుపల్లన్। తమతమవిభవముటెల్ల
న। తమశ్రేప్పడజెప్పమనచుకగనిట్లనియెన్ ॥ గీ ॥ అదివనట్లకాకయ్యనియాము
గువతమ। తమశైయనెడితలపుతర్రిపు। నాతురత్వమొందియాసభలోగల
పామరులువిధిందిశలికిరిటు ॥ ను ॥ కులమాచారము పేరు పెంపుగుణముల్
గోత్రంబుపాత్రంబుదో। ర్బలము బౌరుషముల్ ప్రతిష్ఠయును సామ్రాజ్యం
బువిద్యాధన। బులుసారానుతపాత్రమిత్రవిభవంబుత్మెప్పగా నుడగా

కలకాలంబు భజింపుచుండుటలు ముఖ్యంబండ్రు సంసారికి ॥ కావున ॥ క॥ సం
సారమె పురుషార్థము। సంసారమె సుకృతమాత్మసంతోషంబుల్। సంసారమె
సౌభాగ్యము। సంసారము లేనివాడు జనుదుఃఖి మునుల్ ॥ గీ॥ అదియుగాక విన
మెయువనిలో సన్న్యాసి। గాగవచ్చు జోగి గాగవచ్చు। సత్య కములు జెరుసం
సారిగా రాదటంచు బలుకువారు రలకర్ జంబు ॥ అట్లగుటం జేసి సంసారంబె పర
మార్థంబని సంతోషించి పలుకు పామరులకు దేహాత్మవాదులైన లోకాయ
తులిట్లనిరి ॥ క॥ ఓనుసంసృతి పరమార్థం। బనుటయు మీగతము దానియును
భిన్నమదియుల్। తనువాత్మగాక యుండిన। బనుపడి సతత మ భుజిప బడు వే
తెలియల్ ॥ సీ॥ గానసంసృతికిని కారణంబదియాత్ర। స్వకమకట దేహమా
త్మయనుచు। వలబి చెప్పె శ్రుతి సవాపవ పురుషోన్న। రసమయుడనుచు ద్ర
కటపరచి ॥ ఆదియుగాక ॥ క॥ సకల తవిరోచనుసిద్ధాం। తము గలదట నెపిధిం
చెతగనాత్మవె। హనుహియ్యయనె మశ్రుతివా। క్కుము తత్త్వత్రితిపాదకత్వమల
వడుచుండల్ ॥ వ॥ అట్లగుటం జేసి శరీరంబునకాత్మత్వంబు పరమార్థకంబ
ని సమర్థించు లోకాయతులకు లోకప్రదర్శన పూర్వకంబుగా నింద్రియా
త్మవాదులిట్లనిరి ॥ గీ॥ షడ్వికారములను బడలక బాల్యాద్య। వస్థలను దొలం
గువపునర్భు। మెలగు దేహినిగణిమింపగావపుస్స। తంబు నొందు సస్థిరం
బు నగుచు ॥ క॥ కావున తనువునకన్యౌ। డై వెలిగెడి యింద్రియాత్ము డాత్మ
డగు నహం। భావమ్ము నై కొనియాతడు। చావస్థిత్యాది యోగతత్పరుడగుటల్
వ ॥ అట్లైన చేతనంబులగు నింద్రియంబుల కాత్మత్వంబెట్లనిన నాకర్ణింపు
ము ॥ క॥ వాగాదీంద్రియకలహం। బాగమశిఖ్యాతమగుటన విచేతనతా।
యోగమునను ంటనిశ్చయ। మాగతిసుండుట యెవ్వానికాత్మత్వంబుల్ ॥ గీ॥ ఆ
నిన ప్రాణవాదులైనట్టి హైరణ్య। గర్భులిట్లనిరి కర్ణచక్షు। రాదికరణ
లోపమైన దా ప్రాణి ప్రాణములకలిమి జీవనంబునొందు ॥ గీ॥ అదియుగాక
సుషుప్తియందు జాగ్రత్స్వప్న। వితతిలిబయు మొందవితతగుచు। తెలివిగలిగి
ప్రాణములు మేలుకొనియుండు। నరయునది యుమనసెయను భవంబు ॥ గీ॥ మ

రియునిగమనన్నమయుం గాంతరుడన్యు । డై ప్రాణరూపుఁడాత్మ తనచ్చు
పలికె శాస్త్రతతులు ప్రాణ ప్రవేశనం । పానములను దెలుపు వసుధఁ బ్రాణ ॥ వ ॥
అట్లగుటం జేసి ప్రాణమయుండాత్మయని చెప్పిన వారికి మానసాత్మ వాదులై
నయుపాసకులిట్లనిరి ॥ క ॥ ప్రాణంబుఖోక్తయి నెడ ప్ర । మాణము లేకుం
డుట నకమన ముని కడెని । మాణంబై సిద్ధించుట । నాశంబుగ మనమె యాత్మ
నావిలసిల్లుఁగా ॥ క ॥ మానసము ననాత్మ్య... । ప్రాణి కెగ బంధ మో
క్షంబులకు । న్మానసమే కారణమిా । మానుషులకటంచు శ్రుతి ప్రమాణము స్తే
యుండా ॥ గీ ॥ మరియు నింక ప్రాణమయున కన్యుండాంత । రుండు దామనో మ
యుండటంచు । బలికె వేదమట్లు బలుకుటవలన మా । నసము నాత్మ యానికిం
గవలయు ॥ వ ॥ అని నిశ్చయించిన మానసాత్మోపాసకులకు క్షణికవాద ప్రబు
ద్ధులగు బౌద్ధులిట్లనిరి ॥ గీ ॥ మొదలు విజ్ఞానమూలక మగవెలుంగు । మానవము
గాన నాత్మ విజ్ఞానమయుండు । జగతి విజ్ఞానమానస శబ్దవాచ్య । మైనయంతఃకర
ణ మొక్కటగుట జేసి ॥ వ ॥ ఇవ్విధంబున నేక రూపంబగు విజ్ఞానమనోమయు
లకు కార్యకారణభావం బెట్లనిన వినుము ॥ గీ ॥ విషమహం వృత్తి యనఁ నిదం వృత్తి
యనఁగ । దెలియ నంతఃకరణమిరుదెరగులయ్యె । నందహం వృత్తి విజ్ఞానమనఁగ
మనమన । నంబిదం వృత్తియను సుమ్ము మంబులోడ ॥ గీ ॥ అట్లుగాన నహం ప్రత్య
యంబు బీజ । మగు నిదం వృత్తికెల్లపుడరసి చూడ । మొదల హం వృత్తి తాదుగా
నుడరకున్న । నొగి నిదం వృత్తి లేబోడమకయుంట జేసి ॥ వ ॥ అట్లగుటవలన నహం
వృత్తికి నిదం వృత్తి జ్ఞానంబు సిద్ధించు నది క్షణికంబనిన నాయహం వృత్తికి ప్రతిక్ష
ణంబు నకుజన్మనాశంబుల ననుభవింపంబడు గావున తజ్జ్ఞానంబునకు క్షణికత్వం
బు గలుగురద్దైన నాత్మత్వం బెట్లు నదానిస్వాశఃప్రమితిద్ధంబు గలుగుటం జేసి స్వ
ప్రకాశంబై యుండు నందువలన నాత్మత్వంబు సిద్ధించు గావున ॥ గీ ॥ అన్నమో మ
యునకు న్యుఁడాంతరుడు । జ్ఞానమయుఁడటంచు జాటిచెప్పు । వేదమట్లుగా
న విజ్ఞానమయుఁడదా । ననియొరుం గు నిశ్చయంబు దలప ॥ వ ॥ నిశ్చయబుద్ధి
బద్ధులైన బౌద్ధులకవాంతర భేదవాదసిద్ధాంతము ... కులైన మాధ్యమి

కు లిట్లనిరి॥ గీ॥ మోయునావిశ్వరభ్రమ మేమనసాధ్య। శంబునఘటించుచుజీ
కవిజ్ఞానమాత్ర। కాదుతజ్జ్ఞానమాదిగాగలసమస్త। మనుపలబ్ధంబగుటశూన్య
మాత్మయంత్రు॥ క॥ అసదేవేదంబనఁగ। మసమధిత నేవప్రమాణంబు
నస। ర్వసుషుప్తిసిద్ధగుటను। నసదాకృతినొప్పశూన్యమాత్మదలంపఁగ॥ గీ॥
అట్టిశూన్యమాత్మయైననీజగములె। ట్లుతనియందుదోచునంటిరేని। వి డి
త్రానెజ్ఞానపిష్టసమయములు। దరరుభ్రాంతికల్పితంబులగుచు॥ వ॥ అనిప
లుకుశూన్యవాదిమతవచనంబులనుమాంపకనజ్ఞానాత్మ వాదులైనవైదికులి
ట్లనిరి॥ క॥ ఆలిస్వరూప తపు। తానగుశూన్యమునకొప్పగదుజగద్ధి। స్థా
నత్వ భువినిధిస్థాన భ్రమకుదోచునను ప్రసంగమాగలదే॥ క॥ గావజగ
ద్భ్రాంతికధిష్ఠానంబగుసాక్షిగలడసాక్షిత్వమునం। కానిదిశూన్యంబనుసభి।
ధానంబిడగలదెశూన్యతత్త్వంబరయఁగ॥ అట్లగుటంజేసియాత్మందెన్వాంపం
టిరేని ఆట్టిబుద్ధ్యాయునకాంతురహస్యదా। నందమయుఁడటచునెగవోక్తి।
నేనుమతింపబడుటనానందమయుఁడాత్మ। డనియొరుంగుసంశయంబులుడిగి॥
అనిపలికినవయ్యానందమయుండైనయాత్మంజేపరిమాణవిశేషంబునను
డునోయడిగినననుపరిమాణవిశేషభేదవాదకరాలులైనయంతరాలులిట్ల
నిరి॥ అప్పుహాత్మందుకోమసహస్రభాగ। సదృశనాడీబిలాంతరచారియగుచు॥
మలయముందునునణుపరిమాణుడనఁగ। తస్ప్రజారమణుత్వంబుదప్పలేమిక॥ వి
నుమిట్లు పెకుశ్రుతులెన్ని నిరూపించెన్న ణోరణీయ్యాననుచుఁ। ఘనసూ
క్ష్మాత్మాత్మకవరం। బనఁచునువిషాణురాత్మయనుచువిధింపఁ॥ క॥ అది
గాకమరియునొకశ్రుతి। తుడివాలాగ్రశతభాగతుల్యాంశముతో। సదృశుడు
జీవుడనిసం। మాదపరచెనుగానతనణుమయుడాత్మడగుఁ॥ వ॥ అనినమధ్య
మపరిమాణావలంబనులగుదిగంబరులిట్లనిరి॥ గీ॥ సూక్ష్మనాడులయొందతినూ
క్ష్మమగుచు। నెలపుగలయాత్మతాన్న తెలియదెట్లు। గానమధ్యమపరిమాణు
నిగానెరుంగు। మానఖాగ్రతనూఖవుండగుటజేసి॥ గీ॥ అటుమాన్నసవిషది
హాప్రవిష్ట। యానఖాగ్రేభ్యయనిశ్రుతియానతిచ్చె। తత్ప్రమాణంబుచేమ

దిదః పరత్వా| నాస్తమధ్యమపరిమాణ మాత్మకుగా॥ వ॥ అట్లుమధ్యమప
రిమాణుండగు నంయాత్మ నకుశ్రుతిప్రసిద్ధంబగునాది ప్రచారంబెట్లు సంభవిం
చుననిననినుము॥ గీ॥ ఘనశరీరమునకుకరములచేకొంచు। కప్రవేశ మెట్లుగ
లుగునాత్మ। కట్లునాత్మకు [illegible] వ [illegible] బులచేత। సూత్మనాడులందు
జొచ్చుటొప్పు॥ అట్లుగాపుననియతమధ్యమపరిమాణుండనిజెప్పంబడునట్టి
నకర్మవశంబునన్యూనాధికశరీరప్రవేశంబెట్లు సిద్ధించుననిననవధరింపుము॥ గీ॥
తనుమాత్రవట్లుతగిరట్టులాత్మన। కనయువంబులుమగమాగమములు। నొప్పు
చుండగానన్యూనాధికశరీర। ములునుతత్ప్రవేశములుఘటించు॥ అట్లుగుట
నాత్మండుమధ్యమపరిమాణుండనవిక్షించినమహాత్పరిమాణవాదులిట్లనిరి॥
గీ॥ అట్లుసాంశుడగునాత్మకునాశంబు। ఘటనమొందుఘటముకరణినట్లు।
నాశమొందనకృతనాశాకృతాభ్యాగ। మంబులెవ్వడనుభవంబుసేయు॥ గీ॥
సుకృతదుష్కృతములుసుకృతంబులగుచుభ। జింపబడకనేనశింపగనుట। స
కృతనాశమవియానకృతంబులైతత్ప్ర। లాప్తిగనుటవికృతాగమంబు॥ క॥ -
పునసవియనుభవముం। గావించిత్యజింపనేర్పు కనియునశిష్టం। మై వినిరవ
యవుం। మై విలసిల్లునుమహాత్మ యుత్వముదోరయుగ॥ గీ॥ అట్టులాత్ముడమ్మ
హాత్మ యౌండడుగాని। మధ్యమాణుసదృశమయిమగాడ। టనచునిశ్చయ
ముగనాకాశవత్సర్వ। గతయటంచుబలికెశ్రుతివహించి॥ వ॥ అనిసమర్థిం
చినమహాత్పరిమాణవాదులకునచ్ఛిద్రమూపభాకరులగు ప్రాభాకరులునుతదను
మూలగ [illegible] వాక్యంబుగానిట్లనిరి॥ తే॥ ఆకసమట్లు
నిర్మలుదునిరంశుఘటద్విభుడయిన యూత్ముడే। యాకృతిలోగణింపబడునంచు
దలంచితిరేనితత్ప్రవ। స్థాకలితాత్ముడవుటనచిదాకృతిచిత్తగుణంబుగాప
డిం। గైకొనియండశబ్దగుణకంబుననొప్పునభంబునైపడిన॥ గీ॥ అదియు
గాకనాజడాత్మనకప్రియో। చ్ఛాప్రయత్నములురుసౌఖ్యదుఃఖ। ములునుపు
ణ్యపాపములునుతత్సంస్కార। ములుగుణంబులగుచువెలయుచుండు॥ గీ॥
సతతమాగుణములుసాధృష్టవశతనా। త్మనకుబుద్ధియోగమునజనించు। నుమ

రమించు। ద్వివాగంబు సస్తప్తి। యందు ద్వైతసంశయంబులగుటు ॥వ॥
అట్లగుటం జేసినయాత్మ ఎడాగు ఆద్యోత్పత్తి నాశంబులకు కారణుండని చెప్పం
బడునని యాను॥ గీ॥ అట్లనిగ్రాపుడగు నాత్మ శక్తిచేత। సత్త్వము గుననబోధ
గుణంబుగలిగి। యుంట చేతనుడిచ్చా దియుక్త ముభయ॥ కమకర్త సుఖా
దిభోక్త మెలంగు॥ సీ॥ అదిగాక విభుడాత్మ యంచు లోకాంతరగమనాదికం
బెట్లుగలుగుననిన। ఘనత నీ తనువునకు మరువశమున నిచ్ఛా గుణంబులు సంభ
వింప। హితవుగా నాత్మనకింక వస్థానాదికవ్యవహారంబు గలిగినట్లు। మొనసి
లోకాంతరమునకు మరవశమున దేహాంతరంబు సిద్ధించు దాని। యందవచ్చి న్నే
డయినట్టియాత్మనకును। ఖాదులాడవును తద్వి ప్రితన్యలోక। మందుగమ
నాదికవ్యవహారమొందు। సమతయాత్మనకదియౌపచారికంబు॥ గీ॥ ఆత్మ
నకు కమకర్తృత్వమాదిగాగ। లుంగు ధర్మంబులందు మెలంగనుట। శర
యాగ ప్రమాణమయ్యె దియనిరకర్మ। కాండమెల్ల ప్రమాణంబుగా దెతెలి
యు॥ క॥ మానుష విజ్ఞానమయాంతరుడనకగు నానందమయుడెంతాత్మ యండీ
చ్చా। ద్వైనగుణ్యు డాత్మడిపుడని। యన పూర్వోత్తర విరోధమగు నవిద
లపక॥ గీ॥ పంచకోశములకు ప్రధమకోశంబెయా। నందమయుడును శ్రుతి
యందుమిగుల। నవియు నావయాత్మడస్పష్టచిన్మయు। డతని గుణముల అ
ద్రాకులరయ॥ వ॥ అట్లగుటం జేసి పూర్వోత్తర విరోధంబు లేదని వాదించు త్ర
భాకరులకు విదద్విరూపవాకులగు భాట్టులిట్లనిరి॥ గీ॥ ఆట్లు శ్రుతి నాత్మడస్పష్టచి
ద్రూపు। డగుట జడమయాత్మడనిన కాదు॥ చిత్తు గూఢమగుట చిజ్జడాత్మకు
డది। తునకు దిత్స్వరణము దోచుగాన॥ అదియట్లం జేసి॥ క॥ సౌప్తోత్థిత
పురుషునకును। జ్ఞప్తికినలవడు చవద్యు జాడ్యస్మృతియా॥ మా శ్రుతి నిజాడ్యా
నుభవ। స్స్రా శ్రమ లేకన్న పొంకబడదింమకయుగా॥ గీ॥ అటుల గుటను శ్రుతి
యందు చైతన్యలో। పంబు లేమి నిశ్చయంబు నిగమ॥ మొనర ద్రష్టృ దృష్టికెన్ని
లోపంబు లే। డనెడి యర్థమిట్లు చూనతిచ్ఛె॥ క॥ అటుగావను శ్రుతి యందు
ను। పటువుగ నాతు ద్విప్రభాప్రభాక్యలో క్రమ న్నొకటిమగుచి ద్యోతము గల్గి

తటుకున వెలుఁగొందుచుండు తథ్యంబరయన్ ॥వ॥ అనిపలికిన భాట్టులకున వ్యాం
తవివేకులైన సాంఖ్యులిట్లనిరి॥క॥ నిరవయవుఁడైన యాత్మున। కరుదొప్పఁగ
జిజ్ఞాసోభయాత్మత్వంబే। కరణీభుటించుసుగావున। సరయంగా చిత్స్వరూపు
డాత్ముడు దెలియన్॥వ॥ అట్లైన నీద్వ్యష్టరణంబున కెట్టిగతి యనిన నాకణిం
పుము॥గీ॥ అదియు ప్రకృతిరూపమది త్రిగుణాత్మిక। యదియు చిత్స్వరూపుడ
గుచు నెపుడు। బొదలు పురుషునకును భోగాపవర్గంబు। లిచ్చుకొరకు దోచి
వచ్చుచుండు॥గీ॥ సంగజడఖిల ప్రకృతియు నసంగచిద్ఘనుండు పురుషుండు వేర
గుచుండు ప్రకృతి। నుకృత వర్తించె పురుషునకెట్టు। లగును భోగాపవర్గంబు
నినిఁక వినుము॥క॥ పురుష ప్రకృతుల భేదం। బెరుకపడమి బంధము కృతి లేకపోడి
యనాది। త్పురుషునిపై విచ్ఛేదము। గురుతుపడియెట్లు తార్కికుల చందమున
నన్॥క॥ మతి ప్రకృతిగలుగుననుటకు। పురుషుడసంగుడు తెలియు బోధకుము
హాతః। స్వరమవ్యక్తంబను శ్రుతి। వెరవెనసంగోహ్యయంబనెడు శ్రుతి వేర
సెన్॥వ॥ అని చిన్మయతత్త్వశ్రుత్యయవిత్వయశ్రుతియుక్త్యనుభవసంఖ్యులకునం
తర్యామ్యుపాసనాపరులగు యోగీశ్వరులిట్లనిరి॥క॥ ఆదిత్యస్థితియందును।
గోచరమై మెలఁగుమాయకు విధాయకుఁడై। యాచిత్పురుష విలక్షణు। డై చెం
తవెలుంగు నెవ్వడతడీశ్వరుడున్॥క॥ ఎవ్వడతడు గలుగు నివ్వి దుపరాయణులగు
బుధు ప్రధాన క్షేత్రజ్ఞపతిర్గుణేశ యనిశ్రుతు। లుపపాదించుననిచెప్పుచుం
డుదు రెలమిన్॥క॥ అతడఖిలకారణతనూ। యుతుడై జగముదయవిలయ
యోగంబులు సం। తతమెల్లచరాచరసం। తతికంతర్యామియగుచు దగ నొనరిం
చున్॥క॥ ఇంతియె కాదు నిఖిలవే। దాంతములు సంస్మృతులును బృహదారణ్యము
నం। దంతర్యామి బ్రాహ్మణ। మంతయు నైయీశ్వరుని మహాత్మ్యము దెలు
పున్॥వ॥ అట్లగుటం జేసి యంతర్యామియె యీశ్వరుండని యుపాసింపవల
యునని పతంజలీ సూత్రకారు లిట్లనిరి॥గీ॥ క్రమముతో డక్లేశకర్మవిపాకా
శ। యములు అదగులు బడక నలమపుం। శేషమీశుడతడు జీవునికరణిన। సంగవి
న్యాయుండసంగదనరు॥గీ॥ అట్లసంగచిన్మయాత్మేశ్వరునకుని। యామకత్వమెట్టు

లనినవినుడి। పుంసి శేషవిరహితుఁడై యుంటచే। గానబడుని యామకత్వ
మరయ॥గీ॥ అట్లసంగునకు నియామకత్వంబొప్పు। కుంటి మేని దోషము దప్ప
వించు। మొదలు బంధమోక్షములకు రెంటికిని శే। వలము నవ్య వస్థ వచ్చి పడు
ట॥క॥ భువిని దియునిష్ప్రమాణం। బవునదానికి ప్రమాణమగు నాకణికాంశ
వెభీషాస్మాద్వాతః। ప్పవతే యనువాక్యము శ్రుతి వ్యాయములగు॥గీ॥ శ్రు
తులయందు నిట్లు శ్రుతమైనయుక్తమై। యుండకునికి నెట్లు లొప్పవచ్చు। వనిన జీ
వగుణములైన క్లేశాదుల। భావవగుట దియుభావనా॥గీ॥ జీవులట్లు
సంగచిన్మయులైక్లేశాది। రహితులేవిశేషసహితుఁడగు। డనినవినుము జీవు
లవివేకులగుట క్లేశాదిరహితులయ్యు సహితులై॥గీ॥ అట్లగావున నసం
గచిద్రూపకుండైన సీశ్వరుఁ డవివేకావివేకంబులేమిం జేసి క్లేశకర్మవిపాకాది
సాహిత్య రాహిత్యంబులు గలుగవంబువలన నియంతృత్వంబు సిద్ధించునది
యుకుంగాక॥గీ॥ అట్లసంగేశ్వరునకు నియామకత్వ। మొప్పకనె జీవసాక్షి
త్వమొనరించుండు। కొంతకు జ్ఞానప్రయత్నాదిగుణములుండ। నిశ్చయింతు
రు తార్కికులిత్యవులు॥గీ॥ అట్లుగుణవుఁడగుఁడైన నెట్లు గజీవ। సాక్షియన
గుణములుసత్యముగుట। కలిగె మాయన్న సత్యకాముండనుసత్యసం। కల్పుఁడనుచు శ్రు
దకథితమగుట॥వ॥ అనియివ్విధంబున పురుషవిశేషంబనకీశ్వరత్వంబును సా
ధించి నియామకస్థులకు హిరణ్యగర్భోపాసకులిట్లనిరి॥గీ॥ సత్యమీశ్వరుఁ డు
జ్ఞానాదిగుణములు। గలుగ సృష్టిరొంపుడు గలుగునట్టు। గామి చే హిరణ్యగర్భు
డీశ్వరుఁడుపా। స్యుండతండు భక్తుల భుజగుట॥క॥ అతఁడఖిలమూర్తానిను
సం। యుతుఁడై యంటవెలుంగుచుండును మరియా। కృతిబుద్ధిక బ్రహ్మాణ్యమ
తనిమహాత్మ్యంబు దెలుపునద్భుతమెసగన్॥ ఆ. రణి లింగదేహము। చేకొ
నీవర్తించువాడు జీవుడనను। ద్యాకాశకర్మవాస్తు। గాకుండుటజీవుడత
డుగాడు తలంపన్॥ ఆటులకుట హిరణ్యగర్భుండీశ్వరుండని పాదించిరి విరాడు
పాసకులిట్లనిరి॥క॥ లింగశరీరంబీన్నా। లాంగింబునకుడు మొదల గట్టికటను
న్నా। లాంగుడమత్స్యభిమానినె। కుంగుని తాప్పరు స ఈశ్వరుండగునని చెలున్॥

క॥ బహుశిరములు బహుబాహువులు । బహుకరములు బహుపదములు బహు
నేత్రములున్ । బహునామరూపములుగల । బహుగుణపుం డాతఁడనుచు భా
వింపఁదగున్ ॥ సీ॥ ఆతని మాహాత్మ్యము సకల । శ్రుతులును సంస్మృతులు పురుష
సూక్తము కడు సం। స్తుతి సేయుచుండుఁగావున । నతఁడీశ్వరుఁడగుట సంశయము
లేకుండున్ ॥ అని బ్రాహ్మణపాసకులిట్లనిరి ॥ క॥ బహుపదకరములు కలిగిన ।
మహితుం డీశ్వరుఁడటంచు మదిఁదలపోయన్ । బహుపదకరములు గలిగిన । యా
హా క్రిమ్యాదులకు నీశ్వరత్వము గలుగున్ ॥ గీ॥ అట్లుగాన నీశుఁడగు చతుర్ము
ఖుఁడు పూర్వార్థము నిగోలుతురా ర్తులట్లు హరి ప్రజాపతిః ప్రజా అసృజత యని ప
లికె వేదము కడు భావ్యుఁడరయ ॥ అనిన భాగవతులిట్లనిరి ॥ గీ॥ కమలనయను నా
కమలంబువలనను ॥ కమలజుండు బొడమె గాన నీశుఁడనఁగ కమలనయనుఁడు దై
వం బేశ। వాగ్ప్రసంబు చిన్న వాక్యమరయ ॥ గీ॥ అతఁడు దుష్టహారణుఁడతఁడు శిష్ట
తి పాలకుండతండు భక్తసులభుఁ డా కారణుండనంత కల్యాణగుణుఁ డనంత మ
హిమాఢ్యుఁ డతఁడరసి చూడ ॥ అనిన వైష్ణవులిట్లనిరి ॥ గీ॥ శంభుపదము వైదకశక్యంబు
గాదయ్యె । నబ్జనయనుఁ డీశుఁడతఁడు గాఁడు భవుఁడీశుఁడనుచు నశివాదన్యం
చన నెడివాక్యకీర్తితంబు ॥ గీ॥ త్రిపురరిపుమంత్రము జపించు పురవైరి
మలంబులోఁ డసహస్రకమల పూజగావించు హరిగాన పురహరుండె దై
వమని యాగమంబులు దగవచించు ॥ అనిన గాణాపత్యులిట్లనిరి ॥ గీ॥ పూ
ను మూటికి సాధింపఁబోవునపుడు । భూతనాథుండు విఘ్నేశుఁ బూజచేసి । సో
తదైత్వరి జయమును బొందెనట్లు । గాన విఘ్నేశు నీశుగాఁ గానవలయు ॥ క॥ వి
గాక సకలజనములు । ముందుముందు శుభకార్యములకు నిం ముగ గజరా । ధ్య
గొలువ వశ్యం । పదలొందరుగాన నతఁడె పరమేశుఁడగున్ ॥ అదియును గా
సీ॥ ఆదిత్యుఁడే దైవమని కొందరు నసావాదిత్య యను వాక్యమాశ్రయించి । యా
గ్నిహోత్రాగ్ని దైవమని కొందరును కర్మకాండప్రమాణంబుగా రచించి ।
లభైరవుఁడె దైవమని కొందరును తత్ప్రమాణమంత్రము లెల్లఁ జెప్పి ।
ల్పశక్తియే దైవమని కొందరును శాక్తేయ తంత్రంబులు జెప్పి చూపి । యు

శ్రుతులు శాస్త్రప్రముఖులు। వాక్యార్థాలకాదులశ్వత్థబిల్వ। వంశతుల
సీప్రవాహపర్వతములిక॥ లనిరి కొందరు కొందరగ్న్యర్కులు నిజముగా॥క॥ ఏదేవమూ
ర్తులదైన॥ ప్రాయముగా దలచి జనులు భావింపుదురి। ట్లాయామూర్తులయం
దున॥ నాంతర్యామి దైవమై ఫలమిచ్చున్ ॥క॥ ఈరీతిన ఖిలమతముల॥ వారు
న తమతమమతంబె పరమనియు కుత్సితగగడువాదింప౯। వారికిని ట్లనిరి ప్రకృతి
వాదులుకినుక౯॥ ౹ మీమాంసాతోరంగంబులు॥ మీమాంసిద్ధాంతవాక్యని తత్తై
వంబు॥ శ్రీనీయుపాసనలు మా। యామయములు మావె నిక్షర్ధాత్మ దలంప౯
క॥ ఆ పరేశ్వర జీవు। జై సెనుమును మాయ వాని చె సృష్టి యగున్। వాసిగ జీవే
శ్వా॥ భాసెనకరోతియన చుబలుకుటవలన౯॥ అదియట్లు లేని॥ సీ॥ ఆదిన నా
దిగానలరారు ప్రకృతిశక్తియును విభూత భౌతికములయ్యె। నని బుద్ధి హ్మా యేం
ద్రియప్రాణ దేహాదిమయములై వ్యష్టిసమష్టులయ్యె। సలినిజాకారంబులగు చ
ట్టుగా సంశ్రయించి తత్త్వతజీవేశులు౯తి। వారలు విశ్వ వైశ్వానర బ్రహ్మాద్యనే
కులైనట్టి జీవేశులైరి। వారి విషయమైన పరమంత్ర జపతపో। ధ్యానసత్క్రియా
భిమానగతుల। బహుసంతంబులయ్యె పరికింప విన్న మా। యాకృతంబులగుచు
= వెలసె॥ తే॥ కావున మాయయుం టికి కారణరూపిణి సర్వలోకజ। న్మావన
నాశకారిణి చరాచర భూతనివాసయీశ జీ। వావయవాదభాస స్వదశాభవ
కంజభవామరాశివా। నాదిధమూర్తివై భవయనాగ ప్రసిద్ధి వహించె వేడ్క౯॥
చ॥ ప్రకృతి సృజించు దృంచు గల ప్రాణిసమూహము నంచు వెండియు। న్ప్రకృతి
నిబొందు భూతనికరంబనుచున్ శ్రుతులెన్ను నప్పుడా। ప్రకృతి సృజించు విశ్వ
మనిబల్కు నవేనము గానవహ్నమా। ప్రకృతిరొ దైవము చుమది భావన సేయు
బవే లుచూడగ౯ ॥వ॥ అనిపలుకు ద్వైత ప్రతిపాదులగు మాయావాదులకుం
ద్వైతానుభవయోగియగు శుకయోగి యిట్లనియె॥క॥ ప్రకృతికి దైవత్వము తా।
వకమతసిద్ధాంతని య యవాస్తవమగుమా। మకమతసిద్ధాంతంబున। కృతి వికో
ధబులు చ్ఛవింపుటవలన౯॥ అదియట్లని॥క॥ ప్రకృతి తిత మోహరూపను ఖా। ధక
తేజోమయమూ దేవతాస్వంబారెం। టికి నేక భావమెట్లగు। ప్రకటతమంబు కు

ప్రధానత్వముగలదే॥ అట్లగుట జేసి తమోరూపంబగు - ప్రధానంబున్నప్పుడే జీవా
రూపంబగు చైతన్యంబు సిద్ధింపదని బల్కిన - విశిష్టమాయావాదులు మాయాయుత
మోరూపత్వంబుగలదే యని శంకించినపుడు సంప్రదాయమిద్దియుండెట్లనిన ॥క॥
మాయత మోమయమని । యామ్నాయంబులు తాపనీయ్యమంత్రము మాయా
చే యంతమోమయియాయని। మాయామానుభవంబున నె ప్రమాణము చేయుము ॥
గీ॥ అట్టి మాయ తమోరూపి యయ్యెననెడి। యనుభవంబెట్లు సిద్ధించుననిన్న దా
ము ఆత్మచే జ్ఞలకు మోహము నెడి శ్రుతితో। దనుభవంబెట్లు మొనరించురనీ మా
ట॥ గీ॥ అట్లగా పునజడము మోహంబుతుచ్ఛము గుత్ర ప్రధానంబు మరియు నవంతమ
నెడి శ్రుతియును బాలగోపంబు చూడబడుట। దాని కానంత్య మొకటి సిద్ధంబు
జేసె॥ అందుజడము నాగ చిదాత్మకఘటాదు।లం ము నేన్వాపమలకునది మొ
మోహమనగ నెందుబుద్ధి కుంతీభూతిమై స్థిరత్వ మొందునది నాతెలపు॥క॥ తు
రీయలోక దృష్టిని॥ యేరికినను భూతమగుటనిది జడమోహ।కారణ లదో వృత్తమును
ము। మోహరూపత్వము ప్రధానము నకు ధరిత్రిజ॥ అనినమాయావాదులిట్లనిరి॥
క॥ తానజ్ఞానంబట్టి॥ జ్ఞానభవ ప్రకటమా రూపంబనిజెప్పితిరి। దైనమ్ము తమనకద్వైతా। జ్ఞా
నము నవనివృత్తికాని దైతో చుము మని॥ ఆనిన పరాశర పుత్రుండిట్లనియె॥క॥ యిను
డు వెలింగిన జీకటి॥ గనుపడు నెమ్మట్టు తత్త్వమునం కుశ్రుతియు। క్త్వ మభ్యసించి జ్ఞా
నంబును జెడిమాయానివృత్తిబొందకయున్నె॥ అదియట్లుండేని॥ గీ॥ బాతానుబ్ర
హ్మమైతత్కునానాత్వంబు। కలుగదో మమాయ గలుగకయుండు। నయ మహింసే
హానాత్వాసికించన। యనెడిశ్రుతికినర్థమగుట జేసి॥ సీ॥ అదిగాక బ్రహ్మవిదాప్నో
తి పరమని బ్రహ్మ విద్బ్రహ్మైవ భవతియనుచు। నలఘుతరశక్తి మాత్మవిత్తరమ
శుతనే పవిత్రాత్మ తృప్తేతి॥ యని మరిభిద్య నేయమున క్రియాపదము నాద్య
ము గాపనా శే వనెడు శబ్దము। మంత్రము గాగల యనేకగుం బానంద శబ్దమాటిగ
కుతశ్చనయనేటి॥ యవ్వయరి మను దగాగ లకుశ్రుతియు। మరియొకొన్ని
శ్రుతిస్మృతిమాత్రము లున। యాత్మవిజ్ఞానమున నెమాయాతమోని। వృత్తిమా
కునని పోషించు శరదముగను॥ మా॥ యిడి శ్రుత్యుక్తప్రకారంబింకయుక్తి చేతమా
య గలుంగనపుట జేసి॥ సీ॥ ఆ దిలోన ంచిమాయ గలింగియుండెనా కార్యస్స

దేహాదికములు వెలయు। కావున నా ద్దేహాదికంబులు వేలసెనా కాదు రాగాదు
లుగలిగి యుండు। కామరాగాదులు గలిగిన స్థితినా పుణ్యపాప క్రియలొప్పదకు
చుండు। పుణ్యపాపక్రియలొప్పదకుచునుండెనా జన్మమృత్యువులెందు సడల
కుండు। జన్మమృత్యువులును సడలక ******************
యుండెనా। మొదల సౌఖ్యదుఃఖములనుభవింపను। మొదలి సౌఖ్యదుఃఖములను
ననుభవించుండెనా। చెడి రుంచ సుగతి జెందకుండు॥ కావున గురుకరుణాపి। ర్భా
వజ్ఞానమును సమాయ బాధితము గుచు॥ బోవునను నిశ్చయము గను। రావించిన
కలదనంగరాక ధరిత్రి॥ అట్లగుటం జేసి లేదంటి రేని॥ ఉ॥ మాయల యుంపస్త
తసమ న్తహృదిం ద్రియచిత్తధీమరు। లొక్క యములుంగలుంగవ గల్గమినస్పర
వేరావదేశముం। జేయు గురుండు లేడతడు జేపడకున్న భవాబ్ధి తారకుం। డా
యము దోచకుండునప్రాప్తము గాని దిలేదు మోక్షము॥ క॥ అజ్ఞానమట్టు
గావున। నజ్ఞానులకవని చెప్పనుభవంబుగు నేనజ్ఞానినను చు వినుమా సాజ్ఞను లే
దనగ రాదు చర్చింపంగ॥ అట్లగుటం జేసి వుండి లేనిదంటి రేని॥ క॥ వుండీ లేనిద
నేటిది। యుండదు భువిఁ బెట్టిపెద్దయొక్కటి లేదా। రెండొక్కటి సైయుండమి।
నుండీ లేదనగరాదు యూహింపంగ॥ ౩॥ నిరవయవమంటి రేనియు। నరుడా
ప్పం జగములరయ వాకారము లై। యిరవొందుచుండు గావున। నిరవయవం బన
గరాదెనిక్కంబరయ॥ క॥ సావయవమనిన దృశ్యము। భావంబై చనినమాయ
బలసినమస్త్రి। నావిలయ మొందకుండుట। సావయవంబనగ రాదు చర్చింపం
గ॥ ౩॥ ఉ॥ భయాత్మకమని చూచిన। నుభయాత్మకమ నెడుమాట యుక్తము గాద
ద్యుశయొంబొక్కటి గామిని। యుభయాత్మకమనగ రాదు యోచింపంగ॥
క॥ భిన్నమననాత్మయానికి భిన్నమైన। యానికి లేకుంటన దిభిన్నమునగ రాదు
భిన్నమునమాయప్రకృతిసుప్తియునవిక్కా। యునగ బెరొక్కనటభిన్నము నగ రాదు
కభిన్నాభిన్నంబని యది। నెన్నంబని లేదుమాయ నెమునియనరా। యున్నది గావు
న సజ్జను। లెన్నిరనిర్వాచ్యమను చు నెసగినియుక్తి॥ వ॥ ఇది యుక్త క్రమం
బింక నను భవంబన ధరింపుము॥ క॥ వన బాగని తెలివొందెను। యనుభవమునమా
యతుచ్ఛయై పోవునని। ర్వ్యని వృత్తియగుట జ్ఞుల। యనుభవమును సాక్షి దినిక

వనిం దెలియఁగ॥ అనిన మాయామత్తస్థులిట్లనిరి॥ క॥ తను గానని తెలివెంౘెడి
యాను భవము సనాతన తుర్యయు గాంచెవియా। తన దానని తెలివెంౘెడి। మ
ను జ్ఞానము మాయ లేకయుండు నెట్లుగ॥ అది యెట్లంటేని॥ క॥ విసువాఁడై తా
నట వెలిచేసినంటి। వారి విసువాఁడనని యెడి వృత్తిమాయ। సోకెడువాఁడై తాను
మ్మనియంటి। ఆ సోకువాఁడనను వృత్తి సూటిమాయ। కనువాఁడై తానని కాంచెద
నంటి వాఁ కనువాఁడనను వృత్తిగతియు మాయ। తినువాఁడై తాననితెలిసెద
నంటి వాఁ తినువాఁడనని యెడి వృత్తియును మాయ। మూర్కొనెడివాఁడై తా నన్ని
మూర్కొను చుండు। నంటివాఁ యట్టి వృత్తి యెనగును మాయ। తలచువాఁడాత్మ యట
గినంతలపు మాయ। గానిని రామాయ నెట్లు తన్నాంచు నెపుడు॥ అనిన శుకముని
వరుండిట్లని యె॥ సీ॥ విసువాఁడనను వృత్తియును మాయయంటిరా యది మా
యయనియెవ్వఁ డెరుఁగుచుండు। సోకువాఁడను వృత్తి సూ మాయయంటిరా
యది మాయయని యెవ్వఁ డెరుగుచుండు। కనువాఁడనను వృత్తిగతిమాయయం
టిరా యిది మాయయని యెవ్వఁ డెరుఁగుచుండు। తినువాఁడనను వృత్తియును మా
యయంటిరా యిది మాయయని యెవ్వఁ డెరుగుచుండు। మసుత మూర్కొం టి
నను వృత్తి మాయయంటి। రేని యది మాయయని యెవ్వఁ డెరుగుచుండు। తల
పది యెమాయయను నవానిదెన్నియు నెవ్వ। డతఁడేలా సాటనీ మాయ నరయఁ టొ
ప్ప॥ అనిన మాయావాదులిట్లనిరి॥ క॥ మాయా విరహితదృష్టిని। మాయావృ
త్తుల నెరుంగు మహాత్ముఁడు లా। మాయా విరహితుఁ డదా। నైయుండుటల
వి నిరర్థకంబై తోచుఁగ॥ అది యెట్లనినా॥ సీ॥ కనుటకై మాయయాకార మయ్యె
ను గాక కానన్నటా ననాకారుఁడతఁడు। పిలుచుటకై మాయ పేరు దెచ్చెను గాక
లేయున్న ననామధేయుఁడతఁడు। కొలుచుటకై మాయ కులము బూనెను గా
క బూనకుండిన కులహీనుఁడతఁడు। బోధకై కడు మాయ బుద్ధి జూపెను గాక జూప
కున్న నబుద్ధి శూన్యుఁడతఁడు। భోజకై మాయ సకల ప్రయోజకత్వ। మొసఁగెఁ గాలే
క నతఁడప్రయోజకుండు। నట్టి నిరుపాధికాత్ముని ఁ దెలియం ప। తలఁపు సేసిన సం
దేమి ఫలముగలదు॥ అని న్న శుకులిట్లనిరి॥ సీ॥ ఆకారపట్లసనాకారమగు గాని

యీ రెంటికి విలక్షణాత్ముఁడతఁడు నామధేయంబట్లు నామధేయము గాని యీ రెం
టికిని విలక్షణాత్ముఁడతఁడు। కులసంగతంబట్లు కులహీనతయు గాని యీ రెంటి
కిని విలక్షణాత్ముఁడతఁడు॥ బుద్ధియోగంబట్లు బుద్ధిశూన్యత గాని యీ రెంటికిని విల
క్షణాత్ముఁడతఁడు। సప్రయోజనము గనుక నట్లు సప్రయోజనంబును నా రెంటికి విలక్ష
ణాత్ముఁడతఁడు। యట్టి వాఁ డాత్మ తా సదియాదియై మాయ। నరయ టదిఫలమది
మోక్షమది నిజంబు॥ క॥ అనిన మాయావాదులిట్లనిరి॥ గీ॥ మాయయు శక్తిచేసను
రిద్ధి విగళయుసి। ద్వా చ్యమతీత్యజంపవలయు ననుచు। నానలిప్సి రితదాదిమ
ధ్యాంతరూ। ఖంబు తెరుఁగ నెట్లు బాయవచ్చు॥ అనిన వ్యాసనందనుం డిట్లనియె
క మాయయనఁ యేదిలేదది। మాయయని చెప్ప శాస్త్రగదిగా వ్రసంగ। శేషయు
క్తి దానికాద్యం। తాను సహాపములు తెలియనగునట్లు గుట॥ గీ॥ మాయకాది
మధ్యమాంతరూపంబుల। నేర్పరించి చూడనేమి ఫలము। దానినణచి వుచ్చ్వుత
త్వంబు ప్రాపైన। చాలు పాపు నుభవమును పడలకుండ॥ గీ॥ గాన మునువశిష్టు కౌస
లేయునకును। మాయ యెందుజనన మాయననుచు। దలపవలదు దీని దండించు
నేరితి। ననితలంపు మనుచు నావతిచ్చె॥ అనిన మాయావాదు లిట్లనిరి॥ గీ॥ లోక
దృష్టి చేసనేకరూపంబుల। దోచు మాయనెట్లు దొలగవచ్చు। దొలగబోవునది
యహంద్దుర్ఘటకారిణి। యగుచు జగము పరమనాక్రమించు॥ అది యెట్లంటేని॥ సీ॥
సత్తునసత్తుగా సాధింప నేర్చుఁ గాన సత్తును సత్తుగా చాట నేర్చు చిత్తునచిత్తు
గా జెండింప నేర్చు పుత్తును సత్తుగా జెప్ప నేర్చు। సుఖము దుఃఖంబుగా సూచిం
పఁగా నేర్చు దుఃఖము సుఖము గాదోప నేర్చు। ఖండమఖండంబుగా వింప నేర్చు
నఖండంబు ఖండంబుగా నొనర్చు। తరమునతరంబుగానతరంబును। తరము
గానొనర్చు జాఁడ నేర్చు। గాన హరికిరిటిగనిన మమాయ యందు। రత్యయమాయ
టంచు నతివిధించె॥ క॥ ఇట్లుగుటం జేసి సదసద్రూపిణియు చిదచిత్స్వ రూపినియు సు
ఖదుఃఖానుసారిణియు ఖండాఖండాకారిణియు తరాతరతత్వధారిణియు
స్వతంత్ర స్వతంత్రకారిణియునై ప్రవర్తించు మాయానివృత్తియెట్లగుననియా
గ్రహించు మాయావాదికుంజరుల శుకయోగి సిద్ధుండిట్లనియె॥ గీ॥ అరసి
చూడంగలేని మాయా కృతములు। సానిగలుగునే పగ సూక్ష్మ మైన తనకు। ధర్మణి
వ [illegible] మరకృత్యములచేత। నాకసంబు నకిందెరపడున్నెఁ గలదె॥ మరియును

గీ॥ లోకదృష్టిచేత నేకరూపంబులఁ దోచె నేని మాయదోషగాక॥ నాత్మదృ
ష్టిచేత నఖిలంబు తానగు। దానికందు నేమి హానిగలదు॥గీ॥ ఇతర కార్యదృష్టి
నెల్లఁ దానగు మాయ। యనుచు వనిన నందుకట్లుగాక। స్వస్వరూపదృష్టిసర్వం
బు తానైన। దానికందు నేమి హానిగలదు॥క॥ పరదృష్టినంత తానై। నెరపెడి
మాయాత్మకంబుని విడంబనుల। స్వరదృష్టినంత తానై। నెరపిన మాయాత
కంబుని విడంబకునే॥ అట్లుగావున॥గీ॥ దేహభావ మొందు దేహాభిమానికి। జ
న్మమరణములనొసంగు మాయ। దేహికవలియునికి దివురు నిర్దేహిని। జేరి మా
య యేమి సేయగలదు॥ గీ॥ ప్రాణపదము నొందు ప్రాణికి క్షుత్పిపాసాదిధ
ర్మములనొసంగు మాయ। ప్రాణికి న్యడగుచు బగుచు ప్రాణుని। జేరి మాయయే
మి సెయ్యగలదు॥గీ॥ ఇంద్రియముల చెలిమి నేనసినకర్తకు। తిరిగి విషయముల
కుద్రేకము మాయ। యర। కర్తృసాక్షియైన నిరింద్రియు। జేరి మాయ యేమి సేయ
గలదు॥గీ॥ మనము నైన సితిరుగున మంత్రుఁ ప్వవర్తికి। కామరాగముల నగరపు మా
య। మంత్రుసాక్షియగుచు మనసమనస్కుని। జేరి మాయ యేమి సేయగలదు॥గీ
బుద్ధియుక్తుడైన బోధయితకుగల। నిశ్చయప్రవృత్తి నెరపు మాయ। బోధయి
త్రుసాక్షి భూతాత్మనమనస్కుని। జేరి మాయ యేమి సేయగలదు॥గీ॥ తన్నుగూడి
యుగ్గదశనించి జీవుడై ప్రబలువాని మోహపెట్టు మాయ। యఙ్ఞభావ
సాక్షియైన నిర్జీవుని। జేరి మాయ యేమి సేయగలదు॥ గీ॥ అనుచున్నట్లు
శ్రోత్రియాస్తికలోకక। స్వప్రదములమాయ ధిక్కరించి। ద్రోచి పలుకు సకుని తో
డ మాయావాదులనిరిజనకపభువియాజ్ఞవడస్తి॥ మాయాత్మదృష్టిచేతను। మా
యంబగునే. మాయమాయియు దటన్। బాయ కకనుపించెడుయూ।. మాయా
యంత్రమున ద్రుంచుమా దెగిపడగన్॥ వ॥ అనిన దూరీకృత ప్రపంచప్రవేశుం
డును స్వస్వరూపాభినివేశుండును నిత్యనిరుపాధిక నిరతిశయ సుఖపరవశుండు
ను భక్తివశుండును అద్వైతవిద్యానికేతనుండును ద్వైతవాదిగజాంకుశుండు
ను మునిజనతిలకుండును గు శుకుండా సమయంబునా ************

సీ॥ గురుకృపాలబ్ధిఁ కైకొను నిశ్చలసమాధి కలిమికోదండంబు గా
ధరించి। సురనిరోరాంత్మరు ఖశుదసాక్ష్వవృత్తి గడు దృఢంబుగ నారి గానొ

నగ్ని బ్రహ్మోహమస్మ్యహం బ్రహ్మైవాస్మి యనువాక్యంబులు సద్భావనగా నమర్చి
సత్యాభిన్నంబగు పరమాత్మజ్ఞానమను మహాదివ్యసాయకముబూని । మదిగుం
ప్రణవమంత్రంబు మంత్రించి । యఖిలమంత్రతంత్రములకు । మూలమం
త్రమగు గాయత్రీ యంత్రముననిమూలసేనలనణచుటయు ॥ క ॥ ము
త్తైరవుడ్రు తియుక్తియు । తోడ్తో నణచెను దురహంకారా । హృత్తి
రములను జయించెను । రుద్రురులైన సహస్రయోగులకరుగ ॥ ॥ పురమున నిర
జుతేజో । విపుల తమః భేదవాదివిజయమునకు ఫ । త్రైపురమగు మునిబోధరు । స
మరతికి నిచ్చిముక్తి యునతిసాధించె ॥ క ॥ శుకుతనిక్షేమ మొందగ । ఘనమునకగ
వేడ్కను బృందావనమున నాటకగొనినాడు । తమ పండుబ్రాహ్మణులను ఘోరపోరు జ
నకుడను మోదించెను ॥ ఉ ॥ అంతట దేహవాధుడు గ్రహంబుల్ గ్రహంబుల నంతరి
పక్షి । గంతుల వేర్పరించి నిజమంత్రిపురోహిత భృత్యసత్వమం । తంతయు జేసి శో
భనపదార్థములున్న మహాధనాకళా । వంతు కాంత కాంతను విహార మొర
వదలంచె నావరా । గీ ॥ అంతలోననన్మాహాత్ముండు వైరాగ్య । సాంబరంబుగా
మహావివేక । మల ఘుమాలి గాశమాదులాభరణములు । ధరించి మోక్షకాంక
నొందె ॥ వ ॥ మరియు నానాలంకారభూషితుండు అమానిత్వాది గుణసుజన పరివృ
తుండును గుణాతీతలక్షణలక్షితుండును శాంతిశాంతిక్షమాప్రవృత్తి సంతుష్టి
సంతోషహర్షితుండును వికసితవదనసరసీరుహుండును హంసారోహుండును
కృష్ణద్వైపాయనోద్భవుండు రుగుడు ననన విదేహదేశాధీశ్వరుండును స్త్రీ
సమేతుండై స్వకీయమాత్యపుత్రపౌత్రమిత్రభృత్య ప్రభృతులు గొలువనె
దుత్సాహ నినానావిధవాద్యగీతవాద్యంబులతో ననేకానర్ఘ్య రత్నఖచిత కాం
చనకుంభ గోపురప్రాకారమంటపప్రాసాదనానాసాదిశోభాశోభితంబైన శో
భనగృహంబునకుం దోడ్తోనిపోయి యచట నొక్క హంసతూలికా తల్పాం
తరంబున బ్రహ్మవేదిక సింహాసనము ప్రమేయులు దరిని వటకామధ్యంబున
మహోన్నతపీఠమునిగా నాసీనుం జేసి నిజహృదయారవిందంబున సుఖాసీనుండై
రంబు ప్రకాశింపుచున్న ముక్తికన్యకం గొనివచ్చి యా ముముక్షుహస్తంబున
ధానంబున నుని దివ్యస్తుతిపుణ్యాహవాచనంబులు జరిపి చిదానందంబు భాషో ప

కంబులనర్ఘ్యపాద్యాచమనాది వ్యత్యంబులు దీర్చి ంచి శుద్ధసాత్త్విక వృత్తుల
సమధుపర్కంబులలంకరించి బహిరంతశ్శుద్ధ్యనుబాసికంబులు బంధించియ
వలోకనసాక్షాత్కారంబులను యజ్ఞోపవీతమంగళసూత్రగ్రహణంబులొన
రించి - తత్త్వమసి యను మహామంత్రోక్త ప్రకారంబున ముక్తికన్యా కాప్రదానం
బు సేయ - నతండహం బ్రహ్మాస్మి యను మంత్రోక్త క్రమంబున పాణిగ్రహణం
బు జేసె నంతట నష్టసిద్ధులను ఘనావరులకోత్ప్రేక్షాతిశయంబులు గీలుకొలు
పు - వేదవేదాంతవాక్యఘోష ... వాద్యంబులు చెలంగ - ఖండాఖండమండల
మండితకళాదీపికలు వెలుంగ బహుప్రణవనాదమంగళవాద్యంబులు మ్రో
రయ - నంతఃకరణవృత్తిప్రకాశజ్యోతిసీరాజనంబులు మెఱయ - నవస్థావా
రతలోదరీనృత్యంబులు వెలయ - విజ్ఞానాక్షతాక్షరలి నిమహామంత్రమంగళాష్ట
కంబులు నాగ - ప్రత్యాహారంబులను - స్వరూపలక్షణతటస్థలక్షణంబు: సుతల
ప్రాలుబోసి చు - సకలజనమనోహరంబగు కళ్యాణంబు నైకోరి వెండియు
గీ॥ ఆపఘావరులను నానందరసమగ్గ। పాన మొందజేసి వైకటుకత్యు। పాత్ర
కలితచిత్ప్రభామంగళారతు। లొసగి రంతవృత్తియుందరెల్ల॥ గీ॥ జనకుడట్టి
చు ఘోరాక్షార్థిజనములకును। పారమార్థికధనములు బంచి పెట్టె। జగతినిం డాస్తు
తులు సేయ శత్రుమిత్రు। లనక కర్మాస్మభక్తులనసి పెంచెంతా॥ సీ॥ ఆకంపతులచి
త్సమాధి వేదికయందు సమసహస్రారపీఠమున నిలిచి। తలపన్నోష్ఠ్య తాదా
త్మ్యానుబంధంబు గదియ బ్రహ్మగ్రంథి గానొనరిచి। ఫలితవిజ్ఞానాగ్ని ప్రజ్వ
లింపగ జేసి యందులో ప్రణవమంత్రాను సరణి। సకలేంద్రియముల కుశాత్రవత
ర్పించి కాయముల్సమిధలుగా విధించి విషయవాసనాజ్యవితతిలో విపిధవ్యా
శ్యహుతులను వెల్చి సకలహృదయ। వనజములవసించునాత్మక మ్రేప్రియు। తృ
ప్తముగా నొనర్చ జేసిరనఘ॥ క॥ అట్లునాల్గు దినములా పానాదిక్ప్ర। త్యయము
లబ్రాహ్మణాన్నదానములు। శోభనోత్సవములు సుఖముగా వేట్కతో
స। లిపిశుభదినంబులు పన్నిరింప॥ క॥ శేషించవమనో వృత్తుల। శేషముగా
శేషహోమాహుతి సిద్ధియొనర్ప౯। శేషాశేష విహీనః। శేషబ్రహ్మాగ్ని వెల్చి సేవిం
చిరటన్ ॥ గీ॥ సకలభూతహితప్రపంచ కూడియుండెన। నాగనాకబలియొనరిచె

చిత్రిత సుమలునించుకొనివసంతోత్సవంబులును। సలిపితొండొరులుమునమరా
వమున॥క॥ నయనోత్సవముగనరణిత। వలయమునకుజనకుండమపద్ధు కాలంకారా
దియుతముగనమ్రతసంసిక। నమనందగవొప్ప గించెనయముడలిర్చ॥ వ
యువిద్యాధనంబున నొప్పగించి సంపారాభయప్రదానంబులు గోభూహిరణ్యా
దిప్రదానంబుగా నొసంగి వీడుకొల్పినం బ్రీతుండై యారసుయుండు॥సీ॥ బ్రహ్మ
మధ్యగత వేత్రములు పాదములు గాగ పరమాత్మ మంత్రంబు శిరము గాగ। కడ
గి రేచక పూరకములు రెక్కలుగా గతగమనోన్నప్రీవ సూత్రంబుగాగ। కలిత
కుండలినా సికాపుటంబు నుగాగ ప్రాణవక్ష్య మలుప్రపలంబములుగాగ। కమలబాం
ధవచంద్రకళలు చూపులుగాగ తతశుద్ధబిందువు తనువుగాగ। నెరుచు నున్నట్టి
హంసవాహనము నెక్కి-చోరసి నిర్వాణభామినితోడగూడి। యమరబృం
దం బలంపంపన భినుతింప-జనియె సుకయోగిజనక నిసము ఖమునకు॥క॥ మార్గం
బున సక్తుండగు॥ దుర్గమమగు పర్వతములు దుర్గములు నదీ। వర్గములు పెక్కు గడ
చి గ। తార్గళగతిజని యెనతడు నమ్ముఖుడగుచున్॥చ॥ చనిపోడ గాంచె శ్రీశుకులు
శంకరుడెందు తపంబు జేసి సైకొని యొనత కన్యాకన్న తులగోరి మహానియమం
బులెందొనం జైనుమహా కిషణ్ముఖుండెరిగెంబెదమరాధిక తేజమొందు నా। ఘన
మహిమాలవాలము సుభ్రాశ్రమజాలమునీతశైలమున్॥చ॥ అచటికివచ్చి ము
న్నెగురుడధ్యయనంబొనరించు మముక్షయాశ్రీ। వ్యాచయముల్ వసించెను తదాశ్ర
మవెల్లతదీయ భానుమ। ద్యుతినిచయోపమానబహురోచుల వెల్లగ నారసీయమా
డా। ప్రచురతమోవ్యామున్నముని పాలికివచ్చు దెంచె వేడుకన్॥క॥ తనయోగబ
లంబునతన। తనయుడుగిరి కాననములడగులుబడక నం। తనెవచ్చెటకుపరా
శర। తనయుడు సంభ్రమములోడ దడబడి యెన్నృప॥క॥ అపుడతని పదాబ్జములకు
విపులంజగు భక్తిబొందల పినుతించెను సంతృప్తుపగారవించె తడా। తపసికిని
ట్లని యారణీతనయుండత్యుత్తమ॥ జనకుంగాంచితి భేదవాదమతముల్ ఛేదిం
చితి దాక్షిణాత్య శక్తివాదిని భంగించితి నాగమాంతమతయుక్తిన్ నిల్చి మెప్పింపన
గ్గనిమోదించిన ముక్తికాంత నుమహా కళ్యాణయుక్తంబుగా వెనయంగూర్చె
నతడుదాగ్గొనియేనే తెంచితిన్ వేడుకన్॥క॥ అనియాశుభవృత్తాంతము। వి

గాపింపదినతంత్రిక ప్రీతివెరగందెపుయా। వెనకను తన్నిరియోగంబు బునకు సుస్త్రి
హాస్యధర్మములుగొనుచుండెఁ॥ అదియెట్లన్న నాకెఱింగింపుము ॥మ॥ కలహా
యాతమమ్ముష్ణహృద్యుతి గాలి డాఁగఁ దట్ప్రరోజంబులం ।దలహంసంబుజరేఖపక్షీ
కరణక్ష్మాళంబులు నాళ్లికజలజాతాళి సుధాబ్రాంక సుఖిచిచ్చక్రంబులుం
గూడఁగా। కలితాత్మార్కుఁడు సంభవించె హృదయాకాశంబునం దొప్పగఁ॥
గీ॥ ఆ సుఖయుండు కమున్నె యయ్యోగిసతుఁడు। తెలిసి విజ్ఞానజనకుఁడౌ విరచితాం
తి। యస్మహాజ్ఞానతారతమ్య మనెడి మోహ। నాంగవాలింగనాదిప్రసంగ
ముడిగి॥ క॥ తన మనసు ప్వముడిగి హో। సాపై రాగోప్య దక మను ల తమునకు॥
శన మొందించిన వేకాం। బుసిధిషాన్నాదికృత్యములుగొనిపి దపఁ॥ క॥ పచే
వుండన్మదృధ్యా ప్రేరేపకాత్ముఁడై వెలుఁగొందుఁ। నాడేవస విత్ర్యభరము
నాదిగ నేని భజింతు నపరోక్షమునఁ॥ వ॥ అనియిట్లాగమమంత్రమాలమైగు
గాయత్రీమహామంత్ర। ధ్వనిబోధంబునలోచనాంజలుఁ బ్రహ్మానందలా
నదబ్ధ। వ్యజాకాయాశుర్యయులిప్పిబాధకమనస్సు ండేహామండేహాముక్తి
నిశాటకుయమొందజేసె శుకుఁడత్యంతానమోదంబునఁ॥ శా॥ భూమస్యంబు
ను హేమకుంభమునచిత్పాశ్రాగ్నిమండించిని। షాఁమాండైనిఃధేంద్రియే
ధనములన్సర్వక్రియారాజ్య హుతి। స్తోమోపేతముగాఁగ వేదశిఖర స్తోత్రంబు
లో నెల్పుచుఁ। హోమంబు గ్రియియింతు నా శుకుఁడు శైవయోగావినీయా
త్ముడై॥ ఉ॥ మానవజపంబో పుర్చి స్వరమ్మానిన్వ త్తివిసర్జితంబుగా। ధ్యానము
జేసి భక్తినిక్రియాదరహితంబుగ జేన పూజలుం। బూని భజించినిన్న శరీరపూర్ణ
సుఖామృతభోజనంబువి। జ్ఞానులతోడఁ గూడుకొని చాలినయట్లు భుజించి పిమ్మ
టఁ॥ గీ॥ విశదమై నచిత్తవిశ్రాంతి తాంబూల। సిద్ధిగాంచి బహుపిశేషమైన। సు
కలవైభవములు సకలకూడి నిర్వాణ। తరుణి శేషులందవల చెంత ॥మ॥ వరకా
మాదికిగారపంబణగజీవాదిత్యుడుం గ్రుంకత। త్పరవృత్త్యత్పలముత్పవికం
గమత శ్రీవజ్ఞానతారాగ్రభల్। జరగఁ బోధమవశ్చకోరగణత్పాన్నపహన్నలా
రవ తమరాతురకోకంబులు శాంతిచిచ్చిశేహృ దాకాశంబునందొప్పెదఁ॥ వ॥
అయ్యవసరంబున వాచార్యా సుగ్రహంబున సకనిమదధశ్రవణమననిది

థ్యాసనంబులనువహూళిలకంబులరుచిరదెంతియము క్రముకకనకసూరత్నంబుల
కునిషేకశోభనంబులజార్చి శుభముహూర్తంబున శరీరార్థ(సా. ంగావాఫ
లంబులాంచార్యులకుదానంబు సేయించివారలనపిలిపించి కాంతిమత్స్థలంబునవి
ష్ఠ ఏకతురీయశయ్యాతలంబునశోభనంబులుబొందుచు బాహ్యాభ్యంతరశబ్దా
నుషిద్ధగలనుపరిమళద్రవ్యంబులును అంతర్దృశ్య శబ్దానువిద్ధల నుతాంబూలాది
కంబులును నాస్వమీపంబున నునిచి చిత్రకారంబులను దీపంబులు వెలుఁగించి వి
మానంబునకు వాటంబు బంధించి స్వేచ్ఛా వినోదంబులనంతంతట నరయుచుం
డిరంత ॥గీ॥ అమ్మ మోహాగ్ని జీనవోహారులిరువు। రాత్మవిద్యాకళావేదియ
య్యాంధు। సబలమాతన సంగమంబగుటమధ్య। యయ్యె నుత దాభిముఖ్యస్వ
మంత నపుడు॥గీ॥ కాంతుడాతము క్తికామాతురత్వంబు మదిబెరం।గ తెలిపిన న
ముతోడ।చూపుదప్ప కుండ జూచియామాయనికికా। తెలివికలరి చెలిమిగలియుద
లచీ॥గీ॥ అలఘుతర బాహ్యదృశ్యశబ్దానుషిద్ధ। లనెడి చందనకుసుమమాల్యాదు
లంది। యనుపమాంతరదృశ్యశబ్దానువిద్ధ।లనెడికర్పూరతాంబూలము నుభ
వించి॥క॥ మురయుచు తాలిమిమచ్చట।లరయుచు నుభయము మనో హరాకా
రము లన్దొరయుచు మెరయుచు సంయమి। పరుడమృతవధూటిరతుల వహించె
నృప ॥సీ॥ అదియనంగవినిర్మలాకారిగావున వెలఁగిపోంగిటలోన జిక్కుచుండె।
నదిదునిర్జరీకన్యకళాభాసిగావున మాయపుఱేకులోన జొరకయుండె। నదిను
మోహరలతా ముదివిగావున తలపనెప్పుడిలోనదక్కుచుండె। నదియును
శ్రాంతసర్వాంగసారిగావున కురతిక్రియలకుగలియుచుండె। నదిముని ర్వా
ణిగావున ననగిపెనగి।స్వశైలీతంత్రంబు సలుపుచుండె। నేమిజెప్ప ను న
మ్మేలు సాంతి చెలిమి।కలుగు వాడెంతపరసుడో తెలియరాదు ॥ అట్లగుటం జే
సి॥సీ॥ మనువిచారంబన ముడ్డుగైకొనబోవనుడియుల బనువెూ మరుగు బె
ట్టె। సచ్చిత్తులనుయుపోజములందుకొనబోవ తేపమనుకొంగు విప్పికప్పె।న
కిసుఖంబనిసత్వ మునినీ విడబోవక డుకషాయకరంబు గప్పివట్టె।స్వాత్మైక్య
మును కొంగిలింకింపబోవఁగ సాస్వాగమనుల జ్ఞనలగిమసలె। నప్పుడిట్లుండుటల్లు

హృదయనివరుండు। యుక్తి తాత్పర్యబోధలనూహ జేసి। తలచి యన్యోన్య
సమరసధ్యానమునెడి। చెలిమి చేసన్నివదలించకలసెనపెఁ॥ అవియట్లనినవిను
ము॥ సీ॥ అమ్మహాపురుషుడయ్యమృతాంగనను తురీయంబను సుషుప్తగులశయ్యా
తలమున। కాఢిముఖ్యంబుగా సంకించి సూక్ష్మయోగజ్ఞానకరణాలఁ గౌఁగలించి।
ఘనవిజాతి జ్ఞప్తులనుసిగ్గు విడిపించి మునుసజాతిజ్ఞప్తులనెడి చెలిమి। స
లిపి తమోరజస్సత్వవృత్తి గ్రంథులను త్రిబంధములు మెల్లన వదల్చి। స
ద్విచారాధర సుధారసంబు గ్రోలి। తివిరి సచ్చిత్సుఖ చంబులు నివ్వి
రు కొనుచు। సమరసైక్యానుభవమనోజాతకేళి। మరిగి సుఖసాగ
రములోన మున్గుడగుచు॥ మరియును॥ సీ॥ అంతకంతకునవ్వరాంగనతనయందు
రమియింపుచు మహారతుల జెందు। మరియంతకంతకమ్మానినితనయందు ర
మియింపగానుపరతుల నొంది। మరియంతంతకమ్మ శివదాసమనుగారవి
యాంప్రచునుసురతులబొందు। వెండియంతంతకవ్విమలాంగి తానైక్యమత్య
మైపూర్ణకామత జలంగు। తెలిసియంతంతకునుతమదృక్స్వభావ। భావనా
భావనస్వప్రభావసుఖము। లేవసియుండంగదినదినంబెన్నదాని। విభవముల
మూర్తికాంతలో వెలుగుచుండు॥ క॥ యారీతినరణిసుతుండా। నారీతిలకమును
గూడినానావిధశ్రీ। రీరతులక్రీడసలిపె। కళ్ళారసికతగళితబిందులకుండగు
చును॥ వ॥ అంతఃపూర్వోక్తప్రకారంబున ప్రభాతంబగుట యెరింగియమ్మహా
నుభావుండుయథోచితంబుగా నిత్యకర్మంబులు దీర్చి స్వస్వరూపానుభవంబు
నం జొక్కి ముక్తికాంతాసమేతుండై యాత్మారామవనవిహారంబులకుం జొ
చ్చి సజ్జనభూరుహంబుల నీడల నిలుచుచు। నిగమశిఖరవృతంబుల నాశ్రయిం
చి సమహావాక్యశుకశారికాలాపంబులాకర్ణింపుచు విషయకిసలయంబులఁ జ
మముచు ప్రాణపత్రంబులు వ్రాల్చుచు అంతఃకరణకషాయంబులు రా
ల్చుచు కామాదివైరిణంబులు దోలుచు శుద్ధవాసనాకుసుమంబులాస్వాదిం
పుచు పరమార్థలాభఫలంబులనుభవింపుచు బాహ్యాంగశల్యకల్మషంబులఁ గ్రీ
డింపుచు హృదయాకాశమధ్యంబునం బరివేష్టించిన మేఘమండలంబునందలి
కించిచిత్రతవికల్పతలవులికిప్రణవనాదజలగర్జితంబులాకర్ణించి నటించు

శ్రీ శ్రద్ధాజ్ఞయాగాదంబులకలరుచును భేచ్ఛాపహ్వానంబులేకుచు విచారణా భూములకురుకుచు తనుమానసస్థలంబులనివాసంబు సేయుచు తత్త్వస ప్రాప్తిగహ్వరంబులదాగుచు సంసక్తికంధరంబుల విహరింపుచు పదార్థ భావనాగండశైలంబుల శేగుచు తుర్యగానీచోన్నతప్రస్తరంబుల జారుచు బ్ర హ్మానందనిర్ఘరంబులకంతర్వృత్తిప్రత్యయంబులను పుష్పవల్లికద్దంబు గట్టు చు విద్వత్పాదపంబులలంఘించినకర్మకాకటాతు ఫీతుంబులను మతీశ్వలనుయ్యా లలూచుచు గుహరవాస్యంబులను ద్రాక్షామంటపంబుల శయనింపుచు నిజకాం తాలింగనంబు సంభోగించుచు స్వరూపాప్తలోకనాధరపానంబుల నప్పటప్ప టికి మహావిహారజనితతృష్ణలం దీర్చుచు మహామనోహర లీలలం జలంగి వెం డియు జలకేళిలోలుండై యుండా పింగళాసుషుమ్నలను పేళ్లంగల గంగాయము నాసరస్వతులుం గలసినత్రివేణీసంగమంబునం దనరు మానసనరోవరంబునం జొచ్చి చిద్రసోదకంబులం జల్లులాడుచు జీవపరాత్ముల దనరు విస్మయ ప్రాంస లవడ పొదాల్చుచు షట్చక్రంబులను పంకజంబుల నాకోషించి చిత్తధీయజల త రంగంబులందూగుచు నానందింపుచు ప్రమేయచైతన్యంబులను భృంగంబుల న దలింపుచు ప్రమాణచైతన్యంబులను కుముదంబులం బెరుకుచు ప్రమాతృచైత న్యంబులను వనజంబుల దెంపుచు జీవేశ్వరచైతన్యంబులను చక్రవాకంబులం దోలుచు శుద్ధఫలకైవల్యంబులను పుండరీకంబుల శిరంబునం ధరియింపుచు ది వ్యహాసంబుగా జలక్రీడలజరియింపుచు నత్యంతవిరాగతీరంబులం జే రుచు స్వప్రకాశాంబరంబులు ధరియింపుచు శమాదిభూషణంబులలంకరింపు చు కేవలసత్యజ్ఞానానంతమూర్తులై లక్ష్మ్యాత్మమండలంబుల ప్రవేశింపుచు ముక్తికాంతాయుక్తుండై బ్రహ్మానందంబునం బొరలుచు ఆరూఢజ్ఞానమార్గం బులు నడుపుచు వేదాంతసిద్ధాంతమార్గంబులనిత్యోపన్యాసంబులు సలుపుచు సద్గు రువాక్యార్థవైభవంబులం బ్రోద్ధువుచ్చుచు భక్తలోక రాజ్యపరిపాలనం బొనరింపుచు సుఖంబుండెనంతా ॥ వ॥ అనిశంబు నమృతాంగనంగస్సి దివ్యం బైనభోగంబులం దనియంబొందిన తార్థుడై శుకుండు ఉత్సాహంబున వచ్చి యా జనకుం గాంచి శ్రీదక్షిణాసహిత సాష్టాంగప్రణామంబులు సలిపి కొని ప్రా

శబ్దము దీరిపోనరి గెరాకు గ్రప్పు తాతుత్సేయగఁ ॥క॥ జనకుడు వాత్సల్యంబున నా
నుడిగిపోయె దర్పుగ సంగని ... ంబున నిస్పృశయమును మదివెనుకొనఁ శు
కుఁ డిగె వాయువేగముతోడఁ ॥వ॥ వ్యాసులనిట్లు డిగ్గిచని వారిజమిత్రసహస్రస
న్నిభా। భాస। శక్ర చారణ సుపర్వ ఖగోరగసిద్ధ సేవ్యసం। వాసము పార్వతీశి
వనివాసము యోగ . కాస మైనకై। లాసము నంకుఁ జేరె నవిలాస విశేష మనం
బుతో ...ఁ। ఉ॥ ఆ . గమందు నిజ ... సమామల దేశమునందు ప్రాఙ్ముఖా। స్వీన
త మండిఁ ధీకరణ ... త్రమ్ము నోసల ... ర్కగాత్రమై। గానని యామ్మధారణముగా
సమర్పించి పరాత్మ తత్వయో। గ సభవంబునోం దెపరకామిని పేలోనరింపు
చుండగఁ ॥చ॥ సురమౌని యంతలోన నెపొడ చూపిన లేచి నమస్కరించి సు। స్థిరతర
రాజయోగని, దీకృత ధీయువిన్నవించెమి। కరుణ దలిర్ప ముక్తిసతి గంటిని
తత్సత్ఫలతో ... గ్రచ్ఛర దేపోయదన్వాగత సంగమనోగతి సంస్ఫురింపగఁ॥
చ॥ అనివొరిగించి యాశుక మహాముని యోగము చేత నాకసం। బునకు పుఁగెంస్రు
నన్నెగసిపోయె నితండతి క్రమకాలము౦। దనుపమ సిద్ధి నాం దెవిమలాత్మ తనొప్పి
తృగ క్తిచేతనో। యనివెరగంది సిద్ధులు మహాత్ముని యోగముల ప్రశంసింపగఁ॥
చ॥ అరణికుమారుఁ డయ్యెడ విహంగ ... గాద్రిస రిత్సరోరుహా। కరతల ...
నీలలతగనై నిమజ్జనంబుడు వెంటనేన్నరయుచు వచ్చి జీరతమరందరునోయనుచు
డియ్యంట చును। ర్వరణనవాంలప్పగిదిబల్కెదమంచు వచ్చింద రంతటఁ *
చ॥ గతిగుణాఢ్యై యాదభ్యుఖము గాశుకసంయమిబోవ తోవకు। స్తత పడశు
క్ష్ణీతరు బీజాలములు ... ంగుస। ... తములు రెండు మేరు హిమవంత
ములోయ నడ్డమై నసు। ప్రతిఘాతయాన వేగమున రాల్చె నుతుత్తముమై మ
హింబడఁ ॥గీ॥ అట్లు బోవ జూచిన దియల్లయద్భుతి। మైనభంగి దోపన మరవేరు
లు। కుసుమవృష్టులను గురిపించిరమ్మహా। పురుషవరుని చాలబొగడుకొ
ను చు॥ సురియున ॥సీ॥ తన మోములకు సమానములుగా వివియని చెలుచ పంక
జములు బెరికినైచి। తమముంగురులకు సామ్యము లౌనె యివియని గోరిశృం
గములను గొట్టికొట్టి। తమనేత్రములకీడు దక్కునన్నఁ వియని శైరిబ్ధానంబుల గె
దిమి గెవెపి। తమయురోజంబుల్ల క్రమ్మను లేవివియని చక్రవాకంబుల విభ్రమిం

ఉ॥ నగ్నేత్రాంగశ్రేణిలో మనుష్యులగుచు మెలగునరకామినులుగలకొలనుమీ
నగణపథము తన్నుదాగాంచి యరసి। క్రొన్నచుజను దెంచెనమ్మునితనయుఁడత్తి
వ॥ తనయుండాగతిబో వనజ్జ ఘడక్యంతానురాగంబుచే। వెనువెంటను
నెనంతలో తనయుఁడున్నీద్వాంద్రియప్రాణతి। తనువుల్ఖాత్రిజలానలానిలన
లాస్తత్వంబులంగూడిన। య్యనభూతంబులవై దిటనిస్వ డిచిమాయందాటిన
త్వాత్ముఁడై।మః అటజెందెఁ శుకయోగిసద్గురు కటాక్షాపేక్షముగా నూ
త్న ద్ప్ర్యఘుటితాఖండవిధంత్రరిక్తముత్రిలవ్యాలత్వముస్వీజ్ఞభూర్జటిపస్మాన
నక్రకజ్జ్ర నూ కృత్యఘూతీంద్రవెరా। తత్పుటధీసాత్త్వ పరోక్షము నస్సకల
తత్వాస్యక్షము నూక్షముగా॥గీ॥ అపుడు వెను వచ్చి వ్యాదరూపుని। గాంచిశి
ధ్రనాధ్యగణము లాత్మబోలినీఘుతుండు శైలవిధ్వంసి సైచని మెచ్చు చుజెప్ప
బడ్డుడనేడు॥ కాయనుతుల్లహింపకిటుగాంజనడెక్కడిము క్తికిన్యదిక్కా
యనుసీడుము ద్దుకొడుకాయను గతిశేగితేవిశో। కాయనుపుణ్యవుంఫలకా
యనుస తటింత్రిశౌత్యలో। కాయనురాజయోగితిలకాయనుహాయనుహా
శుకాయనుచు॥శా॥ ఆయుమియెక్షైలుగెత్తిన। నోయనిమెుచరాచరంబులో
యనియెా శబ్దం। భూయనిమెుధరణిపర్వగు। డై యమ్మతుండవ్యోతనకొడుని
రోత్పడగా॥చ॥ అదివినివేదమూర్తి వెర ందినమూరు నిశ్చయరూపనం। పదగ
నియన్మహాంగకమైనిఖవంగనివచ్చి పుర్రుమనుఁడదె గటకంచునాజలవి
హారమున స్నానచేవకామినుల్। చెవర నిష్టలంబొగిలిచేల ములుంధరియిం
చిరెంత్రయుగా॥గీ॥ విమల గతిశేగుచు తుగాంచివేల్పు బోండ్లు। శంక లేకుంటత
నుగాంచిశ కషంట। నగనిము క్తతతనదుస క్తత నెరింగి। జనకుడెదగోనప్రీతి
ఉజ్జ జనించె॥క॥ ఈగతివగబొగి లెడన। త్యాగమహాంకుని పాలికమరులు
పిధ। భోగ్యగులుగొలువగశంకరు। డేగిబినయ పూర్వకముగనిట్లనిపలికెన్॥క॥
ధాత్రిజలతేజపవ: బున్నిభవీద్యుడగు కుమారుడుగలుగ। న రమ డిగితీ
వునేసా। పమిడి తినట్టిసుహీ మవాడతడరనగా॥ఉ॥ ఆతడుమస్వ్రీభావము
ననద్భుతమైన నస్త్రశోపశే। సాంశయుంబున। న్నిరుపమాత్మను దైపధిముఖ్య
దేవతాజాలికినైనజేపనవివశ్యపదంబును బొందెనిక్కి। స్త్రీనిబొందియుం

డక్కటు బెగ్గిలి దుఃఖపడంగ వెల్లునే॥ఉ॥ నీవు మహావివేకివి హిరణ్మలచిత్తుడవాగ మాంతవి| ద్యావిభవుండవాదిపరతత్వవిదుండవు గాన .క॥ నే... లమూఢ భావమున ఖేదము నొందుట బాడిగాదునీ | భావములో పరాత్పరుని భావనసేయుట మేలు చూడగన్॥ అని యూరడించి వెండియు॥క॥ ననవిధుల ద్రుమ తారక లివశశులెందాక జగతి నెస గెడునందా | కను నీదు కీర్తియును నీ | తన యుని కీర్తియును వెలయు తథ్యంబగుచున్॥గీ॥ అనుచు బలికి మరియు నంబికాపతి భూడ ష్టు | నీండ్రు తోడ పలయు నెనిపుణ్య | సదృశరూపమైనచాయని స్నెలష్టు | జనుగ మించుగాక యనివినిం చె॥చ॥ అనవిని యమ్ము నిప్రవరుడట్లనె పుణ్యనిబోలు చాయగ॥ గ్గొని పురవై గిపాదములకున్ బ్రణమిల్లిముదంబునొం... | ద్యా... చనిన్వస్థలిమ్ము రనుకొంచు సుఖంబున నుండె శూలివే| చనిజ గేహమందు మలనా పంతసమందు చునుండె భూవరా॥ అని జెప్పి వెండియు॥క. యిది వేదశాస్త్రసారం| బిది సజ్జన వేద్యమాత్మ హృదయము దీని| స్వాదితంబుగ వినుకనునే, సవాసలమతి వాడు సౌఖ్యసలితో మందున్॥క॥ అని భీష్ము డిదిపరాశరు| మనుసానిచరితంబు దీనిమ నముగోనుచున్ | న్మ మమని పలికె మతన పెను | మనమునతో నాతడట్లు నును చుండె ధరన్॥చ॥ వెలువలలో వెలుంగుచును విశ్వములోగల నీ పుమన్మనో!| జలజమునంకు వెల్గు చు యశంబున మత్కులజాతు ల్లవ| ద్దిలక కింప గాశుకచరిత్రము బల్కి తిరీసధాత్రిగా | పలవెలయంగ జేయుము కాశరవె భవరామరాఘవా ❋ ❋ ❋ ❋ ❋❋

—— ❋ ఆశ్వాసాంతము ❋ ——

క॥ పంచాననవర్ణగుణ |పంచాననకోటిసదృశబలసంపన్నా | పంచాయుధసమవర్ణా| పంచాపత్ఖాతనూ ప్రపంచోత్తీర్ణా ❋ ❋

ఉ॥ సాతురసట్న గోరుహాచరాతురతమ్మ పమేతమంత్రవేద్యా తు తచిద్విచతు త్రయా తురతత్వ శిష్ట భాస్వదే| కాతుర వాచ్యలతు

ఐతు ర్యాతురతత్వ విలతు లావరో | యేతు ఐపద్వైరోధిపరిశీతు శ్రీనుపరో ధ్యరతు ❋ ❋ ❋ ❋ ❋ ❋❋

౧౩౪.—। (శుకచరిత్రము - అ ౫)

లయగ్రాహి॥ సుందరసమద్ధత మందరసమాన్విత కాంచనరదసం సుతపు
రందరరమాబ్జేం। దిందిరవిచిత్రగుణమందిరపవిత్రకరదిందురవి। నేత్రహారసం
దితభోగేంద్ర। స్యందనవిలిఖితరథచందనవిభూతహరిచందనసిరస్త్రీకృతవం
దనమహీజా। నందనమితశ్వసననందన లసత్స నసనందనమస్థన రఘు
నందనము కుందా॥ * * * * *

కవిరాజవిరాజితం॥ పశుపతిఖనహారణ ప్రశమితసురారిగణద
శవిధహారిధ్వరణోశదగుణకీర్తిశిశిరకరవక్త్ర సుమవిశిఖనమగాత్రశ్రుతిరద
సీరజలజాక్ష-వసుకనిపమవనాగా-కుశపరమపావనకుశికజమఖావనసహ
శలిఫలభావనవికసితనయనాబ్జా-దశముఖనివారణ త్రిదశనలయాధిపవరదశర
థిగభీరవరదశరథకుమారా॥ * * * * *

మాలినీవృత్తము-

అనవధిభవశోభాహాటకాంభోజనాభా-శుభగుణసముదాయాశుగభా
ధానుమేయా-ఖిల భువనపరిపాలా దేవకార్యానుకూలా-సభయవిశ్రుతిదూ
రాజానకీచిత్తచోరా * * * * * *

మ్యద్గ

ఇతి శ్రీమద్గురులింగమూర్తి చరణకమలసేవావిధేయ
తద్గురుకరుణాకటాక్ష వీక్షణానుగ్రహాపలక్షిత శ్రీరామమంత్రో
పాసనాప్రకారజ్ఞానధారేయతన్మంత్రానిష్ఠానదేవతాత్మానను
సంధానలక్షణభాగధేయ వేదాంతకవితావిచిత్రపిజ్ఞానబ్రహ్మ
విద్వజ్జనగేయ పరశురామపంతుల రామమూర్తి ప్రణీతంబైన శు
కచరితంబను వేదాంతగ్రంథంబునందు పంచమాశ్వాసము॥ *

—*—

శుకచరిత్రము నందలి-

సర్వంబును పంచమాశ్వాసము-

ముగిసెను-